

**Základní škola Kuřim, Tyršova 1255,
okres Brno – venkov, příspěvková organizace**

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Hraj si, uč se, poznávej

zpracovaný podle RVP ZV

Obsah

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	9
Údaje o škole:	9
Zřizovatel:	9
ÚVOD	10
CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	11
Historie školy	11
Úplnost, velikost a vybavení školy	11
Budova Komenského	11
Budova Tyršova	11
Charakteristika pedagogického sboru	12
Charakteristika žáků	12
Dlouhodobé projekty	12
Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími organizacemi	12
Informovanost zákonných zástupců o průběhu a výsledcích vzdělávání žáků	12
Školská rada	13
Školní družina	13
Spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou	13
Spolupráce se zřizovatelem školy	13
CHARAKTERISTIKA ŠVP	14
Zaměření školy	14
Výchovné a vzdělávací strategie	15
Kompetence k učení:	15
Kompetence k řešení problémů:	15
Kompetence komunikativní:	16
Kompetence sociální a personální:	16
Kompetence občanské:	16
Kompetence pracovní:	17
Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	18
Pojetí vzdělávání žáků s příznými podpůrnými opatřeními	18
Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP žáka se SVP	18
Specifikace provádění podpůrných opatření	18
Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků	19
Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP mimořádně nadaného žáka ..	19
Zabezpečení výuky nadaných a mimořádně nadaných žáků	19
Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, ochrana před sociálně patologickými jevy, projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí	20
Bezpečnost a ochrana zdraví žáků ve škole	20
Prevence sociálně patologických jevů	20
Kyberšikana	21
Začlenění průřezových témat	22
Charakteristika průřezových témat	22
Osobnostní a sociální výchova (OSV)	22
Výchova demokratického občana (VDO)	24
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)	25
Multikulturní výchova (MKV)	27
Environmentální výchova (EV)	28
Mediální výchova (MDV)	31

UČEBNÍ PLÁN.....	34
Vzdělávací oblasti základního vzdělávání.....	34
Učební plán pro 1. stupeň.....	36
Učební plán pro 2. stupeň.....	37
UČEBNÍ OSNOVY	38
Jazyk a jazyková komunikace.....	38
Charakteristika vzdělávací oblasti	38
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	39
ČESKÝ JAZYK (1. stupeň).....	40
Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období.....	40
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	40
Průřezová témata.....	40
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	42
Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období.....	43
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	47
Český jazyk 1. ročník.....	47
Český jazyk 2. ročník.....	49
Český jazyk 3. ročník.....	52
Český jazyk 4. ročník.....	54
Český jazyk 5. ročník.....	56
ČESKÝ JAZYK A LITERATURA (2. stupeň).....	59
Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období	59
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	59
Průřezová témata.....	60
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	61
Očekávané výstupy na konci 3. období.....	62
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	66
Český jazyk a literatura 6. ročník.....	66
Český jazyk a literatura 7. ročník.....	69
Český jazyk a literatura 8. ročník.....	72
Český jazyk a literatura 9. ročník.....	75
ANGLICKÝ JAZYK.....	81
Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. období	81
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	81
Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. období	81
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	81
Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období	82
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	82
Průřezová témata.....	83
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	83
Očekávané výstupy na konci 1. období:.....	85
Očekávané výstupy na konci 2. období:.....	85
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	87
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	89
Anglický jazyk 1. ročník.....	89
Anglický jazyk 2. ročník.....	90
Anglický jazyk 3. ročník.....	91
Anglický jazyk 4. ročník.....	92
Anglický jazyk 5. ročník.....	93
Anglický jazyk 6. ročník.....	94
Anglický jazyk 7. ročník.....	95
Anglický jazyk 8. ročník.....	96
Anglický jazyk 9. ročník.....	97

NĚMECKÝ JAZYK (Další cizí jazyk).....	98
Charakteristika vyučovacího předmětu	98
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	98
Průřezová témata	98
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	98
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	99
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	101
Německý jazyk (Další cizí jazyk) 7. ročník	101
Německý jazyk (Další cizí jazyk) 8. ročník	102
Německý jazyk (Další cizí jazyk) 9. ročník	103
RUSKÝ JAZYK (Další cizí jazyk).....	104
Charakteristika vyučovacího předmětu	104
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	104
Průřezová témata	104
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	106
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	108
Ruský jazyk (Další cizí jazyk) 7. ročník	108
Ruský jazyk (Další cizí jazyk) 8. ročník	109
Ruský jazyk (Další cizí jazyk) 9. ročník	110
Matematika a její aplikace	111
Charakteristika vzdělávací oblasti	111
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	112
MATEMATIKA (1. stupeň)	113
Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období.....	113
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	113
Průřezová témata	114
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	114
Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období.....	115
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	119
Matematika 1. ročník.....	119
Matematika 2. ročník.....	120
Matematika 3.ročník.....	121
Matematika 4. ročník.....	122
Matematika 5. ročník.....	123
MATEMATIKA (2. stupeň)	124
Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období	124
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	124
Průřezová témata	125
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	126
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	127
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	131
Matematika 6. ročník.....	131
Matematika 7. ročník.....	133
Matematika 8. ročník.....	135
Matematika 9. ročník.....	137
Informační a komunikační technologie.....	138
Charakteristika vzdělávací oblasti	138
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	138
INFORMATIKA.....	139
Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. a 3. období.....	139
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	139
Charakteristika výuky	139
Průřezová témata	139
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	140
Očekávané výstupy na konci 2. období.....	141

Očekávané výstupy na konci 3. období.....	142
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	144
Informatika 5. ročník.....	144
Informatika 6. ročník.....	146
Člověk a jeho svět.....	148
Charakteristika vzdělávací oblasti	148
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	149
PRVOUKA, VLASTIVĚDA, PŘÍRODOVĚDA	150
Charakteristika vyučovacích předmětů – 1. a 2. období.....	150
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	150
Průřezová témata.....	151
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	152
Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období.....	153
Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů.....	160
Prvouka 1. ročník	160
Prvouka 2. ročník	161
Prvouka 3. ročník	163
Vlastivěda 4. ročník.....	165
Vlastivěda 5. ročník.....	166
Přírodověda 4. ročník	167
Přírodověda 5. ročník	168
Člověk a společnost	169
Charakteristika vzdělávací oblasti	169
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	170
DĚJEPIS	171
Charakteristika vyučovacího předmětu	171
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	171
Průřezová témata:	171
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	172
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	173
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	178
Dějepis 6. ročník	178
Dějepis 7. ročník	180
Dějepis 8. ročník	181
Dějepis 9. ročník	182
VÝCHOVA K OBČANSTVÍ.....	183
Charakteristika vyučovacího předmětu	183
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	183
Průřezová témata.....	184
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků.....	184
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	185
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	190
Výchova k občanství 7. ročník	190
Výchova k občanství 8. ročník.....	192
Výchova k občanství 9. ročník.....	194
Člověk a příroda.....	195
Charakteristika vzdělávací oblasti	195
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	196
FYZIKA	197
Charakteristika vyučovacího předmětu	197
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	197
Průřezová témata	197
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků.....	198
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	199

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	203
Fyzika 6. ročník.....	203
Fyzika 7. ročník.....	206
Fyzika 8. ročník.....	208
Fyzika 9. ročník.....	210
CHEMIE	212
Charakteristika vyučovacího předmětu	212
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	212
Průřezová témata.....	212
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí	212
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	213
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	217
Chemie 8. ročník	217
Chemie 9. ročník	219
PŘÍRODOPIS	220
Charakteristika vyučovacího předmětu	220
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	220
Průřezová témata.....	220
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	220
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	221
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	227
Přírodopis 6. ročník.....	227
Přírodopis 7. ročník.....	228
Přírodopis 8. ročník.....	229
Přírodopis 9. ročník.....	230
ZEMĚPIS	231
Charakteristika vyučovacího předmětu	231
Obsahové, organizační a časové vymezení	231
Průřezová témata.....	231
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	232
Očekávané výstupy na konci 3. období:.....	233
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	238
Zeměpis 6. ročník.....	238
Zeměpis 7. ročník.....	239
Zeměpis 8. ročník.....	240
Zeměpis 9. ročník.....	242
Umění a kultura	243
Charakteristika vzdělávací oblasti	243
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	244
HUDEBNÍ VÝCHOVA (1. stupeň)	245
Charakteristika vyučovacího předmětu –1. a 2. období.....	245
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	245
Průřezová témata	245
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	246
Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období.....	247
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	250
Hudební výchova 1. ročník	250
Hudební výchova 2. ročník	251
Hudební výchova 3. ročník	252
Hudební výchova 4. – 5. ročník	253
HUDEBNÍ VÝCHOVA (2. stupeň)	255
Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období	255
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	255
Průřezová témata.....	255
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	256
Očekávané výstupy na konci 3. období.....	256

Vzdělávací obsah vyučovacího předmět.....	259
Hudební výchova 6. ročník	259
Hudební výchova 7. ročník	260
Hudební výchova 8. ročník	261
Hudební výchova 9. ročník	263
VÝTVARNÁ VÝCHOVA (1. stupeň)	264
Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období.....	264
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	264
Průřezová témata	264
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí	265
Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období.....	265
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	268
Výtvarná výchova 1. ročník	268
Výtvarná výchova 2. ročník	269
Výtvarná výchova 3. ročník	271
Výtvarná výchova 4. – 5. ročník	273
VÝTVARNÁ VÝCHOVA (2. stupeň)	274
Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období	274
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	274
Průřezová témata	274
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	275
Očekávané výstupy na konci 3. období.....	276
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	278
Výtvarná výchova 6. ročník	278
Výtvarná výchova 7. ročník	279
Výtvarná výchova 8. ročník	280
Výtvarná výchova 9. ročník	281
Člověk a zdraví.....	283
Charakteristika vzdělávací oblasti	283
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	284
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ	285
Charakteristika vyučovacího předmětu	285
Obsahové, organizační a časové vymezení předmětu	285
Průřezová témata	285
Očekávané výstupy na konci 3. období.....	287
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	290
Výchova ke zdraví 6. ročník.....	290
Výchova ke zdraví 8. ročník.....	291
TĚLESNÁ VÝCHOVA (1. stupeň).....	292
Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období.....	292
Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu.....	292
Průřezová témata	292
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí	293
Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období.....	294
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	297
Tělesná výchova 1. ročník.....	297
Tělesná výchova 2. ročník.....	298
Tělesná výchova 3. ročník.....	299
Tělesná výchova 4. – 5. ročník.....	301
TĚLESNÁ VÝCHOVA (2. stupeň).....	303
Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období	303
Obsahové, časové a organizační vymezení	303
Průřezová témata	303
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků.....	304
Očekávané výstupy na konci 3. období.....	305

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	308
Tělesná výchova 6. – 7. ročník chlapci	308
Tělesná výchova 6. – 7. ročník dívky.....	309
Tělesná výchova 8. – 9. ročník chlapci	310
Tělesná výchova 8. – 9. ročník dívky.....	311
Člověk a svět práce.....	312
Charakteristika vzdělávací oblasti	312
Cílové zaměření vzdělávací oblasti	312
PRACOVNÍ ČINNOSTI (1. stupeň).....	313
Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období.....	313
Obsahové, organizační a časové vymezení předmětu	313
Průřezová témata	313
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	318
Pracovní činnosti 1. ročník.....	318
Pracovní činnosti 2. ročník.....	319
Pracovní činnosti 3. ročník.....	320
Pracovní činnosti 4. – 5. ročník.....	321
PRACOVNÍ ČINNOSTI (2. stupeň).....	322
Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období	322
Obsahové, organizační a časové vymezení předmětu	322
Průřezová témata	322
Očekávané výstupy na konci 3. období.....	323
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu.....	329
Pracovní činnosti 6. ročník.....	329
Pracovní činnosti 7. ročník.....	330
Pracovní činnosti 9. ročník.....	331
HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ.....	332
Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků	332
Hodnocení výsledků vzdělávání žáků a klasifikace	332
Zásady průběžného hodnocení výsledků vzdělávání.....	332
Kritéria hodnocení výsledků vzdělávání	334
Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou naukového zaměření	335
Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou praktického zaměření	336
Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou výchovného zaměření	338
Hodnocení a klasifikace žáků se spec.vzdělávacími potřebami	339
Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou naukového zaměření	339
Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou výchovného působení a praktického zaměření	340
Slovní hodnocení	340
Zásady a kritéria hodnocení chování	342
Výchovná opatření	342
Hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení	344
Celkové hodnocení	346
Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR.....	346
Sebehodnocení.....	346
Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků.....	346
Komisionální přezkoušení	347
Opravná zkouška	347
Dodatečná zkouška	347
Postup do dalšího ročníku.....	348
Závěrečné ustanovení.....	348

Identifikační údaje

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Hraj si, uč se, poznávej

zpracovaný podle RVP ZV

Údaje o škole:

Základní škola Kuřim, Tyršova 1255, okres Brno – venkov, příspěvková organizace

Sídlo: 664 34 Kuřim, Tyršova 1255

IČ: 49 45 78 88

Ředitel školy:

Mgr. Stanislav Plchot

telefon: 541 234 307, kl.22

e-mail: plchot@zskurim.cz

Zástupce ředitele:

Mgr. Tamara Martyninková

telefon: 541 234 307, kl.22

e-mail: martyninkova@zskurim.cz

Kontakty:

telefon: 541 234 307

web: www.zskurim.cz

e-mail: skola@zskurim.cz

ŠVP zpracoval kolektiv pedagogů ZŠ Kuřim, Tyršova pod vedením koordinačního týmu.

Koordinátor pro 1. stupeň: Mgr. Tamara Martyninková

Koordinátoři pro 2. stupeň: Mgr. Stanislav Plchot

Mgr. Eva Králíková

Zřizovatel:

Město Kuřim, okres Brno – venkov

Sídlo: 664 34 Kuřim, Jungmannova 968

IČ: 00 28 19 64

Telefon: 541 422 311

Platnost dokumentu od 1. 9. 2007

se změnami od 1. 9. 2016

Datum 1. 9. 2016

razítko školy a podpis ředitele

Úvod

Hraj si – usilujeme o to, aby se žáci seznamovali se základy vzdělávání zajímavým způsobem. Hra je pro ty nejmenší přirozeným způsobem učení, prostřednictvím her se seznamují se základními principy učení, vzdělávání, chování a životem ve společnosti i v přírodě. Ti starší si své poznatky a dovednosti upevňují pomocí praktických cvičení a pokusů. Velký význam pro rozvoj osobnosti žáka mají i sportovní hry. Žáci se učí najít své místo v kolektivu, jaký má význam jedinec pro skupinu. Kolektivní hry podporují vzájemnou spolupráci a důvěru.

Uč se – snažíme se, aby naši žáci získali kladný vztah k učení a ke vzdělávání vůbec, aby učení pro ně bylo zábavou i potřebou. Vedeme žáky k tomu, aby si osvojili správné postupy při učení, uměli najít podstatu v daném učivu, správně aplikovat znalosti a dovednosti v praktickém životě. Nepodporujeme „biflování“ a bezmyšlenkovité memorování učiva. Naším cílem není pouze to, aby žáci získali podle svých možností co nejvíce poznatků a dovedností, ale především aby se uměli v získaných znalostech správně orientovat, využívat je a vždy věděli, kde požadované informace mohou získat či najít.

Poznávej – základem vzdělávání není získávání maxima poznatků z různých oborů lidské činnosti, ale především poznání sama sebe, svých schopností a dovedností. Naším úsilím je podpora zdravého sebevědomí u žáků, sebekritiky a rozvoj vlastní osobnosti poznáním svých možností, možností svého uplatnění a místa v kolektivu, ve společnosti. V průběhu školní docházky žáci tak poznávají nejen okolní svět, přírodu, historii i současnost, ale vytváří si svůj vlastní názor a postoj ke společnosti a svém místě v ní.

Školní docházka a následně její ukončení je pro žáky skokem do života.

Charakteristika školy

Historie školy

Základní škola Tyršova je jednou ze dvou škol v Kuřimi. Navazuje na tradice měšťanské školy, která byly zřízena 4. září 1920. Pro tuto školu byla v roce 1929 vystavěna nová budova na ulici Komenského. V roce 1964 zde vznikl samostatný subjekt ZDŠ Komenského. 4. září 1989 byla slavnostně otevřena nová školní budova na ulici Tyršova, která se stala součástí ZDŠ Komenského. Do této budovy se přestěhovaly 3., 4. a 5. ročníky, celý druhý stupeň a vedení školy. V budově na ulici Komenského zůstaly 1. a 2. ročníky a školní družina.

Úplnost, velikost a vybavení školy

Základní škola Tyršova je úplnou základní školou s 1. až 9. postupným ročníkem po dvou až třech paralelních třídách rozdělených do dvou školních budov. Školu navštěvuje přibližně 400 žáků nejen z Kuřimi, ale i z okolních obcí (z Moravských Knínic, Lelekovic, Podlesí, Čebína, Chudčic, České, Veverské Bítýšky, Nuzířova a Brna). Součástí školy jsou oddělení školní družiny a školní jídelna. Školní budovy jsou v blízkosti autobusového a vlakového nádraží.

Budova Komenského

V krásném prostředí pod lesem Zárubou na ulici Komenského se učí žáci 1. a 2. ročníku. Je zde umístěno 6 tříd, 3 oddělení školní družiny. Součástí školy je výdejna obědů, které se přiváží ze školní jídelny na ulici Tyršova. K vybavení školy patří tělocvična, velké sportovní hřiště a školní zahrada, vše vzdálené od hlavní silnice. V letech 1990-1994 prošla budova rozsáhlou rekonstrukcí.

Budova Tyršova

Do této školní budovy, která byla otevřena 4. září 1989, docházejí žáci 3. - 9. ročníku. Kromě kmenových tříd žáci využívají odborné učebny – dvě učebny informatiky, tři učebny cizích jazyků, učebnu fyziky a chemie, přírodopisu, hudební výchovy, výtvarné výchovy, cvičný byt a keramickou dílnu. Na odborné učebny navazují kabinety a sbírky učebních pomůcek. Součástí tohoto moderního areálu je kinosál, velká a malá tělocvična, školní jídelna s kuchyní s kapacitou 500 jídel. K pohybovým aktivitám žáci využívají sportovní areál s fotbalovým hřištěm.

V budově se nachází ředitelství školy. Všichni vyučující mají své kabinety vybavené PC, které jsou zapojené do sítě. Mají volný přístup na internet, používají tiskárnu i kopírku. Pro dodržování pitného režimu pracovníků školy i žáků složí školní bufet, kde je možné zakoupit i svačinu. V budově školy je ordinace zubní lékařky.

Obě budovy školy mají světlé, čisté a estetické prostory. Na vzhledu školy se podílejí ve velké míře také žáci a učitelé. Materiální vybavení je dostatečné. Škola má kvalitní hygienické zařízení v souladu s normami, šatny tělocvičen jsou vybaveny sprchami.

O zdárný chod školy se starají pedagogové, správní zaměstnanci a kuchařky školní jídelny.

Charakteristika pedagogického sboru

Na škole pracuje kvalitní pedagogický sbor, jehož členové chápou potřeby osobního růstu a dalšího vzdělávání jako prioritu profesionální práce. Pedagogický sbor tvoří ředitel školy, zástupkyně ředitele, vedoucí učitel pro první stupeň, vedoucí vychovatelka ŠD, vyučující včetně výchovné poradkyně a vychovatelky školní družiny. Sbor je smíšený, věkově pestrý. Zastoupení jsou mladí pedagogové i zkušení pracovníci. Pedagogický sbor je stabilizován a přirozenou cestou průběžně omlazován, pedagogicky způsobilý (učitelé bez vysokoškolského vzdělání si ho doplňují). Všichni se zapojili do tvorby ŠVP.

Pro zajištění kvalitního chodu školy klade vedení školy důraz na vzájemnou informovanost zaměstnanců, jejich kontrolu a na péči o ně. Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogů. Organizace řízení školy funguje na principech týmové spolupráce a kolektivní odpovědnosti. Soustavnost zodpovědného individuálního plnění cílů a úkolů pedagogů je základním předpokladem kvalitní vzdělávací práce.

Charakteristika žáků

Škola je otevřená přijetí žáků, jejichž zákonní zástupci projevují zájem o priority předloženého vzdělávacího programu.

Školu navštěvuje přibližně 400 žáků nejen z Kuřimi, ale i z okolních obcí (z Moravských Knínic, Lelekovic, Podlesí, Čebína, Chudčic, České, Veverské Bítýšky, Nuzířova a Brna). Žáci 1. – 2. ročníku se učí v budově na ulici Komenského, ostatní v budově na ulici Tyršova. V posledních letech se ve škole vzdělávají i děti cizích státních příslušníků. Do života školy integrujeme plnohodnotně žáky se specifickými vzdělávacími potřebami i žáky mimořádně nadané. Každý integrovaný žák má vypracován na základě doporučení PPP nebo SPC vlastní individuální vzdělávací plán, který je pravidelně aktualizován a doplňován. Individuální péče pedagogů o mimořádně nadané žáky se projevuje četností zapojení a úspěchy žáků v soutěžích, olympiádách a přehlídkách v oblasti vzdělávání i zájmových činností.

Dlouhodobé projekty

Pro všestranný rozvoj žáků každoročně doplňujeme výuku dalšími aktivitami. Pro žáky 1. stupně učitelé organizují školu v přírodě. Žáci 2. ročníku se účastní plaveckého výcviku. Starší žáci (od 6. ročníku) projdou týdenním kurzem lyžařského výcviku. V návaznosti na probírané učivo výuku doplňují exkurze a besedy. Podle svých možností a schopností se žáci účastní vědomostních a sportovních soutěží organizovaných ministerstvem školství, sportovními organizacemi, případně jinými školami.

Škola podporuje účast žáků na akcích jiných organizací, v kterých žáci pracují ve svém volném čase, např. vystoupení ZUŠ, soutěže hasičů apod. Každoročně naši žáci pomáhají při zkrášlování a čištění přírody v okolí Kuřimi v rámci akcí pořádaných městem ke Dni Země. Součástí spolupráce s městem je podpora a aktivní účast na projektu města Kuřim Zdravé město.

Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími organizacemi

Informovanost zákonných zástupců o průběhu a výsledcích vzdělávání žáků

Škola chápe své poslání jako službu žákům a jejich zákonným zástupcům. Jedním z hlavních cílů školy je dobrá spolupráce se zákonnými zástupci. Na naší škole má dlouholetou tradici. Zákonní zástupci jsou s průběhem vzdělávání a s výsledky žáků pravidelně seznamováni formou zápisů do žákovských knížek, na třídních schůzkách a hovorových hodinách. Je-li nutné řešit problémy, dochází k osobnímu jednání. Zúčastní se ho zákonný zástupce a třídní učitel, u závažnějších případů vedení školy a výchovná poradkyně. Pro úspěšné vzdělávání a výchovu dětí je dobrá spolupráce školy se zákonnými zástupci nezbytná. Velmi podstatné pro správnou realizaci školního vzdělávacího programu je právě vtažení zákonných zástupců do procesu vzdělávání svých dětí, toho není možné bez kvalitní vzájemné komunikace dosáhnout. Proto na škole funguje aktivní sdružení rodičů a přátel školy a funkční rada školy.

Školská rada

Školská rada ZŠ Tyršova byla zřízena 13. 9. 2005 se zvolenými zástupci, kterými jsou tři zástupci za pedagogy, tři zástupci za zákonné zástupce žáků a tři zástupci za zřizovatele.

Školská rada je správním orgánem školy, neformálně zajišťuje dohled nad vzdělávacími aktivitami školy a hospodařením.

Školní družina

Školní družina je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování. Školní družina není pokračováním školního vyučování, ani ho nikterak nenahrazuje. Hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Vhodné střídání práce a odpočinku přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, učí je ušlechtilé zábavě, pomáhá uspokojovat a rozvíjet kulturní potřeby a rozmanité zájmy žáků. Mimo činnosti výchovně vzdělávací plní školní družina funkci sociální, tzn. dohled nad žáky po určitou dobu před nebo po skončení vyučování. Školní družina pracuje v kontextu dalších subjektů nabízejících aktivity mimo vyučování (zájmové kroužky, ZUŠ, apod.).

Spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou

Škola dlouhodobě spolupracuje s PPP v Brně. Velmi těsná je spolupráce zejména v oblasti péče o žáky s SPU a to jak diagnostická činnost, tak náprava poruch, včetně IVP. Škola využívá služeb odborníka na prevenci poruch chování a negativních jevů chování.

Spolupráce se zřizovatelem školy

Škola úzce spolupracuje se zřizovatelem školy, MěÚ Kuřim, účastní se akcí organizovaných pro školy i pro veřejnost.

Charakteristika ŠVP

Zaměření školy

Posláním naší školy není pouze to, aby žáci získali co největší množství encyklopedických vědomostí, ale především žáky motivujeme a podporujeme k aktivnímu učení, k řešení problémů a pro život důležitým dovednostem. Naše škola zajistí svým žákům kvalitní základní všeobecné vzdělání orientované na životní praxi a na další studium. Charakter práce má v žácích mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení. Základní vzdělávání musí být užitečnou službou občanům a má reflektovat i jejich očekávání a individuální potřeby. Takového cíle nelze dosáhnout, aniž by se změnilo tradiční chápání funkcí školy. Naším cílem je proměnit školu v prostředí, kde se žákům s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. Pro úspěšnou školní práci je zapotřebí kladný vztah žáků i jejich zákonných zástupců ke škole a ke vzdělávání vůbec. Cílem našeho vzdělávání je připravit žáky tak, aby se mohli rozvíjet podle svých schopností, aby se obohatili o nové poznatky a dovednosti, aby vědomosti získané ve škole se staly dovednostmi potřebnými pro život a další vzdělávání, ale také aby získali uspokojení z této činnosti.

Dlouhodobě je hlavní prioritou školy výuka cizích jazyků a informatiky. Cizím jazykem bude pro žáky od 1. ročníku anglický jazyk vzhledem ke zvýšenému zájmu zákonných zástupců o tento jazyk a dalším požadavkům na vzdělávání, od 7. ročníku škola nabízí německý jazyk jako další cizí jazyk. Informační a komunikační technologie se vyučuje jako povinný předmět od 5. ročníku, v 6. ročníku je časová dotace zvýšená na dvě hodiny týdně.

ŠVP je v souladu s ustanovením školského zákona, plně byl zaveden ve školním roce 2011/2012.

Výchovné a vzdělávací strategie

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole uplatňujeme převážně takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí. Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého našeho žáka. Klíčové kompetence se prolínají a lze je získat jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Pouze prostřednictvím postupného osvojování klíčových kompetencí je možné naplňovat cíle vzdělávacího programu:

- podporujeme u žáků získání základních dovedností, osvojení strategie učení a motivaci je pro celoživotní učení
- podněcujeme je k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy
- vedeme žáky k všestranné komunikaci
- rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravujeme žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti
- vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem, k prostředí a k přírodě
- učíme žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vedeme žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, k jejich kulturám a duchovním hodnotám, učíme je žít společně s ostatními lidmi
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
- Společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, uplatňují ve výuce i mimo ni všichni vyučující.

Kompetence k učení:

- posilujeme u žáků pozitivní vztah k učení, pochopení smyslu a cíle učení, podporujeme jejich schopnost využití pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie
- vedeme žáky tak, aby přistupovali zodpovědně a plánovitě k zadaným úkolům
- učíme žáky vyhledávat a třídit potřebné informace a aplikovat je v praxi motivujeme žáky k učení, připravujeme je na nutnost celoživotního vzdělávání a rozšiřování znalostí a dovedností
- podporujeme učení s porozuměním, schopnost organizovat si proces učení, propojení běžně užívaných informací, znalostí a dovedností do ostatních oborů
- snažíme se vést žáky ke zdravému sebehodnocení a sebezdokonalování
- podporujeme u žáků schopnost vést otevřený dialog a naučit se přijímat a respektovat názory ostatních

Kompetence k řešení problémů:

- při výuce motivujeme žáky k řešení problémů úlohami z praktického života, učíme je hledat různá řešení a nebát se problémů
- podněcujeme žáky k vyhledávání informací vhodných k samostatnému řešení, k tvořivosti a logickému myšlení
- učíme žáky aplikovat získané dovednosti při řešení různých problémů, obhajovat své postupy řešení, kritice i sebekritice
- podporujeme u žáků různé přijatelné způsoby řešení problému, umožňujeme jim obhájit své postupy řešení problémů, vedeme je k zodpovědnosti za důsledky svého rozhodnutí
- vychováváme žáky k úctě a sebeúctě, podporujeme v nich schopnost vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory, schopnost hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných

Kompetence komunikativní:

- vedeme žáky ke kultivovanému projevu, k výstižnému a logickému vyjadřování svých myšlenek a názorů, ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- zapojujeme vhodně žáky do diskuse, učíme je prezentovat své názory a myšlenky, naslouchat názorům jiných, pomocí správně zvolených argumentů obhajovat své vlastní názory, napomáháme žákům uvědomovat si svoji vlastní identitu, cvičit se v sebeovládání
- vedeme žáky k rozlišování a porozumění různým typům textů a záznamů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, učíme žáky přemýšlet o nich, vhodně na ně reagovat a tvořivě je využívat ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení do společenské komunikace
- motivujeme žáky k využívání běžně dostupných komunikačních prostředků a technologií pro komunikaci s okolním světem v praktickém životě i v mimořádných situacích
- vedeme žáky k porovnávání, rozlišování a třídění úrovně informací a jejich zdrojů z hlediska kvality, pravdivosti, případně možnosti a vhodnosti jejich dalšího využití

Kompetence sociální a personální:

- během vzdělávání společně s žáky vytváříme pravidla chování a spolupráce ve skupině, v týmu, vedeme je k respektování těchto pravidel a vyžadujeme jejich dodržování
- vedeme žáky k aktivní spolupráci ve skupině, schopnosti ocenit znalosti a zkušenosti druhých, respektovat různá hlediska spolupráce a čerpat poučení z názorů jiných
- vhodně motivujeme a pozitivně ovlivňujeme kvalitu společné práce, která umožňuje vzájemnou inspiraci a pomoc při učení
- upevňujeme a usměrňujeme dobré mezilidské vztahy v kolektivu, vedeme žáky k ohleduplnému jednání k druhým, pomoci slabším a mladším dětem, podporujeme u žáků ochotu pomoc poskytnout, ale i přijmout ji
- vedeme žáky k upevnění sebedůvěry a pocitu sebeúcty, upevňujeme v nich vědomí, že vzájemnou spolupráci lze naplňovat osobní i společné cíle
- rozvíjíme u žáků schopnost samostatného úsudku, učíme žáky kriticky hodnotit práci ve skupině, význam své práce i práce ostatních členů týmu, respektovat vzájemné odlišnosti
- motivujeme žáky k utváření příjemné a přátelské atmosféry v kolektivu, přispívat k upevňování mezilidských vztahů, ovládat a řídit vlastní jednání, vedeme je k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky i mezi žáky a dospělými

Kompetence občanské:

- ve výuce rozvíjíme základní podvědomí o zákonech a společenských normách, dbáme na dodržování základních principů a pravidel chování, usilujeme o to, aby si žáci dokázali uvědomit nejen svá práva, ale i povinnosti ve škole i mimo ni, nést zodpovědnost za své činy a jednání
- vedeme žáky k tomu, aby respektovali názory a přesvědčení druhých, byli se schopni vcítit do situace jiných lidí, dokázali být vstřícní k žákům a lidem z odlišného sociokulturního prostředí, s národnostními rozdíly, s jiným náboženským vyznáním, k různě handicapovaným
- vychováváme žáky jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví, usilujeme o to, aby žáci pochopili nutnost zodpovědného chování v situacích ohrožujících život a zdraví člověka, dokázali odmítnout a dle svých možností postavit se proti fyzickému a psychickému násilí, proti sociálně patologickým jevům chování (drogy, šikana, kriminalita)
- vychováváme žáky k pozitivnímu vztahu k přírodě, k pochopení významu kvalitního životního prostředí a jeho ovlivňování činností člověka v zájmu podpory a ochrany zdraví, k vědomému respektování požadavků na kvalitu životního prostředí, k chápání základních ekologických souvislostí

- seznamujeme žáky s našimi lidovými tradicemi, kulturně-historickým dědictvím, uměleckými díly, podporujeme u žáků pozitivní postoj a smysl pro kulturu a tvořivost, motivujeme žáky k aktivní účasti na kulturních a sportovních akcích a soutěžích ve škole i mimo školu, k čestné reprezentaci školy svým chováním, znalostmi, zručností a umem.

Kompetence pracovní:

- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, důsledně vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel bezpečnosti a chování, k plnění svých povinností, k bezpečnému a efektivnímu používání vybavení školy, nástrojů, přístrojů a materiálu
- pomáháme žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti, vedeme žáky ke kladnému vztahu k práci jak manuální, tak duševní, k odpovědnosti za svou práci, dbáme, aby si vážili nejen práce své, ale i práce druhých
- motivujeme žáky k využívání získaných vědomostí, znalostí a dovedností k jejich budoucímu profesnímu zaměření, ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a volbě vhodného dalšího studia
- vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a reálnému posouzení svých možností při volbě povolání, formujeme žákovu osobnost k rozvoji zdravého sebevědomí a uplatnění se na trhu práce

Ve výuce volí vyučující takovou vyučovací metodu a formu práce, která vede žáky k dosažení cílů základního vzdělávání a k utváření klíčových kompetencí. Zároveň odpovídá vlastnímu stylu práce a stupni pedagogických zkušeností.

Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření (§ 16 školského zákona). Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb. Závazný rámec pro obsahové a organizační zabezpečení základního vzdělávání všech žáků vymezuje RVP ZV.

Plán pedagogické podpory (PLPP) zpracovává škola pro žáka od prvního stupně podpůrných opatření a to na základě potřeb úprav ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu. S PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující. Obsahuje popis obtíží žáka, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. PLPP škola vyhodnocuje naplňování cílů nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování PO.

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává škola pro žáka od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP). Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, potřebu pedagogické intervence ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku. IVP vyhodnocuje ŠPZ dvakrát ročně.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP žáka se SVP

Plán pedagogické podpory (PLPP) sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacím předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným, je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

Specifikace provádění podpůrných opatření

V oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

V oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka využita pedagogické intervence, ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení

Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků

Každý žák má dáno v odlišné míře vrozené nadání pro různý druh činnosti nebo činností. Pro další školní a později pracovní a životní budoucnost je nezbytné tyto vlohy objevit a následně rozvíjet. V naší populaci se vyskytuje malé procento v určitých oblastech zvláště nadaných dětí. Žáci nadaní v jedné nebo v úzkém okruhu oblastí mohou být v jiných oblastech průměrní nebo dokonce podprůměrní.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP mimořádně nadaného žáka

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Zabezpečení výuky nadaných a mimořádně nadaných žáků

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Při zjišťování mimořádného nadání žáků spolupracuje s poradenským pracovištěm a na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje a realizuje IVP se strukturou dle právní úpravy. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky.

Zařazení nadaných žáků do základního vzdělávání vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

V oblasti jazykové výchovy žáci vynikají schopností jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování, kultivovaným projevem a vystupováním, komunikačními schopnostmi, tvořivostí a fantazií. V rámci vyučování matematiky projevují tito žáci kvalitní koncentraci, dobrou paměť, zálibu v řešení problémových úloh a svými znalostmi přesahují stanovené požadavky. Umožňujeme jim individuálně pracovat s naučnou literaturou, řešit problémové úlohy, záhady, kvízy. V dalších naučných předmětech jsou jim zadávány náročnější samostatné úkoly (referáty k probíranému učivu, zajímavosti ze světa techniky...). Jsou vedeni k účasti na školních i mimoškolních soutěžích a olympiádách.

Na žáky s hudebním nadáním klade učitel vyšší nároky odpovídající jejich dovednostem a schopnostem. Vhodným způsobem je zapojuje do činností v hodině – mohou doprovázet na hudební nástroj, předzpívat píseň či jiným způsobem být nápomocni vyučujícímu při výuce. Žákům výtvarně nadaným jsou zadávány náročnější práce – volí různé techniky, jsou podporováni v mimoškolních aktivitách, navštěvují výtvarné obory při základních uměleckých školách. Žáci nadaní spíše technicky, manuálně zruční, jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou, při výuce bývají pověřováni náročnějšími částmi při plnění zadaných úkolů.

Pohybově nadaní žáci jsou podporováni v rozvíjení všech pohybových aktivit, především těch, kde žák projevuje největší zájem a talent. Žáci jsou zapojováni do sportovních soutěží, ať už v rámci školy nebo mimo ni, reprezentují školu.

Velmi často se stává, že tito žáci mají výkyvy v chování. Je nutné toto chování usměrňovat s pedagogickým optimismem a taktně, avšak důsledně. Usměrnujeme žáky v osobnostní výchově, vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším.

Nadání dítěte se dá velmi výrazně ovlivnit, a to oběma směry. K zajištění péče o talentované a mimořádně nadané žáky využíváme v rámci výuky různé formy práce vedoucí k podpoře jejich nadání a talentu v dané oblasti. Při práci s nadanými žáky spolupracujeme i s různými subjekty mimo školu.

Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, ochrana před sociálně patologickými jevy, projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí

Bezpečnost a ochrana zdraví žáků ve škole

Škola je při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinna přihlížet k základním fyziologickým potřebám žáků, vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.

Škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytuje žákům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Škola vede evidenci úrazů žáků, k nimž došlo při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech, vyhotoví a zašle záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím.

Prevence sociálně patologických jevů

Preventivní program školy zasahuje do předmětu Výchova k občanství a zdraví, tedy do oblasti Výchova ke zdraví a průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova.

Cílem primární prevence je zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům. Cílem našeho programu realizovat dlouhodobý, komplexní primární program, do něhož bude zahrnuto vše důležité, co je v současné škole k dispozici a vše, co již bylo s úspěchem vyzkoušeno. Důraz klademe na informovanost žáků v hodinách výchovy k občanství a výchovy ke zdraví, chemie, přírodopisu a dalších předmětů, na širokou nabídku volnočasových aktivit. Snažíme se do realizace programu zapojit maximální počet pedagogů ve vyučování i na neformální bázi při komunikaci se žáky.

Při realizaci tohoto programu chceme žáky vést k sebevědomí, správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, k poznání sebe sama, k zvládnutí stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek (ve spolupráci se zákonnými zástupci). K tomuto cíli využijeme různých metod aktivního sociálního učení, individuálního přístupu k žákům apod. Za důležitou též považujeme motivaci zákonných zástupců a jejich spolupráci v rámci tohoto programu.

Dlouhodobé cíle našeho programu jsou:

- vést žáky ke správnému sebehodnocení, stanovení si reálných cílů v životě, poznání sebe sama, zvládnutí stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci návykových látek a tím tak zvýšit jejich sebevědomí a odolnost vůči sociálně patologickým jevům (poskytování informací, podpůrné programy),
- posilování zdravých postojů a hodnot, potlačení šikany, minimalizace výskytu nežádoucích jevů (alkohol, cigarety a další drogy)
- posílení komunikačních dovedností
- spolupracovat se zákonnými zástupci žáků
- vytvářet podmínky pro příznivé pracovní klima a zdravý pracovní režim žáků a učitelů
- optimalizovat vztahy mezi žáky a učiteli
- na 1.stupni – připravit žáky na plynulý přechod na 2. Stupeň

Kyberšikana

Způsoby kyberšikanování:

1. Flaming – urážlivé a vulgární zprávy o osobě s elektronickou adresou
2. Harassment – obtěžování – pomlvy, opakované zasílání urážlivých zpráv
3. Impersonation – napodobování – vydávání se za někoho jiného, zneužití adresy
4. Denigration – zostuzení – pomlvy o jedinci, které zničí jeho pověst
5. Putiny – odhalování – zveřejnění tajných, ztrapňujících obrázků
6. Trickery – podvádění- podvodné získávání informací o druhém, které by jej mohly zostudit a následně je sdílet online
7. Exclusion – vyloučení – úmyslné vyloučení někoho z online skupiny
8. Cyberstalking – pronásledování – opakované, intenzivní obtěžování a ponižování, vyhrožování

Žáci jsou vedeni k tomu, aby:

- respektovali ostatní uživatele
- dobře si rozmysleli, co rozesílají a komu
- nikomu nesdělovali své osobní údaje
- seznámili se s pravidly chatu či diskuze
- seznámili se s riziky, které souvisejí s elektronickou komunikací

Zákonným zástupcům škola doporučuje:

- buďte ke svým dětem vnímaví
- sledujte k čemu vaše děti používají internet a mobilní telefon
- učte je používat tyto technologie bezpečně
- ved'te děti k tomu, aby se nemstily
- nepodceňujte riziko, které kyberšikana představuje a uvědomujte si, kam až může vést
- uchovejte důkazy a oznamte to, že se vaše dítě stalo obětí kyberšikany škole, správci internetové služby nebo policii

Škola:

- podpoří oběť kyberšikany a doporučí jí, jak postupovat dál
- všechny případy prošetří a zamezí jejímu šíření
- na řešení těchto problémů se škola bude systematicky připravuje (sestavení plánu prevence kyberšikany, všichni pedagogičtí pracovníci se seznámí s projekty, které tuto problematiku řeší)
- o potrestání žáků, kteří se dopustí porušení školního řádu, rozhodne ředitel školy po projednání v pedagogické radě

Všichni pedagogičtí pracovníci, zejména třídní učitelé a výchovní poradci jsou povinni tuto problematiku sledovat, studovat a průběžně se jí zabývat.

Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Abychom této možnosti využili co možná nejlépe, nevytváříme pro průřezová témata samostatné vyučovací předměty, ale integrujeme je do jiných vyučovacích předmětů.

Charakteristika průřezových témat

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Charakteristika průřezového tématu

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žákovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, seberegulaci a k udržení psychického zdraví – psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům. Úzká je vazba ke vzdělávací oblasti Člověk a společnost, a to k Výchově k občanství a k jejím částem "Člověk ve společnosti", "Člověk jako jedinec". Konkrétně k tématům "lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití" (Člověk ve společnosti) a "podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj" (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktickým dovedností spjatých s uvedenými tématy. Vazba ke vzdělávací oblasti Člověk a příroda se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulujícího jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Vazba na vzdělávací oblast Umění a kultura se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického chování – jako např. estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. Propojení se vzdělávací oblastí Člověk a zdraví je vhodné v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá k realizaci vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, zejména zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj.

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samému; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

Psychohygienu – dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládnutí stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích

Kreativita – cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

Poznávání lidí – vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva,

pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresí a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci

Kooperace a kompetice – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí problémy v mezilidských vztazích, zvládnutí učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

Hodnoty, postoje, praktická etika – analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne.

Výchova demokratického občana (VDO)

Charakteristika průřezového tématu

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma Výchova demokratického občana má blízkou vazbu především na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, v níž jsou systematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci jednotlivců - občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** se uplatňuje v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti. Průřezové téma má vazbu i na ostatní vzdělávací oblasti, zejména pak na ty, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti

- přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků – budoucích dospělých občanů – v životě demokratické společnosti.

Občanská společnost a škola – škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

Formy participace občanů v politickém životě – volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)

Charakteristika průřezového tématu

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Ve vzdělávání se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí. Příležitosti k realizaci tématu poskytuje na prvním stupni vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět**. Na druhém stupni se vztahuje průřezové téma zejména ke vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**. Využívá, aktualizuje a propojuje poznatky z oboru historie a politické geografie. Prohlubuje porozumění klíčovým historickým a politickým událostem, které ovlivnily vývoj Evropy i světa a měly podstatný význam pro evropskou integraci a začlenění České republiky do integračního procesu. Důležitým prostorem pro realizaci průřezového tématu se stává obor *Výchova k občanství*, v jehož vzdělávacím obsahu je zdůrazňují sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi. Objasňuje také vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování a jednání. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se uplatňuje zejména při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě. Významnou oblastí pro realizaci tohoto tématu se stává vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková**

komunikace. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. *Cizí jazyky* mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. Dovednosti osvojené žáky ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, zejména při práci s internetem, jsou využívány k samostatnému získávání informací o zemích Evropy a světa, o jejich životě a událostech. Tyto informace se následně stávají prostředkem pro orientaci v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních a zájmových příležitostí a při navazování kontaktů. Ve vzdělávací oblasti **Umění a kultura** rozvíjí průřezové téma vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně. Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** orientuje žáky v globálních problémech souvisejících se zdravím. V oboru *Tělesná výchova* využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a světa zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

Evropa a svět nás zajímá – rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

Objevujeme Evropu a svět – naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

Jsme Evropané – kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže

Multikulturní výchova (MKV)

Charakteristika průřezového tématu

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci. Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má zejména na vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví**, z oblasti **Člověk a příroda** se dotýká především vzdělávacího oboru *Zeměpis*. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která ze zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie

- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti.

Kulturní diference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě

Lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku

Multikulturalita – multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

Princip sociálního smíru a solidarity – odpovědnost a příspěvek každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty

Environmentální výchova (EV)

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji

společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a společnost** téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technickoekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možnosti navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa. Vzdělávací Oblast **Umění a kultura** poskytuje Environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí **Člověk a svět práce** se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje žádoucích i nežádoucích
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů

- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Tematické okruhy průřezového tématu:

Ekosystémy – les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhá odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo – město – vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Základní podmínky života – voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy – biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích – zásady MOV) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

Vztah člověka k prostředí – naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování

a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás).

Mediální výchova (MDV)

Charakteristika průřezového tématu

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Mediální výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, zejména tím, že média, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku. Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality (zpravodajství z hlediska významu a věrohodnosti zprávy a události, reklamu z hlediska účelnosti nabízených informací apod.). Propojení se vzdělávací oblastí **Jazyk a jazyková komunikace** se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků. Osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. V rámci vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie** se pak jedná o využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací. Pozornost se obrací k věcné správnosti a přesnosti sdělení, a to jak kritickou analýzou existujících textů, tak vlastní produkcí a utváření návyku ověřovat si co nejdůkladněji veškeré údaje. Vztah ke vzdělávací oblasti **Umění a kultura** je založen na vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, jež média užívají, a jejich kombinací, a to nejen přirozeného jazyka, ale i obrazu a zvuku. Přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit artefakty umělecké i běžné mediální produkce.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností:

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušených mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)

Stavba mediálních sdělení – příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)

Vnímání autora mediálních sdělení – identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

Fungování a vliv médií ve společnosti – organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti); role médií v politických změnách.

Tematické okruhy produktivních činností:

Tvorba mediálního sdělení – uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení

Práce v realizačním týmu – redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce.

Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena v tabulkách učebních osnov vyučovacích předmětů.

Učební plán

Vzdělávací oblasti základního vzdělávání

Vzdělávací obsah základního vzdělání je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí, Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory:

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obor
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura Cizí jazyk Další cizí jazyk
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět
Člověk a společnost	Dějepis Výchova k občanství
Člověk a příroda	Fyzika Chemie Přírodopis Zeměpis
Umění a kultura	Hudební výchova Výtvarná výchova
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví Tělesná výchova
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou v úvodu vymezeny **Charakteristikou vzdělávací oblasti**, která vyjadřuje postavení a význam vzdělávací oblasti v základním vzdělávání a charakterizuje

vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů dané vzdělávací oblasti. Na charakteristiku navazuje **Cílové zaměření vzdělávací oblasti**. Tato část vymezuje, k čemu je žák prostřednictvím vzdělávacího obsahu veden, aby postupně dosahoval klíčových kompetencí. **Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů** je tvořen očekávanými výstupy a učivem.

Základní vzdělávání žáků se realizuje v průběhu povinné školní docházky. Vzdělávací a výchovný proces je rozdělen do tří období:

- 1. období** 1. - 3. ročník
- 2. období** 4. - 5. ročník
- 3. období** 6. - 9. ročník

Každé vzdělávací období má své specifické cíle a stanovené očekávané výstupy, které jsou na konci 5. ročníku a na konci 9. ročníku závazné, na konci 3. ročníku jsou očekávané výstupy pouze orientační.

Očekávané výstupy mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené, využitelné v běžném životě a ověřitelné. Vymezují předpokládanou způsobilost využívat osvojené učivo v praktických situacích a v běžném životě. *Učivo* je strukturováno do jednotlivých tematických okruhů a je chápáno jako *prostředek k dosažení očekávaných výstupů*. Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů je rozčleněn do *vyučovacích předmětů* a rozpracován v *učebních osnovách* tak, aby bylo zaručené *směřování k rozvoji klíčových kompetencí*.

Vyučovací oblast	Vyučovací předmět	
	1. stupeň	2. stupeň
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk Anglický jazyk	Český jazyk a literatura Anglický jazyk Německý jazyk Ruský jazyk
Matematika a její aplikace Informační a komunikační technologie Člověk a jeho svět	Matematika Informatika Prvouka Vlastivěda Přírodověda	Matematika Informatika
Člověk a společnost		Dějepis Výchova k občanství
Člověk a příroda		Fyzika Chemie Přírodopis Zeměpis
Umění a kultura	Hudební výchova Výtvarná výchova Tělesná výchova	Hudební výchova Výtvarná výchova Tělesná výchova
Člověk a zdraví		Výchova ke zdraví
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	Pracovní činnosti

V rámci vzdělávacího oboru Další cizí jazyk volí žáci jeden z vyučovacích předmětů **Německý jazyk** nebo **Ruský jazyk**.

Učební plán pro 1. stupeň

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předměty	Ročník					Minimální časová dotace + disponibilní
		1.	2.	3.	4.	5.	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	9	9	9	7	7	33 + 8
	Anglický jazyk	1	1	3	3	3	9 + 2
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	4	20 + 3
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	3	-	-	12 + 3
	Vlastivěda	-	-	-	2	2	
	Přírodověda	-	-	-	2	2	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5
Průřezová témata		P	P	P	P	P	P
Celková povinná časová dotace		21	22	25	25	25	118

Poznámky k učebnímu plánu pro 1. stupeň

Disponibilní časová dotace byla využita pro vyučovací předměty ČJ – 8 hodin, M – 3 hodiny, Prvouka – 1 hodina, Vlastivěda – 1 hodina, Přírodověda – 1 hodina, Anglický jazyk – 2 hodiny.

Průřezová témata – zařazena průběžně do vyučovacích předmětů

Informatika a komunikační technologie – nejvýše 20 žáků ve skupině (možnosti počítačové učebny).

Porovnání časových dotací vzdělávacích oblastí podle RVP s učebním plánem školy (s využitím disponibilních hodin):

Vzdělávací oblast - obor	RVP	Učební plán	
	minimum	dotace	rozdíl
Český jazyk a literatura	33	41	8
Anglický jazyk	9	11	2
Matematika a její aplikace	20	23	3
Informační a komunikační technologie	1	1	0
Člověk a jeho svět	12	15	3
Umění a kultura	12	12	0
Člověk a svět práce	5	5	0
Člověk a zdraví	10	10	0
Celkem	-	-	16

Učební plán pro 2. stupeň

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předměty	Ročník				Minimální časová dotace + volná
		6.	7.	8.	9.	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	5	5	5	5	15 + 5
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12
	Další cizí jazyk	-	2	2	2	6*
Matematika a její aplikace	Matematika	5	5	5	5	15 + 5
Informační a kom. technologie	Informatika	2	-	-	-	1 + 1
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	2	11
	Výchova k občanství	-	1	1	1	
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	2	21 + 7
	Chemie	-	-	2	2	
	Přírodopis	2	2	2	2	
	Zeměpis	2	2	2	2	
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	10
	Výchova ke zdraví	1	-	1	-	
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	10
	Výtvarná výchova	2	2	1	1	
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	-	1	3
Průřezová témata		P	P	P	P	P
Celková povinná časová dotace		30	30	31	31	122

Poznámky k učebnímu plánu pro 2. stupeň

Disponibilní časová dotace byla využita ČJ – 5 hodin, M – 5 hodin, Člověk a příroda – 7 hodin, Informační a komunikační technologie – 1 hodina

Průřezová témata – zařazena průběžně do vyučovacích předmětů

Informatika a komunikační technologie – nejvýše 20 žáků ve skupině (možnosti počítačové učebny), nejlépe výuka v dvojhodinových blocích, navazuje na výuku na 1. stupni

***Další cizí jazyk** – Německý jazyk nebo Ruský jazyk – v rámci vzdělávacího oboru Další cizí jazyk volí žák v 7. ročníku jeden z jazyků, ve výuce stejného jazyku pokračuje v 8. a 9. ročníku.

Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Cizí jazyk a Další cizí jazyk je možné nahradit v nejlepší zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) školského zákona jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP

Porovnání časových dotací vzdělávacích oblastí podle RVP s učebním plánem školy (s využitím disponibilních hodin):

Vzdělávací oblast - obor	RVP	Učební plán	
	minimum	dotace	rozdíl
Český jazyk a literatura	15	20	5
Cizí jazyk	12	12	0
Další cizí jazyk	6*	0	0
Matematika a její aplikace	15	20	5
Informační a kom. technologie	1	2	1
Člověk a společnost	11	11	0
Člověk a příroda	21	28	7
Člověk a zdraví	10	10	0
Umění a kultura	10	10	0
Člověk a svět práce	3	3	0
Celkem	-	-	18

Učební osnovy

Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk**. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Český jazyk a literatura** má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa. Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka. Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje kompetence komunikativní (lingvistické, sociolingvistické, pragmatické) a všeobecné (předpokládající znalost sociokulturního prostředí a reálií zemí, ve kterých se studovaným jazykem hovoří) jako cílové kompetence jazykové výuky. V tomto období je důraz kladen na ústní

komunikaci a vytváření základu (zejména ve fonetice a syntaxi) pro další osvojování jazyka. Rovněž je cílem rozvoj jazykového povědomí ve vztahu k mateřskému a případně dalším jazykům. Vzdělávání v Cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A2 (Podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnáléhavějších potřeb.), vzdělávání v Dalším cizím jazyce předpokládá dosažení úrovně A1 (Podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/jí pomoci. Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

ČESKÝ JAZYK (1. stupeň)

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět se vyučuje v prvním, druhém a třetím ročníku devět hodin týdně, ve čtvrtém ročníku osm hodin týdně a pátém ročníku sedm hodin týdně.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu.

Průřezová témata

Reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáků především v oblasti postojů a hodnot.

Osobnostní a sociální výchova

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti.

Přínos k rozvoji osobnosti žáka

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- pomáhá k utváření pozitivního postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru. Český jazyk je nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací, postojů a názorů a má významnou funkci při osvojování dalších jazyků.

Přínos k rozvoji osobnosti žáka

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- rozvíjí schopnost srovnávat evropské kultury, nacházet společné znaky a odlišnosti
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Multikulturní výchova

Umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty. Multikulturní výchova rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně. Multikulturní výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Přínos k rozvoji osobnosti žáka

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání
- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Mediální výchova

Nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků. Média mají významný vliv na chování jedince a společnosti, na kvalitu života. Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovni mediální gramotnosti. Jazyk a jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků, osvojení základních pravidel veřejné komunikace a dialogu.

Přínos k rozvoji osobnosti žáka

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci si osvojují správnou techniku čtení a psaní
- žáci kriticky hodnotí výsledky svého učení
- žáci diskutují o svých výsledcích učení
- žáci si osvojují jazykové a literární pojmy
- učitel motivuje žáky k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu
- učitel vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci

Kompetence k řešení problémů

- žáci samostatně dokončují úkoly, navrhují různá řešení a odůvodňují své závěry
- žáci vyhledávají informace v odborné literatuře, encyklopediích atd.
- žáci si vzájemně pomáhají
- učitel zadává úkoly, které vedou k různým variantám řešení
- učitel vede žáky k systematickosti a vytrvalosti

Kompetence komunikativní

- žáci využívají komunikační a informační prostředky
- žáci dokáží prezentovat své názory
- žáci obhajují své názory a zapojují se do diskuse
- učitel vede žáky k výstižnému a kultivovanému projevu
- učitel vede žáky k výstižné argumentaci

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupinkách a vzájemně si pomáhají
- žáci respektují učitele a učí se respektovat názory druhých
- učitel vede žáky k prezentaci svých názorů
- učitel vytváří příležitosti, které vedou ke vzájemné komunikaci a spolupráci mezi žáky

Kompetence občanské

- žáci mají zájem a pozitivní postoj k uměleckým, zejména literárním dílům
- žáci chápou funkci divadla, filmu, televize a ostatních médií
- žáci respektují přesvědčení a názor jiných
- učitel motivuje žáky k zájmu o kulturní dědictví
- učitel využívá literatury k vytváření postoje k přírodě a životnímu prostředí

Kompetence pracovní

- žáci dodržují hygienu práce
- žáci využívají svých znalostí v praxi
- žáci dodržují a respektují pravidla
- učitel vede žáky k organizování a plánování učení
- učitel požaduje dodržování dohodnutých termínů

Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-3-1-01p čte s porozuměním jednoduché texty
- ČJL-3-1-02p rozumí pokynům přiměřené složitosti
- ČJL-3-1-04p, ČJL-3-1-05p, ČJL-3-1-06p dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- ČJL-3-1-09p píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen
- ČJL-3-1-09p spojuje písmena a slabiky
- ČJL-3-1-09p převádí slova z mluvené do psané podoby
- ČJL-3-1-09p dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost
- ČJL-3-1-10p opisuje a přepisuje krátké věty

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru

ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace

ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry

ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJL-5-1-05p, ČJL-5-1-10p vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích

ČJL-5-1-05p má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování

ČJL-5-1-07p v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči

ČJL-5-1-09p popíše jednoduché předměty, činnosti a děje

ČJL-5-1-09p opisuje a přepisuje jednoduché texty

ČJL-5-1-09p píše správně a přehledně jednoduchá sdělení

ČJL-5-1-09p píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy

ČJL-5-1-09p ovládá hůlkové písmo, tvoří otázky a odpovídá na ně

Učivo

- **čtení** – praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)
- **naslouchání** – praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní – zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
- **mluvený projev** – základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- **písemný projev** – základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis; jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky

ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná

ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost

ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru

ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves

ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy

ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky

ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJL-3-2-01p rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy

ČJL-3-2-01p rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky

ČJL-3-2-01p tvoří slabiky

ČJL-3-2-01p rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky

ČJL-3-2-08p píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová

ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku

ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu

ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary

ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty

ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí

ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje

ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách

ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJL-5-2-03p pozná podstatná jména a slovesa

ČJL-5-2-06p dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího

ČJL-5-2-08p rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik

- určuje samohlásky a souhlásky

- seřadí slova podle abecedy

- správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě

- správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

Učivo

- **zvuková stránka jazyka** – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)
- **slovní zásoba a tvoření slov** – slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)

- **tvarosloví** – slovní druhy, tvary slov
- **skladba** – věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- **pravopis** – lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-3-3-01p pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
- ČJL-3-3-02p reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p dramatizuje jednoduchý příběh
- ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
- ČJL-5-3-02p čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
- ČJL-5-3-02p určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
- ČJL-5-3-04p rozlišuje prózu a verše, rozlišuje pohádkové prostředí od reálného, ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Učivo

- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- **tvořivé činnosti s literárním textem** – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- **základní literární pojmy** – literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Český jazyk 1. ročník

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed.. vztahy</i>
<i>Komunikace</i>	Krátký souvislý projev dokončení příběhu vyprávění části pohádky sdělení prožitku	Žák se vyjadřuje jednoduše, souvisle a jasně. Používá spisovnou výslovnost úměrně svému věku. Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	HV – rytmické písničky (výslovnost, slabikování) SUPR – kreslení obrázkové osnovy a pohádek (dokončování a pokračování textu). Vyrábění blahopřání. OSV – rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti, zvládá komunikaci v nových situacích, dramaturgie jednoduchých pohádek, dramaturgie ve dvojicích a skupinkách (seznámení se, poděkování, omluva, blahopřání).
<i>Příprava na čtení a čtení přiměřeného textu</i>	Sluchová a hlasová příprava na čtení. Orientace v textu, členění textu. Poznávání tvarů malé a velké, tiskací i psací abecedy, číslic. Čtení písmen, slabik, slov a vět.	Čte plynule, hlasitě a s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti. Jednoduché věty čte se správnou intonací.	
<i>Tvoření otázek a odpovědí</i>	Tvoření otázek a odpovědí. Prosba, poděkování, omluva, blahopřání, seznámení se.	Tvoří smysluplné věty. Mluví přiměřeně hlasitě, zřetelně, pečlivě vyslovuje, správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	
<i>Příprava na psaní</i>	Příprava na psaní. Uvolňovací cviky, držení, těla, držení psacího nástroje. Správné dýchání.	Dodržuje základní hygienické návyky při psaní. Má dostatečně uvolněnou ruku. Drží správně psací potřeby.	
<i>Psaní</i>	Psaní malých i velkých písmen psací abecedy. Spojování písmen do slabik a slov.	Osvojuje si grafickou podobu písmen a číslic. Rozlišuje psací a tiskací písmeno. Při psaní dodržuje správný sklon a velikost písmen. Písmena správně napodobuje.	

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed.. vztahy</i>
<i>Obrázková osnova</i>	Vyprávění a dramaturgie jednoduchých příběhů podle obrázkové osnovy.	Rozumí obrázkové osnově a podle ní vypráví.	VDO – výchova k samostatnosti a ohleduplnosti MKV – řeší mezilidské vztahy, všechny etnické skupiny jsou si rovnocenné. MDV – osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu, argumentace
<i>Orientace na stránce</i>	Osvojování si pojmů: nad, pod, před, za, dole, nahoře, vpravo, vlevo, uprostřed, na konci stránky, na začátku stránky, sloupec, řádek.	Orientuje se na stránce.	
<i>Syntéza a analýza</i>	Syntéza a analýza hlásek a slabik. Slabiky otevřené a zavřené	Rozlišuje (hlásky) písmena, slabiky, slova a věty. Dělí slovo na slabiky a hlásky. Spočítá slova ve větě, slabiky ve slově a hlásky ve slově. Rozlišuje krátké a dlouhé samohlásky a slabiky.	
<i>Přepis, opis, diktát</i>	Věta – začátek a konec věty. Jako věta začíná a co je na konci. Zpětná kontrola napsaného textu.	Opisuje, přepisuje a píše podle diktátu písmena, slova a jednoduché věty. Poznává, jak věta začíná a jak končí, pravidla psaní vlastních jmen.	

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed.. vztahy</i>
<i>Základní literární pojmy</i>	Pohádka, dětský příběh, hádanka, říkadlo, přísloví, přirovnání, rozpočítadlo, básnička, loutkové divadlo, kniha, spisovatel, ilustrátor, ilustrace, časopis. Mluvení o citovém zážitku z přečteného textu, Reprodukce textu.	Seznamuje se s literárními pojmy. Rozlišuje prózu od poezie. Dramatizuje připravený text. Naučí se a odrecituje básničku. Čte a přednáší z paměti literární texty přiměřené věku. Vyjadřuje své pocity z přečteného textu.	

Český jazyk 2. ročník

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Opakování 1. ročníku</i>	Čtení jednoduchých textů v čítance a na pracovních listech. Vyprávění pohádky podle obrázků. Skládání slov a vět z písmen. Psaní malých a velkých písmen abecedy. Přepis, opis a diktát jednoduchých vět. Tvoření vět ze slov. Vyprávění zážitků z prázdnin.	Rozpozná jednotlivé hlásky a písmena. Skládá všechny druhy slabik. Přečte jednoduché věty se správnou intonací. Rozlišuje délku hlásek, tiskací a psací písmena a číslice. Píše diktát, přepisuje a opisuje jednoduché věty.	

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Čtení</i>	Čtení těžších, víceslabičných slov s hluky souhlásek. Poslech a čtení textů přiměřených rozsahem a náročností. Prohlubování správné techniky čtení s následným úkolem.	Žák čte nahlas i potichu jednodušší texty v plynulém a přiměřeném tempu, vhodně frázuje, v textu se orientuje, přečtený text vypráví. Při čtení dbá na správnou intonaci a porozumění.	HV – rytmické písničky (výslovnost, slabikování). Zhudebnění čteného textu. SUPR – kreslení pohádkové osnovy a pohádek, kreslení zážitků. Vyrábění zprávy, oznámení. OSV – utváří pozitivní postoj k sobě samému a k druhým. Uvědomuje si hodnotu skupinové práce a pomoci druhých. VDO – vytváření hodnot jako je spravedlnost, solidarita, tolerance a odpovědnost. MKV – rozvíjí u žáků tolerovat jiné sociokulturní skupiny.
	Čtení, naslouchání a komunikace jako zdroj informací. Třídění informací podle důležitosti.	Rozumí písemným nebo mluveným pokynům a informacím odpovídajícím jeho věku.	
<i>Komunikace</i>	Základní techniky mluveného projevu, správné dýchání, výslovnost, přiměřená hlasitost, rychlost řeči, vhodná mimika a gestikulace.	Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích. Při rozhovoru naslouchá, soustředí se, reaguje na otázky. Při komunikaci je zdvořilý.	
	Pozdrav, poděkování, vzkaz, oslovení, zpráva, dialog, oznámení.	V krátkých projevech volí vhodné jazykové prostředky.	
	Vyprávění jednoduchého příběhu podle časově seřazených ilustrací.	Řadí ilustrace podle dějové posloupnosti.	
<i>Psaní</i>	Přehlednost, úhlednost, čistota a čitelnost písemného projevu.	Používá základní hygienické návyky při psaní.	
	Technika psaní: adresa, blahopřání, zpráva, oznámení vzkaz, dopis.	Píše správně tvary písmen a číslic, spojuje písmena i slabiky. Písemný projev po sobě kontroluje.	

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed.. vztahy</i>
<i>Věta, slovo, slabika</i>	Věta, slovo, slabika, písmeno, pořádek slov ve větě.	Poznává skladbu věty, slova, slabiky a uvědomuje si důležitost pořádku slov ve větě. Rozlišuje fonetickou a grafickou podobu slova. Dělí věty na slova, slova na slabiky, hlásky.	
<i>Druhy vět</i>	Druhy vět – oznamovací, tázací, rozkazovací, přací. Správná intonace a pravopis jednotlivých druhů vět.	Poznává jednotlivé druhy vět podle postoje mluvčího. Při čtení využívá správnou intonaci. Za větou píše odpovídající znaménko.	
<i>Význam slov</i>	Slova protikladná. Synonyma – slova stejného nebo podobného významu.	Tvoří slova opačného významu, nebo stejného či podobného významu.	
	Slova souřadná, nadřazená a podřazená.	Uvědoměle si rozvíjí slovní zásobu. Tvoří slova s významem: nadřazená, podřazená, souřadná.	
<i>Dělení slov</i>	Dělení slov	Dělí slova na konci řádku a píše jednoduchý diktát.	
<i>Vlastní jména</i>	Pravopis vlastních jmen na příkladech vlastních jmen osob, zvířat v rodině, příbuzných a známých.	Osvojuje si psaní velkých písmen v typických příkladech vlastních jmen.	
<i>Věta a souvětí</i>	Skladba – věta jednoduchá a souvětí v mluveném projevu. Rozvíjení slovní zásoby.	Žák spojuje věty do jednoduchých souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy.	
<i>Hlásky</i>	Samohlásky, souhlásky, dvojhlásky.	Vyjmenuje samohlásky, dvojhlásky a rozděluje souhlásky.	
<i>Psaní ú, ů</i>	Pravopis ú nebo ů na začátku, uprostřed a na konci slova.	Zdůvodňuje psaní u, ú, ů.	
<i>Tvrdé a měkké souhlásky</i>	Pravopis i/y po měkkých a tvrdých souhláskách. Doplnění i/y. Procvičovací diktáty na tyto jevy. Správné čtení tvrdých a měkkých souhlásek.	Vyjmenovává tvrdé a měkké souhlásky a slabiky. Zdůvodňuje psaní i/y po tvrdých a měkkých souhláskách.	
<i>Dě, tě, ně, bě, pě, vě</i>	Pravopis slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě.	Zvládne psaní a výslovnost skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě.	
<i>Párové souhlásky</i>	Souhlásky, které jinak slyšíme a jinak píšeme. Diktáty s těmito jevy. Doplnovačky.	Rozlišuje párové souhlásky uvnitř a na konci slova.	

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Čtení</i> <i>Základy literatury</i>	Básník, autor, čtenář, herec, rým, verš, přirovnání.	Žák si osvojuje nové literární pojmy a výrazy.	MDV – rozvíjí schopnosti samostatně se zapojit do mediální komunikace, dramatizace pohádek
	Zážitkové čtení a naslouchání.	Vyjadřuje pocity z přečteného textu.	
	Recitace básně, dramatizace, vlastní ilustrace.	S literárním textem pracuje podle pokynů učitele nebo samostatně.	

Český jazyk 3. ročník

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Opakování 2. ročníku</i>	Věta, slovo, slabika, hláska. Druhy vět, slova protikladná, slova stejného či podobného významu, slova souřadná, podřazená, nadřazená. Psaní ů, ú. Psaní i/y po měkkých a tvrdých souhláskách. Skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě. Párové souhlásky.	Žák přečte jednoduchý text. Píše diktát, přepisuje a opisuje jednoduchých vět. Tvoří slova protikladná, podobná, souřadná, podřazená a nadřazená. Rozlišuje užití u, ú, ů, i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, párové souhlásky uvnitř i na konci slova.	

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Čtení</i>	Četba uměleckých, populárních a naučných textů. Slovní přízvuk, intonace.	Žák čte v přiměřeném tempu, vhodně frázuje, dodržuje intonaci a přízvuk. V textu se orientuje a vypráví přečtený text. Pečlivě vyslovuje.	HV – hledání v písních např. vyjmenovaná slova nebo slovní druhy. Zhudebnění textu.
<i>Osnova, vypravování, popis</i>	Členění jazykového projevu, osnova, vypravování, popis jednoduchého děje či předmětu.	Vypravuje podle dané osnovy. Osnovu tvoří po přečteném textu. Na základě svých zážitků tvoří krátký mluvený projev a popisuje jednoduchý děj či předmět.	SUPR – kreslení pohádky nebo vlastního příběhu, dramatizace pohádek, povídek, básniček.
<i>Komunikace</i>	Telefonický rozhovor, omluva, vzkaz, zpráva.	Respektuje základní komunikační pravidla dialogu, používá vhodné výrazy a zdvořilostní obraty.	OSV – utváří dobré mezilidské vztahy ve třídě i mimo ni. Zvládá vlastní chování. Chápe rozlišný přístup k řešení problémů.
<i>Psaní</i>	Dodržování správných hygienických návyků psaní.	Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním.	VDO – rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebným pro aktivní účast žáků.
	Diktát, přepis, opis, vlastní krátký písemný projev.	Píše správně tvary písmen, číslic, správně spojuje písmena a slabiky. Přepisuje zadaný text a kontroluje vlastní písemný projev.	
	Adresa, blahopřání, dopis.	Píše jednoduchá sdělení.	

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Abeceda</i>	Abeceda	Odříkává abecedu a hledá v encyklopediích podle abecedního pořadí.	MKV – příprava žáků nést odpovědnost za svoje jednání a chování. MDV – rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování, rozvíjí schopnost pracovat v týmové práci.
<i>Slova příbuzná</i>	Slova příbuzná, kořen slova, předpona a přípona.	Tvoří slova příbuzná. Poznává kořen slova, předponu a příponu.	
<i>Vyjmenovaná slova</i>	Seznámení a procvičování vyjmenovaných slov. Psaní i/y po obojetných souhláskách.	Odůvodňuje pravopis i/y po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech.	
<i>Slovní druhy</i>	Slovní druhy, ohebné a neohebné slovní druhy.	Třídí slova podle druhu.	
<i>Velká písmena</i>	Jména vlastní a obecná.	Používá velká písmena ve vlastních jménech a slovech.	
<i>Jmenné kategorie</i>	Pád, číslo, rod.	Rozlišuje jmenné kategorie (pádové otázky, číslo, rod). Skloňuje podstatné jméno.	
<i>Slovesné kategorie</i>	Osoba, číslo, čas.	Rozlišuje slovesné kategorie (osoba, číslo, čas). Časuje slovesa.	

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

<i>Téma</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Čtení</i>	Volná reprodukce textu, přednes básně.	Čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu.	
<i>Základy literatury</i>	Výtvarný doprovod, dramaturgie.	Pracuje tvořivě s literárním textem.	

Český jazyk 4. ročník

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Nauka o slově</i>	Význam slov Stavba slova Předpony Předložky	- rozliší slova významem nadřazená, podřazená, souřadná, souznačná, protikladná, jednoznačná, mnohoznačná, spisovná, nespisovná, citově zabarvená - rozezná přeponu, příponu, kořen slova	průřezová témata: osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy: člověk a svět
<i>Pravopis</i>	Psaní i,í/y,ý po písmenech označujících obojetné souhlásky uvnitř slov	- reprodukuje vyjmenovaná slova a odůvodňuje pravopis - zdokonaluje se v pravopisu u těchto slov -	průřezová témata: environmentální výchova mezipředmětové vztahy: Člověk a svět
<i>Druhy slov</i>	Přehled slovních druhů Slovní druhy ohebné a neohebné	- vyjmenuje druhy slov - označí slovní druhy ohebné a neohebné	průřezová témata: výchova v evropských souvislostech mezipředmětové vztahy: Člověk a svět
<i>Podstatná jména</i>	Pád, číslo, rod Skloňování podst.jmen rodu středního Vzory pro rod střední Skloňování podst. jmen rodu ženského Vzory pro rod ženský Skloňování podst. jmen rodu mužského Vzory pro rod mužský	- určí pád, číslo a rod podstatných jmen - naučí se rozeznávat vzory podstatných jmen pro jednotlivé rody - přiřazuje k nim podstatná jména - skloňuje podstatná jména rodu středního, ženského a mužského podle vzorů	průřezová témata: osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy: Člověk a svět
<i>Slovesa</i>	Časování sloves Přítomný čas Budoucí čas Minulý čas Slovesný způsob	- rozliší u sloves čas přítomný, budoucí nebo minulý - časuje slovesa - seznámí se se slovesnými způsoby	průřezová témata: výchova demokratického občana mezipředmětové vztahy: Hudební výchova
<i>Stavba věty</i>	Věta jednoduchá a souvětí Vzorce souvětí	- rozezná větu jednoduchou a souvětí - zapíše vzorec souvětí	průřezová témata: multikulturní výchova mezipředmětové vztahy: Člověk a svět
<i>Základní skladební dvojice</i>	Podmět a přísudek Shoda přísudku s podmětem	- označí ve větě podmět a přísudek - napíše i/y v příčestí minulém	průřezová témata: environmentální výchova mezipředmětové vztahy: Člověk a svět
<i>Řeč přímá a nepřímá</i>	Přímá řeč, věta uvozovací	- seznámí se s pojmem uvozovky a s jejich zápisem v textu - určí větu uvozovací, přímou a nepřímou řeč	průřezová témata: mediální výchova mezipředmětové vztahy: Člověk a svět

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Vypravování</i>	Osnova Spisovná a nespisovná slova	- sestaví jednoduchou osnovu příběhu - volí vhodná slovesa - užívá vět jednoduchých i souvětí - člení text do odstavců	průřezová témata: výchova v evropských a globálních souvislostech mezipředmětové vztahy: Člověk a svět, cizí jazyky
<i>Popis</i>	Druhy popisů Návaznost textu	- sestaví jednoduchý popis pracovního postupu, zvířete, rostliny, věci - dbá na návaznost textu -	průřezová témata: výchova v evropských a globálních souvislostech mezipředmětové vztahy: Člověk a svět, Svět umění a práce, Hudební výchova
<i>Publicistické útvary</i>	Oznámení	- sestaví stručné a věcné oznámení - používá výstižná slovesa	průřezová témata: výchova demokratického občana
<i>Dopis</i>	Druhy dopisů Sestavení soukromého dopisu	- použije vhodné oslovení - sestaví obsah dopisu - vhodně dopis ukončí	průřezová témata: multikulturní výchova, osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy: Člověk a svět
<i>Rozhovor</i>	Telefonování	- seznámí se s pravidly telefonování - výstižně a stručně telefonuje	průřezová témata: mediální výchova mezipředmětové vztahy: Matematika

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Čtení</i>	Úryvky z dětské literatury – poezie a prózy	- čte plynule se správným přízvukem slovním i větným, s přirozenou intonací - prokáže porozumění textu (reprodukuje obsah) - hodnotí postavy literárního díla - výrazově čte báseň	průřezová témata: multikulturní výchova, osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy: Svět umění a práce Hudební výchova
<i>Kniha, divadlo, rozhlas a televize</i>	Literární díla – možnosti jejich zpracování	- čte literaturu přiměřenou svému věku, vyhledává potřebná fakta v dětských encyklopediích - shlédne a zhodnotí divadelní a filmové zpracování literárního díla - vyslechne rozhlasové zpracování lit. díla - vyjadřuje své pocity z četby, z poslechu pořadu, z divadelního nebo televizního (filmového) zpracování	průřezová témata: mediální výchova mezipředmětové vztahy: Hudební výchova, Svět umění a práce
<i>Základy literatury</i>	Poezie Próza Divadlo Film	- rozliší prózu od poezie - pozná pověst, povídku, bajku - v divadelním představení rozpozná jednání, konflikt a jeho řešení - seznámí se s různými druhy filmů, shlédne filmové zpracování literárního díla	průřezová témata: environmentální výchova, výchova v evropských a globálních souvislostech mezipředmětové vztahy: Svět umění a práce, Člověk a svět, Hudební výchova

Český jazyk 5. ročník

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Stavba slova</i>	Kořen slova Předpona Přípona	- určí kořen slova - rozliší předponovou a příponovou část -	průřezová témata: výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech mezipředmětové vztahy – ČaS
<i>Pravopis</i>	Psaní slov s i/i , y/y po písmenech označujících obojetné souhlásky v kořenu, předponě a příponě	- zdokonaluje se v psaní slov vyjmenovaných a příbuzných - píše slova s předponami a příponami - odůvodňuje pravopis v kořenu slova, u předpon a přípon - pracuje s Pravidly českého pravopisu	průřezová témata: environmentální výchova mezipředmětové vztahy – ČaS
<i>Druhy slov</i>	Přehled slovních druhů Slova ohebná a neohebná	- zdokonaluje se v určování slovních druhů - rozliší slovní druhy ohebné a neohebné	průřezová témata: environmentální výchova mezipředmětové vztahy – ČaS
<i>Podstatná jména</i>	Pád, číslo, rod a vzor Skloňování podstatných jmen rodu mužského Vzory pro rod mužský Skloňování podst. jmen rodu ženského Vzory pro rod ženský Skloňování podst. jmen rodu středního Vzory pro rod střední	- určí pád, číslo, rod a vzor - skloňuje podst. jména rodu mužského, ženského a středního podle vzorů - zdokonaluje se v určování mluvnických kategorií podst. jmen	průřezová témata: environmentální výchova mezipředmětové vztahy: ČaS
<i>Přídavná jména</i>	Druhy přídavných jmen Skloňování přídavných jmen tvrdých Skloňování přídavných jmen měkkých	- rozliší přídavná jména tvrdá, měkká a přivlastňovací - skloňuje podle vzoru mladý, - á, - é příd. jména tvrdá - skloňuje podle vzoru jarní příd. jména měkká	průřezová témata: osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy: ČaS, matematika
<i>Zájmena</i>	Druhy zájmen Skloňování osobních zájmen	- rozliší jednotlivé druhy zájmen - skloňuje osobní zájmena já, ty, my, vy, se - zdokonaluje se ve skloňování zájmena já	průřezová témata: multikulturní výchova (lidské vztahy) mezipředmětové vztahy – ČaS
<i>Číslovky</i>	Druhy číslovek Skloňování číslovek	- rozliší jednotlivé druhy číslovek - skloňuje číslovky dva,dvě, oba, obě, tři, čtyři, pět	průřezová témata: osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy – ČaS
<i>Slovesa</i>	Časování sloves Tvary oznamovacího, rozkazovacího a podmiňovacího způsobu	- časuje slovesa v čase přítomném, minulém a budoucím - rozliší tvary sloves u slovesných způsobů	průřezová témata: výchova demokratického občana mezipředmětové vztahy: ČaS, hudební výchova

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
<i>Základní skladební dvojice</i>	Podmět a přísudek Shoda přísudku s podmětem	- určí ve větě podmět a přísudek - rozliší podmět holý, rozvitý, několikanásobný, nevyjádřený - užívá pravidla pro psaní koncovek v přičestí minulém	průřezová témata: osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy: ČaS
<i>Souvěti</i>	Spojovací výrazy Vzorce souvětí	- rozliší větu jednoduchou a souvětí - označí spojovací výrazy v souvětí - píše v souvětí čárky - v mluveném projevu vyjádří melodii	průřezová témata: osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy: ČaS
<i>Řeč přímá a nepřímá</i>	Přímá řeč Nepřímá řeč Věta uvozovací Typy přímé řeči	- rozliší typy přímé řeči - užívá znaménka, uvozovky, velká a malá začáteční písmena v různých typech přímé řeči	průřezová témata: mediální výchova mezipředmětové vztahy: ČaS

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
<i>Dopis</i>	Soukromý dopis Orientace na poště	- sestaví soukromý dopis (užije vhodné oslovení, sestaví obsah a dopis ukončí) - rozliší sestavení dopisu pro rodiče, prarodiče od dopisu pro kamaráda nebo sourozence - seznámí se s pojmy doporučený dopis, podací lístek, telegram, poštovní poukázka, orientuje se u poštovních přepážek	průřezová témata: osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy – ČaS
<i>Publicistické útvary</i>	Inzerát	- vhodně sestaví inzerát - užívá výstižná slova - vymyslí veršovaný reklamní inzerát	průřezová témata: mediální výchova mezipředmětové vztahy – ČaS
<i>Popis</i>	Popis pracovního postupu Popis zvířete Popis věci Popis trasy Popis děje	- sestaví pracovní postup dle obrázkového návodu - sestaví popis zvířete - sestaví popis jízdního kola - popíše určenou trasu dle obrazové předlohy i ve známém prostředí - popíše poskytnutí první pomoci - užívá vhodné výrazy	průřezová témata: osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy: ČaS, pracovní výchova
<i>Vypravování</i>	Osnova Spisovná a nespisovná slova Přímá řeč	- sestaví osnovu vypravování - volí vhodná slovesa - užívá vět jednoduchých i souvětí - vhodně zařadí do textu přímou řeč - člení text do odstavců - vypravuje dle komiksového příběhu - vypravuje dle dané osnovy	průřezová témata: environmentální výchova mezipředmětové vztahy: ČaS
<i>Rozhovor</i>	Zásady představování Pozdravy	- seznámí se se zásadami představování (muž – žena, starší člověk – mladší člověk) - užití pozdravů při různých příležitostech	průřezová témata: mediální výchova

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
<i>Základní literární pojmy</i>	Poezie Próza Divadlo Film	- rozliší poezii od prózy - rozliší verš, rým, přirovnání - pozná pověst, povídku, bajku, pohádku - v divadelní představení rozpozná konflikt a jeho řešení – komické, tragické - vysvětlí pojmy divadelní představení, scénář, herec, režisér - rozliší film loutkový, kreslený, hraný	průřezová témata: osobnostní a sociální výchova mezipředmětové vztahy – ČaS
<i>Čtení a poslech</i>	Výrazné čtení uměleckých textů Předčítání Recitace	- zdokonaluje se ve čtení - výrazně recituje básně	průřezová témata: výchova demokratického občana mezipředmětové vztahy – ČaS
<i>Tvořivé činnosti s literárním textem</i>	Přednes vhodných literárních textů Volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu Dramatizace Vlastní výtvarný doprovod	- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - volně reprodukuje text podle svých schopností - tvoří vlastní literární text na dané téma - dramatizuje text - výtvarně zpracovává dojmy z četby	průřezová témata: environmentální výchova mezipředmětové vztahy: výtvarná výchova

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA (2. stupeň)

Vyučovací předmět český jazyk a literatura je vyučován ve všech ročnících 2. stupně. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru český jazyk a literatura stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a související očekávané výstupy průřezových témat.

Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období

Český jazyk a literatura má mezi vyučovacími předměty stěžejní postavení.

Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech.

Výuka probíhá většinou ve kmenových třídách. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy knihoven, práce s knihou a texty na internetu.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Český jazyk a literatura** se vyučuje jako samostatný předmět s časovou dotací 5 hodin týdně v 6., 7., 8. i 9. ročníku.

Cíle vyučovacího předmětu

- chápat jazyk jako svébytný historický jev, ve kterém se odráží historický a kulturní vývoj národa, jako významný sjednocující činitel národního společenství a jako důležitý a nezbytný nástroj celoživotního vzdělávání
- rozvíjet pozitivní vztah k mateřskému jazyku, chápat jeho význam pro přesné, logické a věcné vyjádření reality, k získávání, ale i předávání informací, ale také jako bohatého mnohotvárného prostředku pro individuální prožívání uměleckého díla, sdílení těchto zážitků i vyjádření vlastních prožitků
- vážit si umění a literatury jako zdroje poznání a pochopení určité epochy, jako zdroje rozvíjení emocionálního a estetického vnímání
- zvládnout běžná pravidla komunikace, účastnit se diskusí, vyjadřovat a obhajovat svůj názor v rámci kultivovaného, všestranně rozvinutého projevu
- získávat informace v literatuře, slovnících, sdělovacích prostředcích a informační technice, učit se je objektivně hodnotit a zpracovávat

Charakteristika výuky

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

- komunikační a slohovou výchovou
- jazykovou výchovou
- literární výchovou

Všechny složky oboru Český jazyk a literatura se ve výuce vzájemně prolínají. Jejich úspěšné zvládnutí je předpokladem pro poznávání, získávání vědomostí a osvojování dovedností v dalších oborech vzdělávacího procesu.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného i slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej, učit se posuzovat také jazykové prostředky textové výstavby a kompozici textu, používat složitější větnou stavbu.

Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny ve všech vyučovacích předmětech.

Číst s porozuměním různé druhy textů věcné i odborné povahy, včetně orientace v tabulkách a grafech vede žáky k pochopení souvislostí, k souvislému vyjadřování, stanovení hlavní myšlenky, problému, vytváření osnovy. Ve 3. vzdělávacím období si žáci utvrzují pravidla pro vytváření psaných i ústních textů různých slohových postupů. K osvojování souvislého plynulého a srozumitelného vyjadřování podle komunikačního záměru mluvčího a typu komunikační situace se využívají mluvené projevy připravené i nepřipravené, jsou zadávány samostatné práce, navozovány různé situace z běžného života, které žáci mají řešit na základě vlastních zkušeností. Důležitou

součástí komunikační výchovy je rozvoj slovní zásoby, využití všech možných zdrojů k získávání informací a práce na počítači (práce se slovníky, encyklopediemi, bibliografiemi, internetem) pro rozšiřování znalostí a dovedností potřebných k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání. Žák se učí nejen obhajovat svůj názor podložený přesvědčivými argumenty, ale také cíleně poslouchat druhé, zaujímat kritický i sebekritický postoj.

V **jazykové výchově** žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka, učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy (podoby). Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V **literární výchově** jsou žáci vedeni ke čtení s porozuměním, k práci s textem, k rozlišování specifických znaků literárních druhů, k základní orientaci v dílech českých i světových spisovatelů. Na základě osvojování a rozvíjení čtenářských zkušeností získávají kladný vztah k literatuře a zájem o četbu a další kulturní prožitky, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje. Uvědomují si souvislosti mezi historickými událostmi a literaturou, v níž se odrážejí. Prostřednictvím regionální literatury se rozvíjí u žáků také zájem o obec, město, kraj, v němž žijí, a zájem o občanské dění.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Každodenní verbální komunikace slouží jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Přirozeně se využívá nejčastěji v oblasti komunikační a slohové výchovy. Rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti. Samostatné mluvené projevy připravené i nepřipravené nutí žáka přemýšlet o sobě samém i svém okolí, přispívají k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování. Při nácviu diskuse žák řeší různé problémy, které se objevují ve třídě, v jeho osobním životě. Rozhovory, vlastní sebehodnocení, konfrontace názorů s jinými žáky by měly vést k pozitivnímu rozvoji osobnosti a sociálnímu rozvoji. Využívá se komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, vysvětlování, žádost), asertivní komunikace, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální. Pozitivní pro utváření postojů je zvládání situací soutěže, konkurence.

Výchova demokratického občana

Rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Český jazyk jako jazyk národní je nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, je nástrojem při osvojování cizích jazyků, které jsou předpokladem pro dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Je rozvíjena schopnost srovnávat projevy kultury v rámci Evropy, nacházet společné znaky, odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech.

Multikulturní výchova

Umožňuje seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a lépe si tak uvědomovat svoji vlastní identitu a své tradice. Dotýká se mezilidských vztahů ve škole, v rodině, vede k výchově k toleranci a respektování druhých.

Mediální výchova

Vede žáka k mediální gramotnosti. Umět analyzovat nabízená sdělení, zaujímat k nim kritické postoje prostřednictvím mluveného i písemného projevu (televizní reklama, věrohodnost zpráv), využít přiměřených jazykových prostředků. Chápat ji i jako zdroj zábavy a naplnění volného času, zdroj informací v každodenním životě v regionu, přispívá k rozvíjení komunikačních schopností v týmové práci a při veřejném vystupování.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- rozvíjet u žáků dovednosti potřebné k osvojování učiva.
- předkládat žákům možnosti používání osvojených dovedností z jazykového vzdělávání v jiných oblastech,
- vést žáky k systematickému vedení a ukládání informací,
- vést žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování,
- seznamovat žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem.

Kompetence k řešení problémů

- vést žáky k tomu, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy,
- vést žáky k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení.

Kompetence komunikativní

- vést žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů,
- nabízet žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů,
- pomocí literárního i gramatického učiva rozšiřovat slovní zásobu žáků,
- vést žáky ke správné, srozumitelné stavbě větných celků, k vyprávění.

Kompetence sociální a personální

- vytvářet příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách i v rámci celé třídy,
- vést žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc.

Kompetence občanské

- seznámit žáky s naším slovesným dědictvím a vysvětlovat jim jeho význam,
- podporovat v žácích potřebu literárního projevu, recitace, četby.

Kompetence pracovní

- vést žáky k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní,
- vést žáky k přípravě a udržování jejich učebního prostoru.

Očekávané výstupy na konci 3. období

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

Žák

- ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje je pomocí otázek nebo porovnáním s dostupnými informačními zdroji
- ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních i nonverbálních prostředků řeči
- ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- ČJL-9-1-10 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-9-1-01p, ČJL-9-1-08p čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
- ČJL-9-1-04p, ČJL-9-1-05p komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
- ČJL-9-1-09p, ČJL-9-1-10p píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Učivo

- **čtení** – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové
- **naslouchání** – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové
- **mluvený projev** – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse

- **písemný projev** – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, úvaha)

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

Žák

- ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklad v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
- ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí
- ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-9-2-03p orientuje se v Pravidlech českého pravopisu
- ČJL-9-2-04p pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa
- ČJL-9-2-04p, ČJL-9-2-05p rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk
- ČJL-9-2-06p rozezná větu jednoduchou od souvětí
- ČJL-9-2-07p správně píše slova s předponami a předložkami
- ČJL-9-2-07p ovládá pravopis vyjmenovaných slov
- ČJL-9-2-07p zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

Učivo

- **zvuková stránka jazyka** – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)
- **slovní zásoba a tvoření slov** – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov
- **tvarosloví** – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov
- **skladba** – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu
- **pravopis** – lexikální, morfologický, syntaktický
- **obecné poučení o jazyce** – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské především slovenština – a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky)

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy

Žák

- ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich charakteristické a významné představitele v české a světové literatuře
- ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJL-9-3-01p orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku
- ČJL-9-3-03p ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- ČJL-9-3-06p rozezná základní literární druhy a žánry
- ČJL-9-3-09p dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury má pozitivní vztah k literatuře

Učivo

- **tvůřivé činnosti s literárním textem** – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům
- způsoby interpretace literárních a jiných děl
- **základy literární teorie a historie** – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)
- **literární druhy a žánry** – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Český jazyk a literatura 6. ročník

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Úvod o jazyce</i>	Jazyk a jeho útvary Jazykověda a její složky Jazykové. příručky	- Seznámí se s teorií vzniku jazyka v souvislosti s vývojem člověka. - Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití. - Vyjmenuje složky jazykovědy. - Pracuje se základními jazykovými příručkami.	Dějepis – vývoj člověka MKV – multikulturalita
<i>Zvuková stránka jazyka</i>	Hláskosloví Spisovná výslovnost Zvuková stránka věty	- Rozpozná znělé a neznělé souhlásky. - Vysvětlí spodobu znělosti. - Spisovně vyslovuje česká slova. Odliší spis. a nespisovný jazykový projev.	
<i>Stavba slova a pravopis</i>	Slovotvorný základ Slova příbuzná Stavba slova Pravopis (bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně), Předpony s, z vz Předložky s, z Zdvojené hlásky, Vyjmenovaná slova	- Rozpozná nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov. - Zdůvodňuje pravopisné jevy.	
<i>Druhy slov</i>	Slovní druhy ohebné a neohebné Určení slovních druhů dle významu slov	- Zdokonaluje se v rozpoznávání slovních druhů.	
<i>Podstatná jména</i>	Konkrétní a abstraktní Hromadná, pomnožná, látková Pravopis a procvičování tvarů Vlastní jména osobní a místní	- Poznává probrané druhy podstatných jmen. - Určuje mluvnické kategorie. - Vhodně využívá pravidelných tvarů v mluvených i psaných projevech. - Zdůvodňuje pravopis koncovek podst. jmen a pravopis jmen vlastních a jednoduchých názvů zeměpisných.	
<i>Přídavná jména</i>	Druhy přídavných jmen Skloňování Stupňování	- Určuje probrané druhy přídavných jmen. - Zdůvodňuje pravopis koncovek přídavných jmen tvrdých, měkkých a přivlastňovacích. - Tvoří 2. a 3. stupeň příd. jmen.	
<i>Zájmena</i>	Druhy Skloňování osobních a přivlastňovacích zájmen	- Rozpozná druhy zájmen v textu. - Zdůvodňuje pravopis osobních a přivlastňovacích zájmen.	
<i>Číslovky</i>	Druhy Užívání číslovek Skloňování	- Určuje druhy číslovek. - Užívá tvary číslovek základních. - Zdůvodňuje pravopis číslovek základních a řadových. - Skloňuje číslovky.	
<i>Slovesa</i>	Slovesný způsob Pravopis	- Rozpozná slovesné tvary jednoduché a složené. - Určuje osobu, číslo, čas a způsob. - Užívá správné tvary podmíň. způsobu. - Užívá pravidla pravopisu koncovek sloves v přítomném a minulém čase.	

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Věta jednoduchá a souvětí</i>	Věta jednoduchá Souvětí Grafický záznam souvětí Pravopis čárek	- Rozlišuje větu jednoduchou a souvětí. - Zapiše grafický záznam souvětí. - Doplňuje interpunkci.	
<i>Větné členy</i>	Podmět Přísudek slovesný a jmenný se sponou Předmět Příslušné určení místa, času a způsobu Přívlastek shodný a neshodný Grafický záznam věty	- Rozpozná podmět vyjádřený a nevyjádřený, přísudek slovesný a jmenný se sponou. - Vysvětlí pravidlo shody přísudku s podmětem nebo s několikanásob. podmětem a dovede je použít. - Určuje správně holé rozvíjející větné členy. - Graficky znázorňuje větu.	
<i>Přímá řeč</i>	Přímá a nepřímá řeč	- Nepřímou řeč převede na přímou, doplňuje interpunkci.	

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Vypravování</i>	Kompozice vypravování Dějová slovesa Spisovná a nespisovná slova Přímá řeč	- Oživuje vypravování přímou řečí. - Užívá slovesa v přítomném čase. - Dodržuje dějovou souvislost.	OSV – komunikace MDV – tvorba mediálního sdělení MDV – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení OSV – mezilidské vztahy
<i>Popis</i>	Kompozice popisu Návaznost textu Výběr slovní zásoby	- Popisuje složitější předměty. - Osvojuje si jednoduchý popis osoby a děje. - Sestaví jednoduchý pracovní postup.	
<i>Publicistické útvary</i>	Zpráva Oznámení	- Rozliší zprávu a oznámení, dokáže je stručně sestavit.	
<i>Dopis</i>	Dopis soukromý - náležitosti dopisu - slovní zásoba	- Osvojuje si základní normy písemného vyjadřování. a jednoduchou grafickou úpravu textu.	

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Literatura</i>	Naučná literatura Krásná literatura Literární druhy	- Vysvětluje pojem literatura. - Specifikuje naučnou a krásnou literaturu. - Vyjmenuje a rozliší literární druhy.	
	Próza	- Uvede znaky prózy, vysvětlí pojmy autor, hlavní hrdina, monolog, dialog, ich forma, er forma, téma - Přednese umělecký text.	

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
	Poezie	<ul style="list-style-type: none"> - Rozlišuje pojmy verš, sloka, báseň. - Poznává druhy rýmů, vyhledává personifikaci. - Jmenuje známé české básníky. - Recituje známou báseň. 	
<i>Mýty a báje</i>	Vznik bájí Hrdinové bájí Antické báje Biblické příběhy	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvětlí pojem mýtu – báje. - Zná nejčastější náměty. - Vypráví jednu antickou báji. 	EGS – Evropa a svět nás zajímá Dějepis - Řecko
<i>Pohádka</i>	Znaky pohádky Dělení pohádek Významní čeští a světoví pohádkáři z 19. a 20. stol.	<ul style="list-style-type: none"> - Vyjmenuje hlavní znaky pohádky. - Rozliší pohádku klasickou od moderní, uvede autory - Vypravuje pohádku známých pohádkářů. 	
<i>Pověst</i>	Pověst historická a místní Významní autoři	<ul style="list-style-type: none"> - Charakterizuje žánr, vypráví známé pověsti. - Uvede nejznámější autory českých pověstí. 	
<i>Dobrodružná literatura</i>	Román Povídka Znaky dobrodružné literatury Významní autoři	<ul style="list-style-type: none"> - Podle svých schopností reprodukuje text, uvede hlavní myšlenky, postavy. - Uvede známé české a světové autory dobrodružné literatury. 	

Český jazyk a literatura 7. ročník

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
<i>Podstatná jména</i>	Mluvnické kategorie obtížných slov Tvoření spisovných tvarů Odchylné tvary některých podstatných jmen označujících části těla	- Určuje mluvnické významu u obtížnějších slov. - Zdůvodňuje koncovky podstatných jmen. - Skloňuje podstatná jména označující lidskou část a správné tvary užívá ve větách.	
<i>Přídavná jména</i>	Skloňování Stupňování Jmenné tvary	- Zdůvodňuje pravopis koncovek přídavných jmen. - Tvoří správné tvary.	
<i>Zájmena</i>	Druhy zájmen Skloňování zájmen osobních a přivlastňovacích Zájmeno jenž	- Vyhledá v textu zájmena a určí druh. - Zdůvodňuje pravopis zájmena já, ona, naše. - Tvoří správné tvary zájmena jenž.	
<i>Číslovky</i>	Druhy Pravopis číslovek řadových	- Vyhledá v textu číslovky, určí druh. - Rozlišuje tvary číslovek. - Zdůvodňuje pravopis číslovek řadových.	
<i>Slovesa</i>	Spisovné slovesné tvary Činný a trpný rod	- Tvoří spisovné slovesné tvary. - Určuje mluvnické kategorie u sloves. - Rozlišuje a tvoří slovesný rod činný a trpný. - Převádí slovesa z rodu činného do rodu trpného.	
<i>Neohebné slovní druhy</i>	Neohebné slovní druhy	- Poznává slovní druhy neohebné. - Rozlišuje spojení předložky se jménem a příslovečnou spřežku - Zdůvodňuje pravopis předložek s, z. - Rozliší spojky podřadivé a souřadivé.	
<i>Pravopis</i>	Velká písmena	- Využívá pravidla pro používání velkých písmen (zeměpisné názvy, jména ulic, měst, institucí, národností)	
<i>Význam slov</i>	Slovo, význam mluvnický a věcný Sousloví a rčení Slova jednoznačná a mnohoznačná Synonyma, antonyma	- Vysvětlí význam věcný a mluvnický. - Vhodně uplatňuje sousloví a rčení v jazykových projevech. - Objasňuje metaforu a metonymii, uvádí příklady. - Rozlišuje synonyma z hlediska významu, spisovnosti, nespisovnosti, citového zabarvení, frekvence.	
<i>Tvoření slov</i>	Slovní zásoba Odvozování Skládání Zkracování	- Chápe způsob obohacování slovní zásoby v češtině, uvede příklady. - Vysvětlí pojem skládání, přechylování, složenina, zkratky, zkratková slova, uvede příklady, správně je píše.	
<i>Stavba větná</i>	Věta dvojčlenná a jednočlenná Větné ekvivalenty	- Poznává větu dvojčlennou, jednočlennou a větný ekvivalent.	
<i>Přísudek</i>	Přísudek slovesný, jmenný se sponou Beze spony, Slovesný složený	- Uvádí, čím může být přísudek vyjádřen. - Vyhledá ve větách přísudky slovesné a jmenné se sponou. - Vyjmenuje sponová slovesa.	

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
	Vedlejší věta přísudková	<ul style="list-style-type: none"> - Vyhledává přísudek slovesný složený. - Uvádí, podle kterých znaků pozná v.v.přísudkovou. Nahrazuje jmennou část přísudku vedlejší větou. 	
<i>Podmět</i>	Podmět vyjádřený a nevyjádřený Všeobecný Vedlejší věta podmětová Shoda přísudku s podmětem	<ul style="list-style-type: none"> - Uvádí, čím může být podmět vyjádřen. - Vyhledává ve větách podměty a určuje, zda jsou holé, rozvité nebo několikanásobné. - Vysvětluje podstatu podmětu všeobecného. Uvádí příklad. - Rozlišuje věty s podmětem všeobecným a nevyjádřeným. - Uvede, podle kterých znaků pozná vedlejší větu podmětovou. 	
<i>Předmět</i>	Předmět Vedlejší věta předmětová	<ul style="list-style-type: none"> - Vyhledává v textu předměty. - Uvede, podle kterých znaků pozná v.v.předmětovou. - Vyhledává v textu v.v.předmětovou. - Rozpoznává ji od v.v.předmětové. 	
<i>Příslovečné určení</i>	Přísl. určení místa a času způsobu a míry příčiny, účelu, podmínky a přípustky Vedl. věty časové, místní, způsobové, měrové, příčinné, účelové, podmínkové a přípustkové	<ul style="list-style-type: none"> - Jmenuje druhy příslovečných určení - Rozpoznává je v textu, ptá se na ně. - Vyjmenuje druhy v.v.příslovečných. - Uvede, podle kterých znaků je pozná. - Vyhledává věty v textu a určí je. 	
<i>Prívlastek</i>	Prívlastek shodný a neshodný Postupně rozvíjející, několikanásobný Těsný a volný Vedl. věta prívlastková	<ul style="list-style-type: none"> - Rozlišuje přívl. shodný a neshodný. - Vyjadřuje přívl. shodný neshodným a naopak. - Vyvodí rozdíl mezi přívl. několikanásobným a postupně rozvíjejícím. - Užívá interpunkci. - Poznává vedlejší větu prívlastkovou. 	
<i>Doplňek</i>	Doplňek Vedlejší věta doplňková	<ul style="list-style-type: none"> - Vyhledává doplňek. - Tvoří souvětí s vedlejší větou doplňkovou 	
<i>Větné členy několikanásobné</i>	Spojení větných členů Interpunkce	<ul style="list-style-type: none"> - Vyhledává v textu několikanásobný větný člen a určuje jej. - Zdůvodňuje interpunkci. 	

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Vypravování</i>	Jazykové prostředky vypracování Rozvíjení dějové linie Dějová slovesa	- Používá rozmanitá slovesa. - Využívá prostředky k oživení děje a stupňování napětí. - Pracuje s textem, odstraňuje slohové nedostatky. - Píše vypravování.	OSV – komunikace, poznávání lidí EGS – Evropa a svět nás zajímá
<i>Popis</i>	Popis uměleckých děl Popis pracovního postupu	- Popisuje umělecké dílo. - Sestavuje složitější pracovní postup, užívá odborná slova.	
<i>Charakteristika</i>	Charakteristika přímá a nepřímá	- Rozlišuje popis osoby a charakteristiku. - Tvoří vlastní charakteristiku.	
<i>Životopis</i>	Forma životopisu	- Tvoří vlastní životopis.	
<i>Žádost</i>	Sestavení žádosti	- Napíše žádost.	
<i>Výtah</i>	Osnova Výpisky Výtah	- Uvádí rozdíl mezi osnovou, výpiskami a výtahem. - Sestavuje z článku osnovu a výtah.	

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Epika</i>	Co je epika Epické žánry	- Jmenuje hlavní znaky epiky, uvede epické žánry.	OSV – mezilidské vztahy
<i>Lyrika</i>	Co je lyrika Lyrické žánry Významní básníci 19. a 20. stol.	- Definiuje literární druh, lyrické žánry (píseň, epigram, epitaf). - Uvádí významné básníky 19. a 20. století.	
<i>Drama</i>	Co je drama Žánry dramatu Významní čeští a světoví autoři dramatu	- Uvádí znaky a žánry dramatu. - Poznává významné české a světové autory dramatu.	
<i>Epos</i>	Znaky eposu Významné písemné památky	- Poznává významné eposy, vypráví děj.	
<i>Bajka</i>	Výstavba bajky Hrdinové Významní bajkaři	- Rozlišuje, co je alegorie, mravní poučení. - Doloží, proč bajky vznikly, zná některé autory. - Sestavuje bajku.	
<i>Balada Romance</i>	Balada lidová Balada sociální Čeští autoři balad Romance	- Vysvětluje pojmy. - Rozlišuje, co je balada lidová a sociální. - Poznává významné české autory. - Recituje báseň z paměti.	
<i>Humoristická próza</i>	Znaky humor. prózy	- Reprodukuje text, uvede hlavní znaky humoristické prózy.	
<i>Fantastické příběhy</i>	Sci-fi	- Uvede autory, kteří psali (píší) sci-fi. - Charakterizuje druh této literatury. - V textu vyhledá prvky sci-fi.	

Český jazyk a literatura 8. ročník

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřez. témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Obecné výklady o jazyce</i>	Útvary českého jazyka Slovanské jazyky	- Rozlišuje a jmenuje slovan. jazyky na západní, východní a jižní.	MKV – multikulturalita
<i>Nauka o slovní zásobě</i>	Slovní zásoba Slova přejatá a jejich výslovnost	- Vysvětluje, jak se do češtiny dostávají nová slova. - Ve slovníku vyhledává významy různých slov. - Tvoří nová slova pomocí předpon a přípon. - Vyhledává v textu cizí slova, vysvětluje jejich význam a určuje, jak se liší od slov domácích.	
<i>Podstatná jména</i>	Skloňování obecných jmen přejatých Skloňování cizích vlastních jmen	- V textu vyhledává obecná jména přejatá a vyvozuje, jak se budou skloňovat. Tvoří náležité tvary a ověřuje je v Pravidlech. - Skloňuje podst.j. idea a rozpoznává, podle kterých vzorů se řídí jeho koncovky. - Uvede příklady slov, která se neskloňují. - Vyhledává v textu cizí vl. jména a vyvodí, podle jakých vzorů se budou skloňovat. - Rozpoznává jména slovanská a neslovanská. - Uvede příklady jmen, která se neskloňují. Tvary některých jmen si ověří v Pravidlech.	
<i>Zájmena</i>	Skloňování zájmena týž, tentýž	- Skloňuje zájmeno týž, tentýž, užívá správných tvarů ve větách.	
<i>Slovesa</i>	Slovesný vid Kmen přítomný a minulý Slovesné třídy a vzory	- Vysvětlí pojem slovesný vid. - Rozlišuje slovesa dokonavá a nedokonavá. Tvoří vidové dvojice. - Tvoří sloves. tvary v rozkazovacím způsobu a převádí je do záporné podoby. Vyjmenuje vzory každé slovesné třídy. Popíše postup, podle kterého zařadí sloveso ke správnému vzoru.. - Vyjmenuje slovesa nepravidelná. Tvoří od nich různé tvary.	
<i>Základní větné členy</i>	Podmět Přísudek	- Tvoří věty s přísudkem slovesným, jmenným se sponou i jmenným beze spony	
<i>Rozvíjející větné členy</i>	Přívlastek Předmět Doplněk Příslovečné určení Několikanásobný větný člen Větné členy v přístavkovém vztahu	- Určuje větné členy, zakreslí grafický záznam věty. - Rozpoznává členy holé, rozvíte a několikanásobné a určuje, jakým slovním druhem jsou vyjádřeny. - U několikanásobného větného členu určuje významové poměry. - Prohloubí si vědomosti o druzích přívlastku. - Poznává přístavkovou konstrukci, správně píše interpunkci.	
<i>Stavba textová</i>	Souvětí souřadné	- Vysvětluje pojem souvětí souřadné. - Vyhledává v textu souvětí souřadná. Vyjmenuje významové poměry mezi větami hlavními a nejčastější spojovací výrazy. - Souvětí s výz. poměrem důsledkovým mění na souvětí s výz. poměrem příčinným a naopak. - Do textu doplňuje čárky a odůvodňuje pravopis. - Rozebírá složitá souvětí, rozlišuje věty hlavní a vedlejší, určuje druhy vedlejších vět, mezi souřad. spojenými větami určí významový poměr a souvětí graficky znázorní.	

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipředm. vztahy</i>
<i>Charakteristika</i>	Charakteristika Charakteristika literární postavy	- Vyhledává jazykové prostředky charakteristiky vnější i vnitřní. - Rozlišuje přímou a nepřímou. Uvede vlastnosti, kterými se lidé od sebe liší. Doplnuje přirovnání a rčení do určitého textu. - Vybere si libovolnou literární postavu a vypracuje její charakteristiku.	OSV – poznávání lidí, Mezilidské vztahy
<i>Subjektivně zabarvený popis</i>	Jazykové prostředky Ukázky líčení z umělecké literatury	- Vyhledává básnické obrazy, hledá příklady subj. zabarveného popisu. - Vypracuje subj. zabarvený popis. Používá personifikaci, přirovnání a metafory.	
<i>Výklad</i>	Odborné názvy Výstavba výkladu	- Vysvětlí, co je výklad, a uvede, kde se používá. - V textu vyhledává odborné názvy domácího i cizího původu. - Vyhledává slova, kterým v textu nerozumí. Slova přejatá nahrazuje českými ekvivalenty. - Vypracuje výklad.	
<i>Úvaha</i>	Co je úvaha Úvaha a výklad Jazykové prostředky	- Z textu vyhledá znaky typické pro úvahu. - Porovná úvahu s výkladem. - Dokáže vytvořit otázky k danému problému. Pracuje s textem. - Uvede příklady, jak začít úvahu. - Napíše úvahu na libovolné téma.	
<i>Shrnutí o slohu</i>	Funkce jazykového projevu Projevy mluvené a psané	- Vyjmenuje základní styly podle funkce (prostěsdělovací, odborný, publicist. a umělecký) a uvede příklady. - Rozpozná základní styly podle formy (projevy mluvené a psané).	MDV – stavba mediálních sdělení

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	průřezová témata, mezipř. vztahy
<i>Česká literatura v 9. – 14. století</i>	Staroslověnské písemnictví Vznik české literatury Legendy Kroniky Karel IV.- Vlastní životopis	- Charakterizuje středověkou literaturu na našem území i ve světě. - Rozlišuje žánry středověké literatury. - Uvede základní údaje o Kosmově a Dalimilově kronice. - Má přehled o nejdůležitějších literárních dílech daného období.	D – Poslední Přemyslovci Nástup Lucemburků Doba Karla IV. Husitství
<i>Literatura předhusitská a husitská</i>	Literární tvorba M. Jana Husa Cestopisy Petr Chelčický a jeho kritika společnosti	- Doloží Husovy zásluhy o rozvoj české literatury. - Má přehled o významných dílech husitského období.	D – Pobělohorská společnost D – Dějiny 18. a 19. stol
<i>Renesance a humanismus</i>	Renesance v Itálii, Francii, Španělsku W. Shakespeare	- Charakterizuje literaturu humanistickou u nás i ve světě. - Má přehled o základních textech a nejdůležitějších osobnostech daného období.	EGS – Evropa a svět nás zajímá
<i>Pobělohorská literatura</i>	Česká literatura po r. 1627 J. A. Komenský a jeho dílo	- Charakterizuje dobu pobělohorskou a její důsledky pro českou literaturu. - Zařadí J.A.Komenského a uvede jeho neznámější díla. - Vysvětlí jeho myšlenky.	
<i>Literatura národního obrození</i>	- Formování novodobého českého národa - Fáze NO - Vědecká činnost Dobrovského a Jungmanna - Dějepisné dílo F. Palackého; - Ohlasová poezie Máchova poezie a próza - Erbenova balada; Havlíčkova satira - Tvorba B. Němcové	- Charakterizuje národní obrození. - Vymezuje období národního obrození v českých zemích - Má přehled o základních dílech první poloviny 19. století - Seznámí se s ukázkami z děl Erbena, Čelakovského, Tyla, Němcové, Borovského. - Poznává satiru na díle K.H. Borovského. - Definuje, co je epigram, některé Havlíčkovy epigramy vysvětlí. - Přečte si ukázky z Máje, vyhledá jazykové prostředky, naučí se úryvek zpaměti.	
<i>Romantismus ve světové literatuře</i>	A.S. Puškin W. Scott J. W. Goethe	- Charakterizuje romantismus. - Časově ho vymezí. - Uvede nejvýznamnější představitele.	
<i>Literatura 2. pol. 19. století</i>	Májovci Ruchovci Lumírovci Historická próza	- Zná literární skupiny a jejich odlišnosti. - Dokáže jmenovat hlavní představitele tohoto období (J. Neruda, S. Čech, J. Vrchlický). - Jmenuje alespoň tři povídky z knihy Malostranské povídky, dokáže je stručně reprodukovat. - Charakterizuje jednu postavu z těchto povídek. - Doloží autory historické prózy	
<i>Realismus ve světové literatuře</i>	L. N. Tolstoj F. M. Dostojevskij H. Balzac V. Hugo	- Má přehled o nejdůležitějších autorech a literárních dílech daného období.	

Český jazyk a literatura 9. ročník

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmětové vztahy</i>
<i>Obecné výklady o jazyce</i>	Jazyky slovanské Jazykové rodiny v Evropě	<ul style="list-style-type: none"> - Vyjmenuje slovanské jazyky východní, západní a jižní. - Uvede u nich, které používají azbuku a které latinku. - Vyjmenuje i některé jazyky neslovanské (románské a germánské). 	
	Vývoj českého jazyka	<ul style="list-style-type: none"> - Popíše, kdy a jak vznikl český jazyk a jak se vyvíjel. - Na ukázkách z Dalimilovy kroniky, Postily, Hájkovy Kroniky české, Komenského Labyrintu a z textu J. Jungmanna vyhledá důkazy, že se jazyk vyvíjel. - Vysvětlí pojmy: archaismy, historismy a neologismy a uvede příklady. 	
	Útvary českého jazyka	<ul style="list-style-type: none"> - Shrne dosavadní vědomosti. - Rozliší jazyk spisovný a nespisovný. - Pozná podle znaků obecnou češtinu a některá nářečí. 	
<i>Zvuková stránka jazyka</i>	Hláskosloví Spodoba znělosti Prízvuk Pravopis a výslovnost cizích slov	<ul style="list-style-type: none"> - Rozpozná samohlásky a souhlásky znělé a neznělé. - Vysvětlí spodobu znělosti. Uvede příklady. - Ve slovech dovede podtrhnout hlavní a vedlejší přízvuk. - Z textu vyhledá slova cizího původu a uvede znaky, kterými se liší ve výslovnosti i pravopise od slov domácích. 	
<i>Tvoření slov</i>	Stavba slova Slovotvorba Příbuzná slova Způsoby tvoření slov v češtině	<ul style="list-style-type: none"> - Bezpečně rozpozná kořen slova, předponu, příponu a koncovku. - Vysvětlí pojmy slovotvorný základ a základové slovo. - Vytvoří slova příbuzná. - Odliší zkratková slova a zkratky, vytvoří slova složená. - Vytvoří slova přechylováním. 	
<i>Význam slov</i>	Slova nadřazená a podřazená Slova jednoznačná a mnohoznačná Význam slov	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvětlí pojmy: slovo nadřazené, podřazené a slova souřadná. Uvede příklady. - Rozpozná slova jednoznačná a mnohoznačná. - V textu vyhledá synonyma, antonyma a homonyma. - Rozliší metaforu a metonymii. Uvede příklady. - Vyhledá v textu odborné názvy. Rozliší, zda jsou domácí nebo cizí, zda jednoslovné nebo víceslovné. 	

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
<i>Tvarosloví</i>	Podstatná jména Přídavná jména Zájmena Číslovky	<ul style="list-style-type: none"> - U podstatných jmen určuje pád, číslo, rod a vzor. Rozlišuje podst. jména konkrétní a abstraktní, hromadná, pomnožná a látková. - Vyhledává přídavná jména tvrdá, měkká a přivlastňovací, určí u nich pád, číslo, rod a vzor. Správně je stupňuje. - Vyjmenuje druhy zájmen. Vyhledá zájmena v textu a určí jejich druh. Určuje pád, a kde je to možné i číslo a rod. Rozliší druhy číslovek a uvede, zda jsou určité, nebo neurčité. Kde je to možné, určí pád, číslo a rod. Správně skloňuje číslovky dvě, obě, tři, čtyři...Dokáže zapsat slovy i složitější číslovky. 	
	Skloňování obecných jmen přejatých	<ul style="list-style-type: none"> - Správně skloňuje obecná jména přejatá (např. génius, cyklus, glóbus...). - Tvoří správné tvary a ověřuje je v Pravidlech. 	
	Skloňování cizích vlastních jmen	<ul style="list-style-type: none"> - Shromáždí cizí jména osob, zemí a měst, která se skloňují podle vzorů jako jména domácí. - Správně skloňuje cizí vl. jména (např. Čajkovskij, Goethe, Aristoteles...). - Rozliší jména slovanského původu. - Správnost koncovek (Guinea, Odyssea...) si ověří v Pravidlech. 	
	Slovesa a jejich tvary	<ul style="list-style-type: none"> - Zopakuje si a upevní vědomosti o slovesných třídách a jejich vzorech. - Vyhledá v textu slovesa a určí jejich vzory. - Pozná, kdy je sloveso v činném a kdy v trpném rodě. Rozpozná opisný tvar trpný a vyjádření zvratnou podobou slovesa.. Převeďte slovesné tvary z rodu činného do trpného a naopak. - Určuje vid. Tvoří vidové dvojice. - U sloves určí osobu, číslo, čas, způsob, rod, třídu, vzor a vid. - Slovesné tvary převede do minulého času a správně napíše koncovky. 	
	Přechodníky	<ul style="list-style-type: none"> - Rozpozná v textu přechodníky. - Rozliší přechodník přítomný a minulý. Vyhledá koncovky, kterými je tvořen. 	
<i>Pravopis</i>	Velká písmena	<ul style="list-style-type: none"> - Píše správně velké a malé písmeno, orientuje se v základních pravidlech. 	
<i>Věta jednoduchá</i>	Věta jednočlenná Věta dvojčlenná Větný ekvivalent	<ul style="list-style-type: none"> - Upevní si učivo o větách jednočlenných a dvojčlenných a větných ekvivalentech. Dokáže je navzájem nahradit. 	

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
<i>Větné členy</i>	Základní větné členy	<ul style="list-style-type: none"> - Vyjmenuje, čím může být vyjádřen přísudek. Uvede příklady. - Vyjmenuje slovesa sponová, fázová a modální. - Rozliší druhy přísudku. - Přísudek jmenný se sponou nahradí slovesným a naopak. - Vyjmenuje druhy podmětu a vyhledá je v textu. - U podmětu určí slovní druh, kterým je vyjádřen. - Objasní pravidlo shody přísudku s několikanásobným podmětem. Doplní správné koncovky. 	
	Rozvíjející větné členy	<ul style="list-style-type: none"> - Zopakuje si a upevní učivo o rozvíjejících vět. členech. - Každý větný člen charakterizuje, vyhledá v textu a blíže ho určí. - Vyjmenuje výrazy, které nejsou větnými členy, a uvede příklady. - Graficky zobrazí stavbu věty. - Rozpozná větné členy holé, rozvité a několikanásobné. 	
<i>Zvláštnosti větné stavby</i>	Samostatný větný člen	<ul style="list-style-type: none"> - Odliší od sebe samostatný větný člen. Uvede příklady. 	
	Vsuvka	<ul style="list-style-type: none"> - Charakterizuje vsuvku. Uvede příklad. Vyhledá vsuvku v textu. - Rozliší vsuvku od vedlejší věty. - Tvoří věty se vsuvkami, píše správně čárky. 	
<i>Souvětí</i>	Souvětí podřadné	<ul style="list-style-type: none"> - Určí počet vět v souvětí a doplní čárky. Odliší od sebe souvětí podřadné a souřadné. - Určí druhy vedlejších vět. - Dokáže spojit věty v souvětí podle zadaných podmínek. - Nahradí větný člen vedlejší větou a naopak. - Graficky znázorní složité souvětí podřadné. 	
<i>Souvětí</i>	Souvětí souřadné	<ul style="list-style-type: none"> - U souřadného souvětí určí významový poměr. - Uvede nejčastější spojovací výrazy. - Doplní správně interpunkci. - Graficky znázorní složité souvětí souřadné. - Graficky znázorní i složité souvětí souřadné se souřadně spojenými větami vedlejšími. 	
	Větný slovosled	<ul style="list-style-type: none"> - Vyjmenuje tři činitele, kteří ovlivňují pořádek slov v české větě (významový, mluvnický a zvukový). - Rozliší východisko a jádro výpovědi. - Opraví pořádek slov v zadaných větách. 	

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipředm. vztahy</i>
<i>Vypravování</i>	Jazykové prostředky Výstavba textu	<ul style="list-style-type: none"> - Zopakuje si všechny vlastnosti vypravování a prostředky k oživení děje. Vyhledá je v zadaném textu. - S jistotou používá přímou řeč. - Odstraní opakující se slova a nevhodná vyjádření. - Text upraví, aby byl napínavější. Odstraní nedostatky. Dbá na návaznost a soudržnost textu. - Ústně vypráví příběh. - Napíše vypravování na libovolné téma. - Uvede literární žánry, které jsou založeny na vypravování. 	
<i>Popis</i>	Popis předmětu Popis děje Popis pracovního postupu	<ul style="list-style-type: none"> - Rozliší popis statický a dynamický. Porovná popis prostý, odborný a subjektivně zabarvený. - Stručně popíše prohlídkovou trasu nějakého historického objektu. - Stručně popíše nějaký vánoční nebo velikonoční zvyk. - Podle ukázky popíše pracovní postup, dbá na slovesa a výstižná pojmenování. 	
<i>Výklad</i>	Výstavba výkladu Odborná slova	<ul style="list-style-type: none"> - Upevní si vědomosti o výkladu. Vyhledá části výkladové a popisné. - Sleduje výstavbu textu. - Zpracuje výklad nějakého odborného textu. 	
<i>Úvaha</i>	Témata úvahy Autorův postoj ke skutečnosti Jazykové prostředky	<ul style="list-style-type: none"> - Shrne a upevní si vědomosti z 8.roč. Vyhledá důležité myšlenky, hodnotící prostředky, subj. postoje autora. - Nahlas uvažuje nad různými problémy, do kterých se člověk může dostat. - Napíše úvahu na libovolné téma. 	
<i>Proslov</i>	Kompozice proslovu Navazování kontaktu s posluchači Profil řečníka	<ul style="list-style-type: none"> - Vymezí charakteristické znaky proslovu a uvede, při jakých příležitostech se pronáší. - Vyhledá obraty a výrazy, s nimiž se v jiných útvarech nesetkáváme. - Uvede, z jakých částí se proslov skládá. - Připraví si krátký proslov, dbá na zřetelnou výslovnost, přízvuky, tempo a melodii, též na vystupování. 	
<i>Diskuse</i>	Znaky diskuse Zahájení a ukončení diskuse Diskusní témata	<ul style="list-style-type: none"> - Vyjmenuje charakteristické znaky diskuse. - Vytvoří rozmanitá zahájení diskuse. - Nahradí nevhodně užitá slova. 	
<i>Publicistické útvary</i>		- Vyjmenuje publicistické útvary.	MDV – kritické čtení a vnímání med. sdělení
<i>Zpravodajské útvary</i>	Zpráva Oznámení Inzerát Interview	<ul style="list-style-type: none"> - Charakterizuje zprávu, oznámení interview. - Napíše inzerát na věc, kterou by chtěl prodat, nebo koupit. Pokusí se odpovědět na inzerát. - Podle textové předlohy sestaví interview se známou osobností. 	MDV – stavba mediálních sdělení

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	průřezová témata, mezipředm. vztahy
Úvahové útvary	Úvodní Komentář	- Přinese noviny a vyhledá v nich úvodník a komentář. - Uvede charakteristické znaky úvodníku a komentáře.	MDV – vnímání autora mediálních sdělení
Přechodné útvary	Fejeton Reportáž	- Charakterizuje pojmy reportáž a fejeton. Přečte si ukázkou reportáže a fejetonu.	
Souhrnné poučení o slohu	Činitelé objektivní a subjektivní Stylové vrstvy	- Uvede, na čem závisí volba jazykových prostředků (činitelé objektivní a subjektivní). - Rozliší prostředky slohově zabarvené a neutrální. - Vyjmenuje různé stylové vrstvy (prostěsdělovací, odbornou, publicistickou a uměleckou) a uvede jejich charakteristické znaky.	MDV – tvorba mediálního sdělení

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	průřezová témata, mezipř. vztahy
První světová válka v literatuře	Česká válečná próza Světová válečná próza	- Přečte si ukázky z knih, které se vztahují k 1.sv. válce (Hašek, Šrámek, John...). - Poznává významné světové autory, kteří psali o 1. světové válce.(Rolland, Remarque, Hemingway) - Vyjádří hlavní myšlenky a popíše vážnost situace. Pracuje s textem. Vysvětlí pojmy satira, situační a slovní humor.	OV – problémy lidské nesnášenlivosti D, OV – dějiny 20. století VDO – demokratické zásady v dílech spisovatelů
Meziválečná literatura	Poezie ve 20. a 30. letech Próza ve 20. a 30. letech Divadlo	- Uvede nejznámější představitele (Šrámka, Wolkera, Seiferta, Nezvala, Halase ...). Přečte si ukázky z jejich básní. - Uvede nejznámější představitele (Vančura, Poláček, Čapek...). Přečte si ukázky z jejich tvorby. - Shrne vědomosti o Osvobozeném divadle.	
Druhá světová válka	Válečná poezie a próza Světová literatura	- Vyjmenuje známé české autory (Hrubín, Halas, Holan, Orten, Otčenášek, Lustig). - Uvede nejznámější válečné romány a jejich autory (Mailer, Heller, Styron, Šolochov)	
Literatura po roce 1945	Literatura oficiální Literatura samizdatová Literatura exilová Drama	- Vysvětlí důvody rozdělení literatury. - Uvede autory, kteří odešli po roce 1968 do exilu a publikovali v zahraničí. (Škvorecký, Kundera, Lustig, Vaculík ...). Přečte si ukázky z jejich děl. - Vysvětlí pojem samizdat. Uvede důvody, proč tato literatura vznikla. Vyjmenuje některá díla a jejich autory. - Vysvětlí pojem absurdní drama. Uvede autory .	

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Současná literatura</i>	Česká tvorba Světová literatura	<ul style="list-style-type: none"> - Dokáže vyjmenovat některé současné autory (Viewegha, Škvoreckého, Žáčka, Jirouse...). Pokusí se sestavit chronologickou řadu liter. autorů. Uvede, kteří dosáhli mezinárodního věhlasu a kdo je nositelem Nobelovy ceny. - Uvede současné nejznámější světové autory, vyjmenuje jejich díla. 	

ANGLICKÝ JAZYK

Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizího jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí v jiných zemích i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládnutí cizího jazyka. Vzdělávání v cizím jazyce směřuje k dosažení úrovně A2.

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Výuka anglického jazyka v 1. období začíná již v první třídě a tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáků. Snažíme se především o to, abychom žáky vhodně motivovali a probudili v nich zájem o tento cizí jazyk. Hodiny anglického jazyka zahrnují práci s bohatým obrazovým materiálem, činnostní aktivity, písně, básničky, hry. Žáci si zvykají na zvukovou podobu anglického jazyka, učí se správně vyslovovat, buď podle učitele, nebo na základě nahrávky. V tomto ročníku se u žáků rozvíjejí pouze poslechové a mluvní schopnosti, je zde absence psaní v anglickém jazyce. Zaměřujeme se na pochopení jednoduchých pokynů a vět. Žáci se učí činnostní formou základní zdvořilostní fráze, s pomocí obrázků tvoří krátké dialogy. Získávají základní poznatky o životě v anglicky mluvících zemích. Metody výuky používané v tomto období: audio-orální, komunikativní, TPR (úplná fyzická odezva). Časová dotace je jedna hodina týdně, žáci se zatím nedělí do menších skupin a na výuku cizího jazyka zůstávají ve svých kmenových třídách.

Ve třetím ročníku se anglický jazyk vyučuje tři hodiny týdně. Vzdělávací obsah vychází především ze zájmů dětí v jejich věku: barvy, číslovky, školní pomůcky, zvířátka, nálady, popis osoby, rodina, části těla, oblečení. Předmět se částečně realizuje v odborných jazykových učebnách. Žáci se dělají do menších skupin v rámci ročníku. Používají se učebnice CHIT CHAT (lekce 1 – 9). Učebnice jsou přiměřené věku žáků. Pracovní sešit obsahuje různá doplňovací cvičení, obrázky na vybarvování, slovníček. Žáci se neučí složité, ale pouze základní gramatické struktury, a to formou krátkých dialogů. Ve třetím ročníku se již snažíme o to, aby žáci porozuměli rozdílu mezi grafickou a mluvenou podobou slova. Nastupuje nácvik psaní v anglickém jazyce. Metody jsou stejné jako u prvního ročníku, ale v malé míře nastupuje i gramaticko-překladová metoda.

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Výuka je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím předmětu anglický jazyk, který má časovou dotaci 3 hodiny týdně. Pokud je to možné, zůstávají žáci rozdělení do stejných skupin jako ve třetí třídě. Výuka probíhá částečně v jazykových učebnách.

V tomto období se snažíme o prohloubení a navázání učiva ze třetího ročníku. Žáci se zdokonalují ve všech jazykových oblastech: receptivní řečové (poslech a čtení s porozuměním), produktivní řečové (mluvení a psaní), interaktivní řečové (konverzace).

Pracujeme s učebnicemi bohatými na obrazový materiál, ty jsou doplněny pracovními sešity v rodném jazyce. Zde žáci najdou množství opakovacích cvičení, česko-anglický slovník uspořádaný podle jednotlivých lekcí a přehled probírané gramatiky. Hojně se používá audiovizuální technika.

Žáci se začínají seznamovat s jednoduchými gramatickými pravidly, tato potom aplikují při písemném projevu, který je již delší, souvislejší. Písemná forma obsahuje: doplňování do textu, obměna vět, tvoření otázek, odpovědí, opis, psaní dopisu, tvorba jednoduchých projektů.

Žáci si prohlubují poznatky o anglicky mluvících zemích, učí se hlasitému i tichému čtení delších textů, správnou výslovnost nacvičují podle učitele nebo nahrávky. Učí se i správné intonaci. Nacvičují delší dialogy, prohlubují si slovní zásobu přiměřenou jejich věku.

Témata a slovní zásoba odpovídají zájmům jejich věku: jídlo, pití, zvířata v ZOO, počítače, nakupování, škola, koníčky, volný čas, dům, město, lidé.

Forma výuky je stále ještě hodně činnostní, hodiny jsou prostoupeny hrami, písničkami, ale již v daleko menší míře. Používají se různé metody výuky: audio-orální, TPR (úplná fyzická odezva), komunikativní, stále větší významu začíná nabývat i gramaticko-překládová metoda. Při výuce ve 4. ročníku se využívají učebnice CHIT CHAT (lekce 10 – 12) a PROJECT THIRD EDITION 1 (lekce 1 – 2), v 5. ročníku se využívají učebnice PROJECT THIRD EDITION 1 (lekce 3 – 6).

Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Výuka v 6. – 9. ročníku probíhá tři hodiny týdně. Žáci zůstávají většinou ve skupinách, do kterých byli rozdělení na začátku prvního období. Hodiny anglického jazyka se uskutečňují ve třech odborných jazykových učebnách a někdy i kmenových třídách.

V tomto období se snažíme o shrnutí a prohloubení vědomostí žáků ve všech oblastech jazykového vzdělávání na základní škole. Využíváme náročnější metody práce, např. tvorbu krátkodobých individuálních nebo skupinových projektů. K tomu slouží tyto zdroje a způsoby poznávání faktů: internet, časopisy, knihy. Vedeme žáky k aktivnímu využívání získaných vědomostí a znalostí. V hodinách střídáme různé metody výuky: komunikativní, audio-orální, gramaticko-překládová a lexikální. Ustupuje se od metody TPR (úplná fyzická odezva).

Žáci by měli dosáhnout úrovně A2¹, což je uživatel jazykových základů. Snažíme se zdokonalit receptivní, produktivní i interaktivní řečové dovednosti. Při výuce používáme delší texty i poslechová cvičení. Žáci jsou seznamováni s různými strategiemi čtení a poslechu. Písemný projev je obsáhlejší. Na základě naučených gramatických pravidel a slovní zásoby jsou žáci schopni tvořit vlastní jednoduché věty, domluvit se v běžných každodenních situacích, stručně reprodukovat obsah textu i konverzace. Učí se používat dvojjazyčný slovník a seznamují se s výkladovým slovníkem. Veškerou naučenou látku mohou uplatnit na různých projektech.

Tematické okruhy tohoto období zahrnují: domov, rodina, škola, volný čas, koníčky, oblékání, nákupy, příroda, zdraví, zábava, jídlo, budoucí svět, svět filmu, svět práce, styl, život v minulosti. Při výuce se využívají učebnice PROJECT THIRD EDITION 2 (v 6. ročníku – lekce 1 – 3, v 7. ročníku lekce 4 až 6), PROJECT THIRD EDITION 3 (v 8. ročníku – lekce 1 – 3, v 9. ročníku lekce 4 - 6).

¹ Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje kompetence komunikativní (lingvistické, sociolingvistické, pragmatické) a všeobecné (předpokládající znalost sociokulturního prostředí a reálií zemí, ve kterých se studovaným jazykem hovoří) jako cílové kompetence jazykové výuky.

Úroveň A2: Žák rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Komunikuje prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Popíše jednoduchým způsobem svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho nejnáléhavějších potřeb.

Úroveň A1: Žák rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a tyto výrazy a fráze používá. Představí sebe a ostatní a klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky odpovídá. Jednoduchým způsobem se domluví, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu pomoci.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Jedná se především o okruhy Poznávání lidí, Komunikace, Kooperace, Kreativita, Mezilidské vztahy, Morální rozvoj.

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola.

Výchova v evropských a globálních souvislostech

Okruhy Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět.

Multikulturní výchova

Kulturní diference, Lidské vztahy, Multikulturalita, Etnický původ.

Mediální výchova

Okruhy Fungování a vliv médií ve společnosti, Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Tvorba mediálního sdělení.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Ve vyučovacím předmětu anglický jazyk využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí tyto strategie:

Kompetence k učení

- pozitivní motivace žáka, aby pochopil důležitost schopnosti komunikovat anglicky
- předkládání dostatku informačních zdrojů: slovníky, gramatické přehledy, audioviz. technika
- dovednost autokorekce, schopnost poučit se z vlastních chyb
- zařazování práce se slovníky a dalšími informačními materiály
- podpora a pomoc při hledání vhodných strategií učení

Kompetence k řešení problémů

- zadávání dostatečného množství úkolů s možností většího výběru řešení, pomoc při hledání vhodného řešení
- zadávání úkolů, které předpokládají, že žák je nucen vyhledávat informace z různých zdrojů, např. projektové práce
- předkládání modelových situací, na kterých se žák naučí orientovat v daném problému a kreativně tento problém přizpůsobí nové situaci (modelové dialogy)
- podpora při komunikaci v cizím jazyce, v případě nedostatečné slovní zásoby se nebát mluvit, ale jednoduchým způsobem opsat myšlenku

Kompetence komunikativní

- zařazování mluvních cvičení a projektů na dané téma
- otevírání diskusí, aby se žák naučil vyslechnout cizí názor, přijal jej a adekvátně reagoval
- častá práce s textem (poslech a četba) a následná kontrola porozumění (otázky, diskuse, konverzace), časté poslechové cvičení zaměřené na konverzační rodilých mluvčích
- neopravovat vždy chyby při mluvním projevu, je důležité, aby žák mluvil a nebál se
- využití dovedností osvojených v anglickém jazyce k navázání kontaktu

Kompetence sociální a personální

- časté zařazování práce ve skupinkách a dvojicích, aby se žák naučil pracovat v týmu
- modelové situace, kdy žák je schopen požádat o pomoc a poradit
- seznámení s kulturou anglicky mluvících zemí, aby žák v případě návštěvy této země dodržoval zásady slušného chování
- uplatňování individuálního přístupu k žákům s poruchami učení (spolupráce se speciálním pedagogem)
- snaha učitele o přátelskou atmosféru ve třídě, stanovení jasných pravidel pro výuku a jejich důsledné dodržování, uplatňování principu „laskavá přísnost“
- posilování sebedůvěry žáka vhodným hodnocením, pochvalou

Kompetence občanské

- respektování věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- aktivity, při kterých žáci mohou projevit svůj vlastní názor a vyslechnout jiný názor
- získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je se zvyky našimi
- stanovení pevných pravidel pro výuku anglického jazyka a kontrola jejich dodržování, rozvíjení žákovy zodpovědnosti

Kompetence pracovní

- rozvíjení smyslu pro povinnost zadáváním dostatečného množství úkolů a vyžadováním přípravy na výuku
- kontrola domácích úkolů a samostatné práce žáka v hodině
- využití anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí

Očekávané výstupy na konci 1. období:

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně*
- CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal*
- CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu*
- CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu*
- CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení*
- CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- CJ-3-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka*

Očekávané výstupy na konci 2. období:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

- CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností*
- CJ-5-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu*
- CJ-5-1-03 rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- CJ-5-1-01p rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností*
- CJ-5-1-02p rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování*

MLUVENÍ

Očekávané výstupy

žák

- CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů*
- CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*

CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-2-01p pozdraví a poděkuje

CJ-5-2-02p sdělí své jméno a věk

CJ-5-2-03p vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům

CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-5-3-02p rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

Očekávané výstupy

žák

CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života

CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka** – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- **slovní zásoba** – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- **tematické okruhy** – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- **mluvnice** – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Očekávané výstupy na konci 3. období:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně

CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-9-1-01p rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů

CJ-9-1-02p rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby

MLUVENÍ

Očekávané výstupy

žák

CJ-9-2-01 zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích

CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech

CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

Minimáln očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-9-2-01p odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech

CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

CJ-9-3-01p rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

Očekávané výstupy

žák

- CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři*
- CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- CJ-9-4-03p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby*

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- **slovní zásoba** – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- **tematické okruhy** – domov, rodina, bydlení, škola, volný, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- **mluvnice** – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Anglický jazyk 1. ročník

Výuka podle učebnice Happy House 1

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
Pozdravy	Pozdravy: <i>Welcome!</i> <i>Hello. I'm What's your name?</i> <i>Goodbye. Good morning.</i> <i>Who's this? It'sHere's a (window).</i>	Představí se, pozdraví a zeptá se na jméno a na osobu.	EGS: Evropa a svět nás zajímá, pozitivní vztah k jinakosti
Školní potřeby	<i>a bag, a book, a pen, a pencil, a pencil case, a ruler</i> <i>What's in my bag? There's a (book).</i> <i>What's this? It's a pencil case. Yes. No.</i>	Pojmenuje školní potřeby, řekne, co má v aktovce, tvoří otázku a odpovídá ano, ne.	OSV-Osobnostní rozvoj: Rozvoj schopnosti poznávání
Čísla	<i>Numbers 1 – 10</i> <i>How many.....?</i> <i>(One) and one more is (two).</i>	Počítá do 10. Zeptá se na počet.	OSV-Osobnostní rozvoj: Kreativita
Barvy	<i>colours: red, orange, yellow, green, blue, pink</i>	Zazpívá písničku o barvách, označí základní barvy.	MV-Kulturní diference
Moje rodina	<i>This is my family: mum, dad, sister, brother</i>	Pojmenuje členy své rodiny, pojmenuje hračky	OSV-Sociální rozvoj: Komunikace
Hračky	<i>a car, a doll, a drum, a guitar, a plane, a train, (three dolls)</i> <i>Eight squares, one circle, one triangle</i>		
Oblečení	<i>a hat, a jumper, a shoe, a skirt, a sock, a T-shirt</i> <i>Where's my T-shirt?</i> <i>Here you are, Thank you.</i> <i>My favourite (T-shirt) is (green.)</i> <i>Put on/Take off your..</i> <i>One (red) (sock), two (red) (socks)</i>	Zná slovíčka oblečení. Zeptá se, kde je, poděkuje, umí říci, co je jeho nejoblíbenější oblečení, rozumí pokynům obléci a vysvléci se. Tvoří množné číslo podst. jmen	MKV: Multikulturalita, význam angličtiny jako prostředku mezinárodní komunikace
Barvy	<i>colours: black, grey, purple, white</i>	Vyjmenuje další barvy.	Matematika (sčítání a odčítání do 10)
Narozeniny	<i>Happy birthday!</i> <i>a badge, a balloon, a cake, a candle, a card, a present</i> <i>Is it a balloon? How old are you?</i>	Řekne, kolik je mu let a umí se zeptat na věk.	Člověk a kultura: Písničky, básničky a hry
Pokyny	<i>jump, dance, shake, clap, stamp your feet, freeze</i>	Rozumí základním pokynům.	
Koupel	<i>a duck, a hairbrush, shampoo, soap, a toothbrush, a towel</i> <i>Can you...? Yes, I can./No, I can't.</i> <i>I wash my face. I brush my hair.</i> <i>It's cold/warm/hot</i>	Tvoří otázku: Umíš ? a odpověď: ano, umím, ne, neumím.	Člověk a svět práce: Vlastní výrobky žáků
Zvířátka	<i>a bird, a cat, a dog, a mous, a snake, a tiger</i> <i>There's a ...in the house.</i> <i>Do you like? Yes, I do./No, I don't.</i> <i>Where's ...? on, in</i> <i>Where do (tigers) live? On land. In water.</i>	Pojmenuje zvířata, tvoří otázku: Máš rád..? Ano, ne.	
Vánoce v Anglii	<i>a Christmas tre, a bell, a Christmas stocking, a fairy, a star</i>	Sdělí základní informace o Vánocích v Anglii	
Velikonoce	<i>Easter Day, an Easter egg, flowers, a basket, a chicken, chocolate</i>	Zná základní informace o Velikonocích v Anglii	

Anglický jazyk 2. ročník

Výuka podle učebnice Happy House 2

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Zvířata v safari	<i>a crocodile, a lion, a monkey, a snake, a zebra</i> <i>I can/can't see. Yes/No. Can it run?</i>	Pojmenuje zvířata žijící v Safari. Umí použít sloveso CAN v kladu, záporu a otázce.	EGS: Evropa a svět nás zajímá, pozitivní vztah k jinakosti
Škola	<i>a book, a chair, a clock, a pen, a table, a teacher</i> <i>This is my/your friend.</i>	Umí vyjmenovat školní pomůcky.	OSV-Osobnostní rozvoj: Rozvoj schopnosti poznávání
Čísla	<i>How many..?</i> <i>opakování barev</i> <i>number 11-20</i>	Zeptá se na počet. Umí napočítat do 20, umí vyjmenovat barvy.	Kreativita
Jídlo	<i>bread, cheese, fish, pasta, rice, yoghurt</i> <i>Do you like..? Yes./No. I like/I don't like</i>	Umí říci, co má a nemá rád k jídlu a vytvořit otázku: Co máš rád?	MV-Kulturní diference
Části obličeje	<i>ears, eyes, face, hair, mouth, nose</i> <i>I've got..</i>	Umí popsat, jak vypadá jeho obličej.	OSV-Sociální rozvoj: Komunikace
Můj dům	<i>a bathroom, a bedroom, a garden, a hall, a kitchen, a sitting room</i> <i>Is it a TV? I don't know.</i> <i>Where's my sock? Is it on/in..?</i>	Umí popsat místnosti ve svém obydlí, zeptat se, kde jsou jeho věci, použít předložky místa: in, on.	MKV: Multikulturalita, význam angličtiny jako prostředku mezinárodní komunikace
Léto	<i>a dress, sandals, shorts, a sunhat, a T-shirt, trainers</i> <i>I'm wearing.....</i> <i>What are you wearing?</i> <i>Take off your....</i>	Umí slovní zásobu oblečení. Popíše, co má na sobě Umí vytvořit otázku: Co máš na sobě a příkaz: Sundej si.....	Matematika (sčítání a odčítání do 20)
Hračky a zábava	<i>a ball, a bike, a boat, a scooter, a skipping rope, a trampoline</i> <i>I'm (swimming)</i>	Popíše s čím si hraje a co právě dělá v přítomném čase průběhovém	Člověk a kultura: písničky, básničky a hry Člověk a svět práce: Vlastní výrobky dětí

Anglický jazyk 3. ročník

Při výuce se využívají učebnice CHIT CHAT (lekce 1 – 9).

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
Pozdravy	- pozdravy, <i>Yes, No.</i>	- představí, pozdraví	EGS:
Barvy a čísla	- čísla 1 – 12 - pokyny učitele k výuce - školní potřeby - abeceda, čísla 13 – 20	- plní úkoly zadané v angličtině - počítá do 12 - označí základní barvy - hláskuje anglická slova - napočítá od 1 do 20	Evropa a svět nás zajímá, pozitivní vztah k jinakosti
Nábytek	- Halloween - zařízení třídy - zeptání se na věk a barvu - 2. os. č. jednotného	- umí pojmenovat symboly svátku - vyjmenuje základní nábytek třídy - zeptá se na barvy a odpovídá - zeptá se na věk a odpovídá	MKV: Multikulturalita, význam angličtiny jako prostředku mezinárodní komunikace
Domáci mazlíčci	- otázka <i>Is it a...?</i> - odpověď <i>Yes, it is. No, it isn't.</i> - přídavné jméno <i>big a little</i> - zvířata	- určí a pojmenuje zvířátka - dokáže odhadnout a zeptat se na správnost	Matematika (sčítání a odčítání do 20)
Vánoce	- Christmas	- porovnává vánoční zvyky u nás a v Anglii	Člověk a kultura: Písničky, básničky a hry
Nálady a pocity	- tvary slovesa <i>být: I'm, she's, he's</i> + přídavné jméno - přídavná jména - <i>How are you? I'm fine, thank you.</i>	- vyjádří pocity a nálady u sebe i u jiných lidí - používá další pozdravy a zdvořilostní fráze	Člověk a jeho svět: Zeměpisná orientace, zvířata a jejich prostředí
Obličej	- části obličeje, vlasy - sloveso: <i>have got, has got.</i>	- popíše hlavu člověka	
Rodina	- členové rodiny - přívl. zájmeno: <i>my</i> - otázka s <i>Who</i> , odpověď: <i>This is...</i> - otázka na počet: <i>How many?</i>	- mluví o členech své rodiny, o počtu sourozenců	Člověk a svět práce: Vlastní výrobky žáků
Tělo	- části lidského těla - <i>Has it got...? Yes, it has. No, it hasn't. I haven't got...</i>	- popíše části lidského těla - získává konkrétní informaci z článku	
Oblečení	- oblečení - názvy zaměstnání - <i>Have you got? Whose?</i> - <i>Yes, I have. No, I haven't.</i>	- vyjmenuje základní oblečení a určí jeho barvu - zeptá, komu patří nějaká věc - porozumí příběhu a dramatizuje ho	Český jazyk (slovní druhy)
U stolu	- názvy denních jídel - názvy základních pokrmů - <i>What do you like? I like...</i> - <i>Do you like? Yes, I do. No, I don't.</i>	- zvládá názvy základních pokrmů a denních jídel - určí, které jídlo má a nemá rád - zeptá se na oblíbené jídlo spolužáka	OSV: Sebepoznání a sebepojetí

Anglický jazyk 4. ročník

Při výuce se využívají učebnice CHIT CHAT (lekce 10 – 12), PROJECT THIRD EDITION 1 (lekce 1 – 2)

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmě. vztahy
Zvířata v safari	- názvy zvířat - názvy světadílů - vazba: <i>There is/are</i>	- pojmenuje zvíře na obrázku - užívá <i>there is/are</i> v jednoduchých větách - určí světadíl, kde dané zvíře žije	Člověk a jeho svět: Zeměpisná orientace, zvířata a jejich prostředí
Oblíbené věci	- hračky a přístroje - <i>How many?</i> - <i>Is/ Are there ...? Yes, there is/are. No, there isn't/aren't.</i>	- dokáže pojmenovat oblíbené hračky a přístroje (<i>Tv, radio, phone, computer, video...</i>) - užívá otázky a odpovídá: - dokáže se zeptat na množství	OSV: Poznávání lidí
Kalendář	- dny - měsíce	- vyjmenuje dny v týdnu, napíše je - vyjmenuje názvy měsíců	
Ve třídě	- pokyny učitele ve třídě - člen neurčitý <i>a, an</i>	- rozumí pokynům při práci ve třídě a reaguje na ně	OSV: Komunikace
Číslovky	- číslovky 0 - 100	- používá čísla 1-100 - dokáže přečíst telefonní číslo a je schopen je zaznamenat dle diktátu	OSV: Rozvoj schopností poznávání
Abeceda	- opakování abecedy - hláskování	- odříká abecedu - vyhláskuje jednotlivá slova	
Nepravidelné množné číslo	- <i>man, woman, child, person</i>	- vytvoří nepravidelné tvary množného čísla	
Oslovování a tituly, jména	- <i>Mr, Mrs., Miss, Ms</i> - names	- osloví jiného člověka, učitele - vyjmenuje části svého jména	
Odkud jsi?	- anglicky mluvící země - <i>Where are you from? I'm from....</i> - sloveso <i>to be</i>	- pojmenuje anglicky mluvící země - představí se, řekne odkud je - zvládá se na totéž zeptat kamaráda - používá sloveso <i>byť</i> ve všech osobách, kladné záporné věty i otázky.	EGS: Evropa a svět nás zajímá
Moje rodina	- rozšiřující slovní zásoba - přivlastňovací pád	- mluví o své rodině	
Adresa	- psaní adresy - rozdíl mezi anglickou a českou adresou	- dovede napsat adresu	

Anglický jazyk 5. ročník

Při výuce se využívají učebnice PROJECT THIRD EDITION 1 (lekce 3 – 6)

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
Můj svět	<ul style="list-style-type: none"> - <i>have got</i>- přítomný čas - věci osobní potřeby - domácí mazlíčci - přídavná jména - škola 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjadřuje vlastnictví užitím slovesa <i>have got</i> v přítomném čase (klad, zápor, otázka) - pojmenuje zvířata - domácí mazlíčky - použije správně přídavná jména ve větě - obohatí slovní zásobu tématu škola o názvy předmětů - vypracuje vlastní rozvrh hodin - dokáže vyjádřit, které předměty jsou jeho oblíbené - zeptá se kamaráda na jeho rozvrh 	<p>OSV: Poznávání lidí</p> <p>VDO:Občanská společnost a škola</p>
Školství v Anglii	<ul style="list-style-type: none"> - rozdíl mezi britským a českým školským systémem 		
Čas	<ul style="list-style-type: none"> - určování času - <i>What time is it?</i> - předložky časové - přítomný čas prostý - volný čas 	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže se zeptat, kolik je hodin a odpovědět - užívá výrazy: <i>o'clock, half, quarter, past, to</i> - vyjádří čas s předložkami <i>at, on, in</i> - používá jednoduché věty v přítomném čase prostém v kladu, záporu i otázce - pohovoří o tom, co dělá ve volném čase - pojmenuje známé sporty, sportovní aktivity a hudební nástroje 	<p>OSV: Seberegulace a sebeorganizace</p>
Místo, kde žiji	<ul style="list-style-type: none"> - modální slovesa <i>can, must</i> - předložky - popisovací vazba <i>there is/are</i> - dům a nábytek - město 	<ul style="list-style-type: none"> - rozliší, co může, umí nebo musí - popíše umístění předmětů pomocí předložek <i>at, on, in, next to, opposite, in front of, behind, between</i> - ve vhodných situacích užívá vazbu <i>there is/are</i> - jednoduchou formou popíše dům, pojmenuje nábytek a pohovoří o městě - je schopen vypracovat vlastní projekt o městě 	
Britské domy	<ul style="list-style-type: none"> - rozdíly mezi bydlením v Anglii a ČR 		<p>EGS: Evropa a svět nás zajímá</p>
Lidé	<ul style="list-style-type: none"> - popis osoby - přítomný čas průběhový (klad, otázka a zápor) - oblečení a nákupy 	<ul style="list-style-type: none"> - popíše postavu a oblečení - užívá přítomný čas průběhový v kladu, záporu i otázce, vč. zkrácených tvarů - vyjmenuje i náročnější oblečení - zeptá se na cenu oblečení v obchodě - rozvíjí konverzaci při nákupech: <i>Can I help you?</i> <i>How much is it? It's...</i> 	

Anglický jazyk 6. ročník

Při výuce se využívají učebnice PROJECT THIRD EDITION 2 (lekce 1 – 3)

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Představování se</i>	<ul style="list-style-type: none"> - udávání a zjišťování osobních údajů - předložky, členy <i>a/an, the</i>, - vazba <i>there is/there are</i> - barvy, oblečení, sporty 	<ul style="list-style-type: none"> - dorozumí se v běžných každodenních situacích - vyplní formulář - představí se, řekne, odkud pochází - dovede popsat svůj pokoj 	OSV: Komunikace
<i>Můj život</i>	<ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas prostý, rozšíření učiva - řadové číslovky, měsíce v roce - data, narozeniny - domácí práce 	<ul style="list-style-type: none"> - použije přítomný prostý čas ve vhodných situacích - sdělí data narozenin svých blízkých - hovoří o měsících v roce, co se odehrává - popíše, jak doma pomáhá on a ostatní členové rodiny 	EGS: Evropa a svět nás zajímá
<i>Svátky v Anglii</i>	<ul style="list-style-type: none"> - typický rok v Anglii 	<ul style="list-style-type: none"> - porovná svátky v Anglii a ČR - vypracuje projekt o svém typickém roce 	OSV: Kreativita
<i>Zvířata</i>	<ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas průběhový, rozš. učiva - zvířata na farmě a v přírodě - zájmena v pozici předmětu 	<ul style="list-style-type: none"> - použije přítomný čas průběhový ve vhodných situacích - popíše vzhled zvířete - vypráví o životě oblíbeného zvířete - vypracuje projekt o svém oblíbeném zvířeti 	Přírodopis OSV: Kreativita
<i>Zvířata v Anglii</i>	<ul style="list-style-type: none"> - zvířata v domě, ZOO, televizi v Anglii 	<ul style="list-style-type: none"> - porovná rozdíly v možnostech vidět zvířata (ČR a Anglie) 	Přírodopis
<i>Prázdniny</i>	<ul style="list-style-type: none"> - minulý čas slovesa být - minulý čas významových sloves pravidelných i nepravidelných 	<ul style="list-style-type: none"> - sdělí, kde byl o víkendu nebo o prázdninách - popíše své prázdniny - vypráví o problémech, které se vyskytly při dovolené - napíše pohlednici z dovolené 	OSV: Sebepoznání a sebepojetí
<i>Prázdniny v Anglii</i>	<ul style="list-style-type: none"> - prázdniny dříve a dnes 	<ul style="list-style-type: none"> - zjišťuje rozdíly mezi prázdninami dříve a dnes podle textu - vypracuje projekt o svých posledních prázdninách 	
<i>Cestování dříve</i>	<ul style="list-style-type: none"> - začátky cestování - dopravní prostředky 	<ul style="list-style-type: none"> - dovede uspořádat jednotlivé dopravní prostředky podle toho, jak se vyvíjely postupem času 	Dějepis

Anglický jazyk 7. ročník

Při výuce se využívá učebnice PROJECT THIRD EDITION 2 (lekce 4 – 6)

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmě. vztahy
Jídlo	<ul style="list-style-type: none"> - rozšířená slovní zásoba o jídle - počítatelná a nepočítatelná pod. jména - objednání jídla v restauraci typu fast food - použití <i>some, any</i> - <i>How much, how many</i> - počítání pomocí počit. částic - <i>a, an, the, -</i> u prac. postupu 	<ul style="list-style-type: none"> - objedná si jídlo v restauraci - pohovoří o svém jídelníčku - rozumí kuchařskému receptu a napíše ho - vytvoří nákupní lístek - vypracuje projekt o jídlech ve své zemi a zpracuje vlastní recept 	OSV: Kreativita
Jídlo v Anglii	-doby jednotlivých jídel a co lidé v Anglii obvykle jedí	<ul style="list-style-type: none"> - na základě čteného textu vyplní tabulku o časech a typických jídlech v Anglii - vyhodnotí věty, jestli jsou pravda nebo lež 	EGS: Objevujeme Evropu a svět
Jídlo kolem světa	- odkud pochází různá jídla	- na základě čtení a poslechu vypracuje přehled o tom, odkud pochází různé druhy jídla	Zeměpis
Svět	<ul style="list-style-type: none"> - Velká Británie - <i>How high, wide, ...?</i> - počasí - stupňování přídavných jmen - porovnávání pomocí <i>as...as</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduše popíše geografii Velké Británie - zeptá se na výšku, délku, šířku, ... - sdělí, jaké je dnes počasí a jaké bývá v jednotlivých ročních obdobích - stupňuje krátká, dlouhá i nepravidelná přídavná jména - porovnává pomocí přídavných jmen - zpracuje zeměpisný projekt o České republice 	Zeměpis EGS: Objevujeme Evropu a svět OSV: Kreativita
USA	- USA	<ul style="list-style-type: none"> - na základě čtení a poslechu odpoví na otázky o geografii a historii USA - vyhledá potřebné informace 	EGS: Objevujeme Evropu a svět
Zábava	<ul style="list-style-type: none"> - budoucnost pomocí <i>going to</i> - typy televizních pořadů - sloveso <i>have to</i> (kladná, záporná věta, otázka) - příslovce s koncovkou <i>-ly</i> - navrnutí činností - sjednání schůzky a činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - sdělí, jaké má plány pro blízkou budoucnost - orientuje se v typech televizních pořadů - rozumí smyšlenému příběhu v minulém čase a dokáže v tomto příběhu pokračovat - řekne, jaké jsou jeho povinnosti, nebo povinnosti druhých - sjedná schůzku - vypracuje projekt týkající se zábavy 	OSV: Seberegulace a sebeorganizace OSV: Kreativita
Britské kino	- herci a režiséři v britské kinematografii	- na základě čteného textu přiřadí informace, odpoví na otázky ohledně britské kinematografie	EGS: Evropa a svět nás zajímá
Řecké divadlo	- počátky řeckého divadla	<ul style="list-style-type: none"> - na základě čteného a poslechového textu vyhodnotí situace, jestli jsou pravda, nebo lež - doplní náročnější text za pomoci nápovědy 	Dějepis

Anglický jazyk 8. ročník

Při výuce se využívá učebnice PROJECT THIRD EDITION 3 (lekce 1 - 3)

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
<i>My life</i>	<ul style="list-style-type: none"> - minulý čas prostý (rozš. učivo) - životní etapy - aktivity a zábava - rodina (rozšiřující učivo) - <i>supposed to</i> - pozvání na aktivitu - zájmy a záliby 	<ul style="list-style-type: none"> - vypráví o životě blízké osoby, nebo slavné osoby - používá minulý čas prostý v kladné, záporné i tázací větě - zeptá se na prožitý víkend a jeho zhodnocení - vypráví o své rodině, charakteru, povolání jednotlivých členů - vyzná se v rodokmenu a zpracuje rodokmen své rodiny - sdělí, kdo měl, nebo má co udělat - pozve kamaráda ke společné aktivitě, naučí se pozvání přijmout, či zamítnout - vypráví o svých zálibách a zeptá se na ně jiných osob - vypracuje projekt o své, nebo fiktivní rodině 	<p>OSV: Komunikace, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy</p>
<i>Rodiny v Anglii</i>	<ul style="list-style-type: none"> - život typické anglické rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> - na základě čteného a slyšeného textu vyhodnotí, jestli jsou tvrzení správná, chybné věty opraví - podle poslechu zpracuje informace o dvou rodinách 	<p>OSV: Kreativita</p> <p>EGS: Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MKV: Lidské vztahy</p>
<i>Budoucnost</i>	<ul style="list-style-type: none"> - vesmír - budoucnost pomocí <i>will</i> (kladná, oznamovací, tázací věta) - <i>will</i> pro náhlá rozhodnutí - <i>will</i> po slovesech <i>think, hope</i> - <i>will</i> pro nabídku pomoci 	<ul style="list-style-type: none"> - vypráví o neplánované budoucnosti, vesmírných cestách a objevech - zareaguje na nenadálou situaci - vypráví o svém pravděpodobném budoucím životě, povolání, rodině - sdělí, jak bude asi v budoucnu vypadat škola, nakupování, zvířata a práce - navrhne jiné osobě pomoc - vypracuje projekt o tom, jak bude vypadat život v budoucnosti - na základě čteného textu přiřadí informace, usoudí, jestli jsou tvrzení pravdivá, chybná tvrzení opraví 	<p>EGS: Objevujeme Evropu a svět</p>
<i>Cestování v Anglii</i>	<ul style="list-style-type: none"> - cesty, železnice, letadla 	<ul style="list-style-type: none"> - porovná cestování v Anglii a v České republice 	<p>EGS: Objevujeme Evropu a svět</p>
<i>Čas a místa</i>	<ul style="list-style-type: none"> - minulý průběhový čas (kladná, záporná, tázací věta) - přírodní katastrofy - minulý průběhový a prostý čas - detektivní příběh - reakce na podnět: <i>That sounds, It looks</i> - hovorová angličtina - místnosti v domě, vybavení bytu 	<ul style="list-style-type: none"> - vypráví o tom, co dělali lidé v určité době na různých místech - použije správně ve větách minulý prostý, nebo minulý průběhový čas - vypráví o katastrofě a co v té době dělali přítomní lidé - na základě daných faktů dovede posoudit situaci vyřešit problém - dovede použít prvky neformální angličtiny v rozhovoru - dovede se orientovat ve složitějším textu, vyhledat podstatné informace - zná názvy místností v domě a dovede pojmenovat vybavení bytu 	<p>MKV: Multikulturalita</p> <p>EGS: Objevujeme Evropu a svět</p> <p>MDV: Fungování a vliv médií ve společnosti</p>
<i>Británie</i>	<ul style="list-style-type: none"> - historie Británie 	<ul style="list-style-type: none"> - vypracuje projekt o zvolené zemi - na základě čteného a slyšeného textu odpoví na otázky o britské historii, přiřadí letopočty a pojmy 	

Anglický jazyk 9. ročník

Při výuce se využívá učebnice PROJECT THIRD EDITION 3 (lekce 4 - 6) a doplňkové materiály

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
Londýn	<ul style="list-style-type: none"> - výlet do Londýna - použití členu <i>the</i> u místních názvů - významná místa v Londýně - ptaní se na cestu, popis cesty - složená zájmena <i>-body, -thing</i> - blízká plánovaná budoucnost pomocí přítomného průběhového času 	<ul style="list-style-type: none"> - používá člen určitý u místních názvů - dovede pojmenovat významná místa v Londýně - popíše činnost různých lidí na různých místech v Londýně - podá informace o cestě a zeptá se na cestu - používá správně předložky místa - určí, kde objekt nachází - správně užívá složená zájmena ve větě kladné, záporné i tázací - orientuje se v náročnějším textu a zodpoví otázky k tomuto textu - popíše svůj sen - domluví si schůzku a hovoří o svých blízkých plánech - vypracuje projekt o zvoleném hlavním městě 	<p>EGS: Evropa a svět nás zajímá</p> <p>OSV: Komunikace</p> <p>OSV: Sebeorganizace a seberegulace</p>
New York	<ul style="list-style-type: none"> - historie a současnost New Yorku 	<ul style="list-style-type: none"> - na základě slyšeného a čteného textu vysvětlí nové pojmy, odpoví na otázky a najde informace 	Zeměpis
Mor	<ul style="list-style-type: none"> - mor ve středověku v Evropě 	<ul style="list-style-type: none"> - přečte si text o historii moru v Evropě a vybere správnou odpověď - odpoví na otázky a vymyslí vlastní 	Dějepis
Zkušenosti	<ul style="list-style-type: none"> - předpřítomný čas prostý - <i>ever, never</i> - ekologie, znečištění hor, globální oteplování - <i>just</i> v předpřítomném čase 	<ul style="list-style-type: none"> - správně užívá předpřítomný čas, kladná, záporná i tázací věta - sdělí, kdo byl úspěšný a proč - správně zařadí do vět <i>ever, never, just</i> - vypracuje projekt o vybrané osobnosti své země 	OSV: Kreativita
Hrdinové Británie	<ul style="list-style-type: none"> - vybrané osobnosti Shakespeare, Geldof, Nightingale, MacArthur 	<ul style="list-style-type: none"> - na základě čteného a slyšeného textu přiřadí pojmy osobnostem, vyplní tabulku 	OSV: Morální rozvoj
Problémy	<ul style="list-style-type: none"> - nemoci - rady při problémech - <i>should, shouldn't, must, mustn't</i> - frázová slovesa <i>sit, try, get, switch, look</i> - odmítnutí návrhu a udání důvodu 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje základní zdravotní problémy - poradí ostatním, co by měli, nebo neměli dělat - sehrají role play - rodiče/děti - používají správně zákazy a příkazy - informují o školním řádu - popíší dopravní značky - najdou v textu a správně používají základní frázová slovesa - odmítnou návrh a své odmítnutí vysvětlí 	OSV: Komunikace
Pohotovost	<ul style="list-style-type: none"> - základní informace o pohotovostních službách v Anglii - trpný rod v přítomném a minulém čase - podmínková souvětí prvního typu 	<ul style="list-style-type: none"> - na základě čteného textu porovnají situaci v ČR a Anglii ohledně pohotovostních služeb - na základě poslechu doplní tabulku s informacemi o hovorech na pohotovostním oddělení 	EGS: Evropa a svět nás zajímá

NĚMECKÝ JAZYK (Další cizí jazyk)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět Německý jazyk naplňuje očekávané výstupy vzdělávacího oboru Další cizí jazyk Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Je vyučován tak, aby logicky navazoval na výuku anglického a českého jazyka. Je realizován v 7., 8. a 9. ročníku v rámci vzdělávacího oboru Další cizí jazyk a to vždy s dvouhodinovou týdenní dotací.

Osvojování dalšího cizího jazyka pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá ke zvýšení mobility jedinců v jejich osobním životě a v dalším studiu i budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí v jiných zemích a jejich odlišné kulturní tradice.

Snažíme se především o to, abychom žáky vhodně motivovali a probudili v jich zájem o tento cizí jazyk. Ve škole je dostatečné množství jazykových učeben, kde může výuka probíhat. Pracujeme s obrazovým materiálem, činnostními aktivitami, učebnicemi přiměřenými k věku žáka. Pracovní sešity obsahují opakovací a doplňovací cvičení, žáci opakují základní gramatické struktury. Snažíme se o pochopení základních gramatických struktur, receptivní řečové dovednosti (poslech a čtení s porozuměním), produktivní řečové dovednosti (mluvení, psaní) a interaktivní řečové dovednosti (konverzace). Vedeme žáky k aplikaci gramatických pravidel při písemném projevu (doplňování do textu, obměna vět, tvoření otázek, odpovědí, tvorba jednoduchých projektů).

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Poznávání lidí, komunikace, kooperace, kreativita, mezilidské vztahy, morální rozvoj

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola

Výchova v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova

Kulturní diference, lidské vztahy, multikulturalita, etnický původ

Mediální výchova

Fungování a vliv médií ve společnosti, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, stavba mediálních sdělení, tvorba mediálního sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Pochopit důležitost schopnosti komunikovat německy pro další studium i praktický život, propojovat témata a jazykové projevy. Nabízet aktivační metody, které povedou k samostatné práci s dvojjazyčnými a výkladovými slovníky. Vytvářet žákům dostatek komunikačních příležitostí pro používání NJ.

Kompetence k řešení problémů

Řešit jednoduché situace v cizojazyčném prostředí, nebát se mluvit německy s cizím člověkem, popsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba

Kompetence komunikativní

Porozumět sdělení v NJ, zformulovat myšlenky a využít získaných dovedností k navázání kontaktu.

Kompetence sociální a personální

Vytvářet situace, ve kterých si žáci budou uvědomovat potřebu pomoci mezi lidmi z různého kulturního prostředí, potřebu vyžádat a poskytnout pomoc v německy mluvícím prostředí, dodržovat zásady slušného chování a spolupracovat v německy hovořící skupině na určitém úkolu.

Kompetence občanské

Vést žáky k tomu, aby se snažili vcítit do problémů německy mluvících zemí, získat o nich představu a porovnávat je se zvyky našimi.

Kompetence pracovní

Směřovat žáky k uvědomělému a správnému používání studijních materiálů a jazykových příruček, samostatně s nimi pracovat a využívat německého jazyka k získávání informací z různých oblastí.

Očekávané výstupy na konci 3. období:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně

DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

DCJ-9-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

DCJ-9-1-02p rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

DCJ-9-1-03p rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

- rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)

- rozumí jednoduchým pokynům učitele

MLUVENÍ

Očekávané výstupy

žák

DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů

DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

DCJ-9-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

DCJ-9-2-01p pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas

DCJ-9-2-02p sdělí své jméno a věk

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům

DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům

DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

DCJ-9-3-02p rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

Očekávané výstupy

žák

DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formulář

DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

DCJ-9-4-02p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka** – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- **slovní zásoba** – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
- **tematické okruhy** - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- **mluvnice** – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Německý jazyk (Další cizí jazyk) 7. ročník

Při výuce se využívají učebnice Deutsch mit Max I

<i>Tématické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Výstupy</i>	<i>Mezipředmětové vztahy a průřezová témata</i>
1. lekce <i>Seznámení</i>	1. lekce – základní výslovnostní pravidla v NJ, zdvořilostní pozdravy, základní otázky, číslovky, dny v týdnu, 1., 2., 3. os. j. č. pravidelných sloves, slovosled věty oznamovací, vyplnění jednoduchého formuláře, projekt „Ich“	Žák přečte jednoduchý text, rozumí mu, užívá zdvořilostní pozdravy a reaguje na ně, písemně sdělí základní údaje o sobě, používá číslovky 0-20, vyčísuje pravidelná slovesa, píše projekt „Ich“	Osobnostní a sociální výchova – sociální rozvoj – komunikace Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech- Evropa a svět nás zajímá.
2. lekce <i>Rodina</i>	2. lekce – představení členu rodiny, popis a vyprávění, zájmena mein(e)/dein(e), přídavné jméno v přísudku, vazba „von“, zjišťovací otázky (ja-nein), slovosled W-otázek	Žák představí členy rodiny, popíše fotografii, vypráví obrázkový příběh, užívá přivlastňovací zájmena mein(e)/dein(e), tvoří otázky	Multikulturní výchova- multikulturalita
3. lekce <i>Mein Freund</i>	3. lekce – určování času, stupňování příslovcí, nepřímý pořádek slov v oznamovací větě, projekt „Mein Freund“	Žák užívá časové údaje (Stunde, Uhr), časové předložky um, am, snaží se o popis osoby, vypráví o zájmech, čte s porozuměním, vypráví o kamarádovi, užívá 1. a 3. stupeň příslovce, píše projekt „Mein(e) Freund(in)“	Mezipředmětové vztahy – ČJ, Zeměpis, Dějepis
4. lekce <i>Škola Německo</i>	4. lekce – pojmenování předmětů, školních potřeb, otázka „Wie heißt das auf Deutsch?“, popis, posouzení správnosti, příkaz, určitý člen der, die, das, neurčitý člen ein, eine, ein, zápor kein, rozkazovací způsob, neurčitý člen, Německo	Žák užívá různé tvary určitého a neurčitého členu v 1. pádě, tvoří otázku zjišťovací a doplňovací a také na ni odpovídá, pojmenuje předměty a školní potřeby, jednoduše popíše věci, osoby, zvířata, užívá a rozumí příkazům, pracuje s mapou Německa	
5. lekce <i>Činnosti během dne</i>	5. lekce – časování pravidelných sloves v přítomném času, časování slovesa sein, předložka am v časových údajích	Žák vypráví o koníčcích, popisuje činnosti během dne, snaží se domluvit a odmítnout, píše dopis, e-mail, odpovídá na dopis, provádí dialogy	Osobnostní a soc.výchova

Poslech textů: Žák pracuje s texty, které jsou namluveny rodilými mluvčími, snaží se číst se správnou výslovností podle poslechu, snaží se porozumět mluvenému slovu a pokusí se reprodukovat text pomocí slovní zásoby, kterou v dané době ovládá.

Konverzace: Žák je schopen jednoduché konverzace, hovoří se svým spolužákem o sobě, rodině, škole, je schopen reagovat na otázky učitele v rámci konverzačních témat.

Práce s texty z německých časopisů: Žák je schopen s nejjednodušším textem pracovat, vyhledávat v dvojjazyčném slovníku a odhadovat slova podle kontextu. Dále je schopen určitá slova nahradit podobnými nebo slovy opačného významu.

Německý jazyk (Další cizí jazyk) 8. ročník

Při výuce se využívají učebnice *Deutsch mit Max I* a *Deutsch mit Max II*

<i>Tématické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Výstupy</i>	<i>Mezipředmětové vztahy a průřezová témata</i>
6. lekce <i>Einkaufen</i>	Deutsch mit Max I 6. lekce – časování slovesa haben, 4. pád podstatných jmen s neurčitým členem, časování dalších pravidelných sloves, zápor kein ve 4. pádě, Vídeň - zajímavosti	Žák dovede provést jednoduchý rozhovor, konverzuje na téma Einkaufen, popíše zvíře, píše dopis, užívá kein ve větě, zjišťuje zajímavosti o Vídni	Umění a kultura Člověk a svět práce
7. lekce <i>Pozvánka na oslavu</i>	7. lekce – předložka in ve 3. pádě, určování času, číslovky do 100, množné číslo některých podstatných jmen, předložky im, um v časových údajích	Žák píše pozvánky na oslavu, užívá čísel do 100, užívá základní matematické úkony, poskytuje informace o časových údajích, užívá hodiny, dny, měsíce a roční období, popíše místo, kde se nachází	Člověk a příroda
8. lekce <i>Dovolená</i>	8. lekce – Vazba „ich möchte“, předložky nach a in, časování slovesa fahren, opakování	Žák se snaží o vyjádření cíle cesty, učí se nakupovat jízdenku, objednat ubytování, píše pozdrav z dovolené, užívá údaje o sobě, opakuje probrané učivo	Osobnostní a soc. výchova
<i>Deutsch mit Max II</i> Lekce 1	Deutsch mit Max II Lekce 1 - vazba „es gibt“, předložky se 3. a 4. pádem, 4. pád podstatných jmen s určitým členem, užití slovesa stehen, liegen, sitzen, předložky se 3. a 4. pádem s přivlastňovacími zájmeny a zájmenem kein, časování sloves s odlučitelnou předponou a některých nepravidelných sloves v přítomném čase	Žák čte krátké texty, popisuje činnosti, které děláme během roku, popisuje dům a pokoj	OSV
Lekce 2 <i>Cestování</i>	Lekce 2 – předložky se 3. a 4. pádem, slovosled ve větě oznamovací, tvoření otázek, nepřímý pořádek slov ve větě, předložka für s podstatnými jmény a s osobními zájmeny, Salzburg, Mozart	Žák tvoří otázky, otázky na směr cesty, jednoduše popíše cestu, přijímá a odmítá pozvání, učí se pozvat do kina, smluvit schůzku	Z, Hv

Poslech textů: Žák pracuje s texty, které jsou namluveny rodilými mluvčími, snaží se číst se správnou výslovností podle poslechu, snaží se porozumět mluvenému slovu a pokusí se reprodukovat text pomocí slovní zásoby, kterou v dané době ovládá.

Konverzace: Žák je schopen jednoduché konverzace, hovoří se svým spolužákem o sobě, rodině, škole, nakupování, zařízení svého pokoje a bytu, základních činnostech na venkově, sportu, je schopen reagovat na otázky učitele v rámci konverzačních témat.

Práce s texty z německých časopisů: Žák je schopen s nejjednodušším textem pracovat, vyhledávat v dvojjazyčném slovníku a odhadovat slova podle kontextu. Dále je schopen určitá slova nahradit podobnými nebo slovy opačného významu.

Německý jazyk (Další cizí jazyk) 9. ročník

Při výuce se využívají učebnice *Deutsch mit Max II*

<i>Tématické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Výstupy</i>	<i>Mezipředmětové vztahy a průřezová témata</i>
Lekce 3 <i>Nákupy</i>	Lekce 3 – způsobové sloveso müssen, používání číslovek větších než 1000, množné číslo podstatných jmen, další nepravidelná slovesa, 3. pád podstatných jmen	Žák dokáže vyprávět o průběhu dne, vede rozhovory při nakupování, vede interview	OSV
Lekce 4 <i>Cesta do Berlína</i>	Lekce 4 – způsobová slovesa können a dürfen, časové údaje, podmět man, cesta do Berlína	Žák si sestaví rozvrh hodin, vede rozhovory ve škole a o škole, domluví schůzku, vypráví o programu na týden, seznamuje se s městem Berlín	Z
Lekce 5 <i>Beim Arzt</i>	Lekce 5 – wehtun (Was tut dir weh?) rozkazovací způsob sein, haben – min. čas (Preteritum) Beim Arzt	Žák dovede pojmenovat části lidského těla, sdělit, co ho bolí, chápe a umí používat rozkazovací způsob (povely např. ve škole), dovede využít tvarů min. času sloves sein, haben při vyprávění (pohádka)	Př

Poslech textů: Žák pracuje s texty, které jsou namluveny rodilými mluvčími, snaží se číst se správnou výslovností podle poslechu, snaží se porozumět mluvenému slovu a pokusí se reprodukovat text pomocí slovní zásoby, kterou v dané době ovládá.

Konverzace: Žák je schopen jednoduché konverzace na probíraná témata

Práce s texty z německých časopisů: Žák je schopen s nejjednodušším textem pracovat, vyhledávat v dvojjazyčném slovníku a odhadovat slova podle kontextu. Dále je schopen určitá slova nahradit podobnými nebo slovy opačného významu.

RUSKÝ JAZYK (Další cizí jazyk)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět Ruský jazyk naplňuje očekávané výstupy vzdělávacího oboru Další cizí jazyk Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Je vyučován tak, aby logicky navazoval na výuku anglického a českého jazyka. Je realizován v 7., 8. a 9. ročníku v rámci vzdělávacího oboru Další cizí jazyk a to vždy s dvouhodinovou týdenní dotací.

Ruský jazyk jako Další cizí jazyk, tvoří součást jazykového vzdělávání žáků naší školy. Vychází se zvýšené poptávky po znalosti tohoto slovanského jazyka, z jeho podobnosti s jazykem českým a zároveň ze zájmu o písmo – azbuku.

Základním dokumentem pro realizaci tohoto předmětu je tzv. Společný evropský referenční rámec pro klasifikaci znalostí cizích jazyků. Pro tento volitelný předmět je závazná úroveň A1, uživatel základů jazyka.

Rámec lekcí tvoří souvislá, situačně motivovaná řeč, co nejbližší přirozené komunikaci. Součástí výcviku v poslechu a čtení je porozumění obsahu, osvojování si jazykových prostředků, tj. zvukové a grafické stránky jazyka, slovní zásoby a mluvnice.

Nácvik jazykového učiva se kombinuje s postupným uváděním poznatků do základních systémových souvislostí. Minimalizace jazykového učiva je v souladu s přirozeným vyjadřováním v běžných situacích a v tematických okruzích, jejíž volba respektuje věkové a psychologické zvláštnosti dětí.

Ve výuce se pravidelně uplatňují prostředky aktivující činnost žáků – hry, dramatizace, recitace, zpěv, párové a skupinové formy práce, problémové úkoly aj.. Využívá se autentických materiálů (zvukových i vizuálních). Vytváří se příznivá atmosféra pro spontánní projevy žáka a podporuje se jeho aktivita. Metodické zpracování učiva vychází se specifickosti vyučování ruštině jako jazyku blízké příbuznému mateřtině žáků.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- Rozvoj schopností poznávání: cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností, zapamatování, řešení problému
- Sebepoznání a sebepojetí: já jako zdroj poznání o sobě, moje tělo, moje psychika, moje učení
- Seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebekontroly, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání
- Poznávání lidí: rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
- Komunikace: dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, specifické komunikační dovednosti – monolog, dialog, cvičení pozorování a aktivního naslouchání, komunikace v různých situacích

Výchova v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá: život dětí v jiných zemích, tradice zvyky
- Objevujeme svět: Život lidí v multijazyčné zemi

Multikulturní výchova

- Multikulturalita: naslouchání druhým, vstřícný postoj k odlišnostem, význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení: pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
- Vnímání autora mediálních sdělení: identifikování postojů a názorů ke sdělení autora v médiích

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- směřujeme k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- dbáme o to, aby si žák dokázal vyhledávat a třídit informace získané četbou i ve sdělovacích prostředcích, propojoval své poznatky získané v dalších předmětech
- vedeme žáky ke kladnému vztahu k učení, ke snaze se zdokonalovat, dokázat, zhodnotit své výsledky

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k zodpovědnosti při svém rozhodování
- směřujeme žáky k řešení problémů, aby si dokázali vyhledat potřebné informace a na jejich základě uměli zvážit své možnosti

Kompetence komunikativní

- dbáme o porozumění jednoduchému sdělení v ruském jazyce, různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest a jiných informačních a komunikačních prostředků
- podporujeme u žáků schopnost správně zformulovat jednoduché myšlenky, vyjadřovat se výstižně, souvisle a vhodně vzhledem k dané situaci, a to v písemném i ústním projevu
- vedeme žáky k využívání cizího jazyka jako základního komunikačního prostředku v cizojazyčném prostředí
- dbáme o to, aby si žáci uvědomovali nezbytnost aktivní znalosti cizího jazyka pro osobní život

Kompetence sociální a personální

- dbáme na to, aby dodržovali zásady slušného chování a přispívali k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- směřujeme k poznání, že znalost cizího jazyka rozšiřuje individuální možnosti při hledání role i místa ve společnosti
- snažíme se, aby žák díky svým dobrým výsledkům posiloval své zdravé sebevědomí

Kompetence občanské

- vedeme žáky k tomu, aby rozvíjeli pozitivní vztah k mnohojazyčnosti a respektovali kulturní rozmanitost
- směřujeme je k tomu, aby získali představu o zvycích a tradicích v rusky mluvících zemích a porovnávali je s našimi zvyky
- dbáme o to, aby pochopili jazyk jako prostředek historického a kulturního vývoje

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k samostatné práci s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem
- požadujeme od žáků zodpovědný přístup k plnění všech zadaných úkolů
- pomáháme jim využít získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

Očekávané výstupy na konci 3. období:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

- DCJ-9-1-04 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně*
- DCJ-9-1-05 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu*
- DCJ-9-1-06 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- DCJ-9-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka*
- DCJ-9-1-02p rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování*
- DCJ-9-1-03p rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*
 - rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku)
 - rozumí jednoduchým pokynům učitele

MLUVENÍ

Očekávané výstupy

žák

- DCJ-9-2-04 se zapojí do jednoduchých rozhovorů*
- DCJ-9-2-05 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat*
- DCJ-9-2-06 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- DCJ-9-2-01p pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas*
- DCJ-9-2-02p sdělí své jméno a věk*

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

žák

- DCJ-9-3-04 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům*
- DCJ-9-3-05 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům*
- DCJ-9-3-06 rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- DCJ-9-3-02p rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*

PSANÍ

Očekávané výstupy

žák

DCJ-9-4-04 vyplní základní údaje o sobě ve formulář

DCJ-9-4-05 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

DCJ-9-4-06 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

DCJ-9-4-02p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka** – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- **slovní zásoba** – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
- **tematické okruhy** - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí
- **mluvnice** – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Ruský jazyk (Další cizí jazyk) 7. ročník

Při výuce se využívají učebnice Поехали! 1

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
<p>Předazbukové období: 1. lekce: Ruské hlásky odlišné od češtiny. 2. lekce Rodina 3. lekce Domácí zvířata 4. lekce Škola. 5. lekce Co všechno už umíš? 6. lekce Jídlo Azbukové období: 7. lekce Азбука 8. lekce Кто тут? 9. lekce Кто это? 10. lekce Как тебя зовут? 11. lekce Откуда они? 12. lekce Познакомьтесь, это моя семья</p>	<p>Úvod do jazyka - úvodní ústní kurz, jednoduché pokyny, pozdravy při loučení a setkání Předazbukové období: Rodina, moji přátelé, zvířata, škola, co rád jím: - slovní zásoba k daným tématům - nácvik výslovnosti přízvukových samohlásek a tvrdých a měkkých souhlásek - nácvik říkanek a písniček - nácvik intonace otázky s tázacím zájmenem - rozvíjení dovednosti poslechu s porozuměním - dotaz a odpověď: kdo je tu? - základní poučení o přízvuku</p> <p>Azbukové období - rozlišení přízvukových a nepřízvukových slabik - redukce hlásek a, o, e - písmena к, о, т, у, в - přízvuk v ruském slově - dotazy a odpovědi: Кто там? Кто это? - čtení nepřízvukového a, o, я - písmena а, м, н, э, я - seznamování, představování - písmena б, д, з, и, е - výslovnost tvrdých a měkkých souhlásek před a, o, у, и, е, я - čtení a, o ve slabice před přízvukem, čtení jotovaného e - intonace tázací otázky bez tázacího slova, nácvik čtení a krátkých rozhovorů - písmena п, р, с, г, ъ - čtení a výslovnost párových tvrdých a měkkých souhlásek - pozdravy – rozdílnost v používání - dotazy a odpovědi – odkud kdo je - nácvik čtení, 1. pád v oslovení v ruštině, představování, seznamování - dotazy o rodině, číslovky 1 – 10 - písmena л, ш, ч, ы, ъ, nepřízvukové e-</p>	<p>- chápe význam znalosti cizích jazyků - dokáže rozlišit slovní přízvuk a intonaci ve větě (ve srovnání s češtinou), uvědomuje si blízkost slovanských jazyků - rozlišuje slovní přízvuk, intonaci ve větě, reaguje na jednoduché otázky a umí na ně odpovědět - rozšiřuje si slovní zásobu: dokáže pojmenovat osoby, zvířata a věci kolem sebe, vyjmenuje barvy, popíše základní činnosti - rozlišuje slovní přízvuk, intonaci ve větě, reaguje na jednoduché otázky a dokáže na ně odpovědět, rozšiřuje slovní zásobu</p> <p>- dokáže zapsat daná písmena a slova v azbuce a přečíst jednoduché texty z těchto písmen, dokáže správně vyslovovat jednotlivé hlásky - napíše další písmena v azbuce - dokáže poskytnout základní informace o sobě, dokáže se zeptat - porozumí jednoduché konverzaci - reaguje na jednotlivé pokyny - rozlišuje intonaci v otázce a odpovědi - správně čte vlastní jména - rozšiřuje si slovní zásobu - dokáže zapsat další písmena a slova v azbuce - pozdraví při setkání a loučení, sdělí, jak se jmenuje, kdo je a odkud je - reaguje na jednoduché otázky a dokáže na ně odpovědět - dokáže zapsat daná písmena a slova v azbuce - foneticky správně vyslovuje jednotlivé hlásky, čte jednoduchý text - tvoří jednoduchá písemná sdělení - hovoří o sobě a své rodině - rozezná číslovky od 1 do 10</p>	<p>ČJL-zvuková stránka jazyka OSV – Komunikace, Poznávání lidí Lidské vztahy</p> <p>MKV: Multikulturalita, význam ruštiny jako prostředku mezinárodní komunikace</p> <p>VMGES :Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět</p> <p>Ze – zeměpisné zajímavosti o Rusku, orientace na mapě</p> <p>Matematika vyjádření čísel</p> <p>Člověk a kultura: Písničky, básničky a hry</p>

Poslech – reprodukuje říkanky, básničky, písničky a jednoduché texty, používá základní slovní zásobu v jednoduchých větách, zapojí se do jednoduchého rozhovoru, řeší jednoduché situace na daná témata

Mluvení – seznámí se s azbukou a postupně se naučí všechna písmena, která správně vyslovuje a čte

Čtení s porozuměním – čte slova, slovní spojení a krátké věty, snaží se o správnou fonetickou výslovnost, získává jednoduché informace, umí použít slovník učebnice

Psaní – doplní, opíše a napíše azbukou písmena, slova a jednoduché věty, sestaví písemně jednoduché sdělení, zvládá znaky písemného projevu

Ruský jazyk (Další cizí jazyk) 8. ročník

Při výuce se využívají učebnice Поехали! 1 (13. – 15. lekce), Поехали! 2 (1. – 3. lekce)

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmě. vztahy
13. lekce: <i>Я хочу жить в деревне</i>	- dotazy a odpovědi: Где ты живешь? - vyjádření přání - písmena х, ж, ц, ь (+ výslovnost) - pohyblivý přízvuk - číslovky 1 – 20 - tvary slovesa хотеть, , жить v jedn. čísle - nácvik čtení, poslech - dotazy na činnost ve škole: Что ты делаешь?	- dokáže zapsat daná písmena a slova v azbuce, píše a čte v azbuce, tvoří jednoduchá písemná sdělení - poskytne základní osobní informace - osvojí si tvary sloves v jednotném čísle, - využívá dvojjazyčné slovníky - čte a překládá jednoduchý text - pozdraví při setkání a loučení - dokáže se zeptat, správně vyslovuje jednotlivé hlásky	ČJL-zvuková stránka jazyka OSV – Komunikace, Poznávání lidí Lidské vztahy
14. lekce <i>Перемены я люблю</i>	Что я люблюю в школе. - písmena щ, ю (+ výslovnost) - čtení -ого u řadových číslovek - čtení měkkých párových souhlásek - osvojení tvarů jednotného čísla sloves читать, делать, играть, рисовать, танцевать, любить	- sdělení: Кто откуда приехал? - na návštěvě - dotazy a odpovědi: Кто что ел и съел - písmena ь, ф - slovesa v minulém čase - čtení я, е, ь, ю po měkkém a tvrdém znaku, čtení e na začátku slova a po souhláskách	MKV: Multikulturalita, význam ruštiny jako prostředku mezinárodní komunikace
15. lekce <i>У Филиппа день рождения</i>	- sdělení: Кто откуда приехал? - na návštěvě - dotazy a odpovědi: Кто что ел и съел - písmena ь, ф - slovesa v minulém čase - čtení я, е, ь, ю po měkkém a tvrdém znaku, čtení e na začátku slova a po souhláskách	- formuluje věty o tom, co má a nemá rád, rozšiřuje si slovní zásobu, čte a překládá jednoduchý text, osvojí si tvary sloves v minulém čase -souhrnné opakování azbuky – přepis i opis, opakování slovní zásoby a mluvnice (četba, říkanky, básničky, pokyny) - prvotní seznámení s Ruskem – symboly, tradice, folklor	VMGES :Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět
Поехали! 2 1. lekce <i>Россия – Российская федерация</i>	- uvědomuje si význam cizích jazyků jako nástroje k porozumění kultur, dokáže podle mapy popsat geografické jevy Ruska - píše v azbuce, čte v azbuce jednoduché texty a reprodukuje jejich obsah, text - používá dvojjazyčný slovník - rozšiřuje slovní zásobu - přednese jednoduché básničky a říkanky - píše a čte v azbuce	- přepis i opis, opakování slovní zásoby a mluvnice (četba, říkanky, básničky, pokyny) - prvotní seznámení s Ruskem – symboly, tradice, folklor	VMGES :Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět Ze – zeměpisné zajímavosti o Rusku, orientace na mapě
2. lekce <i>Ласковое слово лучше подарка</i>	- dokáže poděkovat a vyjádřit omluvu - blahopřát a přát - dokáže vyjádřit překvapení, radost - orientuje se v tvoření minulého času - píše a čte v azbuce, reprodukuje text - vyjmenuje dny v týdnu	- vyjádření omluvy, poděkování, přání, překvapení, radosti - shrnutí pravidel čtení, výslovnosti, intonace, minuly čas sloves - slovní zásoba	Matematika - zápis a čtení čísel
3. lekce <i>Календарь XX века</i>	- vyjmenuje jednotlivé měsíce a roční období - rozezná číslovky od 20 do 100 a od 100 - zapíše a přečte čas a datum - podá informace o sobě – kdy a kde se narodil - komunikuje s ostatními spolužáky	- vyjadřování časových údajů a dat, roční období, měsíce - čtení předložek se slovy - základní číslovky do 1000 - slovní zásoba	Člověk a kultura: Písničky, básničky a hry

Poslech – rozumí slovům a jednoduchým větám týkajících se daných témat, využívá vizuální oporu rozumí konverzaci a textu, chápe obsah a smysl, získává základní poznatky o zemi dané jazykové oblasti

Mluvení – řeší jednoduché situace související se zahájením, vedením a ukončením rozhovoru a se získáváním a poskytováním místních, časových a dalších informací, reprodukuje písničky a jednoduché texty

Čtení s porozuměním – čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché připravené texty, rozumí slovům, jednoduchým větám, vyhledává požadovanou informaci, získává základní poznatky o zemi dané jazykové oblasti, používá abecední slovník učebnice

Psaní – umí napsat správně všechna písmena azbuky, správně napíše azbukou slova, slovní spojení, krátké věty, doplňuje krátký text, sestaví krátké sdělení na dané téma

Ruský jazyk (Další cizí jazyk) 9. ročník

Při výuce se využívají učebnice Поехали! 2

Тematické okruhy	Уčivo	Оčekávané školní výstupy	Прůřezová témata, mezipředmě. vztahy
4. lekce: ... любит – не любит	- dotazy a odpovědi: Что я люблю и чего не люблю - opakování výslovnosti tvrdého л - výslovnost zvrtných částic - pravopis záporné částice не u sloves, časování sloves, slovní zásoba	- rozšiřuje si slovní zásobu - zvládne časování sloves - napíše krátký e-mail - formuluje věty, co má a nemá rád	ČJL-zvuková stránka jazyka OSV – Komunikace, Poznávání lidí Lidské vztahy
5. lekce Начинается урок Все куда-нибудь идут	- dotazy a odpovědi o rozvrhu hodin, o předmětech, určování celých hodin - intonace věty tázací a oznamovací - řadové číslovky - vyjádření vykání, zvrtná slovesa - tvůrčí čtení – čtení s doplňováním	- v jednoduchých větách komunikuje o škole, popíše předměty ve svém školním okolí, zvládne jednoduchou konverzaci s určením času, čte a analyzuje krátký text, komunikuje se spolužáky, vhodně reaguje na otázky, dokáže se zeptat, kolik je hodin - orientuje se v tvoření řadových číslovek - rozlišuje přízvuk a intonaci ve větách - tvoří jednoduchá písemná sdělení	MKV: Multikulturalita, význam ruštiny jako prostředku mezinárodní komunikace
6. lekce Делу время, потехе час! 7. lekce От улыбки хмурый день светлей ... Портрет	- opakování 1. až 5. lekce – mluvnice, reálie, čtení a výslovnost, slovní zásoba - dotazy a odpovědi: Кому похож? - popis osoby, slovní zásoba - intonace věty rozkazovací - časování slovesа рисовать - přídavná jména - 2. pád osobních zájmen	- zvládne popsat sebe nebo kamaráda - představí sebe a svou rodinu - rozlišuje intonaci rozkazovací	VMGES :Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět
8. lekce Город, где я живу, и места, которые я люблю	- dotazy a odpovědi týkající se místa bydliště, orientace ve městě - intonace vět tázacích bez i s tázacím zájmenem - časování a minulý čas sloves жить, пойти, идти - skloňování zájmen кто, что? - oslovení člověka na ulici - slovní zásoba - vyplňování dotazníku - dopisování přes internet - hrdinové ruských lidových pohádek	- dokáže popsat své město a oblíbená místa, reagovat na otázky o orientaci ve městě, vytvoří jednoduchý rozhovor a komunikuje - čte slovesa, čte a analyzuje krátký text - píše a čte v azbuce, reprodukuje text - dokáže popsat sám sebe, co dělá a kde žije, dokáže klást otázky týkající se osobních dat a odpovědět na ně, dokáže navázat základní společenskou komunikaci - tvoří jednoduchá písemná sdělení - čte texty v azbuce se správnou výslovností, reprodukuje obsah textů, rozumí frázím a výrazům, které se vztahují k základním situacím - přednese jednoduché říkanky a básničky - píše v azbuce	Ze – zeměpisné zajímavosti o Rusku, orientace na mapě
9. lekce На радость и для развлечения Анкета	- celkové opakování		Člověk a kultura: Písničky, básničky a hry

Poslech – rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, týkajících se vybraných témat, rozumí jednoduché konverzaci, textu, chápe obsah a smysl

Mluvení – zapojuje se do jednoduché konverzace, snaží se o plynulost a pečlivou výslovnost, sdělí ústně základní údaje dle zvolených témat, odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

Čtení s porozuměním – čte nahlas, plynule a foneticky správně připravené texty, vyhledává požadované informace, získává poznatky o základních zeměpisných, kulturních, historických reáliích dané jazykové oblasti, používá abecední slovník učebnice

Psaní – umí napsat správně všechna písmena azbuky, správně napíše krátké věty, doplňuje text, sestaví krátkou zprávu či sdělení na dané téma

Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu *Čísla a početní operace* na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh *Číslo a proměnná*, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmičké porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací. V dalším tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruuji a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní. Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů.

MATEMATIKA (1. stupeň)

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období

Základní charakteristika vyučovacího předmětu *Matematika a její aplikace* je založena na aktivních činnostech, využití matematiky v reálných situacích. Umožňuje postupně získávat matematickou gramotnost. Vyučovací předmět prolíná celým základním vzděláváním a má nezastupitelnou roli.

Matematické vzdělávání v 1. období pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

Po celé první období se v matematice kladou základy počítání z paměti. Žáci se učí způsoby pamětného sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru do 100 i do 1000. V průběhu 1. – 3. ročníku je třeba, aby každý žák vyřešil mnoho jednoduchých slovních úloh. Při řešení slovních úloh žák používá konkrétní názor, nákres, náčrt a jiné svoje zobrazení a z něho formuluje výsledek a vysvětlí, jak k němu dospěl. U celé řady slovních úloh řešených činnostně z paměti mohou žáci objevit několik způsobů řešení úlohy. Zájem žáků o počítání z paměti se dobře probouzí vhodnou motivací a poznáním, že je v jeho schopnostech úlohy řešit.

Vyučování matematice ve 2. období směřuje k osvojování základních pojmů a vztahů, postupně abstrakci a zobecňování. Vytváří zásoby algoritmů a metod řešení. Žáci se učí rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledku, volbě správného postupu, zpřesňují své vyjadřování a zdokonalují grafický projev. Poznávají možnosti matematiky a uvědomují si, že k výsledku lze dospět různými způsoby. Rozvíjí logické myšlení a úsudek, zdůvodňují matematické postupy a vytváří hypotézy.

Podle podmínek školy se mohou žáci ve vyučování seznamovat s prací na počítači a využívat v matematice výukové programy, hlavně vhodné k procvičování vidění počtu věcí, přiřazování čísla k určitému počtu věcí, porovnávání počtu věcí a čísel a též k procvičování početních výkonů. Výukové programy lze využívat k procvičování učiva nejen matematiky, ale i dalších vyučovacích předmětů.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět se vyučuje v prvním a pátém ročníku čtyři hodiny týdně, ve druhém, třetím a čtvrtém ročníku pět hodin týdně.

Vzdělávací obsah je členěn na čtyři tematické okruhy:

Čísla a početní operace – žáci si osvojují aritmetické operace ve třech složkách.

1. dovednost provádět operace
2. algoritmické porozumění
3. významové porozumění

Závislosti, vztahy a práce s daty – žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, seznamují se s jejich reprezentacemi. Změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů. Zkoumáním těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

Geometrie v rovině a prostoru – žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku.

Nestandardní aplikační úlohy a problémy – žáci při nich uplatňují logické myšlení, tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace z běžného života, pochopit a analyzovat problém. Učí se využívat prostředky výpočetní techniky.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Prostřednictvím vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace lze rozvíjet pozornost, soustředění, tvořivost, cvičení paměti, sebekontroly, sebeovládání, řešit praktické problémy, posilovat mezilidské vztahy, zlepšit komunikaci, pěstovat odpovědnost, spolehlivost, vzájemné respektování a vést žáky k sebehodnocení.

Multikulturní výchova

Posilovat principy slušného chování, tolerance, empatie a komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin.

Environmentální výchova

Ve vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace lze pomocí projektů, řešení slovních úloh, vytváření grafů a přehledů realizovat témata, která se zabývají přírodními zdroji, dopravou a ochranou životních prostředí.

Při realizaci má matematika úzkou vazbu s předměty Člověk a svět a Svět umění a práce.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- naučit žáky vybírat a využívat vhodné způsoby a metody práce
- umět užívat obecné termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí
- motivovat žáky k poznávání smyslu a cíle učení, získat k němu pozitivní vztah, posoudit vlastní pokrok, obhájit svůj názor
- rozvíjet u žáků abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení

Kompetence k řešení problémů

- naučit žáky vnímat různé problémové situace ve škole i mimo ni, rozpoznat problém a promyslet způsob jeho řešení
- pomáhat žákům vyhledat informace vhodné k řešení problému, objevit různé varianty řešení
- umožnit žákům samostatně řešit problémy, ověřit správnost řešení
- vede je k systematickosti, vytrvalosti a přesnosti

Kompetence komunikativní

- vede žáky k výstižnému vyjadřování, kultivovanému písemnému a ústnímu projevu
- učí žáky naslouchat druhým, porozumět jim, zapojovat se do diskuse, obhájit svůj názor
- napomáhá žákům využívat informační a komunikační prostředky
- zadává úkoly tak, aby umožnil volbu různých postupů
- vede žáky k užívání správné terminologie symboliky

Kompetence sociální a personální

- vede žáky účinně pracovat ve skupině, poskytnou pomoc nebo o ni i požádat
- učí žáky respektovat názory druhých
- podporuje žáky k vytváření vlastní sebedůvěry
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch, hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok

Kompetence občanské

- učí žáky respektovat přesvědčení druhých, chápat základní principy společenské normy
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti a výsledky

Kompetence pracovní

- vede žáky k bezpečnému používání materiálů, nástrojů a vybavení školy, dodržování pravidel, plnění svých povinností
- napomáhá žákům využívat znalostí a zkušeností pro řešení reálných situací v životě, využívat matematických dovedností v praktických činnostech

Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků*
- M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti*
- M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose*
- M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly*
- M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-3-1-01p porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20*
- M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100*
- M-3-1-02p zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat*
- M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20*
- M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení*
- M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel*
- M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel*
- M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel*
- M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku*
- M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel*
- M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty*
- M-5-1-08 porozumí významu znaku " $-$ " pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-5-1-02p čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000*

- M-5-1-02p sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla
- M-5-1-02p zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
- M-5-1-03p zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- M-5-1-03p tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- M-5-1-04p zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- M-5-1-04p rozeznává sudá a lichá čísla, používá kalkulačtor

Učivo

- obor přirozených čísel
- přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- násobilka
- vlastnosti početních operací s přirozenými čísly
- písemné algoritmy početních operací

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- M-3-2-02 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
- M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
 - zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahore, dole, vpředu, vzadu
 - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data
- M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-5-2-01p vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu
- M-5-2-02p orientuje se a čte v jednoduché tabulce
 - určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
 - provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
 - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

Učivo

- závislosti a jejich vlastnosti
- diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci*
- M-3-3-02 porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky*
- M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit*
- M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují*
- M-3-3-02p používá pravítko*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce*
- M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice*
- M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu*
- M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-5-3-01p znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary*
- M-5-3-02p měří a porovnává délku úsečky*
- M-5-3-02p vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice*
- M-5-3-05p určí osu souměrnosti překládáním papíru*
- pozná základní tělesa

Učivo

- **základní útvary v rovině** – lomená čára, přímk, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník
- **základní útvary v prostoru** – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec
- délka úsečky; jednotky délky a jejich převody
- obvod a obsah obrazce
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- osově souměrné útvary

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy – 2. období

žák

M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

M-5-4-01p řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

Učivo

- slovní úlohy
- číselné a obrázkové řady
- magické čtverce
- prostorová představivost

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Matematika 1. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředm. vztahy</i>
<i>Číslo a početní operace</i>	Přirozená čísla 1 – 20, číslo 0 počítání do 20 číselná řada do 20 orientace na číselné ose porovnávání čísel a souborů do 20 čtení a zápis čísel 0-20	<ul style="list-style-type: none"> - spočítá prvky daného souboru s daným počtem prvků, vytvoří soubor s daným počtem prvků - správně umísťuje obrazy čísel do 20 - užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti, používá před, za, méně, více - zapisuje a porovnává přír. čísla 0 – 20, používá symboly $>$, $<$, $=$ - přečte a zapíše čísla 0 – 20 	OSV – práce ve skupinách, vzájemná pomoc MPV – HV, TV, SUPR
<i>Číslo a početní operace</i>	Sčítání a odčítání do 20 bez přechodu desítky	<ul style="list-style-type: none"> - sčítá a odčítá do 20 bez přechodu 10 - provádí z paměti i písemně jednoduché početní operace - zápis příkladů pomocí znaků $+$, $-$ 	MPV- rodina, škola, dopravní výchova, soutěže řady, skupiny, jednotlivci
<i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i> <i>Závislosti, vztahy a práce s daty</i>	Slovní úlohy	<ul style="list-style-type: none"> - řeší slovní úlohy a sám je tvoří, řeší slovní úlohy typu “o více”, “o méně” - slovní úlohy řeší takto: znázorní, zapíše příklad a odpověď - rozkládá čísla - rozumí pojmu “ záměna sčítanců “ a užívá jej v praxi - rozumí pojmu sloupec a řádek, zvětšujeme a zmenšujeme 	VDO – slovní úlohy z rodinného i školního prostředí
<i>Geometrie v rovině a v prostoru</i>	Geometrie, geometrické útvary	<ul style="list-style-type: none"> - rozezná, pojmenuje a nakreslí základní rovinné útvary – čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh - orientuje se v prostoru - rozumí pojůmům – vlevo, vpravo, před, za nahoře, dole, vpředu, vzadu, uprostřed, hned před, hned za. - rozezná, pojmenuje, nakreslí a vymodeluje jednoduchá tělesa (koule, krychle, válec) 	MPV – SUPR

Matematika 2. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmě. vztahy</i>
<i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Opakování učiva z 1. ročníku	- počítá a bezpečně ovládá příklady na sčítání a odčítání do 20 bez přechodu desítky	VDO – výchova k samostatnosti, k sebekontrolě
<i>Číslo a početní operace</i>	Sčítání a odčítání do 20 s přechodem desítky	- sčítá o odčítá do 20 s přechodem desítky - řeší příklady s jednou závorkou - početní operace provádí z paměti i písemně - řeší slovní úlohy a sám je tvoří - využívá znalosti o záměně sčítanců	
<i>Číslo a početní operace</i> <i>Závislosti, vztahy a práce s daty</i>	Přirozená čísla do 100 číselná řada do 100 číselná osa uspořádání čísel rozklad čísel zaokrouhlování	- čte a zapisuje čísla do 100 - počítá s předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - vyhledá a zobrazí čísla na číselné ose - porovnává čísla do 100, umí je seřadit vzestupně i sestupně - doplňuje tabulky, schémata - užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - rozkládá čísla na desítky a jednotky - zaokrouhluje čísla na desítky	ČJ – metoda čtení, přepisu a opisu
<i>Číslo a početní operace</i>	Sčítání a odčítání do 100 slovní úlohy sčítání a odčítání dvouciferných čísel	- sčítá a odčítá desítky do 100 - sčítá a odčítá bez přechodu a s přechodem desítky do 100 - řeší slovní úlohy s výpočtem do 100 - provádí zápis slovní úlohy - řeší slovní úlohy typu “ o méně “, “ o více “ - provádí písemné sčítání dvouciferných čísel, - písemně sčítá a odčítá pod sebou - rozumí pojmu sloupec a řádek	EV – rozvíjí vztah člověka k prostředím kolem nás
<i>Číslo a početní operace</i> <i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Násobilka 1 – 5 násobilka slovní úlohy	- vyjmenuje řady násobků 1-5 - chápe násobení jako opakované sčítání stejných sčítanců - řeší příklady násobení a dělení v oboru násobíků do 5 - řeší slovní úlohy typu “ x-krát méně “ a “ x-krát “ - dokáže sestavit tabulku násobků	ČaS – placení v obchodě
<i>Geometrie v rovině a v prostoru</i>	Geometrie úsečky geometrické útvary	- chápe pojem kreslení a rýsování - rozlišuje pojem bod, přímka, čára, úsečka - osvojuje si správné návyky při rýsování - rýsuje, měří, odhaduje délku a porovnává - pozná, pojmenuje a vymodeluje základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa	MPV – SUPR – modelování VDO – odpovědnost, přesnost

Matematika 3.ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmě. vztahy</i>
<i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Opakování učiva z 2. ročníku	<ul style="list-style-type: none"> - sčítá a odčítá v oboru do 100 s přechodem desítky (jednociferné i dvojciferné čísla) - užívá symboly pro násobení dělení - násobí a dělí v oboru malé násobilky - řeší slovní úlohy a umí je zapsat 	
<i>Číslo a početní operace</i> <i>Závislosti, vztahy a práce s daty</i>	Přirozená čísla do 1000 číselná řada do 1 000 zápis čísel číselná osa porovnávání čísel zaokrouhlování rozklad čísel	<ul style="list-style-type: none"> - počítá po jednotkách, desítkách a stovkách - čte a píše trojciferná čísla - vyhledá a zobrazí dvojciferná a trojciferná čísla na číselné ose - porovnává čísla do 1000, používá znamének >, <, = - zaokrouhluje čísla na desítky a stovky - rozkládá čísla do 1000 v desítkové soustavě 	Skupinová práce ČJ – metoda čtení, přepisu a opisu
<i>Číslo a početní operace</i>	Sčítání a odčítání do 1 000 odhad a kontrola výsledku	<ul style="list-style-type: none"> - písemně sčítá a odčítá čísla v oboru do 1000, - provádí kontrolu výpočtu - řeší slovní úlohy v oboru do 1000 - používá symboly sčítanec, součet, menšenec, menšitel, rozdíl - provádí předběžný odhad výsledku řešení 	OSV-rozvoj schopnosti poznávání seberegulace a sebeorganizace
<i>Závislosti, vztahy a práce s daty</i>	Jednotky délky	<ul style="list-style-type: none"> - využívá jednotky délky mm, cm, dm, m - jednotky délky používá k měření - změří rozměry geom. útvarů a vyjádřit je ve vhodných jednotkách 	MPV - TV
<i>Číslo a početní operace</i> <i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Násobilka 1-10 násobení do 10	<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje řady násobků do 10 - řeší příklady násobení a dělení v oboru násobílek - řeší a vytváří jednoduché slovní úlohy na násobení a dělení - řeší úlohy typu x-krát více, x-krát méně 	PC – výukové programy
<i>Geometrie v rovině a v prostoru</i>	Geometrie rovinné obrazce trojúhelník kružnice	<ul style="list-style-type: none"> - rýsuje přímky a polopřímky, rýsuje a měří úsečky s přesností na mm - označí střed, průsečík - rýsuje trojúhelník podle daných stran, - určí obvod trojúhelníku - sestrojí libovolnou kružnici - označí střed - měří poloměr dané kružnice 	MPV-SUPR

Matematika 4. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřez. témata, mezipř. vztahy
Číslo a početní operace	Násobení a dělení v oboru přirozených čísel Číselný obor 0 – 1 000 000 Písemné algoritmy sčítání, odčítání, násobení a dělení Hospodaření domácnosti, rozpočet, příjmy a výdaje Zaokrouhlování čísel Odhad a kontrola výsledku Práce s kalkulátorem Matematizace reálné situace Celek, část, zlomek Polovina, čtvrtina, třetina, pětina, desetina Řešení a tvorba slovních úloh k části z celku Čítatel, jmenovatel, zlomková čára	<ul style="list-style-type: none"> - pamětně dělí se zbytkem v oboru malé násobilky - násobí písemně jednociferným a dvouciferným činitelem, písemně dělí jednociferným dělitelem - čte a zapisuje čísla v daném oboru; - počítá po statisících, desetitisících a tisících, používá rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; - porovnává čísla a znázorní je na číselné ose a jejich úsecích; - sčítá a odčítá čísla v daném oboru (z paměti pouze čísla, která mají nejvýše dvě číslice různé od nuly); - písemně násobí jednociferným a dvojciferným činitelem, písemně dělí jednociferným dělitelem; - účelně propojuje písemné i pamětné počítání (i s použitím kalkulátoru); - řeší a tvoří slovní úlohy na sčítání, odčítání, násobení, dělení a slovní úlohy se dvěma početními operacemi - vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života - využívá názorných obrázků k určování $1/2, 1/4, 1/3, 1/5, 1/10$ celku, vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny - porovná zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) 	ČJL: Správný zápis slovních úloh, stylizace a reprodukce odpovědí, čtení s porozuměním, dějová posloupnost.
Závislosti, vztahy a práce s daty	Jednotky a práce s daty Zásady sběru a třídění dat	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a užívá jednotky hmotnosti, délky, objemu a času, převádí jednotky hmotnosti a délky - používá tabulky k evidenci, modelování a řešení různých situací, odečítá hodnoty z diagramu 	Čas – vlastnosti látek OSV – využití měření v praxi
Geometrie v rovině a v prostoru	Geometrie Zásady rýsování Rýsování jednoduchých rovinných útvarů Čtvercová síť Jednotky délky a jejich převody: milimetr, centimetr, metr, kilometr Grafické sčítání a odčítání úseček Obvod mnohoúhelníku Vzájemná poloha přímk v rovině: rovnoběžky, různoběžky, kolmice Jednotky obsahu: mm^2 , cm^2 , m^2 Osová souměrnost rovinného útvaru	<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s kružítkem - rýsuje trojúhelník, čtverec, obdélník, kružnici - konstruuje trojúhelník ze zadaných tří stran - rýsuje pravouhlý trojúhelník - rýsuje kolmici, rovnoběžky, různoběžky - určuje vzájemnou polohu přímek v rovině - určuje souřadnice bodu ve čtvercové síti - měří vzdálenosti, používá vhodné jednotky délky a převodní vztahy mezi nimi; - sčítá a odčítá graficky úsečky, porovná úsečky podle délky - určí délku lomené čáry a obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - sestrojí rovnoběžné a kolmé přímky pomocí trojúhelníku s ryskou; - určí vzájemnou polohu přímek v rovině; - určí pomocí čtvercové sítě obsah čtverce, obdélníku, trojúhelníku a obsahy porovná; - používá základní jednotky obsahu; - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary, určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru, rozpozná a využije osovou souměrnost i v praktických činnostech a situacích; 	OSV – Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů);
Nestandardní aplikační úlohy a problémy	Praktické výpočty Práce s kalkulátorem Aplikace matematických operací Slovní úlohy	<ul style="list-style-type: none"> - sčítá, odčítá, násobí a dělí na kalkulátoru, - používá kalkulátor ke kontrole - využívá úsudek pro řešení jednoduchých slovních úloh a problémů, řeší jednoduché a složené slovní úlohy, umí provést zkrácený zápis s neznámou 	OSV – řešení praktických úloh

Matematika 5. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Číslo a početní operace	Rozšíření přirozených čísel Číselný obor 0 – 1 000 000 000 Písemné algoritmy sčítání, odčítání, násobení a dělení Zaokrouhlování Fáze řešení problému: zápis, grafické znázornění, stanovení řešení, odhad a kontrola výsledku, posouzení reálnosti výsledku, formulace odpovědi Řešení a tvorba slovních úloh k určování celku z dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny Desetinné číslo Porovnávání desetinných čísel Využití názorných obrázků (např. čtvercová síť, kruhový diagram, číselná osa) Číselná osa (kladná a záporná část) Měření teploty, vyjádření dlužné částky	<ul style="list-style-type: none"> - Zapisuje a čte čísla do 1 000 000 - orientuje se na číselné ose v oboru do milionu - sčítá a odčítá z paměti i písemně do milionu - násobí deseti, stem, tisícem - násobí písemně trojčiferným činitelem - dělí jednociferným i dvouciferným dělitelem - řeší slovní úlohy v oboru do milionu - zaokrouhluje na tisíce, desetitisíce a statisíce - provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v daném oboru - řeší a tvoří slovní úlohy z praktického života s využitím matematizace reálné situace - vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny - sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny) pomocí názorných obrázků a tyto početní operace zapisuje - vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života - porovná desetinná čísla v řádu desetin a setin - přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu - znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí – 100 až + 100 - nalezne reprezentaci záporných čísel v běžném životě 	ČJL: Správný zápis slovních úloh, stylizace a reprodukce odpovědí, čtení s porozuměním. EV – Vztah člověka k prostředí (naše obec: přírodní zdroje, náš životní styl: energie a odpady – komplexní pojetí úloh včetně pochopení významu a nezbytnosti ekologického chování)
Závislosti, vztahy a práce s daty	Jednotky a práce s daty Statistické údaje a jejich reprezentace Finanční produkty: úspory	<ul style="list-style-type: none"> - převádí jednotky času a objemu - vyhledává údaje v jízdním řádu a řeší slovní úlohy s časovými údaji - vybírá z textu data podle zadaného kritéria - pracuje s údaji v cenících apod. - 	OSV – využití měření v praxi, cestování, nákupy
Nestandardní aplikační úlohy a problémy	Jiná číselná soustava Římské číslice Magické čtverce, pyramidy, sudoku	<ul style="list-style-type: none"> - poznává číslice I až X, L, C, D, M - čte číslo kapitoly a letopočet - ovládá některé řešitelské strategie, v průběhu řešení nestandardních úloh objevuje zákonitosti a využívá je. 	ČaS – čtení letopočtů
Geometrie v rovině a v prostoru	Geometrie Útvary v rovině Konstrukce čtverce a obdélníku Konstrukce pravoúhlého, rovnostranného a rovnoramenného trojúhelníku Konstrukce rovnoběžky a kolmice daným bodem Složené obrazce ve čtvercové síti	<ul style="list-style-type: none"> - užívá pojmy rovina, polorovina, trojúhelník pravoúhlý, rovnoramenný, rovnostranný - konstruuje obecný, pravoúhlý, rovnoramenný, rovnostranný trojúhelník - konstruuje čtverec, obdélník - zaměřuje a počítá obvod trojúhelníku a čtyřúhelníku, pojmenovává čtyřúhelníky - zapisuje a používá data z grafu ve čtvercové síti - počítá obsah čtverce a obdélníka - dbá na přesnost a čistotu rýsování - určí pomocí čtvercové sítě obsah rovinného obrazce, který je tvořen 	OSV – rozměry a výměry pozemků, zahrad SUPR – papírové skládanky, ornamenty

MATEMATIKA (2. stupeň)

Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět matematika se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku 5 hodin týdně.

Vzdělávací oblast klade důraz na porozumění základním myšlenkám, pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si osvojují matematické pojmy, algoritmy, symboliku. Učí se využívat získané vědomosti a dovednosti v praktickém životě.

Žáci využívají při práci výpočetní techniku, především kalkulátory. Matematické vzdělání vede žáky k přesnému vyjadřování, rozvíjí logické uvažování, důslednost, vytrvalost, pečlivost, schopnost sebekontroly, tvořivost, sebedůvěru. Matematika má ve vzdělání nezastupitelnou roli, prolíná celým vzdělávacím procesem na základní škole, tvoří osu vzdělávacího působení, vytváří předpoklady pro další studium a pro úspěšné uplatnění ve většině oborů profesionální přípravy.

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je rozdělena do čtyř tematických okruhů:

- **číslo a proměnná** – žáci si osvojují početní operace v oboru přirozených, celých a racionálních čísel, učí se získávat údaje měření, odhadováním, porovnáváním, zaokrouhlováním a výpočtem, seznamují se s pojmem proměnná, učí se matematizovat reálné situace
- **závislosti, vztahy a práce s daty** – žáci poznávají a uvědomují si změny a závislosti známých jevů z běžného života, učí se analyzovat změny a závislosti z tabulek, diagramů a grafů, jednoduché případy sami vyjadřují matematickým předpisem, tabulkou, grafem
- **geometrie v rovině a v prostoru** – žáci určují a znázorňují geometrické útvary, učí se porovnávat, odhadovat, určovat velikost úhlu, obvody, obsahy, povrchy a objemy, řeší úlohy z praxe, zdokonalují svůj grafický projev
- **nestandardní aplikační úlohy a problémy** – žáci se učí řešit úlohy z běžného života, problémové úlohy, které je nutí uplatňovat logické myšlení, třídít údaje, provádět náčrtky

Vzdělávání v matematice vede žáky k schopnosti:

- popisovat a řešit reálné situace s využitím matematických znalostí, provádět odhady, zdůvodňovat a ověřovat výsledky
- rozvíjet logické myšlení např. řešením konstrukčních a slovních úloh
- využívat matematických poznatků a dovedností v jiných předmětech a v praxi – měření, porovnávání, odhadování
- rozvíjet paměť pomocí numerických výpočtů matematických vzorců a algoritmů
- dbát na přesné a stručné vyjadřování - matematický jazyk, symbolika, rozbor, zápisy
- umět vyhledat a vyhodnotit data z tabulek a grafů
- rozvíjet schopnost spolupráce při řešení úloh z běžného života – k výsledku lze dospět různými způsoby
- posilovat důvěru ve vlastní schopnosti, rozvíjet systematickosti, vytrvalost, přesnost, vynalézavost, tvořivost
- využití matematiky v životě, příprava na další studium odborných předmětů

Předmět matematika je úzce spjat s ostatními předměty:

fyzika – převody jednotek, rovnice, výpočet neznámé ze vzorce, objem, obsah,.....

zeměpis – měřítko mapy a plánu, výpočty.....

chemie - řešení rovnic, převody jednotek, koncentrace roztoků,.....)

výtvarná výchova – osově a středově souměrné obrazce, prostorové práce

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Prostřednictvím vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace lze rozvíjet pozornost, soustředění, tvořivost, cvičení paměti, sebekontroly, sebeovládání, řešit praktické problémy, posilovat mezilidské vztahy, zlepšit komunikaci, pěstovat odpovědnost, spolehlivost, vzájemné respektování a vést žáky k sebehodnocení.

Přínos k rozvoji osobnosti žáka

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání - cvičení pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

Seberegulace a sebeorganizace - organizace vlastního času, plánování učení a studia

Psychohygienu - dobrá organizace času; rozumové zpracování problému, efektivní komunikace; hledání pomoci při potížích

Kreativita - rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti "dotahovat" nápady)

Sociální rozvoj

Poznávání lidí - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

Mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída

Kooperace a kompetice - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, vedení a organizování práce skupiny);

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů

Multikulturní výchova

Ve vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace lze posilovat principy slušného chování, tolerance, empatie a komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin.

Environmentální výchova

Ve vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace lze pomoci projektů, řešení slovních úloh, vytváření grafů, přehledů a diagramů realizovat témata, která se zabývají energií, přírodními zdroji, dopravou ochranou životních prostředí. Při realizaci má matematika úzkou vazbu s předměty fyzika, chemie, zeměpis, přírodopis. Předmět Matematika umožňuje zpracováním statistik, výpočty příkladů s ekologickou tematikou přispívat k ucelenému pohledu na problém udržitelného rozvoje.

Mediální výchova

Mediální výchova v Matematice má pomoci vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb - od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Vazby průřezového tématu na předmět Matematika se objevují zejména v tématických kapitolách zaměřených na vytváření a zpracování grafů, základní orientaci ve statistice.

Přínos k rozvoji osobnosti žáka

- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k:

- osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním
- reálných jevů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh)
- využívání prostředků výpočetní techniky

Učitel

- zařazuje metody, při kterých docházejí k řešení a závěrům žáci sami
- vede žáky k plánování postupů a úkolů
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zadává úkoly s využitím informačních a komunikačních technologií
- vede žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyuč. předmětech a v reálném životě

Kompetence k řešení problémů

Žáci

- zjišťují, že realita je složitější než její matematický model
- provádějí rozbor problému a plánu řešení, odhadování výsledků
- učí se zvolit správný postup při řešení slovních úloh a reálných problémů

Učitel

- s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení
- vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence komunikativní

Žáci

- zdůvodňují matematické postupy
- vytvářejí hypotézy
- komunikují na odpovídající úrovni

Učitel

- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- podle potřeby pomáhá žákům

Kompetence sociální a personální

Žáci

- spolupracují ve skupině
- se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu
- učí se věcně argumentovat, schopnosti sebekontroly

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské

Žáci

- respektují názory ostatních
- si formují volní a charakterové rysy
- se zodpovědně rozhodují podle dané situace

Učitel

- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- umožňuje, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky
- se zajímá, jak vyhovuje žákům jeho způsob výuky

Kompetence pracovní

Žáci

- si zdokonalují grafický projev
- jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce

Učitel

- požaduje dodržování dohodnuté kvality, termínů
- vede žáky k ověřování výsledků

Očekávané výstupy na konci 3. období:

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Očekávané výstupy

Žák

- M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu*
- M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulačtor*
- M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel*
- M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)*
- M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů*
- M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)*
- M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním*
- M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav*
- M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-9-1-01p písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem*
- M-9-1-01p pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento)*
- M-9-1-01p čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace*
- M-9-1-02p provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla*
- M-9-1-02p píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000*
- M-9-1-05p používá měřítko mapy a plánu*
- M-9-1-06p řeší jednoduché úlohy na procenta*
 - zvládá orientaci na číselné ose

Učivo

- **dělitelnost přirozených čísel** – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti
- **celá čísla** – čísla navzájem opačná, číselná osa
- **desetinná čísla, zlomky** – rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek
- **poměr** – měřítko, úměra, trojčlenka
- **procenta** – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování
- **mocniny a odmocniny** – druhá mocnina a odmocnina
- **výrazy** – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny
- **rovnice** – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy

žák

- M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data*
- M-9-2-02 porovnává soubory dat*
- M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti*
- M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem*
- M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-9-2-01p vyhledává a třídí data*
- M-9-2-02p porovnává data*
- M-9-2-04p vypracuje jednoduchou tabulku*
 - *užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu*
 - *zvládá početní úkony s penězi*

Učivo

- **závislosti a data** – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr
- **funkce** – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce, goniometrické funkce

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy

žák

- M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku*
- M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary*
- M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem*
- M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů*

M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh

M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary

M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků

M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar

M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti

M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles

M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles

M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině

M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

M-9-3-03p vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce

M-9-3-04p vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu

M-9-3-05p provádí jednoduché konstrukce

M-9-3-06p rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary

M-9-3-08p sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osově souměrnosti

M-9-3-10p vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce

M-9-3-11p sestrojí síť základních těles

M-9-3-12p načrtne základní tělesa

M-9-3-12p zobrazuje jednoduchá tělesa

- odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky

- umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami

- používá technické písmo

- čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům

Učivo

- **rovinné útvary** – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)
- **metrické vlastnosti v rovině** – druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta
- **prostorové útvary** – kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol
- **konstrukční úlohy** – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy

žák

M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací

M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

M-9-4-01p samostatně řeší praktické úlohy

M-9-4-01p hledá různá řešení předložených situací

M-9-4-02p aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí

- využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh

Učivo

- číselné a logické řady
- číselné a obrázkové analogie
- logické a netradiční geometrické úlohy

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Matematika 6. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřez. témata, mezip. vztahy</i>
<i>Číslo a proměnná</i>	Rozšířené opakování přirozená čísla čtení a zápis čísla v desítkové soustavě zobrazení na číselné ose početní operace	<ul style="list-style-type: none"> - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla - provádí početní operace s přirozenými čísly z paměti a písemně - provádí odhady a kontrolu výpočtů - zaokrouhluje - zobrazí přirozené číslo na čísel. ose 	
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Základní pravidla rýsování druhy čar, technické písmo	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje druhy čar - používá technické písmo k popisu geometrických útvarů 	
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Geometrické útvary v rovině rovina, bod, úsečka, přímka, polopřímka, kružnice, kruh převody jednotek obvody čtverce, obdélníku, trojúhelníku	<ul style="list-style-type: none"> - užívá a rozlišuje pojmy přímka, polopřímka, úsečka - rýsuje lineární útvary - převádí jednotky délky, hmotnosti, času - vypočítá obvod čtverce, obdélníku, trojúhelníku - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary 	F – měření délky OSV – určení obvodu pozemku apod.
<i>Číslo a proměnná</i>	Desetinná čísla čtení a zápis v desítkové soustavě zobrazení na číselné ose porovnávání zaokrouhlování početní operace aritmetický průměr převody jednotek	<ul style="list-style-type: none"> - čte a zapisuje desetinná čísla - zobrazí desetinné číslo na číselné ose - porovnává a zaokrouhluje desetinná čísla - provádí početní operace s des. čísly - počítá aritmetický průměr - převádí jednotky - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností 	F – řešení početních úloh OSV – odhad a určení např. ceny nákupu
<i>Číslo a proměnná</i>	Dělitelnost přirozených čísel násobek, dělitel, znaky dělitelnosti prvočíslo, číslo složené společný násobek, společný dělitel	<ul style="list-style-type: none"> - zná pojem násobek, dělitel - používá znaky dělitelnosti - rozumí pojmu prvočíslo, číslo složené - rozloží číslo na součin prvočísel - určuje a užívá násobky a dělitele včetně nejmenšího společného násobku a největšího společného dělitele - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel 	
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Úhel, velikost úhlu pojem, rýsování a přenášení úhlu osa úhlu početní operace s velikostmi úhlů měření velikosti ostrý, tupý, pravý a přímý úhel vrcholové a vedlejší úhly mnohoúhelníky, pravidelný šesti- a osmiúhelník	<ul style="list-style-type: none"> - rozumí pojmu - graficky přenesení úhel - sestrojí osu úhlu - provádí početní operace s velikostmi úhlů (ve stupních i minutách) - narýsuje a změří daný úhel - rozlišuje a pojmenuje druhy úhlů - pozná dvojice vedlejších úhlů a vrcholových úhlů, umí využít jejich vlastností - rozumí pojmu mnohoúhelník, - sestrojí pravidelný šestiúhelník a pravidelný osmiúhelník 	Z – určování zeměpis. polohy

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřez. témata, mezip. vztahy</i>
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Osová souměrnost osová souměrnost shodné útvary osově souměrné útvary	- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti - pozná útvary osově souměrné a shodné útvary	VV – osově souměrné útvary, ornamenty,
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Povrch a objem krychle a kvádru jednotky obsahu obsah čtverce a obdélníku, jiných obrazců kvádr, krychle, síť těles zobrazování těles povrch krychle, kvádru jednotky objemu objem krychle, kvádru	- zná jednotky obsahu, umí je převádět - vypočítá obsah čtverce a obdélníku - využívá znalostí (obsah čtverce, obdélníku) při výpočtech obsahů složitějších obrazců - charakterizuje jednotlivá tělesa (kvádr, krychle) - načrtne a narýsuje síť a z ní těleso vymodelovat - načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádru ve volném rovnoběžném promítání - vypočítá povrch krychle, kvádru - užívá jednotky objemu a vzájemně je převádí - odhaduje a vypočítá objem krychle, kvádru	OSV - obsah pokoje, pozemku,...
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Trojúhelník. pojem, druhy vnitřní a vnější úhly trojúhelníku těžnice, střední příčky, výšky, kružnice opsaná, vepsaná	- určí a znázorní různé druhy trojúhelníků a zná jejich vlastností - pojmenuje , znázorní a správně užívá základní pojmy (strana, výška, vnitřní a vnější úhly, ...) - dokáže sestrojit těžnice, střední příčky, výšky trojúhelníku, trojúhelníku kružnici opsanou a vepsanou	
<i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Závěrečné opakování	- žák řeší praktické i složitější úlohy, využívá a procvičuje probrané učivo	

Matematika 7. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Nestandardní aplikační úlohy a problémy	Opakování učiva 6. ročníku	- žák řeší praktické i složitější úlohy, využívá a procvičuje probrané učivo	
Číslo a proměnná	Racionální čísla. čtení a zápis zlomku vztah mezi zlomky a desetinnými čísly zobrazení na číselné ose převrácený zlomek smíšené číslo početní operace složený zlomek	- modeluje a zapisuje zlomkem část celku - převádí zlomky na desetinná čísla a naopak - porovnává zlomky - provádí početní operace s racionálními čísly - užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, deset. číslem, procentem - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nich využívá matematický aparát v oboru racionálních čísel	F – výpočty numerické CH – výpočty
Číslo a proměnná	Celá čísla čtení a zápis čísla zobrazení na číselné ose opačné číslo absolutní hodnota početní operace	- rozlišuje kladná a záporná čísla - dokáže zobrazit kladná a záporná čísla na vodorovné i svislé číselné ose - chápe pojem opačné číslo - určí absolutní hodnotu daného čísla a chápe její geometrický význam - provádí početní operace s celými čísly - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nich využívá matematický aparát v oboru celých čísel	F- měření teploty
Geometrie v rovině a prostoru	Trojúhelník. shodnost trojúhelníků trojúhelníková nerovnost konstrukce trojúhelníků	- pozná shodné útvary - užívá věty o shodnosti trojúhelníků v početních a konstrukčních úlohách - sestrojí trojúhelník z daných prvků - dbá na kvalitu a přesnost rýsování	
Závislosti, vztahy a práce s daty	Poměr. Přímá a nepřímá úměrnost. pojem zvětšení a zmenšení v daném poměru rozdělení dané hodnoty v daném poměru měřítko úměra přímá a nepřímá úměrnost trojčlenka	- vyjádří poměr mezi danými hodnotami - zvětšuje a zmenšuje veličiny v daném poměru - dělí celek na části v daném poměru - pracuje s měřítky map a plánů - řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem - rozumí a využívá pojmu úměra - využívá trojčlenku při řešení slovních úloh - určí vztah přímé a nepřímé úměrnosti - vyjádří funkční vztah tabulkou, grafem, rovnicí	F – vztahy mezi veličinami Z – měřítko plánu, mapy OSV – práce s mapou, využití poměru v domácnosti (vaření, míchání barev,...)
Číslo a proměnná	Procenta. pojem základ, procentová část, počet procent promile slovní úlohy	- chápe pojem 1% - užívá základní pojmy procentového počtu - vyjádří část celku pomocí procent - řeší slovní úlohy - chápe pojem promile - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností - řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	OSV – slevy EV – stav ovzduší, přítomnost škodlivých látek

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Rovnoběžníky. pojem vlastnosti rozdělení konstrukce obvod a obsah obsah trojúhelníku	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje pojem rovnoběžníku - rozlišuje různé typy rovnoběžníků - sestrojí rovnoběžník - odhaduje a vypočítává obvod a obsah rovnoběžníku - odhaduje a vypočítá obsah trojúhelníku 	
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Lichoběžník pojem konstrukce obvod a obsah	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná a pojmenuje lichoběžník - sestrojí lichoběžník - vypočítá obvod a obsah lichoběžníku 	
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Povrch a objem hranolů pojem hranol povrch a objem hranolu	<ul style="list-style-type: none"> - rozezná a pojmenuje hranol - načrtne a narýsuje obraz tělesa v rovině - načrtne a narýsuje síť hranolu - odhaduje a vypočítá povrch a objem hranolu 	
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Středová souměrnost sestrojení obrazu obrazce ve středové souměrnosti	<ul style="list-style-type: none"> - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti - určí středově souměrný útvar 	
<i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Závěrečné opakování	<ul style="list-style-type: none"> - žák řeší praktické i složitější úlohy, využívá a procvičuje probrané učivo 	

Matematika 8. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Nestandardní aplikační úlohy a problémy	Opakování učiva 7. ročníku.	- žák řeší praktické i složitější úlohy, využívá a procvičuje probrané učivo	
Číslo a proměnná	Druhá mocnina a odmocnina. pojem, čtení, zápis a určení druhých mocnin a odmocnin pojem reálného čísla	- určí druhou mocninu a odmocninu výpočtem, pomocí tabulek, pomocí kalkulačky - užívá druhou mocninu a odmocninu ve výpočtech - chápe pojem reálné číslo	
Geometrie v rovině a prostoru	Pythagorova věta. pojem výpočet délek stran v pravoúhlém trojúhelníku užití Pythagorovy věty	- rozliší odvěsny a přepony - rozumí odvození vzorce Pythagorovy věty - využívá poznatků při výpočtu délek stran pravoúhlého trojúhelníku - využívá poznatky ve slovních úlohách - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností	
Číslo a proměnná	Mocniny s přirozeným mocnitelem. čtení a zápis mocnin s příraz. mocnitelem zápis čísla pomocí mocnin deseti početní operace s mocninami	- zapíše číslo ve tvaru $a \cdot 10^n$ pro $1 < a < 10$, kde n je celé číslo - provádí početní operace s mocninami s přirozeným mocnitelem	F – zápis jednotek f yz. veličin
Číslo a proměnná	Výrazy. číselné výrazy proměnná výrazy s proměnnou úpravy výrazů	- rozumí pojmu výraz - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných - určí hodnotu číselného výrazu - zapíše pomocí výrazu s proměnnou slovní text - dosadí do výrazu s proměnnou - provádí početní operace s výrazy	
Číslo a proměnná	Mnohočleny Sčítání, odčítání, násobení mnohočlenů, rozklad na součin, úpravy výrazů pomocí vzorců	- vysvětlí pojem mnohočlen - sčítá, odčítá a násobí mnohočleny - rozkládá výrazy na součin mnohočlenů (vytýkáním, pomocí vzorců)	
Číslo a proměnná	Lineární rovnice. rovnost lineární rovnice	- užívá a zapisuje vztah rovnosti - řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav - provádí zkoušku řešení	
Nestandardní aplikační úlohy a problémy	Slovní úlohy. slovní úlohy s využitím rovnic	- matematizuje jednoduché reálné situace - vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností - řeší slovní úlohy o pohybu a společné práci (pomocí lineárních rovnic, úvahou,...) - zdůvodní zvolený postup řešení - ověří výsledek řešení - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek, nalézá různá řešení	F – vztahy mezi veličinami, řešení fyz. úloh EGS – srovnání států – HDP, počet obyev., ... EV – ochrana živ. prostředí

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Kruh, kružnice. vzájemná poloha přímky a kružnice vzájemná poloha dvou kružnic délka kružnice obsah kruhu	- určí vzájemnou polohu přímky a kružnice - určí vzájemnou polohu dvou kružnic - vypočítává obvod a obsah kruhu	OSV – zavlažování pozemku,...
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Válec. pojem povrch válce objem válce	- charakterizuje válec - vypočítá povrch a objem válce - řeší slovní úlohy	OSV – objem a povrch nádrže
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Konstrukční úlohy. jednoduché konstrukce množiny bodů dané vlastnosti Thaletova kružnice konstrukční úlohy	- dokáže sestavit jednoduché konstrukce - rozumí pojmu množiny všech bodů dané vlastnosti - využívá poznatků (výška, těžnice, Thaletova kružnice,...) v konstrukčních úlohách	
<i>Závislosti, vztahy a práce s daty</i>	Shromažďování, třídění a vyhodnocování statistických údajů. základní statistické pojmy základní charakteristiky statistického souboru	- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - zaznamená výsledky jednoduchých statistických šetření do tabulek - vyhledá a vyhodnotí jednoduchá statistická data v grafech a tabulkách	Z – třídění údajů EV – stav ovzduší EGS – stav obyvatel, zdravotnictví, průmyslu,...
<i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Závěrečné opakování.	- žák řeší praktické i složitější úlohy, využívá a procvičuje probrané učivo	

Matematika 9. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Opakování učiva 8. ročníku.	- žák řeší praktické i složitější úlohy, využívá a procvičuje probrané učivo	
<i>Číslo a proměnná</i>	Lomené výrazy. pojem lomený výraz početní operace s lomenými výrazy	- zapisuje podmínky, zda má LV smysl - krátí a rozšiřuje LV - provádí početní operace s lomenými výrazy	
<i>Číslo a proměnná</i>	Rovnice s neznámou ve jmenovateli. Slovní úlohy	- řeší rovnice s neznámou ve jmenovateli s využitím znalostí o lomených výrazech - provádí zkoušku správnosti - pomocí rovnic s neznámou ve jmenovateli řeší slovní úlohy	
<i>Číslo a proměnná</i> <i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Soustavy rovnic. soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými slovní úlohy řešené pomocí soustav lineárních rovnic	- řeší soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými (metoda sčítací a dosazovací) - řeší slovní úlohy pomocí soustav lineárních rovnic - provádí zkoušku správnosti	CH – směsi, F – úlohy o pohybu
<i>Závislosti, vztahy a práce s daty</i>	Funkce pravoúhlá soustava souřadnic pojem funkce lineární funkce (přímá úměrnost)	- zakreslí bod v PSS - chápe pojem funkce, rostoucí, klesající funkce - rozlišuje lineární a kvadratickou funkci, nepřímou úměrnost - sestaví tabulku a zakreslí graf dané funkce - užívá funkční vztahy při řešení úloh	OSV – čtení z grafu, jízdní řády, spotřeba benzínu
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Podobnost. podobnost věty o podobnosti trojúhelníků	- rozliší shodné a podobné útvary - užívá věty o podobnosti trojúhelníků v početních a konstrukčních úlohách	OSV - plány
<i>Závislosti, vztahy a práce s daty</i>	Goniometrické funkce sinus, cosinus, tangens výpočty v pravoúhlém trojúhelníku užití goniometrických funkcí	- definuje funkce sinus, cosinus, tangens - určuje hodnoty těchto funkcí pomocí tabulek nebo kalkulátoru. - užívá funkce sinus, kosinus při řešení úloh z praxe. - užívá funkce sinus, tangens při výpočtech stran pravoúhlých trojúhelníků, objemů a povrchů těles	
<i>Geometrie v rovině a prostoru</i>	Tělesa. kužel jehlan koule povrch a objem	- charakterizuje jednotlivá tělesa - dokáže narysovat síť a z ní těleso vymodelovat - vypočítá povrch a objem těles	OSV – spotřeba materiálu, stavebnictví
<i>Závislosti, vztahy a práce s daty</i>	Finanční matematika. základní pojmy finanční matematiky	- řeší úlohy z praxe na jednoduché úrokování	OSV – plat, srážky, úroky
<i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy</i>	Závěrečné opakování.	- žák řeší praktické i složitější úlohy, využívá a procvičuje probrané učivo	

Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti. Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivity své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. a 3. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Informační a komunikační technologie je pro dnešní dobu nevyhnutelným předmětem základního vzdělávání. Poskytuje základy práce na počítači k vyhledávání informací, komunikaci se světem a usnadnění vlastní práce.

Vyučovací předmět Informatika je vyučován na 1. stupni v 5. ročníku jako povinný předmět 1 hodinu týdně, na 2. stupni v 6. ročníku jako povinný předmět 2 hodiny týdně. Výuka probíhá v učebně informatiky. Žáci mohou být v hodině děleni do skupin podle počtu počítačů v učebně.

Žáci jsou vedeni k chápání a správnému užívání pojmů z oblasti hardware, software a práce v síti. Dále jsou vedeni k praktickému zvládnutí práce s grafikou, textem, s tabulkami a k tvorbě prezentací. Všechny tyto nástroje se žáci učí používat pro zpracování informací, které se učí vyhledávat na Internetu. Pro vzájemnou komunikaci a předávání souborů se učí používat elektronickou poštu.

Charakteristika výuky

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům získat základní dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky, orientovat se ve světě informací, zpracovat získané informace a využít je v dalším vzdělávání i v praktickém životě. Získané dovednosti jsou nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce, podmínkou k profesnímu růstu a rozvíjení zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, vyhledávání informací na internetu a jejich zpracování umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, umožňuje využití mnohonásobně většího počtu dat a informací bez zatížení paměti a vhodně doplňuje běžné učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané v tomto vzdělávacím oboru umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku ve všech oblastech celého základního vzdělávání a stávají se jejich součástí.

Průřezová témata

Průřezová témata ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie jsou realizována především při práci s internetem (vyhledání informace, ověření její věrohodnosti, následné zpracování), při práci v textovém, grafickém editoru i tabulkovém procesoru, při prezentaci práce.

Dovednost ovládat široké možnosti výpočetní techniky žáci využijí při zpracování samostatných prací, referátů, projektů zaměřených na průřezová témata zadaná v ostatních vyučovacích předmětech.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- získání informací o zemích Evropa a světa, o jejich životě a událostech
- orientace v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních příležitostí, navazování kontaktů

Multikulturní výchova

- vzájemné vztahy mezi příslušníky různých národů a etnických skupin

Environmentální výchova

- zjišťování aktuálních informací o stavu životního prostředí ve světě i v blízkém okolí
- hledání způsobů řešení ekologických problémů

Mediální výchova

- využívání různých zdrojů informací
- ověřování jejich věrohodnosti
- věnování pozornosti věcné správnosti a přesnosti sdělení
- vlastní tvorba textů

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, pro toto poznávání využívají zkušeností s jiným SW, spoluprací s ostatními žáky, nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu apod.
- tím, že žáci mohou využívat svých poznámek při praktických úkolech, se žáci učí pořizovat si takové poznámky, které jim pak pomohou při praktické práci s technikou

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, učí se chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více
- vyučující v roli konzultanta - žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení a dotazování do konce

Kompetence komunikativní

- žáci se také učí pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie – některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci se učí dodržovat vžitá konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

Kompetence sociální a personální

- při práci jsou žáci vedeni ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.
- žáci jsou přizváni k hodnocení prací - žák se učí hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě chápavý a zručný

Kompetence občanské

- žáci jsou seznamováni s vztahy na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo ...)
- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami

Kompetence pracovní

- žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- žáci mohou využít ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

Očekávané výstupy na konci 2. období

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávané výstupy

žák

- ICT-5-1-01 využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie*
- ICT-5-1-02 respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady*
- ICT-5-1-03 chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ICT-5-1-01p ovládá základní obsluhu počítače*
- ICT-5-1-02p dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou*

Učivo

- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky
- základní pojmy informační činnosti – informace, informační zdroje, informační instituce
- struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení
- operační systémy a jejich základní funkce
- seznámení s formáty souborů (doc, gif)
- multimediální využití počítače
- jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

- ICT-5-2-01 při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty*
- ICT-5-2-02 vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích*
- ICT-5-2-03 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ICT-5-2-03 komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení*

Učivo

- společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)
- základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování)
- metody a nástroje vyhledávání informací
- formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy

žák

ICT-5-3-01 pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ICT-5-3-01p pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu

Učivo

- základní funkce textového a grafického editoru

Očekávané výstupy na konci 3. období

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy

žák

ICT-9-1-01 ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ICT-9-1-01p vyhledává potřebné informace na internetu; dodržuje pravidla zacházení s výpočetní technikou; osvojí si základy elektronické komunikace

Učivo

- vývojové trendy informačních technologií
- hodnota a relevance informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování
- internet

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy

žák

ICT-9-2-01 ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací

ICT-9-2-02 uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem

ICT-9-2-03 pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví

ICT-9-2-04 používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji

ICT-9-2-05 zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ICT-9-2-01p, ICT-9-2-02p ovládá základy psaní na klávesnici, na uživatelské úrovni práci

s textovým editorem; využívá vhodné aplikace; zvládá práci s výukovými programy

ICT-9-2-03p, ICT-9-2-04p, ICT-9-2-05p vyhledává potřebné informace na internetu

- dodržuje pravidla bezpečného zacházení s výpočetní technikou

Učivo

- počítačová grafika, rastrové a vektorové programy
- tabulkový editor, vytváření tabulek, porovnávání dat, jednoduché vzorce
- prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimédia)
- ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Informatika 5. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředm. vztahy</i>
<i>Základy práce s počítačem</i>		Korektně začíná a ukončuje svou práci na počítači.	
<i>Základy práce s počítačem</i>	Vývoj počítačů od prvního po současnost (sálové a osobní počítače).	Dokáže historicky zařadit vznik prvních počítačů (sálových) a vznik osobních počítačů. Uvědomuje si trendy ve vývoji výpočetní techniky – miniaturizace a zvyšování výkonu a kapacit.	Dějepis - 2. svět. válka až souč.
<i>Základy práce s počítačem</i>	HW - HARDWARE Skříň (zákl.jednotka) Periferie: vstupní zařízení výstupní zařízení	Vysvětlí význam pojmu HARDWARE, pozná, pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače a vysvětlí jejich funkci.	
<i>Základy práce s počítačem</i>	SW – SOFTWARE operační systémy programovací nástroje antivirové programy komprimační programy	Programy, které zná, zařadí do příslušné skupiny (podskupiny). Dokáže vysvětlit, k čemu která skupina (podskupina) programů slouží.	Příklady výukových programů pro různé předměty. VDO – SW pirátství
<i>Zpracování a využití informací</i>	Práce se složkami a soubory: pojmy:disk (logický), složka (adresář), soubor	Orientuje se ve struktuře složek, rozlišuje místní a síťové disky. Dokáže vytvořit složku nebo prázdný soubor, přejmenovat je, zkopírovat či přesunout, případně odstranit je. používá postupy vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru včetně variant (menu, myš, klávesové zkratky)	
<i>Zpracování a využití informací</i>	Textové editory uložení, otevření souboru, pohyb v dokumentu, označení části textu do bloku kopírování, přesun částí textu psaní, oprava textu formát písma a odstavce vlození obrázku - WordArt, klipart, vlození obrázku ze souboru	V některém z textových editorů dokáže otevřít existující soubor upravit vlastnosti písma a odstavce, příp. vložit obrázek, změnit jeho vlastnosti a umístit jej v textu. Dokáže uložit změny na stejné místo nebo jinde, příp. pod jiným názvem. Z obrázků dokáže ve Wordu vytvořit jednoduchý plakát apod.	Výtvarná výchova – např. tvorba plakátů, přání apod. OSV – kreativita
<i>Zpracování a využití informací</i>	Grafické editory: různé grafické formáty a jejich použití, práce s bitmapovým editorem složitější manipulace s obrázky pomocí transformací částí obrázku, režim kopírování průhledný a neprůhledný, úprava obrázku v grafickém editoru	Rozlišuje základní formáty grafických souborů (BMP, JPEG, GIF) a jejich využití. Dokáže vytvořit složitější obrázek v Malování s pomocí nástrojů kopírování výběru, otočení, překlopení, zkosení apod.	Výtvarná výchova. Matematika (osov á souměrnost apod.). OSV – kreativita

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředm. vztahy
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	Internet: co to je, kdy vznikl, služby Internetu	Nezaměňuje pojmy Internet a web.	MDV – kritický přístup k informacím, ověřování zdrojů EGS – vyhledávání a komunikace informací o světě MKV – komunikace s lidmi z růz. kultur
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	El. pošta = e-mail vztah k Internetu příklady poštovních programů, spuštění poštovního programu, odeslání zprávy, čtení došlých zpráv, odpověď a přeposlání zprávy, připojení přílohy k odesílané zprávě, uložení přílohy z došlé zprávy	Dokáže napsat zprávu, přečíst si došlou zprávu, odpovědět na došlou zprávu pomocí funkce odpověď (Reply) a poslat kopii došlé zprávy někomu dalšímu pomocí funkce poslat jinému (Forward), poslat zprávu s přílohou, ze zprávy přijmout přílohu.	OSV – pravidla komunikace
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	WWW = world wide web = web: vztah k Internetu příklady prohlížečů webovských stránek pohyb po webu přes hypertextové odkazy známá adresa jednoduché vyhledávání ukládání z webu: obrázek celá stránka	Na webu dokáže vyhledat stránku o určitém tématu, uložit ji, příp. uložit pouze obrázek. ovládá jednoduché vyhledávání přes hypertextové odkazy nebo známou adresu	Vyhledávání webovských stránek o tématech z různých předmětů. VDO – svoboda slova (i jeho nebezpečí), pluralita názorů
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	Práce s informacemi vyhledávání informací zpracování výstupu na základě stanovených požadavků	Na základě znalostí práce s textem a grafikou dokáže zpracovat písemnou práci na zadané téma, která splňuje zadané požadavky.	Český jazyk – sloh, pravopis.

Informatika 6. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředm. vztahy</i>
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	Vývoj počítačů od prvního po současnost (sálové a osobní počítače).	Má přehled o vývoji výpočetní techniky.	Dějepis - 2. svět. válka až souč.
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	HW - HARDWARE	Vysvětlí význam pojmu HARDWARE, pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače a vysvětlí jejich funkci.	
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	SW – SOFTWARE operační systémy aplikace, utility, systémové utility antivirové programy komprimační programy programovací nástroje	Programy, které zná, umí zařadit do příslušné skupiny (podskupiny). Dokáže vysvětlit, k čemu která skupina (podskupina) programů slouží.	Příklady výukových programů pro různé předměty. VDO – SW pirátství
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	Počítačové sítě vývoj od terminálů, přes archit. klient – server až po mezinárodní počítačovou síť Internet sítě podle rozlohy, podle propojení, podle režimu připojení – vytáčená linka, pevná linka	Chápe souvislost vývoje počítačových sítí s vývojem počítačů. Dokáže vysvětlit rozdíl mezi lokální a rozsáhlou počítačovou sítí, dokáže uvést příklady. Chápe rozdíly mezi připojením typu pevná linka a vytáčená linka, podle propojení vzduchem a kabelem.	
<i>Zpracování a využití informací</i>	Práce se složkami a soubory: připomenutí postupů	Samostatně si uspořádává data na svém uživatelském kontě. Využívá postupy při vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru včetně variant (menu, myš, klávesové zkratky)	
<i>Zpracování a využití informací</i>	Textové editory formát písma a odstavce (připomenutí) styly vlození jakéhokoliv obrázku spolupráce s dalšími aplikacemi číslování stránek, vzhled stránky	Dokáže upravit vzhled dokumentu, chápe význam stylů a dokáže je prakticky používat (přidělení, upravení, vytvoření nového, generování obsahu) S citem dokáže uplatnit obrázky v textu. Má plně pod kontrolou uspořádání textu a dalších objektů na stránce, např. s tabulkovým procesorem (s Excelem).	
<i>Zpracování a využití informací</i>	Tabulkové procesory Využití, připomenutí základních pojmů pohyb mezi sešity, mezi listy, na listu vytvoření grafu na základě tabulky vlození tabulky a grafu do textového editoru	Dokáže vytvořit tabulku, naplnit ji číselnými hodnotami a upravit její vzhled. Rozlišuje pojmy buňka, sloupec, řada S daty pomocí vzorců dokáže provádět jednoduché operace – označení buněk, vytvoření tabulky, zadávání dat, formát buňky, práce s jednoduchými vzorci (součet, rozdíl, násobení, dělení). Dokáže vytvořit graf. Tabulku a graf dokáže různými způsoby vložit do textového editoru.	M – jednoduché početní operace, grafické znázorňování hodnot.

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředm. vztahy</i>
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	Internet: co to je, kdy vznikl, služby Internetu	Poznatky o Internetu navazují na poznatky o počítačových sítích.	MDV – kritický přístup k informacím, ověřování zdrojů EGS – vyhledávání a komunikace informací o světě MKV – komunikace s lidmi z různých kultur
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	El. pošta = e-mail připomenutí připojení přílohy k odesílané zprávě, uložení přílohy z došlé zprávy	El. poštu suverénně používá pro komunikaci i pro odesílání souborů (prací).	OSV – pravidla komunikace
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	WWW = world wide web = web:	Web používá jako zdroj informací. Bezpečně ovládá pohyb po webu přes hypertextové odkazy, známé adresy, vyhledávání, ukládání z webu obrázků, celé stránky, vykopírování části textu	Vyhledávání webovských stránek o tématech z různých předmětů. VDO – svoboda slova (i jeho nebezpečí), pluralita názorů
<i>Vyhledávání informací a komunikace</i>	Práce s informacemi analýza tématu vyhledávání informací v informačních zdrojích, zpracování informací vytvoření výstupního dokumentu	K zadanému tématu dokáže vyhledat informace, zpracovat je a s využitím dostupného SW vytvořit písemný výstup splňující formální i estetické nároky.	Český jazyk – sloh, pravopis

Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** je pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných. Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků. Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do *pěti tematických okruhů*.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může

člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru *Člověk a jeho svět* získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech

PRVOUKA, VLASTIVĚDA, PŘÍRODOVĚDA

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je koncipována pouze pro vzdělávání na 1. stupni základní školy. Základní charakteristikou této oblasti je navázání na vlastní zkušenosti žáků a tyto dále využívat a rozvíjet. Svou členitostí, rozmanitostí a širokou provázaností se oblast prolíná s učivem ostatních vzdělávacích oblastí a vytváří prostor pro tvorbu projektů, jejichž cílem je přiblížit a spojit získané vědomosti a zkušenosti s reálným životem. Tato vzdělávací oblast připravuje základy pro specializovanější výuku v dalších vzdělávacích oblastech.

Charakteristika vyučovacích předmětů – 1. a 2. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je rozčleněna do tří vyučovacích předmětů.

Prvouka je předmět vyučovaný v prvních třech ročnících základní školy s časovou dotací v 1. a 2. ročníku 2 vyučovací hodiny týdně, ve třetím ročníku tři vyučovací hodiny v týdnu. Navazuje na poznatky, dovednosti a zkušenosti získané v předchozím období v rodině a v předškolní výchově, vhodným způsobem na ně navazuje a dále je rozvíjí. V obsahu předmětu se uplatňují humanitní prvky - vlastivědné, dějepisné, zeměpisné a etické a prvky přírodopisné – fyzikální, astronomické a ekologické. Výuka umožňuje použít obsahu řady dalších předmětů - českého jazyka, matematiky, pracovních činností atp. Na běžnou výuku ve vyučovacích hodinách navazují různé akce, jako jsou např. vycházky, exkurze, projekty, divadelní představení.

Na prvouku ve čtvrtém ročníku navazuje vlastivěda a přírodověda.

Vlastivěda jako vyučovací předmět vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět vyučuje ve 4. a 5. ročníku dvě hodiny týdně. Vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, společnosti, vlasti, kultury, techniky a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie a současnosti, směřuje k dovednostem pro praktický život. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, porozumět světu kolem sebe a vnímat základní vztahy ve společnosti

Přírodověda je součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a vyučuje se ve 4. ročníku a v 5. ročníku dvě hodiny týdně. Poskytuje žákům především možnost poznat přírodní zákonitosti. Poznání zákonitostí totiž znamená poznávání souvislostí a vztahů mezi fakty, jejich lepší vysvětlení a hlubší porozumění, z toho plyne i větší šance na jejich praktické využití. Tematické okruhy tohoto předmětu jsou navzájem úzce propojeny, vždy se váží k člověku, přírodě, bydlišti, místní lokalitě.

Obsah vyučovacích předmětů vlastivěda a přírodověda je postaven na elementárních znalostech, které žáci získali v prvouce i v dalších předmětech (matematika, český jazyk, literární výchova) a současně umožňuje vybavit žáky základními vědomostmi a dovednostmi pro vyučovací předměty přírodopis, fyzika, chemie a zeměpis na 2. stupni. Témata jsou propojena se znalostmi a dovednostmi z oblasti výtvarné výchovy, výchovy ke zdraví a oblasti člověk a jeho práce.

Primárním úkolem je naučit žáky:

- vnímat lidi a vztahy mezi nimi
- všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů
- umět je pozorovat a přemýšlet o nich
- vnímat základní vztahy ve společnosti
- porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům
- vnímat současnost jako výsledek minulosti
- správně pojmenovávat věci, jevy a děje
- vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy
- reagovat na myšlenky, podněty a názory druhých

Získané znalosti a prožitky utvářejí u žáků jejich prvotní ucelený obraz světa.

Obor vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických celků:

Místo, kde žijeme – orientace v prostoru, poznávání místních, regionálních jevů, žák jako součást dopravní komunikace, utváření přímých zkušeností.

Lidé kolem nás – základy společenského chování, mezilidské vztahy, základní práva a povinnosti dětí.

Lidé a čas – pochopení utváření historii věcí a dějů v závislosti na čase.

Rozmanitost přírody – vznik a rozvoj života, Země a život jako nedílný celek – důsledky jeho narušení, praktické poznávání živé a neživé přírody, zkoumání přírodních jevů.

Člověk a jeho zdraví – vývoj člověka, jeho základní potřeby, význam životosprávy, pochopení odpovědnosti za své zdraví jako nejdůležitější hodnotu, poznávání sebe samého na základě praktických situací.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- vést žáky k sebepoznání, zdravému sebepojetí a k udržení psychického zdraví
- prostřednictvím propojení se vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět vést žáky ke komunikaci, psychohygieně, kladným mezilidským vztahům
- simulovat konkrétní situace – lidská setkání, vztahy v rodině, správné zásady lidského soužití
- rozvíjet smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci
- vést ke zdokonalování dovedností týkajících se spolupráce, komunikace a vzájemné pomoci při práci v týmu

Výchova demokratického občana

- vést žáky k tomu, aby dokázali myslet v souvislostech, hodnotit a využívat podněty okolního světa, kriticky se zamýšlet nad sebou i nad svým okolím, nacházet způsoby řešení situací a problémů

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- vést žáky ke srovnávání vlastních projevů a projevů ostatních, nacházet společné znaky a odlišnosti
- vést žáky k chápání a respektování sociální a kulturní rozmanitosti

Multikulturní výchova

- učit žáky využívat médií jako zdroje informací, které mohou využít jako prostředek k osobnostnímu růstu
- seznamovat žáky s rozmanitostí lidských výtvorů, co je vkusné, co je kých

Environmentální výchova

- vytvářet návyky k ochraně přírody
- uvědomovat si vliv prostředí na zdraví vlastní i zdraví ostatních lidí
- seznamovat s možností zpětného využití různých materiálů (recyklovaný papír)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k:

- poznávání podstaty zdraví i příčin nemoci
- upevňování preventivního chování
- orientaci ve světě informací-časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- třídění informací podle zvolených či zadaných kritérií
- pochopení potřeby a nutnosti celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

Žáci jsou vedeni k:

- upevňování účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožující vlastní zdraví a bezpečnost i zdraví a bezpečnost jiných
- poznávání a ovlivňování své jedinečnosti
- snaze dojít k samostatným objevům, řešením a závěrům
- používání a práci s odbornou literaturou, encyklopediemi a informacemi atd.

kompetence komunikativní

žáci jsou vedeni k:

- rozšiřování slovní zásoby
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání
- správnému pojmenování pozorovaných skutečností a jevů, které využívají při vlastních projevech, názorech a výtvorech
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- prezentaci svých myšlenek a názorů, k vzájemnému naslouchání a zdůvodňování svých závěrů

Kompetence sociální a personální

žáci jsou vedeni k:

- spolupráci na řešení problému při skupinové práci
- respektování názorů druhých a k efektivnímu přispívání do diskuse

Kompetence občanské

žáci jsou vedeni k:

- utváření ohleduplného vztahu k přírodě, lidským výtvorům a kulturním hodnotám
- k hledání možností aktivního uplatnění ochrany přírody
- respektování a dodržování pravidel

Kompetence pracovní

žáci jsou vedeni k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- jednoduchému rozpoznání materiálů podle vlastností a použití
- vhodnému a bezpečnému užívání materiálů, nástrojů a pomůcek citlivému pochopení nutnosti efektivního technického rozvoje a pokroku

Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-3-1-01p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy
- ČJS-3-1-01p popíše a zvládne cestu do školy
- ČJS-3-1-03p uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
- ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-5-1-01p popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje
- ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany
- ČJS-5-1-02p řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě
- ČJS-5-1-04p uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí
- ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest
- ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky

Učivo

- **domov** – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- **škola** – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace

- **obec (město), místní krajina** – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
- **okolní krajina (místní oblast, region)** – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- **regiony ČR** – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod
- **naše vlast** – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR
- **Evropa a svět** – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- **mapy obecně zeměpisné a tematické** – obsah, grafika, vysvětlivky

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům

ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-2-01p rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy

ČJS-3-2-01p dodržuje základní pravidla společenského chování

ČJS-3-2-01p při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně

ČJS-3-2-01p projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

ČJS-3-2-02p pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení

ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy

ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-5-2-01p, ČJS-5-2-02p dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)

ČJS-5-2-03p rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých

ČJS-5-2-03p uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy

ČJS-5-2-04p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého

nákupu a vrácené peníze

ČJS-5-2-04p porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz

ČJS-5-2-04p sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů

Učivo

- **rodina** – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání
- **soužití lidí** – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie; obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“
- **chování lidí** – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům
- **právo a spravedlnost** – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- **vlastnictví** – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky
- **kultura** – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- **základní globální problémy** – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

žák

ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije

ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase

ČJS-3-3-01p zná rozvržení svých denních činností

ČJS-3-3-02p ČJS-3-3-03p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

ČJS-3-3-03p poznává různé lidské činnosti

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději
- ČJS-5-3-02 mezi jevy
- ČJS-5-3-03 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- ČJS-5-3-04 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- ČJS-5-3-05 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- ČJS-5-3-06 objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
- ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
- ČJS-5-3-03p, ČJS-5-3-04p vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

Učivo

- **orientace v čase a časový řád** – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období
- **současnost a minulost v našem životě** – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- **regionální památky** – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- **báje, mýty, pověsti** – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- ČJS-3-4-02 roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-3-4-01p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- ČJS-3-4-02p pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- ČJS-3-4-02p pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- ČJS-3-4-03p provede jednoduchý pokus podle návodu

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- ČJS-5-4-06 stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
- ČJS-5-4-07 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-5-4-01p na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody
- ČJS-5-4-02p popíše střídání ročních období
- ČJS-5-4-03p zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí
- ČJS-5-4-05p zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata
- ČJS-5-4-05p chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí
- ČJS-5-4-05p popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- ČJS-5-4-06p reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- ČJS-5-4-07p provádí jednoduché pokusy se známými látkami

Učivo

- **látky a jejich vlastnosti** – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- **voda a vzduch** – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- **nerosty a horniny, půda** – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **Vesmír a Země** – sluneční soustava, den a noc, roční období
- **rostliny, houby, živočichové** – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- **životní podmínky** – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- **rovnováha v přírodě** – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- **ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- **rizika v přírodě** – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČJS-3-5-01 *uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví*
- ČJS-3-5-02 *rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných*
- ČJS-3-5-03 *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
- ČJS-3-5-04 *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-3-5-01p *uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění*
- ČJS-3-5-01p *pojmenuje hlavní části lidského těla*
- ČJS-3-5-02p *rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných*
- ČJS-3-5-02p *uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu*
- ČJS-3-5-03p *chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek*
- ČJS-3-5-04 *reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČJS-5-5-01 *využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života*
- ČJS-5-5-02 *rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození*
- ČJS-5-5-03 *účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob*
- ČJS-5-5-04 *uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista*
- ČJS-5-5-05 *předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek*
- ČJS-5-5-06 *uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou*
- ČJS-5-5-07 *rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc*
- ČJS-5-5-08 *uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČJS-5-5-01p *uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní*

ochranou zdraví a zdravého životního stylu

ČJS-5-5-02p rozlišuje jednotlivé etapy lidského života

*ČJS-5-5-04p uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví
a v modelových situacích simulujících mimořádné události*

*ČJS-5-5-04p uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí
jednoduchou dopravní situaci na hřišti*

ČJS-5-5-05p odmítá návykové látky

ČJS-5-5-07p ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc

*ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných
způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku*

Učivo

- **lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy**, životní potřeby **člověka**, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- **péče o zdraví** – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc, při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality
- **návykové látky a zdraví** – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- **osobní bezpečí** – krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- **přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví** – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- **mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená** – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů

Prvouka 1. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředm. vztahy
<i>Místo, kde žijeme</i>	Domov -rodina -život v rodině -dítě v rodině Škola -naše škola, třída -cesta do školy -školní pravidla Orientace v prostoru -okolí bydliště, školy Dopravní výchova -žák při cestě do školy na silnici, na chodníku -ostatní účastníci-chodci- staří lidé, spěchající, nesoustředění -chodec a cyklista	Žák: Seznámí se s významem založení rodiny, Přemýšlí o svých právech a snaží se je uplatňovat Rozlišuje základní příbuzenské vztahy v rodině Orientuje se na cestě do školy tam a zpět, Uvede název školy, orientuje se ve jménech svých vyučujících Dodržuje stanovená pravidla chování a učí se rozlišovat nežádoucí prvky chování Vybaví si tel. spojení na rodiče Požádá v případě potřeby o pomoc Utváří si pracovní návyky Dokáže bezpečně přecházet vozovku včetně znalosti signalizace na přechodech, uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa. Seznámí se s pojmem ohleduplnost mezi cyklisty	HV – lidové písně TV – vycházka SUPR – kresba barevného podzimu, lidského těla, výroba hodin, poznávání náradí, výroba dárků, kraslice TV – čistota a zdraví OSV – komunikace v nových situacích, chování podporující žádoucí vztahy, zvládnání více sociálních rolí, Dovednosti v organizaci času, učí se respektovat druhé a pozorovat odlišnosti v jednání VDO – Občanská společnost a stát – demokratické prvky v rámci třídního kolektivu, výchova k samostatnos ti, ke smyslu pro spravedlnost, odpovědnost a ohleduplnost MKV – Lidské vztahy-rozvíjí respekt k právům jiného člověka a toleranci k odlišným zájmům EGS – Evropa a svět nás zajímá-poznávání evropských kultur, využívá zkušeností z běžného života i z mimořádných událostí v rodině i obci EV – Vztah člověka k prostředí- ukazuje modelové příklady jednání, které jsou žádoucí i nežádoucí z hlediska životního prostředí
<i>Lidé kolem nás</i>	Člověk mezi lidmi -pravidla chování -právo a spravedlnost -práce a zábava -platby, peníze a ceny	Respektuje potřeby druhých Dokáže si připravit pomůcky do školy Udržuje pořádek ve svých věcech Uspořádá pracovní místo Rozlišuje čas k práci a odpočinku, určí vhodná místa pro hru a trávení volného času Pozná české mince a bankovky, odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu	
<i>Lidé a čas</i>	Orientace v čase -časový řád -denní režim	Rozlišuje základní jednotky času - r, m, t, d, h Vyjmenovat dny v týdnu a měsíce v ročních obdobích Pojmenuje roční období i charakterizuje je Časově zařadí Vánoce a Velikonoce včetně zvyků a tradic	
<i>Rozmanitost přírody</i>	Soužití člověka s přírodou Podzim – charakter podzimní přírody, - ovoce, zelenina Zima – charakter zimní přírody - zvěř v zimě Vánoce, Nový rok Jaro – charakter jarní přírody - rostliny na jaře - domácí zvířata - Velikonoce Léto – charakter letní přírody -louka, pole a les	Pozoruje a popisuje viditelné proměny v přírodě Učí se chápat význam přírody pro člověka	
<i>Člověk a jeho zdraví</i>	Lidské tělo Zdraví a nemoc Úraz Správná výživa	Uplatňuje základní hygienické a preventivní návyky Osvojuje si základy zdravé životosprávy Chápe sportovní aktivity a pohyb jako zdroj ochrany zdraví, ví, kdy použít čísla tísňového volání – 112, 150, 155 a 158	

Prvouka 2. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Místo, kde žijeme</i>	<p>Škola -cesta do školy -jednoduchý plánec okolí školy -třídní a školní pravidla</p> <p>Rodina -organizace rodiny -rodinné události -rodinný rozpočet</p> <p>Domov -rozdílnost obcí -veřejná doprava -vlast,hlavní město,symbolika</p> <p>Dopravní výchova -chodec jako nedílná součást komunikace -bezpečná jízda na kole -základní dopravní značky pro chodce -dopravní prostředky -důležitá telefonní čísla</p>	<p>Žák: Sestaví jednoduchý plánec okolí bydliště, školy a pojmenuje nejdůležitější části obce, Podílí se na tvorbě třídních pravidel Rozlišuje vztahy rodina – příbuzní (sestřenice, prababička apod.) Odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu, uvede příklad využití platební karty Používá základní zdvořilostní etiku – požádat o pomoc, dotázat se, poděkovat Osvojuje si základní pravidla slušného chování v rodině i ve škole Seznámí se s významem hromadné dopravy a jak ji využívat Chápe dopravní prostředky jako součást životního stylu a potřeb Poznává a dodržuje základní pravidla pro chodce, uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa. Rozezná vybrané dopravní značky Pojmenuje základní části a vybavení jízdního kola a vybavení pro cyklisty Předvídá, co může být v jeho okolí nebezpečné, nebezpečí se vyhýbá</p>	<p>ČJ – literární díla, básně HV – písně M – jednotky času SUPR- výrobky z přírodních materiálů TV-člověk a zdraví OSV-Sociální rozvoj-poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO-přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni -utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci -utváří pozitivní postoj k sobě samému -úvaha nad hodnotami spolupráce a pomoci -napomáhá k prevenci proti škodlivému způsobu života -finanční gramotnost MKV- Lidské vztahy (harmonické vztahy v rodině) -princip sociálního smíru a solidarity EGS- Evropa a svět nás zajímá</p> <p>EV –Ekosystémy (les, louka, pole, vodní plochy) -Vztah člověka k prostředí</p>
<i>Lidé kolem nás</i>	<p>Povolání Výrobky Přístroje a zařízení Volný čas</p>	<p>Vysvětlí, v čem spočívá význam některých povolání Popíše běžně užívané výrobky a ví, k čemu slouží Seznámí se s funkcí nástrojů, přístrojů a zařízení v domácnosti Váží si práce a pracovních výsledků svých i druhých Zhodnotí vhodnost míst pro hru a trávení volného času, uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit</p>	
<i>Lidé a čas</i>	<p>Orientace v čase - podle hodin - druhy hodin - časový popis dne - denní režim - kalendářní rok – roční období, rovnodennost, slunovrat, významné dny - minulost – současnost – budoucnost</p>	<p>Přiřadí čas a časové období k jednotlivým denním činnostem Rozpozná běžně používané hodiny Chápe význam a dodržování denního režimu jako pomocníka při zvládnání každodenních činností a úkolů Určí data začátků jednotlivých ročních období Vysvětlí smysl Velikonoc a Vánoc</p>	

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
Rozmanitost přírody	<p>Proměny přírody na podzim</p> <ul style="list-style-type: none"> - kalendář přírody - tradiční akce i vzpomínkové - ovoce, zelenina <p>Živočichové ve volné přírodě</p> <ul style="list-style-type: none"> - ptáci, hmyz - stavba těla <p>Zelenina a její druhy</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba rajčete <p>Zemědělské plodiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - luštěniny, stavba žita <p>Ovocné stromy a ovoce</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhy ovocných stromů a jejich plody <p>Pokojev rostliny</p> <p>Péče o živočichy v zajetí</p> <p>Proměny přírody v zimě</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvířata v zimní přírodě <p>Proměny přírody na jaře</p> <ul style="list-style-type: none"> - květiny a stromy na jaře - život včel - ptáci tažní, stálí, domácí <p>Hospodářská zvířata</p> <p>Louka – přír. společenství</p> <p>Pole – polní práce, polní plevel a polní škůdci</p> <p>Les</p> <ul style="list-style-type: none"> - stromy jehličnaté, listnaté - lesní plody, byliny, houby - živočichové <p>Ochrana přírody</p> <p>Voda – přír. společenství</p> <p>Proměny přírody v létě</p>	<p>Ví, co si představí pod pojmem les, louka, pole, vodní plocha</p> <p>Ví, jak se v přírodě chováme a jak ji můžeme chránit</p> <p>Poznává běžně známé živočichy žijící v lese, na poli a ve vodě</p> <p>Poznává základní jedlé a nejedlé houby</p> <p>Ví a uvědomuje si, jaká nebezpečí mohou vzniknout pro přírodu</p> <p>Dokáže pojmenovat a charakterizovat proměny přírody podle jednotlivých ročních období</p> <p>Vyjmenuje známé savce a čím se vyznačují</p> <p>Vybere představitele hmyzu</p> <p>Popíše stavbu některého čtyřnohého živočicha</p> <p>Vysvětlí význam včelstva</p> <p>Vyjmenuje a poznává zemědělské plodiny a výrobky z nich</p> <p>Dokáže přiřadit jednotlivé ovocné plody k ovocným stromům</p> <p>Umí popsat, z jakých částí se skládají ovocné stromy, rostliny rajčete a žita</p> <p>Poznává a určí jednotlivé jehličnaté a listnaté stromy</p> <p>Ví, kteří ptáci odlétají do teplých krajín</p>	<p>(ochrana ŽP, třídění odpadu, životní styl)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Základní podmínky života -Lidské aktivity a problémy ŽP
Člověk a jeho zdraví	<p>Člověk</p> <ul style="list-style-type: none"> - tělo, vnitřní orgány, smysly, kostra <p>Nemoc a úraz</p> <ul style="list-style-type: none"> - přítomnost při úraze - lékárnička <p>Hygiena a čistota</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní hygienické návyky <p>Potraviny, výživa</p>	<p>Pojmenuje základní části lidského těla</p> <p>Vyjmenuje části hlavy</p> <p>Popíše horní a dolní končetiny</p> <p>Ví, jaké máme smysly a kde jsou uloženy</p> <p>Popíše funkci kostry</p> <p>Vnímá možnosti úrazu a snaží se jim předcházet, ví, kdy použít čísla tísňového volání – 112, 150, 155 a 158</p> <p>Dodržuje hygienické návyky</p> <p>Dodržuje zásady správného stolování</p> <p>Ví, jak předcházet nemocem a zdravotním potížím.</p>	

Prvouka 3. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmě. vztahy
Místo, kde žijeme	Rodina Škola Orientace - plánek obce - mapa, základní mapové značky, světové strany Obec -části obce -význačná místa -rozdíly mezi městem a vesnicí, kultura Dopravní výchova -rozlišení možného nebezpečí v nejbližším okolí -město/vesnice dopravní zatížení -dodržování a znalost základních pravidel bezpečnosti v dopravě	Žák: Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v okolí Začlení svou obec do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí Rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické a kulturní hodnoty Pojmenuje některé rodáky, kulturní, historické památky, významné události regionu, lidové a místní zvyky – tradice, některé pověsti, báje spojené s místem, v němž žije Poznává nebezpečná a riziková místa ve svém okolí Prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty, uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce a cyklisty, cíleně je používá	HV – lidové písně, písně o zvířátkách, květinách M – zápis a měření jednotek SUPR– kresba přírodnin, výrobky z přír. materiálů VDO-Občanská společnost a škola-demokratické prvky OSV-Sociální rozvoj-poznávání lidí, mezilidské vztahy, kooperace a kompetice, Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Lidé kolem nás	Vztahy mezi lidmi Osvojování vhodného chování ke spolužákům Osobní bezpečí, krizové situace a situace hromadného ohrožení Dopravní výchova - chování členů rodiny v dopravním prostředí - kultura vztahů jednotlivých skupin v provozu/chodec - chodec, chodec - řidič, spolucestující v MHD - zranitelní účastníci provozu a chování vůči nim -bezkonfliktní jednání v provozu	Projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, k jejich přednostem i nedostatku Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepřijemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné dítě V modelových situacích ohrožení bezpečí (neznámá místa, setkání s neznámými lidmi, kontakt se zvířaty, práce s elektronickými médii atd.) označí možná nebezpečí a diskutuje o účinných způsobech ochrany Dokáže bezpečně chodit v doprovodu s rodiči, se sourozenci, se psem; přepravovat se v autě Charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje Zvládá řešit jednoduché konflikty v provozu např. chodec – cyklista Je ohleduplný k handicapovaným účastníkům a ví, jak se k nim chovat	EV – Lidské aktivity a problémy ŽP -Vztah člověka k prostředí OSV – Sociální rozvoj -mezilidské vztahy MKV – Princip soc.smíru a solidarity
Lidé a čas	Práce -duševní, fyzická -pracovní činnost lidí Výrobky - technika, peníze Povolání – druhy Volný čas a jeho využití Základní orientace v čase Kalendář roku Čas – minulost – přítomnost – budoucnost	Seznámí se s významem „tvůrčí práce“, jako nedílná součást života Vnímá technický pokrok jako důsledek lidské tvořivosti a společenských potřeb Zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení, vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz Odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností Vyhodnotí nebezpečí míst pro hru a trávení volného času (i konkrétních her a činností), uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit a volí odpovídající způsoby ochrany (jednání, organizace, ochranné pomůcky).	

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
	Proměny způsobu života v minulosti a přítomnosti Dopravní výchova -historie a současnost	Využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě; rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti Uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost Seznámí se s dřívějšími riziky provozu a změnou podmínek pro děti i dopravu	
<i>Rozmanitost přírody</i>	Roční období -charakteristika -pozorování změn počasí -reakce živočichů a rostlin Živá a neživá příroda -základní význam vody, vzduchu, půdy, Slunce a Země, rostliny, houby, živočichové včetně člověka Společenství a její rovnováha v přírodě Péče o přírodu Dopravní výchova -přilnavost podrážek, pneumatik kol na mokřem povrchu -vliv zplodin na přírodu	Pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích Roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků Uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů Vysvětlí a uvede příklad schématu „přírodnina – surovina – výrobek“ Určí základní rozdělení živočichů – savci, ptáci, obojživelníci, ryby, hmyz Uvede hlavní rozlišovací znaky, čím se liší rozmnožování jednotlivých skupin Zařadí vybrané živočichy podle života v určitých přírodních společenstvích Uvede základní rozřazení rostlin Pojmenuje části rostlin Poznává běžně se vyskytující jedlé a jedovaté houby Má povědomí o významu životního prostředí, uplatňuje zásady bezpečného chování v přírodě Dokáže správně reagovat na změny přírodních jevů (oblečení, chování) Chápe a vnímá vliv člověka na rovnováhu v přírodě	EV – Ekosystémy – les, pole, vodní zdroje, obec, kulturní krajina - Základní podmínky života - Vztah člověka k prostředí
<i>Člověk a jeho zdraví</i>	Lidské tělo -základní stavba -funkce a význam důležitých orgánů Narození a vývoj člověka Péče o zdraví -ochrana zdraví -prevence -zdravá výživa -první pomoc Situace hromadného ohrožení Osobní bezpečí -bezpečné zacházení s elektrickými spotřebiči Dopravní výchova -ochrana před nebezpečným chováním v dopravě	Popíše základní rozdělení stavby lidského těla, kostry Pojmenuje a určí umístění některých vnitřních orgánů Uvědomuje si význam určitých životních zákonitostí – narození – vývoj – úmrtí Aplikuje zásady první pomoci včetně první pomoci při zasažení el. proudem Uvede telefonní čísla tísňového volání a v modelové situaci použije správný způsob komunikace s operátory tísňové linky, dokáže použít krizovou linku a nezneužívá ji. Seznámí se s pojmem „péče o zdraví“ jako s principem odpovědnosti a povinnosti každého jedince dbát o své zdraví Dokáže jmenovat situace jež mohou ohrozit zdraví či způsobit úraz Ví, jak předcházet nemocem – význam správné výživy, sportu a pohybu Aplikuje zásady užívání a manipulace s el.spotřebiči	

Vlastivěda 4. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Místo, kde žijeme</i>	<p>Škola -naše škola -školní řád -zřizovatel školy, ředitel, učitelský sbor, dětský parlament</p> <p>Orientace v okolí a na mapě České republiky -okolí bydliště, školy -orientace v krajině -práce s plánem města a s mapou ČR a Evropy -nadmořská výška, velké řeky, jezera, rybníky, pohoří, Praha, Brno a Kuřim</p> <p>Dopravní výchova -chodec a cyklista -řešení jednoduchých dopravních situací -základní svislé a vodorovné dopravní značky</p>	<p>Žák: Přemýšlí o svých právech a snaží se je uplatňovat, respektuje autoritu, orientuje se v hierarchii vedení školy Uvede název školy, orientuje se ve jménech svých vyučujících Dodržuje stanovená pravidla chování a učí se rozlišovat nežádoucí prvky chování</p> <p>Orientuje se v plánu okolí školy, v plánu města, na mapě ČR Vyhledá na mapě Evropy ČR a sousední státy, vyhledá hlavní město, krajské město a město-bydliště Ukáže na mapě střední, východní, severní a jižní Čechy, Moravu a Slezsko Stručně charakterizuje jednotlivé oblasti podle mapy (povrch a poloha) Vyhledá na mapě významná města, řeky a pohoří Definuje pojmy povodí, rozvodí, úmoří, vysvětluje rozdíl mezi pohořím, vrchovinou a nížinou Formuluje rozdíl mezi jezerem a rybníkem</p> <p>Pojmenuje dopravní značení a řídí se jím v praxi Prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty, uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce a cyklisty, cíleně je používá</p>	<p>HV – lidové písně TV – vycházka SUPR – kresba a malba TV-čistota a zdraví OSV – komunikace v nových situacích, chování podporující žádoucí vztahy, zvládání více sociálních rolí, Dovednosti v organizaci času, učí se respektovat druhé a pozorovat odlišnosti v jednání VDO – Občanská společnost a stát-demokratické prvky v rámci třídního kolektivu, výchova k samostatnosti, ke smyslu pro spravedlnost, odpovědnost a ohleduplnost MKV – Lidské vztahy – rozvíjí respekt k právům jiného člověka a toleranci k odlišným zájmům EGS – Evropa a svět nás zajímá – poznávání evropských kultur, využívá zkušenosti z běžného života i z mimořádných událostí v rodině i obci Jazyková výchova – Četba z historických pramenů</p>
<i>Lidé kolem nás</i>	<p>Člověk mezi lidmi -mezilidské vztahy</p>	<p>Respektuje potřeby druhých Uznává etnické menšiny Porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, sestaví jednoduchý osobní rozpočet</p>	
<i>Lidé a čas</i>	<p>Orientace v čase -časová osa, století, tisíciletí - Dávní Slované, Přemyslovská knížata, Přemyslovští králové, Lucemburkové, Husitské války</p>	<p>Orientuje se v pojmech století, tisíciletí Vybaví si a reprodukuje vlastními slovy poznatky o : Sámově říši, Velkomoravské říši, Věrozvěstech, osobnostech ze Starých pověstí českých a významných českých panovnických středověku, Janu Husovi, husitských bitvách</p>	

Vlastivěda 5. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Místo, kde žijeme</i>	<p>Domov -obec její územně správní celek, samospráva obce -znak obce, vlajka obce -republika, symboly republiky, česká státnost, ústava, základní státoprávní pojmy (prezident, vláda, parlament, senát, volby) -národ, národnost, vlast, vlastenectví, cizina, Dopravní výchova -složitější dopravní situace</p> <p>Evropa a svět -kontinenty, evropské státy, EU, cestování Mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky</p>	<p>Žák: Konkretizuje pojmy území, krajina, územní a správní celek Uvede a popíše symboly ČR Orientuje se ve složitějších dopravních situacích - v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec) a určuje vhodný způsob bezpečného chování. Prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty. Vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokoulí. Zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.</p>	<p>ČJ – literární díla, básně HV – písně M – jednotky času SUPR – výrobky z přírodních materiálů TV – člověk a zdraví OSV – Sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO – přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni - utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci - utváří pozitivní postoj k sobě samému - úvaha nad hodnotami spolupráce a pomoci - napomáhá k prevenci proti škodlivému způsobu života MKV – Lidské vztahy (harmonické vztahy v rodině) - princip sociálního smíru a solidarity EGS – Evropa a svět nás zajímá</p>
<i>Lidé kolem nás</i>	<p>Tolerance -soužití národů a národností v jedné zemi -rasismus, xenofobie, mír, válka -lidé s handicapem</p> <p>Vlastnictví, příjmy a výdaje domácnosti</p>	<p>Vlastními slovy charakterizuje pojmy rasismus, xenofobie Orientuje se ve významu pojmů mír – válka Aktivně přistupuje k řešení problémových situací, nabídne pomoc, obhájí své stanovisko Objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje, na příkladech objasní rizika půjčování peněz, uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti, na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží</p>	
<i>Lidé a čas</i>	<p>Novověk -počátky utváření novodobého českého národa, národní obrození -České země ve druhé polovině 19. století (hospodářství politika, kultura) -1. světová válka, vznik Československa, T.G.M., Edvard Beneš, Milan Rastislav Štefánik -2. světová válka, protektorát, nacismus, fašismus, země OSY - Československo po 2. světové válce, komunismus, totalitní režim, hospodářské a společenské poměry v letech 1945-1989 -Sametová revoluce, vznik ČR, charakteristika současného vývoje ČR – NATO, EU</p>	<p>Posoudí změny ve způsobu života v novověku Vyloží význam vědy a techniky pro rozvoj výroby Charakterizuje svými slovy život v Českých zemích na přelomu 19. a 20. století Objasní vznik Československa a posoudí s porozuměním demokratické principy budování státu Uvádí nejvýznamnější osobnosti doby Posoudí život v Českých zemích v době nacistické okupace a význam obnovení Československa Charakterizuje způsob života v poválečném období</p>	

Přírodověda 4. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Rozmanitost přírody</i>	<p>Živá příroda -vlastnosti živých organismů -v lese -u lidských obydlí -na poli -na louce -ve vodě a v jejím okolí</p> <p>Měření a vlastnosti látek a neživá příroda -vlastnosti vzduchu, vody, hornin, nerostů a půdy -magnetická síla</p>	<p>Pojmenuje a vysvětlí elementární podmínky pro život Popíše vlastními slovy faunu a floru daného prostředí</p> <p>Teoretické poznatky experimentálně ověří.</p>	<p>EV — Vztah člověka k prostředí – ukazuje modelové příklady jednání, které jsou žádoucí i nežádoucí z hlediska životního prostředí</p>
<i>Člověk a jeho zdraví</i>	<p>Zdraví a jeho ochrana -prevence nakažlivých chorob a očkování -osobní hygiena -hygiena odívání, psychohygiena (režim dne, aktivní odpočinek), zlozvyky -základy první pomoci při úrazech</p> <p>Prevence sociálně patologických jevů -čas strávený u médií (TV, PC, mobil) -nikotin, alkohol, jiné drogy</p> <p>Základy rodinné výchovy -výživa a zdraví (sladkosti, vliv reklamy, fast foody, pitný režim) -hodnotová výchova vs. násilí v rodině i mimo rodinu (šikana)</p>	<p>Uplatňuje základní hygienické a preventivní návyky Osvojuje si základy zdravé životosprávy Chápe sportovní aktivity a pohyb jako zdroj ochrany zdraví Charakterizuje na příkladech rozdíly mezi drobným, závažným a život ohrožujícím zraněním Označí sociálně patologické jevy a definuje a vyjmenuje prostředky efektivní obrany Sestaví hodnotný jídelníček Popíše harmonické vztahy v úplné rodině i mimo ni Orientuje se a rozhoduje se k řešení konkrétní problémové situace (Linka bezpečí, Modrý kruh, ...), v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly ochrany. Uvede přírodní jevy i jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví a životy, vymezi (vybere z příkladů) vhodný způsob ochrany.</p>	<p>TV – člověk a zdraví OSV – Sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO – přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni - utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci - utváří pozitivní postoj k sobě samému - úvaha nad hodnotami spolupráce a pomoci - napomáhá k prevenci proti škodlivému způsobu života</p>

Přírodověda 5. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Rozmanitost přírody	<p>Třídění organismů -princip třídění přírodnin a jeho význam pro poznávání přírody -výtrusné a semenné rostliny (stavba těla, rozmnožování, byliny, dřeviny) -třídění živočichů podle jejich příbuznosti (bezobratlí, obratlovci) Země ve vesmíru -Slunce a jeho planety -pohyb Země kolem Slunce -otáčení Země kolem osy -střídání ročních období, střídání dne a noci -Slunce jako zdroj světla a tepla Rozmanitost podmínek na Zemi -základní oblasti Země a rozdíly v rozvoji života v těchto oblastech -rozmanitost přírody v Evropě a ve světě Člověk, jeho životní podmínky a vztahy k prostředí -charakteristické znaky člověka -lidský organismus a jeho vztahy k prostředí -člověk a technika (jednoduché stroje) -člověk a přírodní zdroje (obnovitelné, neobnovitelné), ekologie -význam spolupráce jedinců ve společnosti</p>	<p>Užívá třídění organismů na skupiny podle důležitých znaků Vlastními slovy charakterizuje uvedené pojmy Určuje zástupce bezobratlých a obratlovců Vysvětluje význam Slunce pro život na Zemi Uvede seznam planet Sluneční soustavy Na modelech Země, Slunce a Měsíce demonstroe vzájemný pohyb těchto těles a popisuje důsledky Popíše vlastními slovy elementární faunu a floru daného klimatického pásma Popíše základní stavbu a funkci těla člověka a orgánových soustav Demonstruje na modelech páky, kladky, kola, nakloněné roviny jejich funkci Uvádí příklady zásad ochrany přírody a životního prostředí, vysvětluje pojmy obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie</p>	<p>EV – Ekosystémy (les, louka, pole, vodní plochy) -Vztah člověka k prostředí (ochrana ŽP, třídění odpadu, životní styl) - Základní podmínky života - Lidské aktivity a problémy ŽP SUPR – výrobky z přírodních materiálů</p>
Člověk a jeho zdraví	<p>Zdraví -nemoci, jejich příznaky, imunitní systém, infekce, očkování, karanténa, izolace -osobní, intimní hygiena dívek a chlapců v době dospívání Režim dne -pracovní den žáka a jeho rodiny -střídání práce a odpočinku První pomoc -úrazy a poskytnutí první pomoci -158, 155, 150, 112 Základy rodinné výchovy -rodina fungující a nefungující (komunikace v rodině, rodinná péče, náhradní rodinná péče) -lásky, sňatek, rozvod, manželství, hodnoty partnerského života, komunikace partnerů, základy sexuální výchovy, heslo tří N</p>	<p>Orientuje se v daných pojmech, Vybaví si elementární způsoby péče o nemocného Vybaví si pravidla dodržování osobní a intimní hygieny, uvědomuje si zdravotní důsledky jejího zanedbání Vybaví si a vhodně sestaví vyvážený režim dne dítěte i dospělého Vybaví si a aplikuje elementární postupy nelékařské první pomoci, prokáže praktickou znalost uvedených telefonních linek, v modelové situaci určí život ohrožující zranění, v modelových situacích ohrožení bezpečí v běžných situacích volí správné situace ochrany, přivolání pomoci i pomoci jiným Chápe význam dobrého soužití pro vytváření společných mravních zásad a pravidel chování v rodině Vlastními slovy charakterizuje uvedené pojmy</p>	<p>TV – člověk a zdraví OSV – Sociální rozvoj – poznávání lidí, mezilidské vztahy VDO – přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni - utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci - utváří pozitivní postoj k sobě samému - úvaha nad hodnotami spolupráce a pomoci - napomáhá k prevenci proti škodlivému způsobu života MKV – Lidské vztahy (harmonické vztahy v rodině) - princip sociálního smíru a solidarity</p>

Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležetosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory **Dějepis a Výchova k občanství**. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovední část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vzdělávací obor **Dějepis** přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor **Výchova k občanství** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí přináležetosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečností, rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku 2 hodiny týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- rozvíjení vlastního historického vědomí
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

zeměpis – orientace v prostoru, územní rozsah států,...

matematika, fyzika, přírodopis, chemie – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky,...

výtvarná výchova – stavební slohy, umělecká díla, významní umělci,...

hudební výchova – vývoj hudebních projevů, významní skladatelé,...

jazyky – významní spisovatelé a jejich tvorba,...

občanská výchova – člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém,...

tělesná výchova – odkaz řecké kultury, olympijské hry,...

Průřezová témata:

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

- komunikace, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů, kreativita,...

Výchova demokratického občana

- demokracie, despotie, tyranie, občanská práva, náboženská nesnášenlivost, tolerance, občanská společnost, volební systém, formy vlády, totalita, rasismus, holocaust, ideologie,...

Výchova v evropských a globálních souvislostech

- integrace Evropy, vliv Říma na raně středověké státy, formování evropských států, křížové výpravy, mír. poselství Jiřího z Poděbrad, reformace, význam objevení Ameriky, buržoazní a buržoazně demokratické revoluce,...

Multikulturní výchova

- sbližování a prolínání kult. vlivů v období helénismu, náš etnický původ, předsudky, stereotypy, husitství, poznávání jiných kultur, mezinárodní solidarita,...

Environmentální výchova

- člověk a příroda, příroda a první civilizace, historické památky, dopad průmyslové revoluce na přírodu, zásahy do přírodních poměrů,...

Mediální výchova

- národní obrození, propaganda, sdělovací prostředky a politika,...

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede k zamyšlení nad historickým vývojem

Žák

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí,
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika,)
- zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Žák

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáky přesnému a výstižnému vyjadřování
- zařazuje do výuky diskuzi
- vede žáky k věcnému argumentování
- vede žáky k práci s různými typy textů
- vede k využívání informačních a komunikačních prostředků

Žák

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Žák

- účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu,

Kompetence občanské

Učitel

- reflektuje při výuce společenské i přírodní dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Žák

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

Kompetence pracovní

Učitel

- požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi

Žák

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- využívá svých znalostí v běžné praxi

Očekávané výstupy na konci 3. období:

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Očekávané výstupy

žák

- D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků*
- D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány*
- D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- D-9-1-01p chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti*

Učivo

- význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny
- historický čas a prostor

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu*
- D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost*
- D-9-2-03 uvede příklady archeologických kultur na našem území*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- D-9-2-01p rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí*
- D-9-2-01p podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty*

Učivo

- člověk a lidská společnost v pravěku

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy

žák

- D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací*
- D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví*
- D-9-3-03 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem*
- D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- D-9-3-01p uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států*
- D-9-3-03p, D-9-3-04p popíše život v době nejstarších civilizací*

Učivo

- nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
- antické Řecko a Řím
- střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy

žák

- D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států*
- D-9-4-02 porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti*
- D-9-4-03 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech*

D-9-4-04 vymezi úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám

D-9-4-05 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-4-03p uvede první státní útvary na našem území

D-9-4-03p uvede základní informace z období počátků českého státu

D-9-4-04p popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti

D-9-4-04p charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí

D-9-4-05p rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské

D-9-4-05p uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu

Učivo

- nový etnický obraz Evropy
- utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj
- islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě
- křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy
- struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev
- kultura středověké společnosti - románské a gotické umění a vzdělanost

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy

žák

D-9-5-01 vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky

D-9-5-02 vymezi význam husitské tradice pro český politický a kulturní život

D-9-5-03 popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky

D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie

D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky

D-9-5-06 na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus

D-9-5-07 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-5-03p popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu

D-9-5-04p, D-9-5-05p uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období

D-9-5-04p, D-9-5-05p pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku

Učivo

- renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou

- zámořské objevy a počátky dobývání světa
- český stát a velmoci v 15. – 18. století
- barokní kultura a osvícenství

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti*
- D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé*
- D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů*
- D-9-6-04 charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích*
- D-9-6-05 na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy*
- D-9-6-06 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- D-9-6-03p uvede základní historické události v naší zemi v 19. století*
- D-9-6-03p vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století*
- D-9-6-04p rozlišuje rozdíly ve způsobu života společnosti jednotlivých historických etap*

Učivo

- Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA
- industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka
- národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
- revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva
- kulturní rozrůzněnost doby
- konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy

žák

- D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky*
- D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů*
- D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu*
- D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv*
- D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

*D-9-7-01p, D-9-7-03p, D-9-7-04p uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky
1. světové války*

D-9-7-01p, D-9-7-05p uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky

Učivo

- první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
- nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy
- mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět
- druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy

žák

D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků

D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce

D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí

D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-8-01p, D-9-8-02p popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě

D-9-8-04p chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti

Učivo

- studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
- vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
- vývoj Československa a od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky
- rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
- problémy současnosti
- věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Dějepis 6. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmě. vztahy</i>
<i>Počátky lidské společnosti Pravěk</i>	Pravěk Časové vymezení Úvod do učiva Význam zkoumání dějin Získávání informací o dějinách Historické prameny	chápe význam dějin jako sdělení minulosti osvojí si práci s časovou přímkou osvojí si základní periodizaci dějin dokáže pracovat s pojmy prostor, čas uveče konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány získá představu o rozdílech způsobu života pravěkých a současných lidí	
<i>Starší doba kamenná</i>	způsob života jednotlivých vývojových typů člověka	rozpozná vývojová stadia člověka seznámí se se způsoby obživy a soužití lidí podle obrázků umět popsat pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty	Z-znalost světových stran
<i>Mladší doba kamenná</i>	způsob života a obživy počátky řemesel	pochopí podmínky a důsledky přechodu k zemědělství pochopí podmínky vzniku řemesel	Z – světové strany, světadíly OSV – komunikace, soc. dovednosti, mezilidské vztahy, kooperace, řešení problémů EV – člověk a příroda
<i>Doba ková</i>	rozvoj řemesel a obchodu zánik rodové společnosti	pochopí důsledky oddělení řemesel od zemědělství jako podmínky pro rozvoj obchodu	Z – zemědělské oblasti
	Naše země v období pravěku Keltové	uvědomí si nerovnoměrnost vývoje v jednotlivých oblastech světa chápe kulturní rozmanitost světa	Z – orientace v mapě
<i>Nejstarší civilizace</i>	Starověk Časové vymezení Oblasti starověkého východu charakteristické rysy oblasti vývoj společnosti náboženské představy počátek písma a kultury přínos starověkých civilizací Mezopotámie Egypt Indie a Čína	pochopí souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých států seznámí se s podstatou společenského uspořádání seznámí se s projevy náboženských představ a vlivem náboženství na chod starověkých států seznámí se s rozvrstvením starověké společnosti, významem otroků pro všechny starověké státy popíše život v době nejstarších civilizací uvádí souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států	
	Řecko kořeny řecké civilizace archaické a klasické období Makedonie helénismus	pochopí podstatu antické demokracie chápe přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury uvědomuje si vlastní a občanskou identitu a nutnost respektovat identitu druhých uvědomí si prolínání kulturních vlivů	EV – příroda a první civilizace

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmě. vztahy</i>
	<p>Řím království republika císařství počátky křesťanství římská kultura rozpad římské říše naše země v době římské</p> <p>Shrnutí</p> <p>Opakování učiva 6. ročníku</p>	<p>učí se chápat formy státní moci uvědomí si význam křesťanství pro vznik raně feudálních států získá představu o životě a jednání osobností a společenských skupin popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše dokáže porovnat barbarské civilizace se světem antiky uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy</p>	<p>VV – řecké umění (stavitelství, sochařství, malířství) ČJ (lit.) - eposy, řecké báje a pověsti VDO – demokracie, despotie, tyranie MKV – sblížování a prolínání kult. vlivů v období helénismu VV – římské umění (stavitelství, sochařství, malířství) ČJ (sloh) – mluvní cvičení VDO – občanská práva EGS – integrace Evropy, vliv Říma na raně střed. státy</p>

Dějepis 7. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmětové vztahy</i>
<i>Raný středověk</i>	Opakování krize císařství křesťanství zánik západořímské říše nový etnický obraz Evropy byzantská, arabská a franská říše první státní útvary na našem území český stát v době knížecí formování prvních státních celků v Evropě boj mezi mocí světskou a církevní křížové výpravy románská kultura a životní styl raného středověku	získává znalosti 1. státních útvarů na našem území získá základní vědomosti z období počátků českého státu vysvětlí úlohu a postavení církve ve středověké společnosti	ČJ – první písemné památky, české pověsti, kroniky OV - národ, vlast, čeští církevní patroni EGS – formování evropských států, klíč. události – vznik Svaté říše římské, křížové výpravy MKV – náš etnický původ EV – historické památky
<i>Vrcholný středověk</i>	rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam český stát za vlády posledních Přemyslovců nástup Lucemburků a vláda Karla IV. gotická kultura a životní styl jednotlivých vrstev v období vrcholného středověku konflikt mezi Anglií a Francií kritika poměrů v církvi a husitství v Čechách	seznamuje se s obdobím rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí	VV – gotické umění (stav., soch., malířství) HV – gotická hudba, husitské písně VDO – Magna charta 1215 – vznik parlamentu MKV – předsudky, stereotypy kat. církve, husitství EV – historické památky
<i>Pozdní středověk</i>	doba poděbradská doba jagellonská Opakování 7. ročníku		EGS – mírové poselství Jiřího z Poděbrad

Dějepis 8. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
<i>Raný novověk</i>	Počátky novověku Humanismus a renesance objevné plavby a jejich společenské důsledky náboženská reformace počátky absolutních monarchií Španělsko a Nizozemí český stát v předbělohorských poměrech třicetiletá válka občanská válka v Anglii	seznámí se s pojmy humanismus, renesance poznává důvody a význam objevných plaveb a poznávání nových civilizací seznámí se s pojmem reformace, jejími příčinami a cíli chápe podstatu pojmů absolutní moc, absolutismus učí se chápat postavení českých zemí v habsburské monarchii i v podmínkách Evropy chápe důsledky náboženské nesnášenlivosti osvojí si pojmy parlamentismus a konstituční monarchie	VV, HV – renesance (stavit., soch., malířství, hudba) ČJ (lit.), – humanismus MKV – poznávání jiných kultur OV – typy států, složky státní moci EGS – reformace, klíč. události – 1492 – objevení Ameriky MKV – předsudky, stereotypy kat. církve
<i>Období od 2. pol. 17. stol. do konce 18. stol.</i>	baroko a životní styl upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce rozvoj vzdělanosti v době osvícenství české země za vlády Marie Terezie a Josefa II. situace ve Francii, Rusku a Prusku, vzestup Velké Británie boj amerických osad za nezávislost, vznik Spojených států amerických	chápe význam osvícenství jako významného myšlenkového předělu, který ovlivnil politický vývoj u nás v Evropě i na americkém kontinentu ujasní si pojem osvícenský absolutismus uvědomí si rozpor mezi projevy absolutní moci a snahami nastupující buržoazie chápe pojem kolonie, uvědomí si význam boje za svobodu	VV, HV – baroko (stav., soch., mal., hudba) ČJ (lit.) – baroko VDO – rekatolizace, náb. nesnášenlivost ČJ (lit.) – osvícenství, klasicismus ČJ (lit.) – poč. národního obrození VDO – USA, Fr. – revoluce (Listina práv a svobod, ústava) EGS – revoluce USA, Fr., VB, 1848 EV – historické památky
<i>Novověk od konce 18. stol. do r. 1848</i>	Velká francouzská revoluce, její průběh a význam pro Francii i evropské dějiny napoleonské války a jejich důsledky průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury národní a osvobozenecská hnutí v Evropě, pojem vlastenectví a požadavek národa na svobodný rozvoj utváření novodobého českého národa rok 1848 v Evropě a v Čechách shrnutí	uvědomí si rozvoj průmyslu jako předpoklad společenských změn chápe národní obrození jako jev celoevropský, seznámí se s příčinami a průběhem českého národního obrození uvědomí si význam obrozeneckých snah významných osobností	VV, HV – klasicismus, romantismus (stav., soch., mal., hudba) ČJ (lit.) – národní obrození, romantismus VDO – občanská společnost EV – prům. revoluce – dopad na živ. prostředí a přírodní zdroje, tech. vynálezy MDV – NO – obroda čes. jaz., knihy, noviny...

Dějepis 9. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmětové vztahy</i>
<i>Novověk od roku 1848 po rok 1918</i>	Opakování 1848 Sjednocovací procesy v Evropě Vznik Rakouska Uherska, občanská válka v USA Mezinárodní situace na přelomu 19. a 20. století a konec století v R-U první světová válka	seznámí se s úsilím o vytvoření jednotlivých národních celků chápe historický rozměr pojmu rasismus seznámí se s příčinami, politickými a sociálními důsledky 1. světové války	MKV – rasismus – otrokářství v USA ČJ (lit.), – umění 2. pol. 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol
<i>Meziválečné období v letech 1918-1939</i>	situace v Rusku, ruské revoluce vznik ČSR, hospodářsko-politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy mezinárodně politická situace Evropy ve 20. letech počátky fašistického hnutí SSSR v meziválečném období světová hospodářská krize a její důsledky první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek, cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky	získá základní poznatky o vzniku samostatné ČSR, poznává hlavní politické představitele	VDO – vznik totalitního zřízení OV – problémy lidské nesnášenlivosti - životní názor (náboženství) MDV - propaganda ČJ (lit.) – literatura 1. pol. 20. stol. VDO – volební systém, formy vlády, Československo – Češi x Němci x Židé EGS – 1. a 2. sv. válka jako mezníky vývoje, vznik SN MKV – rasismus 20. st., lid. solidarita během válek
<i>Období 1939-1945</i>	Protectorát Čechy a Morava druhá světová válka domácí a zahraniční odboj mezinárodní konference a poválečné uspořádání světa poválečné Československo v letech 1945 – 1948 únorový převrat 1948	poznává příčiny, průběh a důsledky 2. světové války, vážit si účastníků odboje chápe nový politický a hospodářský vývoj v Evropě a ve světě	OSV+VDO – holocaust EGS - OSN VDO – totalit. režim MDV - propaganda
<i>Dějiny od poloviny 20. století do současnosti</i>	postavení Československa a jeho postupné začleňování do sféry vlivu SSSR, studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků rozpad koloniálního systému, krize sovětského impéria a „perestrojka“ obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce“ rozpad Československa, vznik ČR Česká republika na přelomu tisíciletí	učí se rozpoznávat znaky totalitních společností chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti	OV – mezinárodní organizace, mezinárodní vztahy EGS – Východ x Západ, NATO, Varšavská smlouva VDO – Československo a komunismus, formy vlády, Listina práv a svobod a Charta 77 ČR do integračního procesu – vstup do EU
	Opakování 9. ročníku		

Po dohodě s vyučujícími občanské výchovy bude část dějepisného učiva (jedná se o období po roce 1948 v Československu a ve světě do současnosti) převedena do osnov výchovy k občanství.

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výchova k občanství je jedním z oborů vzdělávací oblasti Člověk a společnost, která je realizována v 6.– 9. ročníku prostřednictvím vyučovacích předmětů Dějepis a výchova k občanství. Výuka navazuje na vzdělávací oblast – Člověk a jeho svět (1.st.ZŠ). Časová dotace – 1 vyučovací hodina týdně, žáci se dělí podle tříd v rámci ročníku.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výchova k občanství se vyučuje jako samostatný předmět v 7. – 9. ročníku 1 hodinu týdně.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- vyučovací hodina : skupinové vyuč., diskuse, výklad, testy, kvízy,
- reprodukce textu, samostatná práce, dramatizace, PC, projekty,
- beseda (s kurátorkou, Policií ČR, představiteli vězeňské služby a městského úřadu, advokáty, speciál.pedagogy) a návštěvy výstav dle nabídky a možností

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství

- vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti
- vede žáky k orientaci v sociální realitě a začleňování do různých společenských vztahů a vazeb
- otevírá cestu k sebepoznání a poznávání osobností druhých
- pochopení vlastního jednání
- seznámení se vztahy v rodině a širších společenstvích
- seznámení s hospodářským životem a rozvíjení orientace ve světě financí
- rozvíjí orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- přiblíží žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského zapojení jednotlivce do občanského života
- respektování a realizování mravních principů a pravidel společnosti (odpovědnost za vlastní názory, chování a důsledky)
- zaměření na vytváření pozitivních občanských postojů
- rozvíjení vědomí při náležitosti k evropskému společenství
- prevence rasistických a extrémistických postojů
- výchova k toleranci a respektování lidských práv, rovnosti mužů a žen, úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí, ochrana uměleckých a kulturních hodnot
- místo realizace : třídy, učebna PC, prostranství mimo školu

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova :

Osobnostní rozvoj (sebezpoznání, seberegulace, psychohygiena, kreativita)

Sociální rozvoj (poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace a kompetice, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty postoje)

Výchova demokratického občana :

Občanská společnost a škola, Občan a stát, Občan v politickém životě, Principy demokracie

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech :

Objevujeme Evropu, Jsme Evropané, Evropa a svět

Multikulturní výchova :

Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity

Environmentální výchova :

Vztah člověka k prostředí, Lidské aktivity a problematika životního prostředí

Mediální výchova :

Fungování a vliv médií ve společnosti, Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství využíváme pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí zejména strategie, které mají žákům umožnit :

Kompetence k učení :

- chápat probírané oblasti v širším kontextu (dějepisně – zeměpisném, komunikační a informační technologie)
- vyhledávat a třídit informace podle kritérií, vyvozovat závěry
- seznámit se s termíny symboly a dávat je do souvislostí

Kompetence k řešení problémů :

- vnímat společenské problémy ve vývoji
- kritické myšlení
- posuzovat svá řešení z různých společenských aspektů
- hájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní :

- formulovat souvisle a výstižně své názory na společenské dění
- vyslechnout jiný názor a zabývat se jím
- osvojit si postupy při užívání inf.a komunikačních prostředků a naučit se je využívat
- komunikativní dovednosti používat k vytváření kvalitních vztahů

Kompetence sociální a personální :

- umět spolupracovat v týmu, naslouchat a pomáhat, chápat význam samostatné práce
- upevňovat dobré mezilidské vztahy
- umět zhodnotit svoji práci a práci ostatních
- naučit se diskutovat

Kompetence občanské :

- přijímat základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy
- poznat naše kulturní tradice, hist.dědictví a cítit potřebu chránit je
- respektovat přesvědčení druhých lidí a vážit si jejich vnitřních hodnot
- nacházet nenásilnou cestu v řešení konfliktů
- formovat si volní a charakterové vlastnosti

Kompetence pracovní :

- nacházet způsoby využití znalostí ze školy i mimo ni pro svůj další (profesní) rozvoj
- efektivní organizování vlastní práce, správný způsob užívání techniky a vybavení, dodržování pravidel
- orientace v aktivitách potřebných pro uskutečnění podnikatelského záměru a jeho realizace, chápání rizika podnikání

Očekávané výstupy na konci 3. období:

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- M-9-1-10 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání*
- M-9-1-11 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu*
- M-9-1-12 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje*
- M-9-1-13 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají*
- M-9-1-14 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí*
- M-9-1-15 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu*
- M-9-1-16 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem*
- M-9-1-17 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám*
- M-9-1-18 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti*
- M-9-1-19 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- VO-9-1-03p přistupuje kriticky k projevům vandalismu*
- VO-9-1-06p v modelové situaci uplatní dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí*
- VO-9-1-07p respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití*
- VO-9-1-07p uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem*
- VO-9-1-08p rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům*

VO-9-1-09p je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie

VO-9-1-08p respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

Učivo

- naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život
- naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku
- naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny
- kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá
- lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti
- zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-2-01 *objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života*
- VO-9-2-02 *posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek*
- VO-9-2-03 *rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání*
- VO-9-2-04 *popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- VO-9-2-01p *chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním*
- VO-9-2-04p *formuluje své nejbližší plány*

Učivo

- podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál
- vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí
- osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezmena; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady*
- VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti, a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi*
- VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení*
- VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít*
- VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu*
- VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz*
- VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané*
- VO-9-3-08 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- VO-9-3-02p stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků*
- VO-9-3-02p sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi*
- VO-9-3-03p ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet*
- VO-9-3-04p uvede příklady služeb, které banky nabízejí občanům*
- VO-9-3-07p uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany*

Učivo

- majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- peníze – funkce a podoby peněz, formy placení
- hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní
- banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost
- principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání

ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-4-01 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky*
- VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu*
- VO-9-4-03 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů*
- VO-9-4-04 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů*
- VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu*
- VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství*
- VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci*
- VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování*
- VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů*
- VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady*
- VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- VO-9-4-02p uvede základní prvky fungování demokratické společnosti*
- VO-9-4-02p chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy*
- VO-9-4-02p uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání*
- VO-9-4-04p vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů*
- VO-9-4-05p na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu*
- VO-9-4-05p uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele*
- VO-9-4-08p uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání*
- VO-9-4-09p uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků*
- VO-9-4-09p vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu*
- VO-9-4-10p rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy*
- VO-9-4-10p v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací*

Učivo

- právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu
- státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev

- lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy

žák

- VO-9-5-01 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování*
- VO-9-5-02 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích*
- VO-9-5-03 uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory*
- VO-9-5-04 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva*
- VO-9-5-05 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu*
- VO-9-5-06 uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizi nevojenského charakteru*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- VO-9-5-01p uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování*
- VO-9-5-01p, VO-9-5-02p uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, a ví o výhodách spolupráce mezi státy*
- VO-9-5-06p uvede příklady mezinárodního terorismu*

Učivo

- evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.)
- globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy, včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchova k občanství 7. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmě. vztahy
<i>Naše škola</i>	Život ve škole, práva a povinnosti žáků, školní řád, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy, vklad vzdělání pro život, Rada školy, SRPŠ, PPP	Žák vysvětlí - pravidla chování ve škole, školní povinnosti, význam vzdělání - funkci důležitých institucí obce a kraje	Výchova dem. občana Osob.a soc.vývoj Výchova ke zdraví
<i>Naše obec, region, kraj</i>	Důležité instituce(zastupitelstvo, rada), zajímavá a památná místa, zvyky, obyčeje, místní tradice, významní rodáci, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku	- pozná místní tradice, památky a významné osobnosti - objasní symboly státu a způsob jejich používání - rozliší vlastenectví od nacionalismu - odsoudí vandalismus a vystupuje proti němu	Výchova dem. občana Osob.a soc.vývoj Multikult. výchova Zeměpis, Dějepis, ČJ, VV, Přírodopis
<i>Naše vlast</i>	Pojem vlasti a vlastenectví, památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly, svátky, významné dny.	- vybírá z nabídky kulturních institucí akce, které ho zajímají - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj, uvědomuje si vliv reklamy na chování a mínění lidí	Umění a kultura Informační komunikační technologie Mediální výchova EGS Výchova dem. občana Osob.a soc.vývoj
<i>Kulturní život</i>	Kultura hmotná/ nehmotná, funkce kultury, rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice a památky, kulturní bohatství, kulturní instituce, kultura etnická a národní, kulturní vzorce, prostředky masové komunikace, masmédiá	- uvědomuje si nutnost vzájemné solidarity a možnost vlastní pomoci lidem v nouzi - objasní potřebu tolerance ve společnosti	
<i>Lidská setkání</i>	Přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, společnost a vztahy mezi lidmi, rovnost/nerovnost, postavení mužů a žen, lidská solidarita, porozumění, pomoc v nouzi, společenské role	- respektuje odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoj k menšinám - rozlišuje formy vlastnictví, nutnost dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví, rozlišuje movitý/nemovitý majetek, vysvětlí funkci peněz, dodržení zásady hospodárnosti, je si vědom rizika hospodaření s penězi	
<i>Majetek, peníze, hospodaření</i>	Majetek a druhy vlastnictví, movitý/nemovitý majetek, práce jako zdroj bohatství a majetku, peníze a jejich funkce, mzda, plat, zisk, hospodaření s penězi, rozpočet rodiny, životní úroveň		Soc. výchova, člověk a svět práce, Matematika, Dějepis, finanční gramotnost
<i>Člověk ve vývoji</i>	Životní cyklus, etapy a charakteristika	Žák - dovede vyjmenovat a charakterizovat jednotlivé etapy života, chápe sebe jako součást tohoto vývoje	Člověk a příroda
<i>Vztahy mezi lidmi</i>	Socializace, spol.skupiny, osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace, konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti, vlastnosti člověka, povaha, temperament, inteligence, sebepoznání, charakter, vůle, využívání volného času, životní cíle a plány, osobní kázeň a aktivita při seberozvoji	- chápe nutnost jedince být součástí společnosti - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v životních situacích, neshody s druhými řeší nenásilným způsobem - rozpozná netolerantní, rasistické a extremistické projevy v chování lidí, je aktivní vůči projevům lidské nesnášenlivosti	Jazyk a jazyková komunikace Osobnostní a soc. výchova Člověk a zdraví Člověk a svět práce
<i>Zásady lidského soužití</i>	Morálka a mravnost, etika, svoboda, vývoj morálky, náboženství jako zdroj pravidel pro morálku, morálka a právo	- dokládá přínos spolupráce lidí při řešení úkolů, cílů (v rodině, ve škole, v obci)	Dějepis

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmě. vztahy
<i>Podobnost a odlišnost lidí</i>	Projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání, svoboda a její hranice, rovnost mezi lidmi, dokumenty upravující lidská práva a svobody, svobody v soukromém a veřejném životě, hospodářská, sociální a kulturní práva občanů a národnostních menšin, práva dětí.	<ul style="list-style-type: none"> - snaží se o realističtější hodnocení vlastní osobnosti, posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních a společných cílů (význam vůle) - rozpoznává projevy záporných charakterových vlast. u sebe i druhých, kriticky hodnotí a koriguje svoje chování a jednání - pokouší se usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, překonávat osobní nedostatky, pěstovat zdravou sebedůvěru - chápe spjatost společenských problémů s problémy ekologickými - uvádí příklady, jakým způsobem se podílet na řešení problémů a jak on sám se může na řešení zúčastnit 	<p>Výchova k myšlení v evr. a glob. souvislostech Environmentální výchova Mediální výchova Člověk a příroda</p>
<i>Globální problémy naší doby</i>	Pojmy – domov, širší domov, planeta Země, běžné problémy ve spojení s problémy celosvětovými, které jsou součástí našeho života, a jejich řešení. Vzájemná provázanost ekologických a společenských problémů (ekologie). Životní úroveň v různých oblastech světa, negramotnost, rasové problémy, náboženské problémy, nebezpečí válek. Příroda a kultura – konzumní společnost, nebezpečí reklamy, zábavní průmysl		

Výchova k občanství 8. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmě. vztahy</i>
<i>Člověk a city</i>	Chování, temperament, city, prožívání citů (mimika, pantomimika), nálada, kolísavost nálad, odlišnost citů, afekt, příjemné a nepříjemné citové stavy, žárlivost, strach, úzkost, deprese, stud x radost, vášně, veselost; egoismus, altruismus, vyšší city, k čemu jsou člověku city dobré, agrese, týrání – řešení	<ul style="list-style-type: none"> - žák dovede vysvětlit, co je to chování, co v něm je vrozené, jak je může ovlivnit výchova a příklady druhých - rozpoznává příjemné a nepříjemné city, chápe neopakovatelnost lid. cit., individuálnost, dovede vysvětlit vazbu k lidskému zdraví - uvědomuje si možné následky silných afektů a ztráty zábrán v davu - kriticky hodnotí projevy agrese, zaujímá aktivní postoj ke všem formám týrání, uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace ve vztahu k druhým 	Osobnostní a soc.výchova Mediální výchova
<i>Člověk a rodinný život</i>	Rodina – základ společnosti, manželství, připravenost na manželství a překážky manželství, formy sňatku, vztahy mezi manžely (tolerance, věrnost, odpovědnost), rodina a Zákon o rodině, role matky, otce, vztahy rodičů a dětí, řešení konfliktů v rodině, náhradní rodičovská péče (pěstounství, adopce), rozpad manželství	<ul style="list-style-type: none"> - žák chápe společenský význam rodiny - uvědomuje si zodpovědný přístup k zakládání manželství - vymezí hodnoty člověka, které hrají důležitou roli při navazování partnerských vztahů - vysvětlí rizika spojená s předčasnou sexuální zkušeností - dovede vysvětlit vzájemnou rovnoprávnost v právech a povinnostech manželů - posoudí vzájemná práva a povinnosti rodičů a dětí - vyloží negativní důsledky rozpadu manželství a následnou povinnost rodičů po rozvodu 	Osobnostní a soc.výchova Mediální výchova
<i>Člověk a pracovní život</i>	Profese- zaměstnání, práce jako poslání, vztah k práci, pracovní úspěch, podnikání, Zákoník práce, význam sebepoznání pro volbu svého povolání, důležitost vzdělání – lepší uplatnění na trhu práce, Úřad práce – nabídka pracovních míst	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíl povolání/zaměstnání - chápe význam práce jako zdroje obživy a nutnost vnitřního vztahu k tomu, co dělá - dovede vyjmenovat faktory, které jsou zdrojem pracovního úspěchu - chápe význam vzdělání pro lepší výběr pracovních příležitostí - posoudí možnosti vzdělávání a přípravy na povolání v rámci regionu - je schopen orientace v problémech nezaměstnanosti - vyhledá v Zákoníku práce předpisy týkající se pracovního poměru - dovede vysvětlit klady a zápory v práci podnikatele a státního zaměstnance - objasní význam nutnosti sebepoznání při rozhodování o své cestě k volbě povolání, konkretizuje možnosti, jak získat informace o volbě povolání 	Osobnostní a soc.výchova Mediální výchova Člověk a svět práce

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmě. vztahy
<i>Moje země – můj domov</i>	Občan obce, občan státu, státní občanství (dvojí občanství), nabývání a pozbývání občanství, práva a povinnosti občanů, povinnost státu k občanům (nemoc.dávky, starobní důchod, soc.a lék.péče)	<ul style="list-style-type: none"> - žák dovede vysvětlit pojmy vlast, domov, občanství - objasní, proč je nutné se podílet na společné odpovědnosti ke své zemi, a jaké povinnosti vůči ní má - vysvětlí, jaké povinnosti má stát k němu jako občanovi - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů, přiměřeně uplatňuje svá práva, uvědomuje si povinnosti - respektuje práva a zájmy druhých, dovede uvést příklady dávek a příspěvků, které získávají občané od státu, objasní význam daní 	<p>Výchova demokratického občana Osobnostní a soc.výchova Výchova k myšlení v evr. a glob. souvislostech Zeměpis</p>

Výchova k občanství 9. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
<i>Právo, společnost, právní řád</i>	Právní normy, právní vztahy Úkoly práva Právo-povinnost Způsoby vzniku právní normy Právní řád – Právní řád ČR Fyzická a právnická osoba Právní subjektivita Způsobilost činit právní úkony Nástroje práva : zákony, smlouvy, sankce, soudy (státní zastupitelství, advokát, notář)	- objasní rozdíl právní norma /právní vztah, dovede vyjmenovat úkoly práva - objasní význam úprav důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika porušování (porušování předpisů silničního provozu) - rozlišuje mezi fyzickou a právnickou osobou, dovede vysvětlit, co je způsobilost činit právní úkony - uvede příklady smluv upravujících občanské právní vztahy, koupě, pronájem,... - pozná protiprávní jednání, dovede rozlišit přestupek a trestný čin, uvede příklady - chápe význam a smysl sankcí - dovede charakterizovat práci státního zastupitele, advokáta a notáře	Výchova demokratického občana
<i>Stát a právo</i>	Vznik a úkoly státu Formy státu (monarchie, republika) Autokracie, demokracie, totalita Unitární a federativní stát Zásady demokracie Demokracie přímá/nepřímá Podíl občanů na řízení společnosti Ústava ČR Listina základních práv a svobod	- dovede vysvětlit nutnost vzniku státu a jeho úkoly - rozlišuje nejčastější typy a formy státu - objasní hlavní úkoly složek státní moci, jejich orgánů a institucí, vysvětlí smysl voleb - vyjmenuje výhody demokratického řízení státu v životě občanů - dovede charakterizovat Ústavu ČR a její jednotlivé hlavy - dovede jmenovat některé ze základních práv a svobod politických, hospodářských, kulturních a sociálních práv z Listiny základních práv a svobod	Dějepis Výchova demokratického občana
<i>Stát a hospodářství</i>	Ekonomie Trh – druhy trhů Cena (vztah cena/hodnota) Primární, sekundární a terciární sektor Úloha konkurence, obchod, peníze,zisk Účastníci tržního hospodářství (domácnosti,firmy) Rozpočtová politika – státní rozpočet,daně, clo, měnová pol.	- objasní principy tržního hospodářství a podstatu fungování trhu – nabídka/poptávka, zisk, cenová pol. - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu, služeb, uvede příklady jejich součinnosti - vysvětlí funkci peněz - vysvětlí druhy daní - popíše způsob tvorby st.rozpočtu, zdroje příjmů a výdaje	Člověk a svět práce Mediální výchova Finanční gramotnost
<i>Mezinárodní spolupráce a evropská integrace</i>	Etnikum Diskriminace Mezinárodní právo OSN a jeho orgány EU NATO	- dovede definovat příslušnost k určitému etniku - umí objasnit, že ČR je demokratický stát, ve kterém jsou práva menšiny chráněna proti zlovlivě většiny - popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možnost způsobu jejich uplatňování - vysvětlí, co je to OSN, a jmenuje jeho orgány - uvede významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má ČR vztah, popíše význam a výhody spolupráce mezi státy - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří svůj názor a uvede možné důsledky pro život lidí - jmenuje příklady mezinárodního terorismu, zaujme postoj ke způsobům jeho potírání	Dějepis Přírodopis Osobn.a sociál.výchova Výchova demokratického občana Výchova k myšlení v evr.a glob souvislostech Multikult.výchova

Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž jsou **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je, v zájmu zachování celistvosti oboru, umístěn celý v této vzdělávací oblasti. Do vzdělávacího oboru Přírodopis je v 8. ročníku integrovaná jedna hodina vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví, protože úzce souvisí s tématickým okruhem Biologie člověka.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět Fyzika je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda a je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8 a 9. ročníku dvě hodiny týdně. Výuka probíhá v odborné učebně fyziky a chemie. Ve vyučovacích hodinách se provádějí demonstrační pokusy, je také využívána videotechnika. Součástí výuky jsou laboratorní práce. Výuku fyziky doplňují exkurze – návštěva Technického muzea, planetária, Jaderné elektrárny Dukovany. Na vyučovací předmět navazuje v 9. ročníku volitelný předmět Praktika z fyziky s dotací 2 hodiny týdně.

Vzdělávání v předmětu fyzika:

- směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí
- vede k rozvíjení a upevnování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- vede k vytváření a ověřování hypotéz
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)
- samostatné pozorování

Řád učebny fyziky je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.

Předmět fyzika úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:
chemie – jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomové teorie
přírodopis – světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů, srdce – kardiostimulátor
zeměpis – magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Toto téma se nejlépe uplatňuje při práci žáků při řešení laboratorních úloh, případně frontálních pracích, práci ve skupinách. Žák musí porozumět dané řešené úloze, musí se při činnostech tohoto druhu umět ovládat, spolupracovat se spolužákem, zvládat vlastní chování, podřídit se tomu, kdo má větší znalosti a schopnosti. Získává dovednosti pro řešení konfliktů, učí se kompromisu.

V oblasti postojů se učí utvářet postoj k sobě i druhým. Učí se hodnotit pomoc a spolupráci, uvědomuje si různost názorů a přístup k řešení problémů různým způsobem.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Žák si musí uvědomit při probírání různých zákonů jako je zákon Newtonův, Ohmův, Pascalův, při poznávání prvků v tabulce – Mendělejev, učivu o atomu a jeho štěpení – M. Sklodovská a P. Curie, elektřina – Volta, Ampér, Ohm, důležitost těchto jmen evropských osobností. Je však informován i o dalších důležitých objevech ze starověku – Archimédes apod. Žáci se seznamují s evropskými a globálními dimenzemi v efektivním využívání zdrojů energie v praxi, výrobou a potřebou energie v globálním měřítku, s možnostmi dalšího rozvoje vědy a techniky.

Multikulturní výchova

Výchova dotýkající se mezilidských vztahů je uplatňována při výuce fyziky stejně jako v ostatních předmětech především dobrou vnitřní atmosférou ve výuce, pochopením problému žáka učitelem a opačně vhodným chováním žáků k učiteli. V kvalitně probíhající hodině by měla být dobrá, klidná atmosféra a vzájemná důvěra. Učitel musí svým přístupem usměrnit chování žáků úspěšných vzhledem k žákům s problémy učení.

Environmentální výchova

Vede žáky k pochopení vztahů člověka a přírody. Tyto vztahy je možno využít při výuce témat: Gravitační síla, zákon gravitace, magnetické pole, magnet, difúze, zákon setrvačnosti, zákon vzájemného působení těles, zákon Archimédův, zákon Pascalův, přeměny energií, zákon Ohmův, zákony odrazu a lomu světla. Pochopení těchto vztahů vede k uvědomování si podmínek života a možnosti jejich ohrožení. Témata jako jsou přeměny energií, plavání těles – ekologické katastrofy, umožní žákům objektivně hodnotit ekologické problémy, pochopit důležitost využití obnovitelných zdrojů energie, možnosti a způsoby šetření s energií, principy hospodaření s těmito zdroji. Žáci se učí komunikovat o problémech životního prostředí – skleníkový efekt, vyčerpané zdroje surovin – racionálně vyjadřují svá stanoviska. V tématech mechanické vlastnosti kapalin a plynů zdůvodňují význam vody a ovzduší pro život na Zemi.

Mediální výchova

Média a komunikace představují v současnosti stále větší zdroj získávání zkušeností a poznatků pro současného člověka. Žáci jsou vedeni k tomu, aby získávali nové informace o nových technických objevech a zdokonalování techniky z tisku, různých encyklopedií, internetu a technických časopisů a dále tyto informace svým přirozeným způsobem předávali ostatním spolužákům formou referátů.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, třídění a propojování informací
- k používání odborné terminologie
- k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat

Kompetence komunikativní

- práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě

Kompetence sociální a personální

- využívání skupinového vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- učitel vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- učitel podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

Očekávané výstupy na konci 3. období:

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy

Žák

- F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa*
- F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí*
- F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty*
- F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- F-9-1-01p změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a tělesa – délku, hmotnost, čas*

Učivo

- **měřené veličiny** – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas
- **skupenství látek** – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difúze

POHYB TĚLES. SÍLY

Očekávané výstupy

Žák

- F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu*
- F-9-2-02 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles*
- F-9-2-03 změří velikost působící síly*
- F-9-2-04 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici*
- F-9-2-05 využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích*
- F-9-2-06 aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- F-9-2-01p rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu*
- F-9-2-02p zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů*
- F-9-2-04p rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla*
- F-9-2-05p předvídá změnu pohybu těles při působení síly*
- F-9-2-06p aplikuje poznatky o jednoduchých strojích při řešení jednoduchých praktických problémů*

Učivo

- **pohyby těles** – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý
- **gravitační pole a gravitační síla** – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
- **tlaková síla a tlak** – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí
- **třecí síla** – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi
- **výslednice dvou sil stejných a opačných směrů**
- **Newtonovy zákony** – první, druhý (kvalitativně), třetí
- **rovnováha na páce a pevné kladce**

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Očekávané výstupy

Žák

- F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů*
- F-9-3-02 předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- F-9-3-01p využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů*

Učivo

- **Pascalův zákon** – hydraulická zařízení
- **hydrostatický a atmosférický tlak** – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
- **Archimédův zákon** – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách

ENERGIE

Očekávané výstupy

Žák

- F-9-4-01 určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa*
- F-9-4-02 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem*
- F-9-4-03 využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh*
- F-9-4-04 určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem*
- F-9-4-05 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- F-9-4-02p uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)*
- F-9-4-03p rozpozná vzájemné přeměny různých forem energie, jejich přenosu a využití*
- F-9-4-04p rozezná v jednoduchých příkladech teplo přijaté či odevzdané tělesem*

F-9-4-05p pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Učivo

- **formy energie** – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením
- **přeměny skupenství** – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny, obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie

ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy

Žák

- F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku*
- F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- F-9-5-01p rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz*
- F-9-5-02p posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka*

Učivo

- **vlastnosti zvuku** – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy

Žák

- F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu*
- F-9-6-02 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí*
- F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností*
- F-9-6-04 využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů*
- F-9-6-05 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní*
- F-9-6-06 zapojí správně polovodičovou diodu*
- F-9-6-07 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh*
- F-9-6-08 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- F-9-6-01p sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod*
- F-9-6-02p vyjmenuje zdroje elektrického proudu*
- F-9-6-03p rozliší vodiče od izolanů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití; rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla*
- F-9-6-07p zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití*

Učivo

- **elektrický obvod** – zdroj napětí, spotřebič, spínač
- **elektrické a magnetické pole** – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- **vlastnosti světla** – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem

VESMÍR

Očekávané výstupy

Žák

- F-9-7-01 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet*
- F-9-7-02 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- F-9-7-01p objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země*
- F-9-7-02 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností*
 - zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci
 - osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru

Učivo

- **Sluneční soustava** – její hlavní složky; měsíční fáze
- **Hvězdy** – jejich složení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Fyzika 6. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Látka a těleso</i>	<p>Látka a těleso Stavba látek Látky pevné, kapalné a plynné</p> <p>Síla, vzájemné působení těles Gravitační síla, pole Atom a molekula</p> <p>Částicové složení látek</p>	<p>Vysvětlí pojem těleso, rozliší jej od látky, popíše tvar a vlastnosti tělesa. Osvojí si charakteristiky pevných, kapalných a plynných látek i těles pomocí jejich vlastností: tekutost, tvárnost, volný povrch, rozpínavost, stlačitelnost. Dokáže popsat vzájemné působení těles a některé jeho projevy. Chápe pojem síla, pozná a popíše účinky gravitační síly a jejího pole. Chápe, že věci kolem nás jsou sice velmi rozmanité, ale všechny se skládají z atomů a molekul. Dokáže vysvětlit, že částice jsou v neustálém neuspořádaném pohybu, popíše Brownův pohyb a dokáže vymyslet a popsat pokus na difúzi i kde se s ní může setkat v běžném životě. Na základě těchto poznatků vysvětlí některé vlastnosti pevných, kapalných i plynných látek</p>	EV – vztah člověka a přírody
<i>Látka a těleso</i>	<p>Elektrické vlastnosti látek Elektrizace El. síla Elektrické pole Elektrování těles</p>	<p>Popíše a vymodeluje model atomu, pojmenuje jeho části i částice v nich. Vysvětlí jak na sebe jednotlivé částice silově působí. Chápe pojem elektrická síla i elektrické pole. Popíše elektrování těles při vzájemném dotyku a na jednoduchých pokusech ukáže vzájemné působení zelektrovaných těles přitažlivými a odpuzivými silami. Popíše iont kladný i záporný, vysvětlí rozdíl mezi ním a neutrálním atomem.</p>	
<i>Látka a těleso</i>	<p>Magnetické vlastnosti látek Magnety přírodní a umělé Póly magnetu</p> <p>Magnetické pole</p> <p>Magnetizace látky</p> <p>Magnetické pole Země Využití mg. pole Země</p>	<p>Vysvětlí, z jakých látek jsou magnety vyrobeny, rozliší přírodní a umělé. Vysvětlí pojem feromagnetická látka. Vyjmenuje části magnetu – oba póly – severní a jižní, i netečné pásmo. Popíše jejich vlastnosti. Vysvětlí pojem magnetické pole i vzájemné působení dvou shodných pólů magnetů i dvou neshodných pólů, i magnetů na tělesa z feromagnetických látek. Na jednoduchých pokusech s pilinami ukáže magnetické pole, vysvětlí rozdíly mezi elektrickým, magnetickým a gravitačním polem. Na jednoduchých pokusech ukáže magnetizaci látky, rozliší magneticky měkkou ocel od magneticky tvrdé. Vysvětlí jejich vlastnosti. Popíše magnetické vlastnosti Země, orientuje se v pojmech severní a jižní zeměpisný pól, i v pojmech severní a jižní zeměpisný pól. Popíše kompas a buzolu, vysvětlí jejich použití.</p>	Z – zeměpisné póly OSV – orientace v přírodě

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
<i>Látka a těleso</i>	Fyzikální veličiny Porovnávání vlastností těles Měření délky pevného tělesa Jednotky délky Měření délky Zásady správného měření	Vysvětlí pojem fyzikální veličina, dokáže porovnat velikosti fyzikálních veličin stejného druhu, vyjmenuje značky i jednotky používaných fyzikálních veličin. Osvojí si jednotku délky, seznámí se i s její historií, s jejími násobky a díly. Vyjmenuje některá délková měřidla a umí je použít k měření délky těles. Osvojí si pojmy jednotka, nejmenší dílek a odchylka měření. Vypočítá průměrnou hodnotu naměřených délek.	
<i>Látka a těleso</i>	Měření objemu tělesa Jednotky objemu Měření objemu	Osvojí si základní jednotku objemu, její díly i násobky a to i se vztahem k jednotce litr, hektolitr, mililitr. Měří objem kapalných i pevných těles pomocí odměrného válce, určí přesnost měření.	
<i>Látka a těleso</i>	Měření hmotnosti tělesa Rovnoramenné váhy Jednotky hmotnosti	Rozezná hmotnost od gravitační síly, chápe pojem hmotnost. Popíše rovnoramenné váhy, umí je použít pro měření hmotnosti pevných i kapalných těles. Zná jednotky hmotnosti a bezpečně je převádí mezi sebou.	
<i>Látka a těleso</i>	Měření hustoty Hustota Výpočet hustoty Jednotky hustoty Výpočet objemu a hmotnosti pomocí hustoty	Osvojí si vztah pro výpočet hustoty, vysvětlí hustotu látek na příkladech pomocí matematicko-fyzikálních tabulek. Vyjmenuje jednotky hustoty a dokáže je převést mezi sebou. Pomocí vztahu vypočítá jednoduché příklady na výpočet hustoty tělesa a jeho hmotnosti.	
<i>Látka a těleso</i>	Měření času Jednotky času	Osvojí si postup při měření času. Rozezná jednotky času a převádí je mezi sebou	
<i>Látka a těleso</i>	Měření teploty Jednotky teploty Délková a objemová roztažnost Měření teploty Měření teploty v závislosti na čase	Popíše teploměr, používá jednotku i značku teploty. Orientuje se v druzích teploměrů i jejich použití, vysvětlí zásady měření teploty. Na jednoduchých pokusech vysvětlí změnu objemu kapalného, pevného i plynného tělesa při změně teploty. Vy světlí co to je bimetalový pásek. Popíše termograf a orientuje se ve čtení grafu.	
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Elektrický proud El. obvod El. proud El. napětí Vodiče a izolanty Vedení el. proudu Pojistka	Nakreslí schématické značky jednotlivých součástí el. obvodu, nakreslí schéma jednoduchého el. obvodu, sestaví ho. Používá pojmy el. proud, el. napětí, zná značky a jednotky el. proudu a napětí. Rozděluje látky na vodiče a nevodíče el. proudu. Umí vysvětlit, proč některé látky vedou a jiné nevedou el. proud.	
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Magnetické pole el. proudu Magnetické účinky el. proudu Cívka s el. proudem Elektromagnet Galvanometr El. zvonek	Na jednoduchých pokusech vysvětlí pojem magnetické pole v okolí vodič s el. proudem a příčinné souvislosti mezi el. proudem a magnetickým polem. Určí magnetické póly cívky s pomocí magnetky. Vyjmenuje rozdíly mezi magnetickým polem vytvořeným tyčovým magnetem a cívky s proudem. .	

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Rozvětvený elektrický obvod Rozvětvený a nerozvětvený el. obvod Sestavení el. obvodu	Rozlišuje pojmy rozvětvený a nerozvětvený el. obvod. Dokáže nakreslit schémata rozvětveného i nerozvětveného el. obvodu, sestaví je pomocí pomůcek ve školních stavebnicích. Osvojí si závěr pokusů o velikosti el. proudu v jednotlivých částech obou obvodů.	
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Základní pravidla bezpečnosti Bezpečnost při zacházení	Zná základní pravidla pro používání el. spotřebičů a pro práci s el. proudem. Zná výstražnou značku pro nebezpečí el. proudu a ví jak se má v její blízkosti chovat.	OSV – chránit sebe i druhé před možným zraněním
	Laboratorní úlohy <i>Určení hmotnosti tělesa</i> <i>Určení hustoty pevné látky</i> <i>Měření teploty vody v závislosti na čase</i>	Používá laboratorní váhy s užitím aretace, změří hmotnost pevného i kapalného tělesa. Naměřené hodnoty zapíše do připraveného protokolu, převádí jednotky hmotnosti i objemu, používá sadu závaží. Rozhodne, které veličiny musí změřit, aby mohl určit hustotu. Změří hmotnost a objem tělesa, pomocí vzorce vypočítá hustotu. Vyhledá v tabulkách, které látky daná hustota odpovídá. Naměřené hodnoty i závěr zapíše do připraveného protokolu K měření teploty používá laboratorní teploměr a k měření času stopku. Určí nejmenší dílek, rozsah i odchylku. Teplotu měří v průběhu času a naměřené hodnoty zapisuje do tabulky. Na závěr vypracuje graf. Naměřené hodnoty i závěr zapíše do připraveného protokolu	OSV – získávání praktických dovedností
	Závěrečné opakování		OSV – aplikace získaných znalostí v praxi

Fyzika 7. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Pohyb těles. Síly.</i>	Pohyb a klid tělesa Pohyb a klid, relativnost pohybu Druhy pohybu Rychlost Výpočet rychlosti Znázornění síly čase Průměrná rychlost	Má představu o mechanickém pohybu a jeho relativnosti, uvádí ji do souvislosti s příklady ze života – pohyb auta vzhledem k okolní krajině, pohyb cestujícího v jedoucím vlaku, ... Rozlišuje pojmy trajektorie, dráha, na příkladech rozlišuje různé druhy pohybu . Analýzou vytvoří i definici těchto pohybů. Používá pojmy dráha, rychlost, čas, za pomoci vzorců tyto veličiny vypočítá. Experimentálně i výpočtem určí průměrnou rychlost pohybu tělesa.	EGS – pohyb je základní vlastností hmoty
<i>Pohyb těles. Síly.</i>	Síla a její měření Znázornění síly Jednotky síly Gravitační síla	Znázorní sílu pomocí orientované úsečky. Používá značku i jednotku síly, zná její násobky i díly. Osvojí si algoritmus pro výpočet gravitační síly, její velikost měří siloměrem.	
<i>Pohyb těles. Síly.</i>	Skládání sil stejného směru, opačného směru, výslednice sil Skládání sil různých směrů	Dovede složit síly působící stejným i opačným směrem a to jak experimentálně, tak graficky, chápe princip skládání sil, užívá pojem výslednice. Skládá síly různého směru pomocí rovnoběžníku sil.	M – grafické sčítání a odčítání úseček, rovnoběžník
<i>Pohyb těles. Síly.</i>	Posuvné a otáčivé účinky sil Účinky síly Závislost síly na hmotnosti Zákon setrvačnosti Závislost rychlosti tělesa na působící síle Vzájemné působení sil Moment síly, jednotky Rovnováha na páce Rovnoramenné váhy Kladka pevná a volná Kladkostroj	Orientuje se ve vzájemném působení těles a polí. Na příkladech rozlišuje účinky posuvné, otáčivé a deformační. Ověří závislosti posuvných účinků na velikosti síly a na hmotnosti tělesa. Používá poznatků prvního Newtonova pohybového zákona – zákona setrvačnosti k objasnění jevů z běžného života. Objasní vzájemné působení sil – třetí Newtonův zákon. Řeší úlohy pomocí Newtonových pohybových zákonů. Užívá pojem páka, rameno síly, moment síly. Používá jeho jednotku. Při výpočtech uplatňuje podmínky pro rovnováhu na páce. Vysvětlí užití a účelnost páky v běžném životě, popíše jednotlivá zařízení . Poznává kladku pevnou, volnou i kladkostroj a vysvětlí jejich použití. Uplatňuje algoritmus výpočtu rovnováhy na těchto jednoduchých strojích k základním výpočtům. Sestaví jednoduchou soustavu k ověření znalostí o jednoduchých strojích.	OSV – bezpečnost silničního provozu
<i>Pohyb těles. Síly.</i>	Deformační účinky síly Tlaková síla Tlak – jednotky, výpočet tlaku Třecí síla Závislost tření na jakosti povrchu Využití tř. síly v praxi	Rozlišuje pojem tlaková a tahová síla, vyjmenuje příklady účinků těchto sil. Ze závislosti tlakové síly na velikosti plochy určí tlak na danou plochu Změří velikost třecí síly, na základě zkoumání závislosti velikosti třecí síly na jakosti stykových ploch a na velikosti tlakové síly vysloví závěr. Objasní význam třecí síly v praxi, účelnost jejího zmenšování nebo naopak zvětšování.	EV – působení tlaku a tření v dopravě
<i>Mechanické vlastnosti tekutin</i>	Mechanické vlastnosti kapalin Hydrostatický tlak Pascalův zákon Hydraulická zařízení	Objasní účinky vnější tlakové síly na hladinu kapaliny, k vysvětlení jevů užívá Pascalova zákona, popisuje pokusy a objasní je. Nakreslí jednoduché schéma hydraulického zařízení, vysvětlí je a popíše jeho užití v praxi.	

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
	Hydrostatický tlak Vztlaková síla Archimédův zákon Působení vztlakové síly Plování těles	Na základě pokusů se seznámí s účinkem gravitační síly na kapalinu, popíše tlakovou sílu kolmo na dno i hydrostatický tlak, vysvětlí jeho příčiny. Vysvětlí existenci a příčiny vztlakové síly, její využití v praxi, odříká Archimédův zákon, dokáže jej vysvětlit a jeho poznatky používá k výpočtům. Vyvodí podmínky pro plování těles v kapalině a určí souvislost velikosti ponořeného objemu tělesa a hustotou kapaliny.	
<i>Mechanické vlastnosti tekutin</i>	Mechanické vlastnosti plynů Atmosférický tlak Měření atmosférického tlaku Tlak plynu v uzavřené nádobě Vztlaková síla v plynech	Vysvětlí pojmy a příčiny atmosférického tlaku a tlakové síly s ním související, ověří to pokusem. Popíše Torricelliho pokus jako princip měření atmosférického tlaku. Vyjmenuje a popíše přístroje k měření atmosférického tlaku i tlaku uvnitř nádoby. Aplikuje platnost Archimédova zákona v atmosférickém tlaku. Dokáže vysvětlit význam těchto poznatků v praxi – balóny. Rozliší pojmy přetlak, podtlak.	
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Světelné jevy Zdroje světla Šíření světla Rychlost šíření světla Vznik stínu Měsíční fáze Zákon odrazu světla Zobrazení rovinným a kulovými zrcadly Lom světla Rozklad světla optickým hranolem	Popíše příčiny světelných jevů, nikoliv jejich princip. Používá pojmy světelný zdroj, optické prostředí, šíření světla, uvede hodnotu rychlosti světla ve vakuu. Vysvětlí vznik stínu i polostínu. Vyjmenuje měsíční fáze, zatmění Slunce i Měsíce. Formuluje zákon odrazu světla, dokáže ho ověřit na pokusu. Sleduje zobrazení tělesa rovinným zrcadlem a graficky ho znázorní. Rozlišuje kulová zrcadla a popíše jejich použití Na pokusu pozoruje lom světla, popíše jej na hranolu, dokáže jej znázornit graficky. Na základě pokusů optickým hranolem popíše spojité spektrum a tyto poznatky aplikuje na použití v přírodě – duha.	Př – poznávání Země a přírodních podmínek Z – pohyb Země a Měsíce
	Laboratorní úlohy <i>Určení průměrné rychlosti nerovnoměrného pohybu</i> <i>Ověření podmínky pro rovnováhu na páce</i> <i>Určení objemu pevného tělesa pomocí Archimédova zákona</i>	Určí vztah pro výpočet průměrné rychlosti, určí, které veličiny musí zjistit i která měřidla použije. U délkového měřidla i u stopek určí rozsah, nejmenší dílek i odchylku měření. Změří délku i čas a vypočítá průměrnou hodnotu. Sestaví rovnoramennou páku, pomocí vztahu pro rovnovážnou polohu na páce vytváří sám jednotlivé kombinace a ověří je pomocí pokusu. Pracuje se závažími o hmotnosti 50 g, umí určit jak velkou silou působí na páku, určí rameno síly a vypočítá její moment. Naměřené hodnoty zapíše do připraveného protokolu, vypočítá potřebné hodnoty a vytvoří závěr úlohy. Do obrázku nakreslí působící síly na těleso v kapalině, zapíše vztah pro velikost vztlakové síly, určí, které veličiny musí změřit. Změří tahovou sílu, kterou těleso ponořené do kapaliny napíná pružinu siloměru i tahovou sílu na vzduchu. Určí rozsah siloměru, nejmenší dílek i odchylku měření. Zapíše vztah pro výpočet vztlakové síly. Z naměřených hodnot vypočítá objem tělesa. Naměřené hodnoty zapíše do připraveného protokolu, vypočítá potřebné hodnoty a vytvoří závěr úlohy.	OSV – získávání praktických dovedností
	Závěrečné opakování		

Fyzika 8. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
	Opakování učiva 7. ročníku		
<i>Energie</i>	Mechanická práce. Výkon. Energie polohová a pohybová Zákon zachování energie Mech. práce. Výkon	Používá pojmy mechanická práce, výkon, pohybová a polohová energie k objasnění fyzikálních dějů, popíše vzájemnou přeměnu polohové a pohybové energie v gravitačním poli Země. Objasní, že změna pohybové energie, polohové energie v gravitačním poli Země a energie pružnosti jsou vždy spojeny s konáním práce.	OSV – pracovní podmínky, usnadnění práce
<i>Energie</i>	Vnitřní energie, teplo Vnitřní energie Teplo a teplota Měrná tepelná kapacita Výpočet tepla Vedení tepla tepelnou výměnou Vedení tepla prouděním	Dovede pojem vnitřní energie použít k vysvětlení fyzikálních jevů, spojuje její změny s ději konání práce a tepelné výměny. Používá teplo jako fyzikální veličinu ekvivalentní mechanické práci. Osvojí si vzorec pro výpočet tepla a používá jej k výpočtu tepla a hmotnosti, popřípadě změny teploty. Orientuje se v matematicko – fyzikálních tabulkách, umí je používat k vyhledávání měrné tepelné kapacity látek. Vysvětlí, co tato veličina udává., porovnává vlastnosti materiálů a spojuje s nimi výhody a nevýhody materiálů při tepelné výměně. .	EV – význam tepelné izolace na úsporu energie
<i>Energie</i>	Změny skupenství Změny vnitřní energie Tání a tuhnutí Skupenské teplo tání Var, kapalnění Skupenské teplo varu	Změny skupenství tělesa spojuje se změnami jeho vnitřní energie. Používá veličiny teplota tání, měrné skupenské teplo tání, skupenské teplo tání, orientuje se v tabulce teploty tání, porovnává vlastnosti materiálů a spojuje s nimi výhody a nevýhody materiálů. Popíše rozdíl mezi vypařováním a varem. Pojmenují různé změny skupenství.	
<i>Energie</i>	Pístové spalovací motory Využití spalovacích motorů	Podle modelu popíše základní prvky konstrukce spalovacích motorů. Objasní rozdíl mezi vznětovým a zážehovým motorem, mezi dvoudobým a čtyřdobým motorem	EV – výzkum alternativních pohonných hmot motorů
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Elektrický náboj, elektrické pole Stavba atomu Elementární elektrický náboj Elektrostatická indukce El. polarizace	Spojuje elektrický náboj s existencí částic s kladným a záporným nábojem ve stavbě atomů a s existencí volných částic s elektrickým nábojem ve stavbě látek. Používá pojem elementární náboj, zná jednotku coulomb i převod mezi nimi. Na základě pokusu popíše elektrostatickou indukci i polarizaci nevodíče.	MDV – nejnovější poznatky z médií o stavbě atomu
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Elektrický proud El. proud v obvodu El. napětí Zdroje el. proudu El. odpor rezistoru Ohmův zákon Výpočet proudu a napětí pomocí Ohmova zákona v jed noduchém a v rozvětveném el. obvodu	Definuje elektrický proud jako usměrněný pohyb volných částic a to jak v kovech, tak v kapalinách. Popíše zdroje stejnosměrného napětí – el články. Vysloví Ohmův zákon a aplikuje v jednotlivých výpočtech napětí, proudu i odporu. Orientuje se v grafickém znázornění závislosti el. proudu na el. napětí a dovede jednoduchý graf sám sestavit. Sestaví el. obvod a pomocí měřících přístrojů změří napětí i proud v jednotlivých částech obvodu. Používá zákonitosti při zapojení rezistorů za sebou	

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
	<p>Rezistory Výsledný odpor rezistorů Reostat Dělič proudu a napětí El. práce El. výkon</p>	<p>i vedle sebe k výpočtům el. proudu, odporu i napětí v el. obvodech. Popíše reostat. Dokáže určit, jak lze zapojit el. obvod jako dělič el. proudu i el. napětí. Znalost algoritmu pro výpočet el. práce a výkonu i jejich jednotky prokáže na výpočtech.</p>	
<i>Zvukové děje</i>	<p>Zvukové jevy Zdroje zvuku Rychlost šíření zvuku v látkovém prostředí Tón Ucho jako přijímač zvuku Rezonance zvuku Odraz zvuku Hlasitost zvuku</p>	<p>Popíše zdroje a druhy zvuku, prostředí, kterým se zvuk šíří. Prokáže znalost přibližné velikosti rychlosti zvuku ve vzduchu, ve vodě i v oceli. Definuje kmitočet a na základě něho výšku tónu. Podle obrázku popíše stavbu ucha i důležité části pro přijímání zvuků. Určí hranice slyšitelnosti podle kmitočtu, používá pojmy ultrazvuk a infrazvuk a dokáže je určit podle kmitočtu. Popíše nucené chvění a rezonanci, pozná tóny harmonické. Dokáže vysvětlit vznik ozvěny, vysvětlí pojem dozvuk. Je seznámen s přibližnými hladinami zvuku v dB, určí práh slyšení i práh bolesti. Popíše proč je nebezpečné pobývat dlouho a často ve velkém hluku.</p>	<p>EV – vliv hluku na zdraví člověka</p>
	<p>Počasi kolem nás Meteorologie jako věda Složení atmosféry Základní meteorologické jevy Znečišťování atmosféry Skleníkový efekt Ozónová vrstva</p>	<p>Definuje meteorologii a vyjmenuje základní meteorologické prvky. Vysvětlí, co to je podnebí neboli klima. Vyjmenuje vrstvy atmosféry a charakterizuje je Vyjmenuje základní meteorologické jevy, popíše jejich způsob měření a charakterizuje je (vlhkost vzduchu, kapalnění vodních par v ovzduší, srážky, tlak vzduchu, vítr, teplota vzduchu). Dokáže popsat jednoduchou meteorologickou stanici a co se tam měří. Vysvětlí současné problémy znečišťování atmosféry, vysvětlí co to je ozón, skleníkový efekt.</p>	<p>EV, EGS – znečišťování ovzduší, jeho vliv na život člověka a planety, globální oteplování</p>
	<p>Laboratorní úlohy <i>Určení tepla při tepelné výměně při smíchání vod s různou teplotou</i> <i>Určení tepla při tepelné výměně mezi vodou a ocelovým válečkem</i></p>	<p>Popíše děj, který nastane při tepelné výměně mezi teplou a studenou vodou při jejich smíchání. Zapiše vztah pro výpočet obou tepel, určí, které veličiny musí změřit a pomůcky, které bude potřebovat. Sestaví pokus, provede měření. Naměřené hodnoty zapiše do připraveného protokolu, vypočítá určené veličiny, vytvoří a zapiše závěr. Popíše děj, který nastane při tepelné výměně mezi studenou vodou a teplým válečkem při jeho ponoření do vody. Zapiše vztah pro výpočet obou tepel, určí, které veličiny musí změřit a pomůcky, které bude potřebovat. Sestaví pokus, provede měření. Naměřené hodnoty zapiše do připraveného protokolu, vypočítá určené veličiny, vytvoří a zapiše závěr.</p>	<p>OSV – získávání praktických dovedností</p>
	Závěrečné opakování		<p>OSV – aplikace získaných znalostí v praxi</p>

Fyzika 9. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
	Opakování z 8. ročníku		
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Elektromagnetické jevy Magnetické pole elektrického obvodu Mg. pole cívky Elektromagnet a jeho využití Otáčivé účinky mg. pole Elektromotor Elektromagnetická indukce	Spojuje magnetické pole s usměrněným pohybem částic s el. nábojem v elektrickém poli. Vysloví Ampérovo pravidlo pravé ruky a dokáže ho použít na příkladech. Popíše elektromagnet, zvonek, jistič a elektromagnetické relé. Při pokusu ukáže pohybové a otáčivé účinky magnetického pole na vodič, kterým prochází el. proud. Popíše podle obrázku nebo modelu elektromotor. Pomocí pokusu popíše elektromagnetickou indukci.	
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Střídavý el. proud Vznik střídavého proudu Měření střídavého proudu a napětí Využití střídavého proudu Rozvodná síť	Stručně popíše základní principy vzniku střídavého proudu. Orientuje se v časovém grafickém znázornění – sinusoidě. Prokáže znalost pojmu perioda a kmitočet. Orientuje se v rozdílu mezi alternátorem a dynamem, popíše transformátor. Vysvětlí funkci rozvodné sítě.	EV – využití a úspora energie OSV – nebezpečí vysokého napětí
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Vedení el. proudu v kapalinách a plynech Vedení el. proudu v kapalinách Vedení el. proudu v plynech	Na základě pokusu popíše elektrolyzu, prokáže znalost pojmu elektroda, elektrolyt, popíše pokovování. Popíše princip jiskrového elektrického výboje, elektrického oblouku a výboje ve zředěných plynech. Popíše princip blesku a nebezpečí z toho plynoucí.	
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Vedení el. proudu v polovodičích Změna odporu v polovodičích Polovodiče typu P a N Polovodičová dioda Dioda jako usměrňovač Pravidla při práci s el. proudem	Popíše změnu odporu v polovodičích, pojmenuje a zná funkci některých druhů polovodičů – fotorezistor, termistor. Popíše vznik polovodiče typu P i polovodiče typu N. Popíše princip polovodičové diody i způsob jejího zapojení v propustném i závěrném směru. Dokáže popsat užití diody jako jednoduchého usměrňovače a vznik tepavého proudu. Řídí se základními bezpečnostními pravidly pro práci s elektrickým proudem.	
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Elektromagnetické záření Šíření elmg. záření Zdroje a užití elmg. záření	Podá přehled elektromagnetických vln a jejich užití, vysvětlí pojem vlnová délka, zná hodnotu rychlosti světla ve vakuu. Popíše podstatu světla, prostředí, v jakém se elektromagnetické vlny šíří. Popíše zdroje záření i jejich způsob užití.	EGS - alternativní zdroje energie EV – výroba el. energie a živ. prostředí
<i>Elektromagnetické a světelné děje</i>	Světelné jevy a jejich užití Odras světla Lom světla Čočky – spojka, rozptylka Optické zobrazení oka, oční vady	Na pokusech popíše odraz a lom světla na rozhraní různých optických prostředí, dokáže je graficky znázornit. Na pokusech i graficky vysvětlí lom na čočce spojné i rozptylce. Dokáže určit jaký obraz vznikne. Popíše oko z fyzikálního hlediska, určí jak napravovat základní optické vady – dalekozrakost i krátkozrakost.	

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
	Lupa, mikroskop, dalekohled	Dokáže sestavit ze stavebnicových pomůcek lupu, mikroskop a dalekohled i graficky je znázornit.	
<i>Energie</i>	Jaderná energie Atom a jeho části Jaderné štěpení Radioaktivita Druhy záření Využití radioaktivního záření Řetězová reakce Jaderná elektrárna Ochrana před radioaktivním zářením	Dokáže popsat stavbu atomu, používá pojmy nukleony, nukleonová čísla, vysvětlí pojmy nuklidy, izotopy. Prokáže, že zná podstatu záření alfa, beta i gama, jejich nebezpečnost i způsob ochrany před nimi. Na některých známých přirozených radionuklidech popíše proces přeměny i užití radioaktivity v různých oborech činnosti. Popíše řetězovou reakci i uvolňování jaderné energie. Za pomoci obrázku popíše jaderný reaktor. Zná možná nebezpečí jaderných reakcí i způsob ochrany.	EV – vliv jaderné energie na životní prostředí EGS – využití jaderné energie MDV – nejnovější poznatky z výzkumu
<i>Vesmír</i>	Země a vesmír Sluneční soustava (planety a jejich měsíce, Slunce, planety, komety) Galaxie, hvězdy Kosmonautika	Podá přehled všech těles ve Sluneční soustavě. Popíše rozdíl mezi planetou a hvězdou, dokáže vysvětlit pojem Galaxie i polohu naší Země v ní. Orientuje se v základních souhvězdích na obloze. Zná stručně dějiny kosmonautiky.	EGS – Země jako součást vesmíru
	Opakování a shrnutí učiva ze ZŠ	Prokáže, že má ucelené a uspořádané základní vědomosti celé fyziky základní školy.	OSV – aplikace získaných znalostí v praxi
	Laboratorní úlohy <i>Zjištění, na čem závisí indukovaný proud</i> <i>Sestavení modelu dalekohledu</i>	Vysloví základní podmínku pro vznik indukovaného proudu v cívce, podle obrázku vysvětlí, jak můžeme měnit magnetické pole v samotné cívce i v cívce sekundární. Popíše schéma el. obvodu v učebnici a podle schématu sestaví el. obvod Pomocí pohybu magnetu vytváří indukovaný proud. Totéž vytvoří pomocí primárního a sekundárního obvodu s reostatem. Vzniklé jevy popíše do připraveného protokolu a vysloví závěr. Prokáže znalost základních optických vlastností čoček. Ověří ohniskovou vzdálenost obou spojek. Pomocí zářivkové soupravy sestaví model dalekohledu a pozoruje vytvořený obraz. Vypočítá zvětšení. Nakreslí jednoduché geometrické znázornění i průchod paprsků oběma čočkami. Vzniklé jevy popíše do připraveného protokolu a vysloví závěr.	OSV – získávání praktických dovedností

CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět chemie poskytuje žákům co nejvíce příležitostí k tomu, aby pochopili, že bez základních znalostí o chemických látkách a jejich reakcích se člověk neobejde v žádné z oblastí své činnosti, aby si uvědomili významné uplatnění chemie v budoucnosti, aby poznávali nutnost ochrany životního prostředí a vlastního zdraví. Vyučování chemie vede žáky k poznávání chemických látek a reakcí, které jsou součástí přírody a jejich každodenního života. Žáci získávají informace o bezpečném a účelném zacházení s chemickými látkami a jsou vedeni k ochraně přírody. Vyučovací předmět podporuje vytváření kritického myšlení a logického uvažování. Žáci se učí hledat souvislosti a řešit problémy týkající se poznávání přírody a praktického života.

Předmět chemie se vyučuje v 8. a 9. ročníku, vždy dvě hodiny týdně. Výuka probíhá v odborné učebně chemie. Ve vyučovacích hodinách se provádějí demonstrační pokusy, je také využívána videotechnika. Součástí výuky jsou laboratorní práce. Žáci provádí v každém ročníku 3-4 laboratorní práce. Na laboratorní práce jsou žáci jedné třídy rozděleni na dvě skupiny, výuka probíhá v odborné učebně chemie, žákům jsou k dispozici žakovské laboratorní soupravy. Výuku chemie doplňují exkurze – v 8. nebo v 9. ročníku návštěva Jaderné elektrárny Dukovany a Vodního díla Dalešice.

Průřezová témata

Součástí vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu chemie jsou vybrané okruhy těchto průřezových témat :

Osobnostní a sociální výchova (OSV) :

- rozvoj schopností poznávání, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium, spolupráce, komunikace
- rozvoj osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k životnímu prostředí i ke zdravím lidí
- prevence škodlivých způsobů chování – drogy

Výchova demokratického občana (VDO) :

- vztah člověka k okolnímu prostředí

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS) :

- objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí s důrazem na potřebu a závažnost ochrany životního prostředí

Environmentální výchova (EV) :

- pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, postavení člověka v přírodě, funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti (pro zachování podmínek života, pro získávání zdrojů surovin a energie)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Vzdělávací obsah, aktivity a činnosti, které při výuce chemie probíhají, vedou k utváření a rozvíjení základních klíčových kompetencí, které mají nadpředmětovou podobu (kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní).

Kromě toho vzdělávání ve vyučovacím předmětu chemie směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k :

- získávání základních poznatků z různých oborů chemie
- zkoumání přírodních zákonitostí s využitím různých metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod uvažování

- hledání vysvětlení chemických jevů a zdůvodňování vyvozených závěrů
- uvádění získaných poznatků do širších souvislostí s praktickým využitím
- poznávání zásad bezpečné práce s chemikáliemi a první pomoci při úrazech spojených s těmito látkami
- šetrnému chování k životnímu prostředí, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění vztahu mezi činností lidí a stavem životního prostředí
- utváření dovedností vhodně se chovat v situacích ohrožujících zdraví, majetek nebo životní prostředí

Očekávané výstupy na konci 3. období:

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

Očekávané výstupy

žák

- CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek*
- CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí*
- CH-9-1-03 objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- CH-9-1-01p rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek*
- CH-9-1-02p pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami*
- CH-9-1-03p reaguje na případy úniku nebezpečných látek*
- rozpozná přeměny skupenství látek

Učivo

- **vlastnosti látek** – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek.
- **zásady bezpečné práce** – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě
- **nebezpečné látky a přípravky** – H-věty, P-věty, piktogramy a jejich význam
- **mimořádné události** – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek

SMĚSI

Očekávané výstupy

žák

- CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky*
- CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení*
- CH-9-2-03 vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek*
- CH-9-2-04 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi*
- CH-9-2-05 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití*
- CH-9-2-06 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti; navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- CH-9-2-01p pozná směsi a chemické látky
- CH-9-2-02p rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě
- CH-9-2-05p rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití
- CH-9-2-06p uvede zdroje znečištění vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí

Učivo

- **směsi** – různorodé, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok; vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)
- **voda** – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody
- **vzduch** – složení, čistota ovzduší, ozónová vrstva

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

Očekávané výstupy

žák

- CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech
- CH-9-3-02 rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech
- CH-9-3-03 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- CH-9-3-02p uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky
- CH-9-3-03p rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti

Učivo

- **částicové složení látek** – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony
- **prvky** – názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo
- **chemické sloučeniny** – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin

CHEMICKÉ REAKCE

Očekávané výstupy

žák

- CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání
- CH-9-4-02 přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu
- CH-9-4-03 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

CH-9-4-01p pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí

Učivo

- **chemické reakce** – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
- **klasifikace chemických reakcí** – slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní
- **faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí** – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza
- **chemie a elektřina** – výroba elektrického proudu chemickou cestou

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

žák

- CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí*
- CH-9-5-02 vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet*
- CH-9-5-03 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- CH-9-5-01p popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí*
- CH-9-5-03p orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem - poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem*

Učivo

- **oxidy** – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů
- **kyseliny a hydroxidy** – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů
- **solí kyslíkaté a nekyslíkaté** – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů

ORGANICKÉ SLOUČENINY

Očekávané výstupy

žák

- CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití*
- CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy*
- CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití*
- CH-9-6-04 orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.*
- CH-9-6-05 určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu*

CH-9-6-06 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

CH-9-6-02p zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie

CH-9-6-02p vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy

CH-9-6-06p uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě z hlediska obecně uznávaných zásad správné výživy

Učivo

- **uhlovodíky** – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
- **paliva** – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva
- **deriváty uhlovodíků** – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin
- **přírodní látky** – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle

CHEMIE A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy

žák

CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi

CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe

CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

CH-9-7-01p uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin

CH-9-7-03p zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka

Učivo

- **chemický průmysl v ČR** – výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- **průmyslová hnojiva**
- **tepelně zpracovávané materiály** – cement, vápno, sádra, keramika
- **plasty a syntetická vlákna** – vlastnosti, použití, likvidace
- **detergenty a pesticidy, insekticidy**
- **hořlaviny** – význam tříd nebezpečnosti
- **léčiva a návykové látky**

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Chemie 8. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Úvod do učiva chemie</i>	-tělesa a látky -vlastnosti látek -pokus v chemii -chemické děje -význam chemie	-rozlišuje tělesa a látky -popisuje vlastnosti látek -rozpoznává chemické a fyzikální děje -využívá pravidla bezpečnosti práce s chem. látkami	OSV-ochrana zdraví Fyzika – hustota, teplota varu,tání
<i>Směsi</i>	-směsi a jejich složky -směsi stejnorodé a různorodé -složení roztoků (hmotnostní zlomek) -oddělování složek směsí -voda v přírodě -vzduch, čistota ovzduší, teplotní inverze	-rozlišuje směsi a chemicky čisté látky -správně využívá termíny koncentrovaný, zředěný, nasycený a nenasycený roztok -vypočítá složení roztoku -rozumí principu filtrace, destilace a krystalizace a správně z nich vybírá při oddělování složek směsí -samostatně provede filtraci a destilaci ve školních podmínkách -dokáže popsat výrobu pitné vody -rozlišuje správné používání destilované, pitné a užitkové vody -popíše složení vzduchu a hlavní zdroje jeho znečištění -dokáže popsat vznik teplotní inverze a smogu	OSV-ochrana životního prostředí EV-vztah člověka k životnímu prostředí, zachování podmínek života Matematika- procenta, výpočet neznámé ze vzorce Přírodopis- voda, vzduch- podmínky života
<i>Složení látek</i>	-složení atomů, jádro,elektronový obal, valenční elektrony -chem. prvky -protonové číslo -chemická vazba, molekuly -elektronegativita -kationty a anionty	-popíše složení atomu -užívá protonové číslo k určení prvků a počtu protonů a elektronů v atomech -používá značky vybraných prvků -zapisuje vznik kationtů a aniontů z chem. prvků -rozumí pojmu chemická vazba, molekula -určuje ze vzorce počet a druh atomů v molekule -rozlišuje význam pojmů směs, chemicky čistá látka (prvek a sloučenina)	Fyzika – složení atomů
<i>Chemické prvky</i>	-kovy, polokovy, nekovy -nejznámější kovy (Fe, Al, Cu, Zn) -alkalické kovy -nekovy (H, O, S, P, C, halogeny) -hoření, hasící přístroje -periodická soustava prvků -periodický zákon	-rozlišuje kovy, nekovy a polokovy -popíše vlastností a použití vybraných chemických prvků -orientuje se v periodické soustavě prvků -rozumí periodickému zákonu prvků -vysvětluje princip hašení požárů, zná způsob ohlašování požárů	OSV – ochrana člověka za mimořádných okolností
<i>Chemické reakce</i>	-chemické reakce, výchozí látky a produkty -chemické rovnice -zákon zachování hmotnosti -látkové množství -molární hmotnost	-rozlišuje výchozí látky a produkty reakce -zapisuje jednoduché chemické rovnice -používá látkové množství a jednotku mol při čtení chemických rovnic -počítá molární hmotnost sloučeniny -řeší jednoduché výpočtové úlohy z chemických rovnic	Matematika-výpočty
<i>Dvouprvkové sloučeniny</i>	-oxidy(oxid siřičitý, oxidy dusíku, oxid vápenatý-pálené vápno, oxid uhelnatý, oxid	-zapisuje názvy a vzorce oxidů, sulfidů a halogenidů -určuje oxidační číslo atomů prvků v oxidech, sulfidech a halogenidech	OSV-ochrana životního prostředí

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
	uhličitý-skleníkový efekt, oxid křemičitý-sklo) -názvosloví oxidů -halogenidy (chlorid sodný, chlorid draselný) -názvosloví halogenidů -názvosloví sulfidů	-popisuje vlastnosti a použití vybraných oxidů a halogenidů -vysvětluje pojem „skleníkový efekt“	VDO, EGS- důsledky globálních vlivů na životní prostředí EV-vztah člověka a životního prostředí
<i>Kyseliny a hydroxidy</i>	- kyselina chlorovodíková (vzorec, vlastnosti, použití) -kyselina sírová (vzorec, vlastnosti, výroba, použití) -kyselina dusičná (vzorec, vlastnosti, použití) -kyselá dešť -hydroxid sodný, draselný (vzorce, vlastnosti, použití) -hydroxid vápenatý (vzorec, vlastnosti, výroba, použití – hašené vápno) -pH, indikátory -názvosloví kyselin a hydroxidů	-rozlišuje kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů -měří pH roztoků s užitím univerzálního indikátorového papírku -využívá zásady správného ředění kyselin a hydroxidů -dokáže poskytnout první pomoc při zasažení pokožky roztokem silné kyseliny nebo hydroxidu -slovně vyjadřuje a chemickými rovnicemi popisuje princip výroby kyseliny sírové a hydroxidu vápenatého -zapisuje názvy a vzorce kyselin a hydroxidů	OSV-první pomoc VDO-vztah k okolnímu prostředí EV-vztah člověka a životního prostředí
<i>Soli</i>	-neutralizace a její využití v běžném životě -soli -vlastnosti a použití vybraných solí -průmyslová hnojiva, stavební pojiva(sádra,cement), keramika -názvosloví solí	-rozeznává neutralizaci mezi ostatními chemickými reakcemi -zapisuje neutralizace známých kyselin a hydroxidů chemickými rovnicemi -dokáže popsat podstatu první pomoci při poleptání roztokem kyseliny nebo hydroxidu -odvozuje vzorce solí -uvádí příklady solí využívaných jako průmyslová hnojiva	VDO, EV-vztah člověka a životního prostředí

Chemie 9. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Redoxní reakce</i>	-redoxní reakce (oxidace, redukce) -řada reaktivity kovů -redukce kovů z rud (Pb, Zn) -výroba Fe, oceli -elektrolýza -výroba Al -galvanické články, akumulátory -koroze	-rozeznává redoxní reakce mezi ostatními chemickými reakcemi -v zápisu jednoduchých chemických reakcí vyznačuje oxidaci a redukci -popisuje slovně i chemickými rovnicemi výrobu železa -popíše princip elektrolýzy, popisuje děje na elektrodách -popisuje slovně i pomocí rovnic výrobu hliníku -vysvětluje rozdíl mezi galvanickým článkem a akumulátorem -popisuje vlivy na průběh koroze a způsoby ochrany železa před korozí	EV-hospodaření s přírodními zdroji (recyklace)
<i>Zdroje energie</i>	-obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie -ropa, uhlí, zemní plyn -jaderná energie	-orientuje se v rozlišování obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie -popisuje význam a použití ropy, zemního plynu a uhlí -popisuje výhody a nevýhody různých typů elektráren -zhodnocuje z ekologického hlediska využívání různých zdrojů energie	EGS, EV- důsledky globálních vlivů na životní prostředí, zdroje surovin a energie OSV- ochrana zdraví, ochrana člověka z a mimořádných událostí
<i>Uhlovodíky</i>	-ropa a její frakce -alkany (methan,ethan,propan,butan) -alkeny (ethylen,propylen) -alkiny (acetylen) -areny (benzen,naftalen)	-zapisuje vzorce, popisuje výskyt a vlastnosti vybraných uhlovodíků -uvádí frakce ropy a jejich využití -zapisuje chemickou rovnici spalování methanu,ethanu a propanu -popisuje nebezpečí a zásady bezpečného užívání topných plynů v domácnosti	
<i>Deriváty uhlovodíků</i>	-uhlovodíkový zbytek -charakteristická skupina, derivát uhlovodíku -alkoholy (methanol, ethanol, glycerol) -karboxylové kyseliny (mravenčí, octová) -aldehydy, ketony -estery, esterifikace -plasty, syntetická vlákna	-zapisuje vzorce vybraných derivátů uhlovodíků -rozeznává esterifikaci mezi ostatními reakcemi -vyjmenovává příklady plastů a syntetických vláken, hodnotí výhody a nevýhody při jejich používání	
<i>Využití chemie v praktickém životě</i>	-chemické výroby -léčiva, pesticidy, detergenty -drogy, otravné látky -výživa, konzervace potravin -rovnováha látek v přírodě -životní prostředí	-uvádí příklady nejvýznamnějších chemických výrob -vysvětluje pojem druhotná surovina, uvádí jejich příklady a význam z hlediska péče o životní prostředí -popisuje užití léčiv, pesticidů a detergentů -popisuje příklady volně i nezákonně prodávaných drog a uvádí příklady nebezpečí, které přináší	OSV-prevence škodlivých způsobů chování EV- člověk a životní prostředí

PŘÍRODOPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět přírodopis je vyučován jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku dvě hodiny týdně.

Vzdělávání v předmětu přírodopis:

- směřuje k poznávání přírodopisných faktů a jejich vzájemných souvislostí
- vede k rozvíjení dovedností pozorovat a hodnotit přírodopisné jevy
- učí žáky zkoumat vztahy mezi přírodními procesy
- směřuje k osvojení přírodopisných pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného a kritického myšlení, vztahu k přírodě a její ochraně

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek a odborné literatury)
- samostatné pozorování
- krátkodobé projekty
- praktická péče o živočichy a rostliny
- exkurse

Řád učebny přírodopisu je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné

Předmět přírodopis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti

Člověk a příroda:

chemie: vlastnosti látek, skupenství, radioaktivita, chem. složení nerostů

fyzika: optika (zrak), zvuk (sluch), světelná energie (fotosyntéza), přenos elektromagnetických signálů (kardiostimulátor – srdce)

zeměpis: stavba Země, vnitřní a vnější geologické děje

výchova ke zdraví: výživa, dospívání, hygiena, lidské tělo

Průřezová témata

Předmětem se prolínají průřezová témata:

- vztah k přírodě, nutnost její ochrany, posuzování zdrojů energie (EV)
- oblast postojů a hodnot, rozvíjení dovedností (OSV)
- vzájemná komunikace (MDV)
- udržitelný rozvoj, evropská a globální dimenze v efektivním využívání zdrojů energie (EGS)
- ochota pomoci, rozvíjení kritického myšlení, spolupráce (VDO)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel vede žáky:

- k samostatnému porovnávání získaných informací
- k nalézání souvislosti mezi získanými daty
- k používání odborné terminologie
- k vyhledávání a propojování informací

Kompetence k řešení problémů

- učitel zadává úkoly, ve kterých se žáci učí užívat základní badatelské postupy

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k formulování myšlenek v písemné i mluvené formě. Práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých,
- na diskusi

Kompetence sociální a personální

- využívání skupinového vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- učitel vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k šetrnému využívání přírodních zdrojů
- učitel vede žáky ke kladnému postoji k přírodě a k upřednostňování obnovitelných zdrojů energie

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při praktické práci
- ve vyučování i mimo

Očekávané výstupy na konci 3. období:

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

Očekávané výstupy

žák

- P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů*
- P-9-1-02 popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel*
- P-9-1-03 rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů*
- P-9-1-04 třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek*
- P-9-1-05 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti*
- P-9-1-06 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů*
- P-9-1-07 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- P-9-1-01p orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života*
- P-9-1-03p zná základní funkce hlavních orgánů a orgánových soustav rostlin i živočichů*
- P-9-1-04p rozpozná rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy*
- P-9-1-07p uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka*
 - má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích*
 - pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka*

Učivo

- **vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam** – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života
- **základní struktura života** – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné
- **význam a zásady třídění organismů**
- **dědičnost a proměnlivost organismů** – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení
- **viry a bakterie** – výskyt, význam a praktické využití

BIOLOGIE HUB

Očekávané výstupy

žák

- P-9-2-01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků*
- P-9-2-02 vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích*
- P-9-2-03 objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- P-9-2-01p rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků*
- P-9-2-03p pozná lišejníky*

Učivo

- **houby bez plodnic** – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy
- **houby s plodnicemi** – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami
- **lišejníky** – stavba, symbióza, výskyt a význam

BIOLOGIE ROSTLIN

Očekávané výstupy

žák

- P-9-3-01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům*
- P-9-3-02 porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku*
- P-9-3-03 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin*
- P-9-3-04 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů*
- P-9-3-05 odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- P-9-3-02p porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a zná funkce jednotlivých částí těla*

rostlin

- P-9-3-03p rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití*
- P-9-3-03p uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování*
- P-9-3-04p rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce*
- P-9-3-05p popíše přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí*

Učivo

- **anatomie a morfologie rostlin** – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)
- **fyziologie rostlin** – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování
- **systém rostlin** – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kaprad'orostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců
- **význam rostlin a jejich ochrana**

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

Očekávané výstupy

žák

- P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů*
- P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin*
- P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí*
- P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- P-9-4-01p porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů*
- P-9-4-02p rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce*
- P-9-4-03 odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí*
- P-9-4-04p ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy*
 - využívá zkušenosti s chovem vybraných domácích živočichů k zajišťování jejich životních potřeb

Učivo

- **stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla** – živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování
- **vývoj, vývin a systém živočichů** – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)
- **rozšíření, význam a ochrana živočichů** – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva
- **projevy chování živočichů**

BIOLOGIE ČLOVĚKA

Očekávané výstupy

žák

- P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy*
- P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka*
- P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří*
- P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života*
- P-9-5-05 aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- P-9-5-01p popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce*
- P-9-5-02p charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka*
- P-9-5-03p popíše vznik a vývin jedince*
- P-9-5-04p rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby*
- P-9-5-05p zná zásady poskytování první pomoci při poranění*

Učivo

- **fylogeneze a ontogeneze člověka** – rozmnožování člověka
- **anatomie a fyziologie** – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídicí), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti
- **nemoci, úrazy a prevence** – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie
- **životní styl** – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka

NEŽIVÁ PŘÍRODA

Očekávané výstupy

žák

- P-9-6-01 objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života*
- P-9-6-02 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek*
- P-9-6-03 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody*
- P-9-6-04 porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě*
- P-9-6-05 rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků*
- P-9-6-06 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- P-9-6-01p popíše jednotlivé vrstvy Země*
- P-9-6-02p pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny*

P-9-6-03p rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů

P-9-6-04p rozezná některé druhy půd a objasní jejich vznik

P-9-6-06p na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

Učivo

- **Země** – vznik a stavba Země
- **nerosty a horniny** – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků; principy krystalografie
- **vnější a vnitřní geologické procesy** – příčiny a důsledky
- **půdy** – složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace
- **vývoj zemské kůry a organismů na Zemi** – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí
- **geologický vývoj a stavba území ČR** – Český masiv, Karpaty
- **podnebí a počasí ve vztahu k životu** – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka
- **mimořádné události způsobené přírodními vlivy** – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

ZÁKLADY EKOLOGIE

Očekávané výstupy

žák

P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi

P-9-7-02 rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému

P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam

P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi

P-9-7-02p rozliší populace, společenstva, ekosystémy a objasní základní princip některého ekosystému

P-9-7-03p vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech

P-9-7-04p popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky

P-9-7-04p pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí

Učivo

- **organismy a prostředí** – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému
- **ochrana přírody a životního prostředí** – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Očekávané výstupy

žák

P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody

P-9-8-02 dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

P-9-8-01p využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu

P-9-8-02p dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody

Učivo

- **praktické metody poznávání přírody** – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu některých živočichů, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů
- **významní biologové a jejich objevy**

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Přírodopis 6. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Praktické poznávání přírody</i>	Opakování učiva 5. ročníku	- žák řeší úkoly, využívá probrané učivo	
<i>Zoologie</i>	Savci Šelmy- psovitě kočkovité, kunovité, medvědovité. Ploutvonožci Zajícovci Sudokopytníci a lichokopytníci Hmyzožravci Chobotnatci Kytovci Primáti Vačnatci Vejcorodí	- vypráví o způsobu života vybraných savců - uvede zásady chovu domácích zvířat - popíše základní pravidla chovu drobných domácích zvířat	OSV, EV- rozvíjí vztah k živé přírodě
	Ptáci šplhavci, kukačky, pěvci, běžci, plavci, papoušci	- určí běžné druhy ptáků, zejména žijící v regionu - poznává způsob života vybraných druhů - ví, jak pečovat o ptactvo v zimě	OSV, EV
	Plazi krokodýlové, želvy Obojživelníci ocasatí, bezocasí Ryby , paryby	- určí vybrané druhy plazů - shrne zásady první pomoci při uštknutí hadem - porovnává plazy s obojživelníky - poznává druhy žijící na našem území - pozná vybrané druhy ryb, popsat stavbu těla	
<i>Botanika</i>	Rostlinné orgány kořen, stonek, list, fotosyntéza a dýchání rostlin, růst a vývin rostlin, rozmnožování a pohyby rostlin, květ, opelení a oplození rostlin, plody, rozšiřování semen a plodů vybrané čeledi dvouděložných rostlin rostliny v bytě skalníčky	- popíše základní stavbu a funkce rostlinných orgánů - chápe nezbytnost fotosyntézy - rozumí rozdílnosti rostlinné a živočišné říše a umí vyjmenovat důkazy života rostlin - určí vybrané druhy dvouděložných rostlin - chápe význam rostlin pro člověka - popíše způsob pěstování vybraných druhů	OSV. EV- problémy životního prostředí
<i>Praktické poznávání přírody</i>	Opakování probraného učiva	- řeší úkoly a využívá probrané učivo	

Přírodopis 7. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Praktické poznávání přírody</i>	Opakování učiva 6.ročníku	- žák řeší úlohy, využívá a procvičuje probrané učivo	
<i>Země a život</i>	Třídění organismů Mikroskop Buňka- vznik a podmínky života	- dokáže zacházet s lupou a s mikroskopem - zvládne nakreslit schéma rostlinné i živočišné buňky, popsat rozdíly a základní funkce organel - vysvětlí základní projevy života - charakterizuje mimořádné události vyvolané výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy a základní způsoby ochrany (individuální, kolektivní)	EV -možnosti ohrožení základních podmínek života
<i>Jednobuněční Živočichové</i>	Prvoci-trepka, měňavka, plankton, potravní vztahy	- popíše stavbu těla a způsob života prvoků - rozumí podstatě potravních řetězců	
<i>Mnohobuněční živočichové</i>	Žahavci a ostatní láčkovci, ploštěnci, hlísti, měkkýši(plži, mlži, hlavonožci), kroužkovci, členovci(pavoukovci, korýši, hmyz s proměnou dok. a nedokonalou) ostnokožci	- popíše znaky, stavbu těla a způsob života vybraných živočichů -objasní pojmy cizopasník, predátor, symbiosa, orgánové soustavy, biologická ochrana	
<i>Nižší rostliny</i>	Řasy-zelené, hnědé, červené, sinice	- chápe význam řas v přírodě - popíše stavbu těla	
<i>Vyšší rostliny</i>	Mechorosty, kapradiny, přesličky a plavuně, nahosemenné rostliny(přehled běžných jehličnanů), krytosemenné(přehled vybraných čeledí jednoděložných)	- rozlišuje základní orgány vyšších rostlin - určí vybrané druhy - objasní pojmy nahosemenná a krytosemenná rostlina - provede rozbor květu, určí květenství	EV - ochrana ohrožených druhů
<i>Houby</i>	Stopkovýtrusé, vřeckovýtrusé houby, lišejníky	- popíše základní schéma plodnice - pozná nejrozšířenější druhy v regionu a rozezná jedovaté druhy a jejich znaky - pozná některé choroby rostlin způsobené cizopasnými houbami - uvede využití kvasinek, paličkovice nachové - chápe stavbu těla lišejníků a jejich význam v přírodě	EV - znečištění ovzduší
<i>Praktické poznávání přírody</i>	Opakování probraného učiva	- žák procvičuje probrané učivo	

Přírodopis 8. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Praktické poznávání přírody</i>	Opakování učiva 7. ročníku	- žák řeší úkoly, využívá a procvičuje probrané učivo	
<i>Základy etologie Osobnostní a sociální rozvoj</i>	Objasnění pojmu etologie -vrozené chování -naučené chování -chování podmíněné látkovou výměnou -chování ochranně a obranné -komunikace živočichů -sociální chování živočichů -využití etologických v praxi	- rozumí pojmu - uvede příklady jednotlivých typů chování - chápe souvislosti a umí vysvětlit využití poznatků v praxi	
<i>Původ a vývoj člověka</i>	Předkové člověka - Australopithecus - Homo habilis - Homo erectus - Homo sapiens	- vysvětlí způsob života předchůdců člověka - rozliší rozdíly ve stavbě těla - charakterizuje vývoj hominizace - rozumí pojmům atavismy, rudimenty - chápe princip Darwinovy vývojové teorie	
<i>Lidské rasy</i>	Typy lidských ras - europoidní - negroidní - mongoloidní - rasismus	- zdůvodní rozdíly mezi jednotlivými typy ras - vysvětlí pojem rasismus a chápe jeho negativní důsledky	EGS, MDV, VDO – rasová snášenlivost respektování odlišností ras
<i>Biologie člověka Zdravý způsob života a péče o zdraví Hodnota a podpora zdraví Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence Osobnostní a sociální rozvoj Změny v životě člověka a jejich reflexe</i>	Orgánové soustavy - opěrná - pohybová - tělní tekutiny - oběhová - dýchací - trávicí - vylučovací - kůže - nervová - žláz s vnitřní sekrecí - smyslové - pohlavní	- rozumí pojmům anatomie a fyziologie - vysvětlí význam jednotlivých soustav - popíše základní stavbu a činnost soustav - vysvětlí spojení kostí, růst kostí, vývoj kostry od dětství, správný vývoj páteře, nožní klenby, prevenci zdravého vývoje kostry, poruchy držení těla, osteoporózu - aplikuje zásady zdravého držení těla a cviky nápravného tělocviku - rozlišuje typy svalové tkáně - chápe složitost složení krve, zná základní krevní skupiny - vysvětlí prevenci vysokého krevního tlaku, obranu organismu proti infekci - vysvětlí pojem metabolismus, zásady správné výživy, význam vitamínů - navrhne denní rozvrh činností s ohledem na zásady zdravého životního stylu - charakterizuje zdravý životní styl a aplikuje jeho zásady v režimu školy - rozumí pojmu zdravý životní styl - popíše vývoj jedince od početí až po stáří - chápe zásady duševní hygieny - seznámí se s nejčastějšími typy onemocnění a jejich prevencí	MDV - jednota tělesné i duševní stránky
<i>Zásady první pomoci Hodnota a podpora zdraví</i>	- poranění kostí - krvácení - resuscitace - otravy - zasažení el. proudem	- žák aplikuje základní postup při poskytování první pomoci - porovná nabídku programů podpory zdraví v rámci školy a obce, vybere nejvhodnější pro svoji věkovou skupinu - rozpozná pozitivní a negativní vlivy působící na jeho zdravý vývoj a argumentuje ve prospěch zdravého životního stylu	VDO -pomoc slabším
<i>Praktické poznávání přírody</i>	Závěrečné opakování	- žák řeší praktické i složitější úlohy, využívá a procvičuje probrané učivo	

Přírodopis 9. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Praktické poznávání přírody</i>	Opakování učiva 8. ročníku	- žák řeší praktické úkoly a úvahy, využívá poznatků minulého školního roku	
<i>Naše planeta</i>	Země - názory na vznik - stavba - Země ve Vesmíru - vznik a vývoj života na Zemi	- diskutuje o názorech na vznik Země - uvědomuje si složitost Vesmíru - shrne základní teorie o vzniku života a jména - významných vědců - vybavuje si některé druhy předvěkových obyvatel Země	
<i>Geologie</i>	Nerosty - krystalové soustavy - vlastnosti nerostů - třídění nerostů podle chemického složení	- rozlišuje krystalové soustavy podle prvků souměrnosti - charakterizuje základní fyzikální a chemické vlastnosti nerostů - poznává a zařazuje podle chem. složení nerosty - popíše základní využití nerostů	EV -nezbytnost neživých přírodnin
<i>Petrologie</i>	Horniny - vyvřelé - usazené - přeměněné	- chápe rozdíl mezi nerosty a horninami - vysvětlí vznik hornin - rozlišuje druhy hornin - uvede využití v praxi	EV -nezbytnost neživých přírodnin
<i>Geologické děje</i>	Vnitřní geol. děje Vnější geol. děje	- chápe činnost vnitřních a vnějších geologických činitelů	
<i>Pedologie</i>	- vznik půd - půdotvorní činitelé - složení a vlastnosti půd - půdní typy - půdní druhy	- chápe půdu jako nejcennější neživou přírodninu - uvědomuje si důležitost úrodnosti a důsledky nesprávného zacházení s půdou - rozlišuje základní typy a druhy - na modelových příkladech (ukázkách situací), hodnotí správné a nesprávné jednání účastníků	EV -vztah k půdě, zemědělství
<i>Ekologie</i>	Zdroje energie - obnovitelné - neobnovitelné	- rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - chápe výhody a důsledky jejich využití	EV -člověk a prostředí
<i>Praktické poznávání přírody</i>	Závěrečné opakování	- žák si opakuje celkovou systematiku - uceluje si představu souvislostí živé a neživé přírody	

ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku dvě hodiny týdně.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti životního způsobu moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- projekty

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, ...
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, ...
- přírodopis: rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, ...

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, ...
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států, ...

Průřezová témata

Předmětem prolínají průřezová témata:

VDO: občanská společnost a stát; formy participace občanů v politickém životě; principy demokracie

OSV: rozvoj schopností poznávání; seberegulace, sebeorganizace; kreativita; poznávání lidí; mezilidské vztahy; komunikace; kooperace; řešení problémů a rozhodovací dovednosti; hodnoty, postoje

EV: ekosystémy; základní podmínky života; problémy životního prostředí; vztah člověka k prostředí

MDV: kritické čtení a vnímání mediálního sdělení; interpretace vztahu mediálního sdělení a reality; stavba mediálního sdělení; tvorba mediálního sdělení; práce v realizačním týmu

EGS: objevování Evropy, světa

MKV: kulturní diference; lidské vztahy; etnický původ; multikulturalita; principy solidarity

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- žáci získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- žáci poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- žáci se učí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují

Učitel vede žáky:

- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- žáci se učí myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskusi na dané téma, k obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

- žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

Učitel vede žáky:

- k využívání skupinového a inkluzivního vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

- žáci respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- žáci se rozhodují zodpovědně podle dané situace
- žáci chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednají v zájmu trvale udržitelného rozvoje

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k tomu, aby brali ohled na druhé
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

- žáci jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- žáci jsou vedeni k efektivní práci

Učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací

Očekávané výstupy na konci 3. období:

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

Očekávané výstupy

žák

- Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů
- Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii
- Z-9-1-03 přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině
- Z-9-1-04 vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- Z-9-1-02p rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii
- Z-9-1-04p získá osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, umí ho popsat a určit jednoduché vazby, vyjádří, co mu prospívá a škodí

Učivo

- **komunikační geografický a kartografický jazyk** – vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat

- **geografická kartografie a topografie** – glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

Očekávané výstupy

žák

- Z-9-2-01* zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy
- Z-9-2-02* prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
- Z-9-2-03* rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
- Z-9-2-04* porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- Z-9-2-02p* objasní důsledky pohybů Země
- Z-9-2-04p* uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost
- Z-9-2-04p* uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu

Učivo

- **Země jako vesmírné těleso** – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas
- **krajinná sféra** – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry
- **systém přírodní sféry na planetární úrovni** – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně
- **systém přírodní sféry na regionální úrovni** – přírodní oblasti

REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy

žák

- Z-9-3-01* rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa
- Z-9-3-02* lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
- Z-9-3-03* porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
- Z-9-3-04* zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- Z-9-3-02p vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány*
- Z-9-3-03p rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů*
- Z-9-3-03p charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států*

Učivo

- **světadíly, oceány, makroregiony světa** – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená
- charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)
- **modelové regiony světa** – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa*
- Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel*
- Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje*
- Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit*
- Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků*
- Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- Z-9-4-02p uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel*
- vyhledá na mapách neznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace

Učivo

- **obyvatelstvo světa** – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky
- **globalizační společenské, politické a hospodářské procesy** – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace
- **světové hospodářství** – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úroveň
- **regionální společenské, politické a hospodářské útvary** – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Očekávané výstupy

žák

- Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín*
- Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)*
- Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- Z-9-5-01p umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín*
- Z-9-5-02p uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek*
- Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí*

Učivo

- **krajina** – přírodní a společenské prostředí, typy krajín
- **vztah příroda a společnost** – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy

žák

- Z-9-6-01 vymezi a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy*
- Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům*
- Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu*
- Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit*
- Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- Z-9-6-01p vymezi a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy*
- Z-9-6-02p charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu*
- Z-9-6-03p určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy*
- Z-9-6-03p rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost*
- Z-9-6-03p uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva*
- Z-9-6-04p vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti*

Učivo

- **místní region** – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry)
- **Česká republika** – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu
- **regiony České republiky** – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

Očekávané výstupy

žák

- Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Učivo

- **cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze** – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů
- **ochrana člověka při ohrožení zdraví a života** – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Zeměpis 6. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Přírodní obraz Země</i>	Země jako vesmírné těleso	Vysvětlí: Základní koncepce vzniku Země. Vývoj názorů na postavení Země ve Vesmíru. Popíše Zemi a ostatní komponenty Sluneční soustavy. Vyjmenuje důkazy kulatosti Země a vysvětlí, jaké pohyby vykonává a co je jejich důsledkem.	MV – snímky kosmu F – slun. soustava, skupenství látek F – grav. síla Země D – vývoj poznání o tvaru Země
<i>Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie</i>	Zobrazování Země na mapách	Objasní pojmy mapa, měřítko mapy, zeměpisné souřadnice, obsah map, mapování a aplikuje je na dovednostech	M – jednotky vzdáleností, porovnávání velikosti planet
	Utváření reliéfu Země	Vysvětlí, kdy přibližně planeta Země vznikla. Definuje pojmy zemská kůra, litosféra, litosférické desky a působení vnitřních, vnějších a antropogenních činitelů a jevy, které uvede dokumentuje na konkrétních příkladech, zejména ze svého okolí.	
<i>Přírodní obraz Země</i>	Klima a jeho charakteristika	Vysvětlí, co je zemská atmosféra, meteorologie a klimatologie, co je to všeobecná cirkulace atmosféry a co jsou vzduchové hmoty. Opírá se o práci s tematickými mapami v atlase. Průměrné teploty vzduchu, klimatické poměry.	
	Vodstvo na Zemi	Charakterizuje oběh vody na Zemi, vody pevnin a oceánů a skutečnosti, které uvádí, lokalizuje na mapách.	
	Přírodní oblasti Země	Pomocí tematických map pohovoří o oblasti tropů, subtropů, mírného pásu, polární a subpolární oblasti. Zaměří pozornost na některou dílčí část problematiky. Znalosti z tohoto tématu využije u příslušných regionů, nebo států.	
<i>Regiony světa</i>	Amerika	Charakterizuje polohu, rozlohu, členitost pobřeží, přírodní poměry, složení a rozmístění obyvatelstva, sídla, hospodářství, získává informace z tematických map rozpozná dle fotografií typické přírodní, stavební a kulturní prvky Ameriky,	
	Severní Amerika	Srovná přírodní poměry – povrch, klima, vodstvo USA a Kanady. Vysvětlí, proč se regionu říká Angloamerika. Zdůvodní, proč znakem osídlení Ameriky je vysoký stupeň urbanizace-80% a podle mapy uvede příklady. Na příkladech dokumentuje ochranu životního prostředí a srovná ŽP Kanady a USA.	
	Střední a Jižní Amerika	Při zeměpisné charakteristice se zaměří na obecné a společné znaky i rysy specifické, charakteristické pro dílčí regiony popřípadě jednotlivé státy-př. Indiánské státy. Pracuje s mapami. Upozorní na problémy týkající se životního prostředí, drog.	

Zeměpis 7. ročník

<i>Tématické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Regiony světa</i>	Afrika Přírodní podmínky	Charakterizuje polohu Afriky a její postavení ve světě. Vysvětlí pojem Starý svět. Zhodnotí přírodní podmínky – povrch, klima, vodstvo, rozpozná dle fotografií typické přírodní, stavební a kulturní prvky Afriky	EV – stav životního prostředí, další vývoj, ochrana, možnost změny
	Afrika severní Sahara Afrika střední Afrika jižní Afrika východní	Pohovoří o přírodních podmínkách - povrch, klima, vodstvo, o obyvatelstvu, historickém vývoji severní a saharské Afriky. Na příkladech jednotlivých států zhodnotí ekonomiku se zaměřením na cestovní ruch. Vyhledá názvy přírodních jednotek - pohoří, hory, řeky, jezera, názvy států a měst a vytváří syntézu zeměpisných znalostí. Pohovoří o obyvatelstvu, zhodnotí ekonomickou a sociální situaci.	VDO – prvky demokracie, forma vlády, orientace ve světě OSV - komunikace s jinými národy, rozvoj schopností poznávání, kreativní myšlení, diskuze nad problémy EGS – život v evropském i mezinárodním prostoru, integrace, spolupráce zemí, postavení ČR, vliv globálních problémů, cestování MKV – kultura a tradice,
	Asie	Charakterizuje polohu, rozlohu, členitost pobřeží, přírodní poměry, složení a rozmístění obyvatelstva, sídla, zná významná města, hospodářství, získává informace z tematických map, rozpozná dle fotografií typické přírodní, stavební a kulturní prvky Asie	rasismus, návštěvy v zahraničních rodinách MDV - aktuality, zdroj informací, obrazového materiálu
	Jihozápadní Asie	Vymezí region. Podle mapy zhodnotí přírodní poměry, povrch, klima, vodstvo. Vysvětlí příčiny rozdílů v ekonomické úrovni zemí regionu a proč tento region patří k ohniskům mezinárodního napětí.	Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl, hlad, HIV
	Střední Asie a Zakavkazsko	Vymezí území. Charakterizuje podle mapy přírodní prostředí střední Asie a Zakavkazska. Zhodnotí ekonomiku	D – nejstarší osídlené oblasti, vznik prvních měst, vývoj urbanizace, průmyslová revoluce – významné technické objevy, průmyslový pokrok, význam zemědělství v historii, význam objevných plaveb, obchod s cizími zeměmi v minulosti, rozvoj služeb, kláštery a univerzity jako centra vzdělanosti v minulosti
	Jižní Asie Indie	Vymezí region a charakterizuje přírodní poměry regionu, charakterizuje kulturní, společenské a hospodářské zvláštnosti regionu a zhodnotí postavení Indie ve světě.	OV – lidská práva, pokrok lidstva, šetření surovinami, bezpečnost dopravy, význam vzdělání pro člověka, zdravý životní styl
	Jihovýchodní Asie	Vymezí podle mapy region, vyhodnotí přírodní podmínky. Vysvětlí pojem –asijské tygři .	VZ- rozdílné podmínky života lidí v různých částech světa – city x slum
	Východní Asie Čína	Zhodnotí postavení Číny ve světě. Uvede, jak se Čína ve srovnání s většinou rozvojových zemí vcelku úspěšně vyrovnává se závažným problémem vysokého přirozeného přírůstku a proč je to nutné. Uvede příklady, s kterými čínskými výrobky se můžeme setkat v našich obchodech. Informace o pandě velké.	AJ, NJ – základní konverzační témata, pozdrav v cizích jazycích, zdroj informací
	Japonsko a Korea	Určí geografickou polohu. Vysvětlí, proč je Japonsko světovou hospodářskou velmocí s vysokou životní úrovní obyvatelstva – orientace na moderní perspektivní odvětví průmyslu, mentalita Japonců, aktivní obchod, rybolov, doprava. Na příkladu Korejského poloostrova dokumentuje rozdíly spojené se socialistickým a tržním hospodářstvím.	M – rozbor grafů, kartogramů, porovnávání čísel, určování hustoty zalidnění, průměrné hodnoty, jednotky plochy
	Centrální Asie	Vymezí region a vysvětlí rozdíly přírodních podmínek. Pohovoří o vlivu náboženství na region, o vysokém přirozeném přírůstku a hustotě zalidnění. Vyhodnotí hospodářství subkontinentu a zdůvodní, proč v něm převládá zemědělství a proč státy indického subkontinentu patří mezi chudé země	Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie, složení výfukových plynů, katalyzátory
	Austrálie a Oceánie	Pomocí mapy vymezí region Austrálie, charakterizuje výjimečnosti přírodních podmínek - klima, fauna, flora. Zdůvodní, proč většina obyvatel žije ve městech. Zhodnotí ekonomiku Austrálie a její státní zřízení. Určí polohu a přírodní poměry Oceánie. Srovná společné a rozdílné znaky obyvatelstva, hospodářství a státního zřízení rozpozná dle fotografií typické přírodní, stavební a kulturní prvky Austrálie .	F – typy elektráren, rychlost dopravních prostředků Pč – suroviny pro přípravu pokrmů
	Polární oblasti Antarktida a Arktida	Charakterizuje polohu, rozlohu, členitost pobřeží Antarktidy, přírodní poměry polárních oblastí, získává informace z tematických map a internetu, posuzuje Antarktidu jako mezinárodní území a světadíl míru.	
	Evropa Poloha a rozloha Členitost pobřeží Přírodní podmínky Obyvatelstvo Sídla Hospodářství	Charakterizuje polohu, rozlohu, členitost pobřeží, přírodní poměry, složení a rozmístění obyvatelstva, sídla, hospodářství, získává informace z tematických map, orientuje se na FG mapě Evropy, uvádí kulturní, společenské, hospodářské a politické zvláštnosti a zajímavosti Evropy, rozpozná dle fotografií typické přírodní, stavební a kulturní prvky Evropy	

Zeměpis 8. ročník

<i>Tématické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Regiony světa</i>	Východní Evropa Ruská federace Transformující se země východní Evropy	Určí rozlohu a polohu. Podle mapy charakterizuje přírodní podmínky, podle tématických map zhodnotí odlišnosti v osídlení obyvatelstva. Zhodnotí ekonomiku a státní zřízení východoevropských zemí	EV – stav životního prostředí, další vývoj, ochrana, možnost změny VDO – prvky demokracie, forma vlády, orientace ve světě OSV – komunikace s jinými národy, rozvoj schopností poznávání, kreativní myšlení, diskuze nad problémy EGS – život v evropském i mezinárodním prostoru, integrace, spolupráce zemí, postavení ČR, vliv globálních problémů, cestování MKV – kultura a tradice, rasismus, návštěvy v zahraničních rodinách MDV - aktuality, zdroj informací, obrazového materiálu
	Severní Evropa	Vymezi region-geografickou polohu, zhodnotí a srovná přírodní poměry. Objasní vliv přírodních podmínek na hustotu zalidnění států severní Evropy. Zhodnotí a srovná ekonomiku celého regionu a charakterizuje z politického hlediska jednotlivé státy.	Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, vliv osídlení na krajinu, obživa obyvatelstva, produkty rostlinné a živočišné výroby, suroviny pro textilní a potravinářský průmysl, hlad, HIV D – nejstarší osídlené oblasti, vznik prvních měst, vývoj urbanizace, průmyslová revoluce – významné technické objevy, průmyslový pokrok, význam zemědělství v historii, význam objevných plaveb, obchod s cizími zeměmi v minulosti, rozvoj služeb, kláštery a univerzity jako centra vzdělanosti v minulosti
	Jižní Evropa	Vymezi region. Zhodnotí obyvatelstvo evropského Středomoří, nerovnoměrnost vývoje regionu a jeho současné postavení. Charakterizuje podle mapy ekonomiku se zaměřením na cestovní ruch.	OV – lidská práva, pokrok lidstva, šetření surovinami, bezpečnost dopravy, význam vzdělání pro člověka, zdravý životní styl VZ- rozdílné podmínky života lidí v různých částech světa – city x slum AJ, NJ – základní konverzační témata, pozdrav v cizích jazycích, zdroj informací
	Jihovýchodní Evropa	Vymezi region, charakterizuje přírodní, kulturní, společenské a hospodářské podmínky, vysvětlí hlavní příčiny rozpadu bývalé Jugoslávie, zhodnotí předpoklady pro cestovní ruch a lokalizuje současná centra cestovního ruchu	M – rozbor grafů, kartogramů, porovnávání čísel, určování hustoty zalidnění, průměrné hodnoty, jednotky plochy Ch – využití nerostných surovin, chemický průmysl, petrochemie, složení výfukových plynů, katalyzátory F – typy elektráren, rychlost dopravních prostředků Pč – suroviny pro přípravu pokrmů
	Západní Evropa	Vymezi region a charakterizuje polohu, přírodní podmínky, uvede kulturní, společenské, hospodářské a politické zvláštnosti Západní Evropy, vybraných států, zná hlavní města, průmyslové oblasti a další významná města.	
	Britské ostrovy	Podle mapy určí polohu a popíše přírodní poměry povrch, klima, vodstvo Britských ostrovů. Objasní podle tématických map, jaká je skladba obyvatelstva, jaké je postavení Spojeného království v současném světě. Zhodnotí britskou ekonomiku a politický systém. Řekne, co ví o Irsku.	
	Francie	Určí polohu a popíše podle mapy přírodní poměry Francie. Objasní, jaká je skladba obyvatelstva a jaké je postavení Francie v současném světě. Zhodnotí podle tématických map francouzskou ekonomiku se zaměřením na cestovní ruch a politický systém Francie.	
	Země Beneluxu	Vymezi region, zhodnotí přírodní podmínky a uvede společné a odlišné znaky jednotlivých států. Lokalizuje na mapě centra zpracovatelského průmyslu a uvede komodity, ve kterých je Nizozemsko světově proslulé.	
	Střední Evropa	Vymezi region a charakterizuje polohu, přírodní podmínky, uvede kulturní, společenské, hospodářské a politické zvláštnosti Střední Evropy, vybraných států, zná hlavní města, průmyslové oblasti a další významná města.	
	Německo	Určí polohu a podle mapy popíše přírodní poměry povrch, vodstvo. Objasní přínos obyvatelstva na ekonomiku a zdůvodní, proč je Německo evropskou mocností, význam surovinových zdrojů pro průmysl, úroveň dopravy a služeb. Pomocí mapy určí polohu a přírodní podmínky celého regionu a charakterizuje hospodářství Švýcarska a Rakouska se zaměřením na cestovní ruch. Využije poznatky získané z cest do alpských zemí.	
	Alpské země		
<i>Česká republika</i>	Přírodní podmínky ČR Povrch a jeho členění Podnebí Vodstvo Půdy	Určí polohu a rozlohu ČR a porovná se sousedními státy. Charakterizuje povrch, pohovoří o jednotlivých typech povrchu, klimatické poměry. Pohovoří o jednotlivých krajinných typech a využívá k tomu místní region. Charakterizuje hydrologické poměry (významné vodní toky, jezera, rybníky, přehrady,	EV – stav přírody, ochrana, předpoklad vývoje EGS – poloha státu na mapě světa, orientace

Tématické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipřed. vztahy
	Rostlinstvo a živočišstvo a ochrana přírody Životní prostředí	podzemní vody). Popíše rozmístění půdních typů a druhů v ČR i jejich využití. Charakterizuje rostlinstvo a živočišstvo v ČR, zná způsoby ochrany přírody (NP, CHKO...), vysvětlí pojem životní prostředí	
	Obyvatelstvo a sídla ČR	Srovná podle tabulek a map zalidnění a hustotu zalidnění s dalšími evropskými státy. Vysvětlí pojmy přirozený pohyb a územní pohyb obyvatelstva, národnostní skladba, náboženská skladba, urbanizace a obecné charakteristiky bude aplikovat na konkrétních příkladech, podrobněji u regionu ve kterém žije. Pracuje pomocí tabulek, map.	EGS – vzájemné vztahy mezi národy, cestování, Český jazyk – nářečí Př- vliv osídlení na krajinu
	Ekonomika ČR	Zhodnotí : Českou ekonomiku před r. 1945, v letech 1945-1989, proces ekonomické transformace v Česku.	EV – vliv hospodářství na životní prostředí - těžba, průmyslové závody, doprava, cestování
	Úloha průmyslu v ČR	Jednotlivé problémové okruhy zhodnotí se zaměřením na místní region – Průmyslové oblasti. Dobývání nerostných surovin. Výroba a rozvod elektřiny a plynu. Zpracovatelský průmysl. Uvede příklady, kde průmysl ohrožuje životní prostředí, zaměří se na místní region.	EV – stav životního prostředí MDV - sběr, třídění, hodnocení hosp. údajů, srovnání regionů
	Úloha zemědělství v české ekonomice	Vysvětlí, jakou úlohu mají přírodní faktory na zemědělskou výrobu a jakou úlohu mají sociální faktory. Podle mapy charakterizuje hlavní zemědělské oblasti a zhodnotí pěstování užitkových plodin a chov hospodářských zvířat. Fakta, která bude uvádět aplikuje na místní region.	VDO – život v regionu EGS – postavení oblasti v rámci regionu, evropská spolupráce
	Dopravní systémy ČR	Podle mapy, tabulek a grafů charakterizuje železniční, silniční, říční, městskou hromadnou, potrubní, spoje a spojovou dopravu. Zaměří se na problémy místního regionu.	MDV - sběr, třídění, hodnocení hosp. údajů, hodnocení podle jednotlivých kritérií
	Terciální sféra	Uvede změny postavení služeb v české ekonomice po r. 1989 na příkladech místního regionu. Změny struktury přepravy osob. Změny, jimiž prochází obchod. Rozmach cestovního ruchu. Změny českého školství. Stav a problémy českého zdravotnictví. Proměny bankovního sektoru	OSV – řešení problémů místní oblasti D – historie regionu Ch – průmysl regionu ČJ – významné osobnosti
	Administrativní členění ČR – kraje Praha Středočeský kraj Jihočeský kraj Plzeňský kraj Karlovarský kraj Ústecký kraj Liberecký kraj Královéhradecký kraj Pardubický kraj Vysočina Olomoucký kraj Moravskoslezský kraj Zlínský kraj Jihomoravský kraj	Vymezuje a charakterizuje stručně jednotlivé oblasti ČR – tzv. vyšší územně správní celky, zhodnotí jejich přírodní podmínky, životní prostředí, zná krajská města, průmyslová centra, chráněná území, významné kulturní památky, zhodnotí předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu a zná současná centra cestovního ruchu.	
<i>Terénní geografická výuka, praxe a aplikace</i>	Zeměpisná charakteristika místního regionu. Regionální část	Podle mapy vymezí region, zhodnotí přírodní podmínky - povrch, vodstvo, obyvatelstvo a sídla, ekonomiku se zaměřením na terciální sféru - cestovní ruch a životní prostředí	M – práce s daty

Zeměpis 9. ročník

<i>Tématické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
<i>Společenské a hospodářské prostředí</i>	Charakteristiky demografického vývoje	Vysvětlí, proč rychlý růst světového obyvatelstva, vyvolal mezi vědci i politiky znepokojení z perspektiv dalšího vývoje lidstva. Uvede příčiny nerovnoměrného růstu počtu obyvatel světa. Vysvětlí pojem věková pyramida. Na příkladech uvede prognózy dalšího demografického vývoje.	Př – lidská populace, lidské rasy, podmínky života na Zemi, D – nejstarší osídlené oblasti, zvyšování tempa růstu obyvatelstva OV – lidská práva, pokrok
	Rozmístění obyvatelstva a sídel na Zemi	Uvede fakta, která dokládají nerovnoměrnost v rozmístění obyvatelstva. Popíše vliv přírodních, sociálně-ekonomických a politických faktorů. Lokalizuje na mapě hlavní oblasti koncentrace obyvatelstva ve vyspělých zemích. Vysvětlí, jak působí na změny v rozmístění obyvatel urbanizace.	M – zpracování statist. údajů OV- státní zřízení, forma vlády, principy demokracie D – vznik států, vývoj počtu států
	Územní pohyb obyvatelstva	Vymezi základní pojmy migračního pohybu. Uvede důvody migrací v minulosti, hlavní směry migrací v současnosti a jaké problémy spojené s migrací to zemím přináší.	EV – vývoj přírodního obrazu světa
	Národnostní a náboženská problematika v současném světě	Definuje moderní-novodobý národ a jeho znaky. Na příkladech vysvětlí pojmy: stát, suverenita, nacionalismus, šovinismus, národnostní nenávisť, etnické čistky. Projeví orientaci ve světových náboženstvích a jejich rozmístění. Využívá poznatků z četby, informací ve sdělovacích prostředcích a tématických map.	OSV – vlastní zodpovědnost při řešení problémů, komunikace, hledání kompromisu
	Problematika politické geografie	Charakterizuje dvě základní politické formy státu, základní skupiny států podle způsobu uplatňování politické moci a vysvětlí pojmy složený stát	EGS – globalizace,
	Mezinár. polit. a hosp. organizace	Vysvětlí úlohu OSN, OPEC, OECD, EU	MDV – sběr, třídění, zpracování informací
	Světové zemědělství	Objasní obecnou charakteristiku zemědělství, úlohu přírodních a sociálně – ekonomických faktorů. Pomocí map a tabulek uvede konkrétní příklady.	Př – příroda v místní krajině – stav, ochrana
	Surovinové zdroje, jejich význam a rozmístění	Vysvětlí, jaká je klasifikace surovinových zdrojů, co jsou energetické zdroje, změny ve využití těchto zdrojů, vliv na ekonomiku, sociální poměry i politiku. Lokalizuje na mapách ložiska rud a objasní jakou mají úlohu v ekonomice.	Př – životní prostředí, ekologie, vliv prostředí na zdraví lidí, život v přírodní a kulturní krajině
	Zpracovatelský průmysl a jeho úloha ve světové ekonomice	Charakterizuje průmysl a jeho rozdělení, zmíní se o vývoji průmyslové výroby, lokalizuje na mapě hlavní průmyslové regiony. Vysvětlí, proč je při rozvoji průmyslu a jeho lokalizaci nutno brát v úvahu i vlivy na životní prostředí.	D – rozvoj společnosti, změny krajiny, života lidí F – alternativní zdroje energie, rozvoj techniky
	Obslužná sféra, její funkce a složky	Vymezi sektor služeb. Lokalizuje na mapě hlavní oblasti cestovního ruchu. Vysvětlí úlohu obchodu a rozdílnou situaci mezi vyspělými a rozvojovými zeměmi ve sféře školství a zdravotnictví. Uvede příklady vyspělých zemí, kde sektor služeb tvoří hlavní složku ekonomiky a poukáže na rozdílnou roli v málo vyvinutých státech.	OV – mezinárodní spolupráce, pokrok lidstva, šetření surovinami
<i>Životní prostředí</i>	Krajina a životní prostředí	Charakterizuje vztahy přírody a společnosti, přírodní a kulturní krajina, porušování ekologické rovnováhy, přírodní katastrofy.	EV – pohyb v přírodě EGS – živelné pohromy, nebezpečí terorismu

Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Umění a kultura** umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddelitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp. V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory **Hudební výchova a Výtvarná výchova**. Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat. S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe *obsahovými doménami* hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem *Rozvíjení smyslové citlivosti* jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem *Uplatňování subjektivity* jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem *Ověřování komunikačních účinků* jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

HUDEBNÍ VÝCHOVA (1. stupeň)

Charakteristika vyučovacího předmětu –1. a 2. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět **Hudební výchova** se vyučuje ve všech ročnících 1 hodinu týdně. Hudební dovednosti si žáci osvojují nejen v hodinách hudební výchovy, ale i při návštěvách výchovných koncertů a také individuálně v mimotřídních i mimoškolních aktivitách.

V 1. období (1.-3. ročník) je pak osvojování hudebních dovedností zařazováno v rámci relaxace do všech vyučovacích předmětů. Poslechová a hudebně pohybová činnost je žákům umožňována i o přestávkách.

Ve 2. období (4.-5. ročník) se předmět koncentruje do 1 vyučovací hodiny týdně s prolínáním do ostatních výchov.

Žáci se v hodinách **Hudební výchovy** seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a jazykem hudebního umění. Učí se s nimi tvořivě pracovat a užívat je jako prostředky sebevyjádření a komunikace s ostatními. Seznamují se s vybranými uměleckými díly a učí se je chápat a prožívat.

Hudební výchova se realizuje prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností. Vede k aktivnímu zpěvu a vnímání hudby. Tyto činnosti jsou vzájemně propojeny a doplňují se tak, aby vedly k rozvoji hudebnosti žáka a tím přispěly k celkovému vývoji osobnosti. Navíc dávají žákům prostor k individuálnímu praktickému projevu.

Hudební dovednosti, kterými chceme žáka obohatit, jsou: zpěv, rytmus, intonace, instrumentální doprovod, hudebně pohybové vyjádření, poslech a improvizace.

Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř oblastí:

Vokální činnosti

- práce s hlasem (umět zpívat hlavovým tónem)
- kultivovanost pěveckého a mluveného projevu, správné pěvecké návyky
- intonace, hudební rytmus, vícehlas

Instrumentální činnosti

- hra na jednoduché hudební nástroje (Orffův instrumentář, flétny)

Hudebně pohybové činnosti

- ztvárnění hudby pohybem

Poslechvé činnosti

- vnímání znějící hudby a prožitek z ní
- poznávání hudby různých žánrových stylů současnosti a minulosti
- seznámení se s nejvýznamnějšími českými i světovými hudebními skladateli

Průřezová témata

Průřezová témata budou využívána jako součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu.

Osobnostní a sociální výchova

- každodenní využití v běžném životě
- rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vyjádření pocitů z poslechu hudebních ukázek
- využití různých postupů dramatické výchovy, např. dramatizace písní, návštěva divadla, koncertů, diskuse nad uměleckým dílem

Výchova demokratického občana

- motivace žáků k uplatňování svých názorů v třídním kolektivu, např. pomoc (zpěv ve dvojicích, trojicích), ochota pomáhat, být ohleduplný (kultivovaný projev, pravidla chování v divadle, na koncertě)
- respektovat kulturní odlišnosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- vychovávat žáky jako budoucí občany Evropy, jako zodpovědné a tvořivé osobnosti
- budovat vztah k evropské a světové hudbě (různorodost hudebního projevu)
- nejznámější hymny evropských zemí
- lidové písně z různých oblastí (krajové oblasti)

Multikulturní výchova

- seznamování s rozmanitostí různých hudebních kultur, jejich tradicemi
- hudba v našem regionu (písně, umělci, kulturní postavy, kulturní akce)
- poznávat a tolerovat odlišnosti hudebních kultur

Environmentální výchova

- zamyšlení se nad vztahy člověka a prostředí (vnímání hudby uklidnění, povzbuzení, motivace)
- vnímání estetických kvalit v hudbě (vážná hudba, muzikály, lidová hudba, hudební „kýč“)

Mediální výchova

- vnímání zvuku (hluk, pozitivní zvukový vjem)
- vývoj médií – rozhlasu, nahrávek
- setkávání se s hudbou – rozhlas, televize, koncerty, soutěže

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k používání hudebních termínů, k vyhledávání a propojování získaných znalostí do souvislostí
- žáci využívají vlastní zkušenosti a poznatky z jiných předmětů
- žáci pod vedením učitele nalézají souvislosti mezi získanými poznatky a využitím v praxi
- učitel vede žáky k vyhledávání, třídění a porovnávání informací
- učitel stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni k samostatnému a kritickému myšlení
- žáci hledají spojitosti s vlastní hudební zkušeností
- žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů
- učitel vede žáky k správným způsobům řešení problémů
- učitel pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení

Kompetence komunikativní

- žáci jsou vedeni k práci ve skupině, aby dokázali vyjádřit svůj názor vhodnou formou ho obhájit
- žáci jsou vedeni k toleranci názorů ostatních
- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- učitel se zajímá o náměty a názory žáků

Kompetence sociální a personální

- žáci jsou vedeni k práci v týmu
- žáci se učí respektovat pravidla a názor druhých
- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanské

- žáci se aktivně zapojují do kulturního dění
- žáci jsou vedeni k tomu, aby si vážili našich kulturních tradic
- učitel vytváří prostor pro žáky, aby respektovali společenské dění

Kompetence pracovní

- žáci se koncentrují na pracovní výkon
- žáci si vytváří pozitivní vztah k hudebním činnostem
- učitel vyžaduje dodržování dohodnuté kvality práce, dodržování postupů a termínů

Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období

Očekávané výstupy – 1. období

žák

HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase

HV-3-1-02 rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem

HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře

HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby

HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

HV-3-1-01p zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty

HV-3-1-02p správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu

HV-3-1-04p reaguje pohybem na tempové a rytmické změny

HV-3-1-05p rozliší sílu zvuku

- pozorně vnímá jednoduché skladby

Očekávané výstupy – 2. období

žák

HV-5-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti

HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not

HV-5-1-03 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní

- HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
HV-5-1-05 vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehery, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- HV-5-1-01p zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem
HV-5-1-02p, HV-5-1-07p propojí vlastní pohyb s hudbou
HV-5-1-03p doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje
HV-5-1-06p odliší tóny podle výšky, síly a barvy
- pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb
- správně hospodář s dechem při interpretaci písní, frázování

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- **pěvecký a mluvní projev** – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- **hudební rytmus** – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- **dvojhlas a vícehlas** – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.
- **intonace, vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.)
- **záznam vokální hudby** – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.
- **rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace** – tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a – b)
- **záznam instrumentální melodie** – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **taktování, pohybový doprovod znějící hudby** – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- **pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby** – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků

- **orientace v prostoru** – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **kvality tónů** – délka, síla, barva, výška
- **vztahy mezi tóny** – souzvuk, akord
- **hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem** – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj
- **hudební styly a žánry** – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.
- **hudební formy** – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace
- **interpretace hudby** – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmět

Hudební výchova 1. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
VOKÁLNÍ ČINNOSTI <i>Zásady zpěvu</i>	Dodržování správných zásad při zpěvu.	Žák si osvojuje správné zásady pro zpěv, je schopen zpívat nejen v lavicích, ale i ve stoje, v chůzi, při pohybových hrách.	TV – Zásady správného držení těla.
<i>Zásady hlasového výcviku</i>	Správné dýchání. Hlasová hygiena. Hlasový výcvik.	Učí se dodržovat správné dýchání při každém hlasovém projevu. Uvědomuje si základní pravidla hlasové hygieny.	TV – Relaxační hry pro zlidnění dechu.
<i>Tvoření tónu</i>	Správné zpívání – odnaučení se KŘIČET	Rozlišuje zpěv a křik a rozumí tomuto rozdílu. Uvědoměle při zpěvu nekřičí a tím směřuje k vytvoření návyku zpívat hlavovým tónem.	OSV – rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti.
<i>Hlavový tón</i>	Zpěv hlavovým tónem. Slabiky pro hlavový tón.	Zvládl vytvořit hlavový tón (houkání lokomotivy, kukání kukačky). Osvojil si zpívání slabik podporující tvoření hlavového tónu – mo, mu, no, nu.	DV – dramatizace pohádek i vymyšlených – použití houkání, kukání.
<i>Artikulace</i>	Správná výslovnost. Volné a dostatečné otvírání úst při zpěvu – samohlásky - a, o.	Zvládá cvičení pro správnou artikulaci úměrné svému věku – jazykolamy, říkanky. Dodržuje dostatečné otvírání úst při zpěvu dle svých fyziologických dispozic.	MV – osvojování základních pravidel veřejné komunikace, dialogu, argumentace
<i>Rozšíření hlasového rozsahu</i>	Nácvik písní v rozsahu c1 – c2. Lidové a umělé písně.	Žák během roku upevňuje všechny znalosti a dovednosti výše řečené. Pokouší se na základě svých dispozic zpívat čistě a rytmicky. Naučí se 12 lidových a 5 umělých písní.	
<i>Hudební teorie</i>	Notová osnova. Nota. Zápis noty do notové osnovy.	Ví, z čeho se skládá notová osnova. Píše notu. Zapiše notu do notové osnovy.	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI <i>Orffovy nástroje</i>	Doprovody písní na Orffovy nástroje.	Orientuje se v názvech nejjednodušších doprovodných nástrojů. Učí se citlivě doprovázet písně na tyto nástroje.	ČJ – Slabikování slov.
<i>Rytmické hry</i>	Deklamace, říkadla. Hra na ozvěnu. Hra otázka – odpověď. Hra na tělo.	Učí se rytmizovat jednoduché texty. Vytleská a zopakuje jednoduchý rytmus. Používá tleskání, dupání i luskání. Je schopen si vymyslet a vytvořit jednoduchý doprovodný rytmický nástroj.	VV – PČ – výroba jednoduchého doprovodného rytmického nástroje.
HUDEBNĚ – POHYBOVÉ ČINNOSTI <i>Pohyb k hudbě</i>	Pohybový doprovod hudby. Reakce pohybem na hudbu. Hra na tělo.	Reaguje pohybem na znějící hudbu – pomalé a rychlé tempo, veselá a smutná hudba. Dokáže rozpoznat rytmus pochodu – vydupává rytmus. Zapojuje různé části těla k reakci na hudbu.	VDO – výchova k samostatnosti a ohleduplnosti.
POSLECHOVÉ ČINNOSTI <i>Tón - zvuk</i>	Vlastnosti tónu – délka, síla, výška, hloubka. Rozlišení pojmu – zvuk a tón.	Pozná sluchem rozdíl mezi tónem a zvukem. Rozlišuje jednotlivé vlastnosti tónu.	
<i>Hudební díla</i>	Poslech hudebních pohádek. Česká státní hymna. Lidové písně. Vánoční koledy.	Objasní si a osvojí si hudební kontrasty: tón – zvuk, řeč – zpěv, tón dlouhý – krátký, hluboko – vysoko, silně – slabě, pomalu – rychle, veselé – smutně. Utváří si radost z poslech hudby. Pozná státní hymnu.	MKV – řeší mezilidské vztahy, všechny etnické skupiny jsou si rovnocenné.

Hudební výchova 2. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. Vztahy</i>
VOKÁLNÍ ČINNOSTI <i>Nácvik nových písní</i>	Pochopení obsahu a textu nové zpívané písně Osvojení textu, rytmu a melodie Správné nádechy a nástupy Písně k různým příležitostem – vánoční koledy	Žák přečte si text u každé písně, rozebírat s učitelem slova, kterým nerozumí. Chápe rozdíl mezi pojmem - píseň lidová a píseň umělá. Dle svých dispozic správně vyslovuje – zpívá. Osvojí si další vánoční koledy. Během celého roku se naučí 15 lidových a 5 umělých písní.	
<i>Dechový a hlasový výcvik</i>	Procvičování výslovnosti, dechová a hlasová cvičení. Říkadla a rozpočítadla.	Žák si v každé hodině hudební výchovy procvičuje správnou výslovnost, osvojuje si jednoduchá dechová cvičení, trénuje zadržování dechu, procvičuje správné nádechy	ČJ – říkadla - jazykolamy
<i>Hudební teorie</i>	Takt, taktová čára. Doby, dvoudobý a třídobý takt. Psaní not podle délky – nota celá, půlová, čtvrtová a osminová. Pomlky – pomlka čtvrtová a osminová. Dynamická znaménka – zesilovat a zeslabovat.	Žák si osvojuje hudební teorii vždy ve spojení s probíranými písněmi. Ví, co je to takt, taktová čára. Zapiše noty podle délky. Chápe, co je to pomlka v písni. Rozpozná sluchem zesílení a zeslabení v písni a tím si uvědomuje i grafickou podobu dynamických znamének. Všechnu probranou hudební teorii poznává a procvičuje na probraných písních.	M – matematické vztahy v takttech - podobnost s příklady v matematice.
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI <i>Rytmická cvičení. Hudební hry.</i>	Vytleskávání rytmu. Vyťukávání rytmu. Používání rytmických slabik. Zapisování rytmu do taktu. Vlastní rytmická cvičení.	Žák vytleskává a vyťukává rytmus - opakuje slyšený rytmus, sluchově rozlišuje dobu krátkou a dlouhou. Učí se zapisovat rytmus příslušných taktů.	
HUDEBNĚ – POHYBOVÉ ČINNOSTI <i>Tanečky ve 2/4 a 3/4 taktu</i>	Jednoduché taneční doprovody písní. Jednoduché taneční kroky.	Žák se aktivně zapojuje do pohybového a tanečního ztvárnění písní. Zábavnou formou si osvojuje nejjednodušší taneční kroky.	OSV – utváří si pozitivní postoj k druhým a také sobě samému. Uvědomuje si hodnotu skupinové práce .
POSLECHOVÉ ČINNOSTI <i>Poslechové skladby</i>	Poslech lidových písní. Poslech dětských písní. Hudební pohádky. Rozeznávání hudebních nástrojů. Věkově srozumitelná hudební díla význam. hudeb. skladatelů.	Žák se trénuje v rozpoznávání základních hudebních nástrojů hudebních dílech. Rozpoznává změnu tempa, dynamiky či nálady poslechové skladby. Učí se pocity z hudby – příjemné i nepříjemné vyjádřit i kresbou.	VV – kresba pocitů z hudby. DV – dramatizace prožívané hudby.

Hudební výchova 3. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
VOKÁLNÍ ČINNOSTI <i>Nové písně</i>	Nácvik nových písní. Písně vícehlásé – kánon. Jednoduchý dvojhlas.	Žák uvědoměle používá hlasovou hygienu, správnou artikulaci, správné nádechy a výdechy v probíraných písních. Žák zkouší zpívat i písně dvojhlasé, tuto dovednost si postupně osvojuje.	
<i>Dechový a hlasový výcvik. Hudební hry.</i>	Dechová a hlasová cvičení. Rozšiřování hlasového rozsahu c1 – d2, popřípadě h – e2. Jazykolamy, rozpočítadla, říkadla.	Žák zvládá tzv. hlavový tón, navazuje na znalosti a dovednosti z minulých ročníků. Rozšiřuje pomocí hlasových cvičení svůj hlasový rozsah.	
<i>Hudební teorie</i>	Opakování hudební teorie z 2. ročníku. Nová hudební teorie – Tempo – pomalu a rychle. Melodie – stoupavá a klesavá. Pomlka půlová a celá. Legato – vázaně. Repetice. Hudební abeceda. Nácvik psaní houslového klíče. Zápis tónů do notové osnovy – g1, e1, a1, f1, d1, c1.	Žák si připomněl hudební teorii z 2. ročníku, na kterou navazuje ve 3. ročníku. Osvojuje si teorii demonstrovanou na probíraných písních, umí zazpívat rychle i pomalu, předvede melodii stoupavou i klesavou, pozná pomlky v písni i podle délky, učí se hudební abecedu a zapisuje noty do notové osnovy dle jejich názvu.	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI <i>Rytmická cvičení</i>	Rytmická cvičení s pomlkou čtvrt'ovou, osminovou. Rytmická cvičení s notou půlovou. Tempové cvičení. Rytmický zápis říkanky. Přiřazování slov k danému rytmu.	Žák zvládá vytukat, či vytleskat rytmičká cvičení s pomlkami. Vytleskává rytmus dle zápisu. Učí se rytmicky zapisovat říkanky. Je schopen přiřazovat slova k danému zápisu.	
HUDEBNĚ – POHYBOVÁ ČINNOST <i>Pohyb na hudbu. Taneček.</i>	Pohybování se podle hudby v 2/4 a 3/4 taktu. Jednoduché tanečky na lidové písně.	Žák je schopen používat jednoduché taneční kroky, začleňuje se do společných tanečků k písním. Pohybuje se v rytmu hudby ve 2/4 a 3/4 taktu.	
POSLECHOVÉ ČINNOSTI <i>Poslechové skladby</i>	Poslech hudebních nástrojů. Poslech – menuet. Vánoce – J. J. Ryba. Hudba ke slavnostem. Orchestr – sólo.	Žák rozeznává zvuky hudebních nástrojů, je seznámen s menuetem - tancem z 18. stol. Je seznámen s vánočními koledami, vánočními písněmi a nejznámějším dílem J. J. Ryby. Naposlouchává ukázky ke slavnostním příležitostem, orchestrální skladby a v nich rozpoznává sóla.	DV – dramatické ztvárnění tance v různých histor. obdobích

Hudební výchova 4. – 5. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
VOKÁLNÍ ČINNOSTI	Zásady zpěvu Dodržování správných zásad při zpěvu.	Žák si osvojuje správné zásady pro zpěv, je schopen zpívat nejen v lavicích, ale i ve stoje, v chůzi, při pohybových hrách.	TV – Zásady správného držení těla.
	Zásady hlasového výcviku Správné dýchání. Střídatý dech, prodlužování výdechu, vázání tónů Hlasová hygiena.	Dodržuje správné dýchání při každém hlasovém projevu. Uvědomuje si základní pravidla hlasové hygieny.	TV – Relaxační hry pro zlidnění dechu. Relaxační hudba spojená se slovem
	Tvoření tónu Správné zpívání Hlavový tón Artikulace	Rozlišuje zpěv a křik a rozumí tomuto rozdílu. Uvědoměle při zpěvu nekřičí a tím směřuje k vytvoření návyku zpívat hlavovým tónem. Správná výslovnost. Volné a dostatečné otvírání úst při zpěvu – samohlásky - a, o, e, i, u, y	OSV – rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti. Zvládá cvičení pro správnou artikulaci úměrné svému věku – jazykolamy, říkanky. Dodržuje dostatečné otvírání úst při zpěvu dle svých fyziologických dispozic.
	Rozšíření hlasového rozsahu Nácvik písní v rozsahu h-d2. Počátky dvojhlasu. Česká hymna	Žák během roku upevňuje všechny znalosti a dovednosti výše řečené. Pokouší se na základě svých dispozic zpívat čistě a rytmicky. Naučí se 20 lidových a 10 umělých písní.	MDV – osvojování základních pravidel veřejné komunikace, dialogu, argumentace
	Hudební teorie -repetice, legato, staccato, dvojhlas, gradace, stupnice dur, tónika, nota osminová s tečkou a čtvrt'ová s tečkou, předznamenání bé a křížek, polka, -hudební výraz, variace-princip, symfonický orchestr, dirigent, sbormistr, kapelník, stupnice moll, dominanta, polyfonie, synkopa, celý tón a půltón, nota h a e2, skupiny not osminových a šestnáctinových, koruna -epizody ze života skladatelů poslouchané hudby	Vlastními slovy vysvětlí uvedené pojmy, vyhledá a uvede na příkladech Uvede hudební skladatele poslouchaných skladeb (Smetana, Dvořák, Bach, Mozart, Janáček)	
INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI	Orffovy nástroje Doprovody písní na Orffovy nástroje.	Orientuje se v názvech nejjednodušších doprovodných nástrojů. Učí se citlivě doprovázet písně na tyto nástroje.	ČJ – využití poezie a dětské prózy, pranostiky, přísloví
	Rytmické hry Hra na tělo. Kroky se shoupnutím v ¾ taktu	Rytmizuje jednoduché texty. Vytleská a zopakuje jednoduchý rytmus. Používá tleskání, dupání i luskání. Je schopen si vymyslet a vytvořit jednoduchý doprovodný rytmický nástroj v zadaném rytmu.	SUPR – výroba jednoduchého doprovodného rytmického nástroje. Kresba/malba pod dojmem poslechu

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipřed. vztahy</i>
HUDEBNĚ – POHYBOVÉ ČINNOSTI	<i>Pohyb k hudbě</i> Pohybový doprovod hudby. Reakce pohybem na hudbu. Hra na tělo.	Reaguje pohybem na znějící hudbu – pomalé a rychlé tempo, veselá a smutná hudba. Rozpozná rytmus pochodu – vydupává rytmus. Zapojuje různé části těla k reakci na hudbu.	VDO – výchova k samostatnosti a ohleduplnosti.
POSLECHOVÉ ČINNOSTI	<i>Tón - zvuk - melodie</i> Rozlišení melodie od doprovodu Pěvecký sbor (dětský, mužský, ženský), symfonický orchestr Polyfonie a homofonie Rozlišování nástrojů	Pozná sluchem rozdíl mezi melodií a doprovodem polyfonií a homofonií Rozpoznává a pojmenuje hudební nástroje	
	<i>Hudební díla</i> Poslech písně lyrické, žertovné, polka, valčík, opera, opereta, muzikál Rusalka – Dvořák Prodaná nevěsta - Smetana Swingová hudba 30.let, rocková hudba 60.let	Rozpozná a pojmenuje ukázky z děl Utváří si radost z poslech hudby. Zpívá státní hymnu.	MKV – řeší mezilidské vztahy, všechny etnické skupiny jsou si rovnocenné.

HUDEBNÍ VÝCHOVA (2. stupeň)

Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovacímu předmětu **Hudební výchova** je věnována jedna vyučovací hodina týdně.

Vyučování je realizováno ve specializované učebně hudební výchovy s využitím audiovizuální techniky. Metody a formy práce jsou podřízeny charakteru učiva. Užívá se skupinového vyučování, samostatné i kolektivní práce.

Hudební výchova směřuje především k tomu, aby žáci:

- kultivovali svou hudebnost v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, melodického a harmonického cítění, hudební paměti, představivosti a fantazie;
- získali základní poznatky o vývoji hudby a hudebních stylů, o hudební teorii;
- rozvíjeli schopnosti a dovednosti poslechové, pěvecké, pohybové, instrumentální;
- postupně vytvářeli své názory a postoje k hudebnímu umění minulosti i současnosti;
- vnímali hudbu jako důležitou součást života jedince a celé společnosti.

Vzdělávací obsah je rozčleněn do šesti oblastí:

vokální činnost – práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluveného projevu;

instrumentální činnost – hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci;

hudebně pohybová činnost – ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty;

poslechová činnost – aktivní vnímání hudby sluchem;

hudební dějiny – získávání poznatků o hudbě od jejích počátků až k současnosti;

hudební teorie – základy notace, hudebního značení, tónové systémy (stupnice, intervaly,...), nauka o harmonii, hudební formy.

Tyto oblasti se někdy vzájemně prolínají.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj smyslového vnímání a obecné kreativity
- umění jako komunikační prostředek
- hudba ve spojení s ostatními druhy umění

Výchova demokratického občana

- respekt ke kulturním odlišnostem

Výchova v evropských a globálních souvislostech

- porozumění evropským hudebním kořenům, chápání kulturních souvislostí
- vnímání evropské a světové kultury

Multikulturní výchova

- lidové písně jiných národů, poznávání kulturních tradic
- původ různých hudebních stylů

Mediální výchova

- hudba jako komunikační prostředek médií (např. film, dokument, ...)
- přínos médií v oblasti kultury a umění

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci:

- vyhledávají v různých pramenech potřebné informace týkající se hudební výchovy a dále je efektivně využívají v dalším studiu;
- používají obecně užívané hudební termíny;
- propojují získané znalosti do souvislostí.

Kompetence k řešení problémů

- žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů;
- žáci porovnávají vlastní hudební zkušenosti s jinými názory, s mediálními tvrzeními.

Kompetence komunikativní

- učitel se zajímá o názory a náměty žáků;
- učitel zařazuje úkoly, při kterých jsou žáci vedeni ke komunikaci a spolupráci;
- žák je veden k tomu, aby dokázal vyjádřit a obhájit svůj názor a aby zároveň toleroval názory druhých.

Kompetence sociální a personální

- žáci se učí hodnotit svoji práci i práci ostatních;
- žáci se učí respektovat pravidla při práci v týmu;
- žáci spolupracují a respektují názory jiných.

Kompetence občanské

- žáci chrání naše kulturní tradice; reflektují aktuální společenské dění.
- žáci respektují ostatní a jejich názory

Kompetence pracovní

- žáci si vytvářejí pozitivní vztah k hudebním činnostem;
- žáci jsou vedeni k aktivnímu přístupu k práci, k dodržování vymezených pravidel a termínů.

Očekávané výstupy na konci 3. období

Očekávané výstupy

žák

- HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách*
- HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého*
- HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace*
- HV-9-1-04 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů*
- HV-9-1-05 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu*
- HV-9-1-06 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užití hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku*
- HV-9-1-07 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami*
- HV-9-1-08 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

HV-9-1-01p doprovází písně pomocí ostinata

HV-9-1-02p, HV-9-1-03p interpretuje vybrané lidové a umělé písně

HV-9-1-04p rozeznává různé hudební žánry

- pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu
- rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru
- uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- **pěvecký a mluvní projev** – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách
- **intonace a vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- **hudební rytmus** – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- **orientace v notovém záznamu vokální skladby** – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby
- **rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti** – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu
- **reflexe vokálního projevu** – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- **hra na hudební nástroje** – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)
- **záznam hudby** – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby
- **vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje** – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální
- **tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy**

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- **pohybový doprovod znějící hudby** – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- **pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla** – pantomima, improvizace
- pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmickometrické, harmonické
- **orientace v prostoru** – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- **orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby** – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užití ve skladbě (zvukomalba,

duševní malba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla

- **hudební dílo a její autor** – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)
- **hudební styly a žánry** – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům
- **interpretace znějící hudby** – slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastní soudů a preferencí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmět

Hudební výchova 6. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř.vztahy</i>
<i>Hudební teorie</i>	Hudební výrazové prostředky Notová osnova Základní tóny, předznamenání Stupnice C dur Komorní hudba Partitura Variace, píseň Hudba na jevišti Hudba a tanec Hudba a slovo	- chápe význam pojmů melodie, rytmus, harmonie, dynamika, barva - sluchem rozpozná rozdíly při změně některého výrazového prostředku - na hudebních příkladech popisuje použité výrazové prostředky - orientuje se v notové osnově - zapisuje noty, předznamenání - zná stupnici C dur - orientuje se v pojmech komorní hudba, sólista, duo, trio, kvarteto - rozpoznává složení komorních těles z hudebních ukázek - rozpoznává různé druhy partitur - orientuje se v notovém zápisu - chápe pojem variace, sluchem rozpoznává obměny tématu - chápe pojem píseň (jako hudební forma), uvádí příklady - orientuje se v pojmech opera, opereta, muzikál - orientuje se v pojmech balet, výrazový tanec - orientuje se v pojmech melodram, scénická hudba	OSV – hudba ve spojení s ostatními druhy umění MV – hudba k divadelní hře, filmu
<i>Hudební dějiny</i>	Základní poznatky z dějin	- poznatky z dějin hudby si propojuje s probíranými tématy	D
<i>Poslechová činnost</i>	Výrazové prostředky hudby Komorní hudba Partitura	- při poslechu skladeb poznává různorodé hudební výrazové prostředky - vnímá a poznává z hudebních ukázek sólové vystoupení, dueto, tercet, kvartet - sleduje poslechovou skladbu v partituře - seznámí se s vybranými skladbami k probíraným tématům	
<i>Vokální činnost</i>	Hlasová hygiena Lidový dvojhlas Zpěv písní	- kultivuje svůj zpěvný i mluvný projev - pokouší se zpívat v lidovém dvojhlasu - osvojuje si písně vybrané z učebnic a zpěvníků (dle výběru učitele) přiměřené schopnostem a dovednostem třídy	
<i>Instrumentální činnost</i>	Orffův instrumentář Hra na tělo Hudební nástroje	- ovládá nástroje z Orffova instrumentáře - reprodukuje a produkuje různé rytmy - doprovází písně na Orffovy nástroje - hraje na tělo rytmický doprovod (tleskání, ...) - poznává často užívané hudební nástroje - rozlišuje sluchem dechové, smyčcové, bicí nástroje	OSV: rozvoj smyslového poznání, kreativita
<i>Hudebně pohybová činnost</i>	Dramatizace písní, spojení pohybu s hudbou, tanečky	- vnímá propojení hudby a pohybu, vyjadřuje dojem znějící hudby - vyjadřuje rytmus pohybem - tančí jednoduché tanečky	

Hudební výchova 7. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Hudební teorie</i>	Některé hudební formy Duchovní a světská hudba Mollová tónina Notopis	- orientuje se v pojmech kánon, fuga, koncert, sonáta, sonátová forma, symfonie, symfonická báseň - seznámí se s významnými skladateli těchto forem - rozlišuje duchovní a světskou hudbu - poznává písně v mollové tónině - rozšiřuje si znalosti z notopisu	
<i>Poslechová činnost</i>	Polyfonie; některé další hudební formy Programní hudba Duchovní a světská hudba Muzikál	- rozpoznává sluchem kánon, fugu, koncert, sonátu, symfonii, symfonickou báseň - seznámí se s vybranými skladbami těchto forem a s některými hudebními skladateli (J. S. Bach, A. Vivaldi, W. A. Mozart, J. W. Stamica, J. Haydn, L. v. Beethoven, ...) - vnímá mimohudební obsah programní hudby - seznámí se s programní hudbou A. Dvořáka, B. Smetany - orientuje se v pojmech kantáta a oratorium - rozpoznává hudební formy ve skladbách G. F. Händela, S. Prokofjeva - rozšiřuje si znalosti z oblasti muzikálu - při poslechu skladeb vybraných k probíraným tématům sleduje hudebně výrazové prostředky	OSV – umění jako komunikační prostředek VV – výtvarný záznam znějící hudby
<i>Vokální činnost</i>	Lidová píseň Hlasová hygiena Polyfonie Zpěv písní	- rozpoznává lidovou píseň od umělé - rozšiřuje si zásobu lidových písní - poznává různé druhy lidových písní - osvojuje si pravidla hlasové hygieny - zpívá kánon - podle individuálních dispozic zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně vybrané písně	MKV – lidové písně jiných národů, poznávání kulturních tradic
<i>Instrumentální činnost</i>		- uplatňuje individuální dovednosti při doprovodu zpěvu na rytmické nástroje - rozpoznává znějící hudební nástroje, jejich výrazové možnosti	OSV – obecná kreativita, rozvoj smyslového vnímání
<i>Hudebně pohybová činnost</i>	Hudba a tanec Základy taktování	- orientuje se v pojmech: lidový tanec, balet, výrazový tanec, společenský tanec - taktuje dvoučtvrt'ový, tříčtvrt'ový a čtyřčtvrt'ový takt	

Hudební výchova 8. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
Hudební teorie	Akordy Stupnice	- orientuje se v akordech a jejich značkách - rozšiřuje si vědomosti o stupnicích a tóninách	
Hudební dějiny	Základy dějin hudby Původ hudby, pravěk, starověk Středověk, gotika Renesance Baroko Klasicismus Romantismus Hudba 20. století	- uvědomuje si, jak asi vznikla hudba - chápe funkci a charakter hudby v pravěku a starověku - charakterizuje hudbu středověku - orientuje se v pojmech chorál, trubadúr, truvér, minnesänger - charakterizuje dobu renesance - zná významné představitele (např. Orlando di Lasso, Giovanni da Palestrina, ...) - charakterizuje hudbu baroka - seznámí se s pojmy opera, kantáta, oratorium, florentská camerata - zná skladatele: Jacopo Peri, Claudio Monteverdi, Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel, Antonio Vivaldi - charakterizuje hudbu klasicismu - zná významné osobnosti období klasicismu (Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven) - charakterizuje hudbu romantismu - zná významné osobnosti období romantismu (Fryderyk Chopin, Giuseppe Verdi, ...) - chápe mimohudební obsah programní hudby - seznamuje se s pojmy pozdní romantismus, impresionismus, expresionismus, novoklasicismus - buduje si přehled o nových směrech artificiální hudby 20. století (dodekafonie, elektronická hudba, aleatorní hudba, ...)	D: dějiny lidstva, dějiny ostatních umění VEGS: porozumění evropským hudebním kořenům, chápání kulturních souvislostí, vnímání evropské a světové kultury
Poslechová činnost	Artificiální a nonartificiální hudba Jazz a moderní populární hudba Rock and roll, country Populární, rocková a ostatní hudba od 70. let 20. století	- orientuje se v pojmech artificiální a nonartificiální hudba, rozeznává rozdíly z poslechu ukázek - chápe vývoj populární hudby v USA - poznává jazz, blues, spirituál, ragtime - orientuje se v pojmech swing, big band - zná některé představitele jazzu - rozpoznává hudební styly country, rock and roll; zná významné představitele (Elvis Presley, ...) - uvědomuje si výrazové prostředky různých stylů a žánrů (hard rock, heavy metal, disco hudba, punk, rap, hip hop, house music, world music)	MKV: původ různých hudebních stylů

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
		<ul style="list-style-type: none"> - poznává nejvýznamnější interprety (např. The Beatles, Rolling Stones, Pink Floyd, Jethro Tull, Led Zeppelin, ABBA, Bob Marley) - poznává charakteristické skladby jednotlivých období dějin hudby 	
<i>Vokální činnost</i>	<p>Druhý hlas</p> <p>Jazzová hudba</p> <p>Zpěv písní</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zkusí zpívat k některým písním druhý hlas - seznámí se s charakteristickými prvky jazzové hudby - zpívá písně různých žánrů (vybírány s přihlédnutím na probírané učivo) - písně zpívá rytmicky přesně 	
<i>Instrumentální činnost</i>		<ul style="list-style-type: none"> - doprovází písně na Orffovy nástroje dle své fantazie ve správném rytmu 	
<i>Hudebně pohybová činnost</i>		<ul style="list-style-type: none"> - spojuje hudbu s pohybem - drammatizuje písně - ovládá některé taneční kroky 	

Hudební výchova 9. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Hudební teorie</i>	Harmonie Rytmus, metrum, tempo	- osvojuje si základní poznatky z harmonie - prohlubuje si znalosti; orientuje se v pojmech rytmus, metrum, tempo	
<i>Hudební dějiny</i>	<u>České hudební dějiny</u> Renesance Baroko Klasicismus Romantismus 20. století v české umělé hudbě	- má představu o počátcích dějin hudby v Čechách - charakterizuje hudbu období renesance - seznamuje se se skladateli tohoto období (např. Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic, ...) - charakterizuje barokní hudbu - orientuje se ve významných představitelích - orientuje se v hudebních formách klasicismu - seznamuje se s významnými představiteli (např. J. V. Stamitz, J. J. Ryba,...) - charakterizuje hudbu romantismu - zná významné osobnosti českého romantismu – Bedřich Smetana, Antonín Dvořák, Zdeněk Fibich - chápe význam Národního divadla - stručně charakterizuje českou hudbu 20. století	D – české dějiny VV – charakteristika jednotlivých období ve výtvarném umění a architektuře
<i>Poslechová činnost</i>	<u>Česká nonartificiální hudba</u> Tramprská a folková hudba Divadla malých forem Jazz a swing v české hudbě Big beat Česká populární hudba od 70. let 20. stol. až k dnešku	- získává přehled o různých stylech a žánrech české nonartificiální hudby - orientuje se v pojmech tramprská, folková hudba - seznamuje se s divadly malých forem (Semafor,...) a významnými osobnostmi těchto divadel - poznává jazzovou a swingovou hudbu - zná některé české interprety - orientuje se v big beatu, jeho představitelích - orientuje se v žánrech a hlavních představitelích tohoto období	
<i>Vokální činnost</i>	Zpěv písní	- zpívá tramprskou, folkovou, jazzovou píseň - podle svých individuálních hudebních dispozic zpívá kultivovaně a pěvecky správně písně různých žánrů	
<i>Instrumentální činnost</i>		- uplatňuje individuální dovednosti při doprovodu zpěvu na rytmické nástroje - doprovází písně na Orffovy nástroje dle své fantazie	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA (1. stupeň)

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období

Základní charakteristika vyučovacího předmětu Výtvarná výchova v prvním období tj. v 1. až 5. ročníku je práce s vizuálně obraznými znakovými systémy. Směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění. V 1.– 5. ročníku převládá spontánnost a bezprostřednost výtvarného projevu. Vhodnou motivací se rozvíjí dětská fantazie.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět se vyučuje v prvním až třetím ročníku jednu hodinu týdně.

Základem předmětu je tvůrčí činnost – tvorba, vnímání a interpretace. Tyto činnosti rozvíjí vlastní vnímání, myšlení, citění, prožívání, představivost a fantazii. Tvůrčí činnosti (rozvíjení smyslové citlivosti, uplatňování subjektivity a ověřování komunikačních účinků) vedou žáka k tomu, aby projevil své pocity, prožitky, představy.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- vede k chápání umění jako prostředku komunikace vnímání světa kolem sebe
- žák se prostřednictvím výtvarné výchovy snaží porozumět sám sobě
- vede k seberegulaci a sebeovládání
- učí toleranci a pohledu na svět očima druhých

Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola – výchova k samostatnosti a sebekritice, ohleduplnosti

Výchova v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá – poznávání evropských kultur, rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu
- seznamuje žáky s ilustracemi dětských knih a encyklopedií
- vytváří pozitivní postoj k tradičním hodnotám

Multikulturní výchova

- učí žáky komunikovat a žít ve skupině, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých
- tolerovat odlišné názory a schopnosti
- poskytovat žákům základní informace o etnických kulturních skupinách žijících okolo nás

Environmentální výchova

- vést žáky k uvědomění si podmínek života na Zemi
- učí žáky pečovat o životní prostředí na regionální úrovni

Mediální výchova

- učí žáky využívat média jako zdroj informací
- rozvíjet u žáků komunikační schopnosti – hodnocení výtvarného díla – svého i druhých

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- učí žáky rozumět obecně užívaným termínům z výtvarné oblasti
- rozvíjí u žáků tvořivost

Kompetence řešení problémů

- učí žáky volit vhodné výtvarné vyjadřovací prostředky

Kompetence komunikativní

- vést žáky k tomu, aby vyslechli názor druhých lidí
- poskytnout žákům dostatečný prostor k jejich uměleckému projevu

Kompetence sociální a personální

- budovat u žáků zásady chování na kulturních akcích
- předvést žákům nezbytnost přebírat zkušenosti druhých pro své zdokonalování

Kompetence občanské

- vysvětlit žákům potřebu chránit naše tradice a kulturní dědictví
- vést žáky k aktivnímu zapojování do kulturních akcí

Kompetence pracovní

- osvojují si různé výtvarné techniky
- učí žáky správně používat výtvarné potřeby a pečovat o ně

Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období

Očekávané výstupy z vyučovací oblasti Výtvarná výchova

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- VV-3-1-01 rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ*
- VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace*
- VV-3-1-03 vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky*
- VV-3-1-04 interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- VV-3-1-01 až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu*
VV-3-1-01p rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
VV-3-1-02p, VV-3-1-04p uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)*
VV-5-1-02 užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařské postupy; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
VV-5-1-03 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
VV-5-1-04 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
VV-5-1-05 osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
VV-5-1-06 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdrojům inspirace
VV-5-1-07 nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- VV-5-1-01p až VV-5-1-07p uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr*
VV-5-1-01p, VV-5-1-02p rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
VV-5-1-03p, VV-5-1-04p při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
VV-5-1-06p vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- **uspořádání objektů do celků** – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova 1. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
<i>Úvodní seznámení s předmětem</i>	Základní návyky a postupy při práci s barvami a materiály Poznávání vlastností výtvarných materiálů a pomůcek	Probuzení chuti a odvahy vytvářet vizuálně obrazná vyjádření Žák udržuje pořádek na pracovní desce Učí se organizovat si práci Osvojuje si základy bezpečnosti při práci	Osobnostní a sociální výchova – vede k seberegulaci a k sebeovládání
<i>Výtvarné vyjádření skutečnosti</i> <i>Rozvíjení smyslové citlivosti</i>	Podzim Zážitky z prázdnin Podzim v přírodě, barvy podzimu, listí Odlet ptáků Podzimní počasí Ovoce, zelenina Pouštění draků Práce s přírodním materiálem Zima Mikuláš, čert, anděl Vánoce – přání, novoročenky, dárky pod stromeček, Vánoce doma Zimní sporty Vločky, sněhuláci Zvířata v zimě Karneval, karnevalová maska Portrét spolužáka, sourozenců, rodičů Já a moje tělo Co nosím na sobě Moje rodina Jaro, léto Proměny přírody na jaře Jarní květiny a stromy Velikonoce – kraslice, přání Domácí zvířata a jejich mláďata Koloběh vody Proměny přírody v létě Zážitky z výletů Pod vodní hladinou Naše město Třídění odpadů Ochrana přírody Okolí našeho města Dětské ilustrátory a malíři Ilustrace pohádky, básně, článku Dopravní prostředky Kam pojedu o prázdninách Kolektivní práce Práce v terénu	Žák poznává vlastnosti barev Žák rozpoznává a pojmenovává tvary, barvy a struktury Objevuje možnosti hry s linií a barvou Prakticky rozlišuje pojem kresba a malba Rozvíjí své vlastní pozorování, vyjadřovací schopnosti a výtvarné vyprávění Využívá specifický jazyk umění jako prostředek subjektivní výpovědi o vztahu člověka k vnějšmu a vnitřnímu světu Uvědomování si souvislosti zrakového vnímání a vnímání jinými smysly Využívá různorodých vyjadřovacích technik a prostředků Pracuje ve skupině, obohacuje práci skupiny o hledání různých variant řešení a nalézání originálních způsobů řešení v tvořivých činnostech Uvědomuje si podobnosti a odlišnosti jednotlivých kultur, vytváří si tolerantní postoje Chápe a uvědomuje si problémy spojené s ochranou přírody, využívá při tvorbě druhotný materiál – PET lahve, víčka, látky, a podob. Přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí Poznává ilustrace našich předních ilustrátorů Žák pracuje podle obrazového návodu, ale i podle vlastní fantazie	OSV – pomáhá hledat každému žákovi jeho vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i dalším lidem, buduje pozitivní naladění mysli Český jazyk – barvy Tělesná výchova – pohyby těla EGS – rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy Člověk a jeho svět – domov, život v rodině MKV – napomáhá žákům uvědomovat si vlastní identitu, a schopnosti EV – vede k porozumění souvislosti v biosféře, vztahům člověka k prostředím MDV – učí využívat potenciál médií jako zdroje informací
<i>Uplatňování subjektivity</i>	Uplatňování své vlastní životní zkušenosti v tvorbě	Žák v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti a fantazii Zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přináší	VDO – napomáhá prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů jednání

Výtvarná výchova 2. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
Úvodní probuzení chuti tvořit, získávání pracovních dovedností a návyků	Základní návyky a postupy při práci s barvami a materiály Poznávání vlastností výtvarných materiálů a pomůcek	Hledání a nacházení účinných vyjadřovacích prostředků, různých variant řešení Žák udržuje pořádek a čistotu na pracovní desce, spolupracuje ve dvojicích a skupinkách Učí se organizovat si práci Osvojuje si základy bezpečnosti při práci	OSV – vede k objevování sebe sama a okolního světa, učí pravidlům vzájemné komunikace, žák poznává uvolnění, relaxaci
Výtvarné vyjádření skutečnosti	<p>Podzim Zážitky z prázdnin Barvy podzimu, listí, podzim v lese, na poli, zahradě, podzimní nálady Odlet ptáků Podzimní počasí, pavoučí síť Ovoce, zelenina, houby Pouštění draků Práce s přírodním materiálem, obrázky z listů, mozaiky a korále z přírodnin, postavy zvířátek z kaštanů, bramborová tiskátka, práce v terénu</p> <p>Zima Adventní kalendář, adventní věnec, svícen Zimní sporty Mikuláš, čert, anděl Vánoce – přání, novoročenky, dárky pod stromček, Vánoce u nás doma Stavění sněhuláka, rampouchy na střeše, co umí mráz Vločky Zvířata v zimě Masopustní maska Koláž z barevného papíru Záložka do knížky Bambule, výrobky z vlny, obrázky z vlny a látek Moje rodina Portrét spolužáka, sourozenců, rodičů Co umí ruka, noha, já a moje tělo Co nosím na sobě Stehy, přišívání knoflíků</p> <p>Jaro, léto Proměny přírody na jaře Rašení větviček Jarní květiny a stromy Velikonoce – kraslice, přání, slané pečivo, velikonoční perníčky Domácí zvířata a jejich mláďata Ozdoba, šperk k Svátku matek</p>	<p>Žák pojmenovává jednotlivé vizuálně obrazné kvality, jako je linie, tvar, objem, barevná kvalita</p> <p>Poznává vztahy jako je podobnost, kontrast, rytmus, struktura</p> <p>Poznává kresbu, malbu, grafiku, netradiční výtvarné postupy</p> <p>Využívá specifický jazyk umění jako prostředek subjektivní výpovědi o vztahu člověka k vnějšmu a vnitřnímu světu</p> <p>Uvědomování si sama sebe jako svobodného jedince prostřednictvím volby, kreativní činnosti a komunikaci s uměleckým dílem</p> <p>Pracuje ve skupině, obohacuje práci skupiny o hledání různých variant řešení a nalézání originálních způsobů řešení v tvořivých činnostech Seznamuje se s lidovými zvyky a tradicemi, některé si vyzkouší</p> <p>Uvědomuje si podobnosti a odlišnosti jednotlivých kultur, vytváří si tolerantní postoje Přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí</p> <p>Využívá odpadový materiál Pracuje obratně s drobným materiálem</p> <p>Žák se zdokonaluje v základní činnosti – skládání, střihání, vytrhávání, slepování, navlékání přírodnin, modelování podle předlohy, válení, hnětení, ohýbání a stlačování, tvarování</p> <p>Žák pracuje podle obrazového návodu, ale i podle vlastní fantazie</p>	<p>OSV – vede k sebepoznávání, já, moje postoje a hodnoty, moje chování k ostatním lidem, k stanovení si osobních cílů, k dosažení cílů</p> <p>Český jazyk – barvy</p> <p>Člověk a svět – pozorování přírody</p> <p>EGS – rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy</p> <p>Člověk a svět – domov, život v rodině</p> <p>Člověk a svět – lidské tělo</p> <p>MKV – napomáhá žákům uvědomovat si vlastní identitu, tolerovat odlišné názory a schopnosti</p> <p>EV – vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení, rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku, ukazuje příklady jednání, která jsou žádoucí a nežádoucí</p>

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
	Proměny přírody v létě Zážitky z výletů Naše město, krajina, památky kolem nás, doprava ve městě Třídění odpadů Ochrana přírody Okolí našeho města Kam pojedu o prázdninách Kolektivní práce Práce v terénu Dětské ilustrátory a malíři	Modeluje tvary dle předlohy Rozlišuje různé druhy stehů, přišije knoflík Zhodnotí výsledek své pracovní činnosti Získává důvěru ve své vlastní vyjadřovací schopnosti Poznává naše přední malíře a ilustrátory	z hlediska živ. prostředí a udržitelného rozvoje MDV – učí využívat potenciál médií jako zdroje informací
<i>Uplatňování subjektivity</i>	Uplatňování své vlastní životní zkušenosti v tvorbě	Žák v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti a fantazii Zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přinášejí	VDO – napomáhá prevenci sociálně patologických jevů

Výtvarná výchova 3. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmět. vztahy
Osvojení si základních pracovních dovedností a návyků, organizace a plánování práce, používání vhodných nástrojů, bezpečnost práce	Základní návyky a postupy při práci s barvami a materiály Poznávání vlastností výtvarných materiálů a pomůcek Vytrvalost a soustavnost při plnění zadaných úkolů	Žák udržuje pořádek a čistotu při práci, má odpovědnost za kvalitu svých výsledků práce Učí se organizovat si práci, plánovat Používá vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při školní práci i v běžném životě Dbá základů bezpečnosti	OSV – vede k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
Výtvarné vyjádření skutečnosti	Podzim Zážitky z prázdnin Barvy podzimu, listí, podzim v lese, na poli, zahradě, podzimní nálady Odlet ptáků Podzimní počasí, podzimní vítr, prší, pavoučí síť Ovoce, zelenina, houby Pouštění draků Práce s přírodním materiálem, obrázky z listů, mozaiky a korále z přírodnin, koláže z těstovin, postavy zvířátek z kaštanů, bramborová tiskátka, práce v terénu Zima První sníh Adventní kalendář, adventní věnec, svícen Zimní sporty Mikuláš, čert, anděl Vánoce – přání, novoročenky, dárky pod stromeček, Vánoce u nás doma Stavění sněhuláka, rampouchy na střeše, co umí mráz Vločky Zvířata v zimě Masopustní maska Koláž z barevného papíru Záložka do knížky Bambule, výrobky z vlny, obrázky z vlny a látek Teplé a studené barvy Moje rodina Portrét spolužáka, sourozenců, rodičů Lidská tvář Co umí ruka, noha, já a moje tělo, kresba boty Co nosím na sobě Stehy, přišívání knoflíků Jaro, léto Proměny přírody na jaře Rašení větviček	Uvědomování si sama sebe jako svobodného jedince prostřednictvím volby, kreativní činnosti a komunikací s uměleckým dílem Žák pojmenovává jednotlivé vizuálně obrazné kvality, jako je linie, tvar, objem, barevná kvalita Poznává vztahy jako je podobnost, kontrast, rytmus, struktura Poznává kresbu, malbu, grafiku, netradiční výtvarné postupy Využívá specifický jazyk umění jako prostředek subjektivní výpovědi o vztahu člověka k vnějšímu a vnitřnímu světu Pracuje ve skupině, obohacuje práci skupiny Přispívá ke schopnostem přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům skupiny Seznamuje se s lidovými zvyky a tradicemi, některé si vyzkouší Uvědomuje si podobnosti a odlišnosti jednotlivých kultur, vytváří si tolerantní postoje Přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí Využívá odpadový materiál Žák si zdokonaluje základní činnosti – skládání, střihání, vytrhávání, slepování, navlékání přírodnin, modelování podle předlohy, válení, hnětení, ohýbání a stlačování, tvarování Žák pracuje podle obrazového návodu, ale i podle vlastní fantazie	OSV – vede k sebepoznávání, já, moje postoje a hodnoty, moje chování k ostatním lidem, k stanovení si osobních cílů, k dosažení cílů, rozumovému zpracování problému, uvolnění - relaxaci Český jazyk – barvy Člověk a svět- pozorování přírody EGS – rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy Člověk a svět – domov, život v rodině Člověk a svět – lidské tělo MKV – napomáhá žákům uvědomovat si vlastní identitu, tolerovat odlišné názory a schopnosti EV – vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
	<p>Jarní květiny a stromy Sluníčko Velikonoce – kraslice, přání, slané pečivo, velikonoční perníčky Domácí zvířata a jejich mláďata Ozdoba, šperk k Svátku matek Zakletá krajina Proměny přírody v létě Zážitky z výletů Naše město, krajina, památky kolem nás, doprava ve městě Třídění odpadů Ochrana přírody Okolí našeho města Kam pojedou o prázdninách Kolektivní práce Práce v terénu Dětští ilustrátoři a malíři</p>	<p>Modeluje tvary dle předlohy Zvládá různé druhy stehů, přišije knoflík Zhodnotí výsledek své pracovní činnosti Zachytí pocity, sny, nálady Na základě hudebního prožitku ztvární to, co slyší, uplatňování fantazie Poznává ilustrace od našich předních autorů</p>	<p>kritickému myšlení, rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku, ukazuje příklady jednání, která jsou žádoucí a nežádoucí z hlediska živ. prostředí a udržitelného rozvoje MDV – učí využívat potenciál médií jako zdroje informací</p>
<i>Uplatňování subjektivity</i>	<p>Uplatňování své vlastní životní zkušenosti v tvorbě Podněcování aktivity, tvořivosti, tolerance</p>	<p>Žák v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti a fantazii, připravuje se na řešení problémů, rozhodování a převzetí zodpovědnosti Zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přinášejí, seznamuje se s neverbální komunikací – obrazovou, zvukovou, gestickou Uvědomuje si souvislosti zrakového vnímání a vnímání jinými smysly Chápe význam estetiky pracovního prostředí</p>	<p>VDO – napomáhá prevenci sociálně patologických jevů, učí angažovanému přístupu k druhým, k problémům světa ve kterém žijeme</p>

Výtvarná výchova 4. – 5. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Úvodní seznámení s předmětem Svět umění a práce</i>	Základní návyky a postupy při práci s barvami a materiály Poznávání vlastností výtvarných materiálů a pomůcek	Probuzení chuti a odvahy vytvářet vizuálně obrazná vyjádření Žák udržuje pořádek na pracovní desce Učí se organizovat si práci Osvojuje si základy bezpečnosti při práci	Osobnostní a sociální výchova – vede k seberegulaci a k sebeovládání
<i>Výtvarné vyjádření skutečnosti</i> <i>Rozvíjení smyslové citlivosti</i>	<i>Podzim</i> Zážitky z prázdnin Podzim v přírodě, barvy podzimu, listí Odlet ptáků Podzimní počasí Ovoce, zelenina Pouštění draků Práce s přírodním materiálem <i>Zima</i> Mikuláš, čert, anděl Vánoce – přání, novoročenky, dárky pod stromeček, Vánoce doma Zimní sporty Vločky, sněhuláci Zvířata v zimě Karneval, karnevalová maska Portrét spolužáka, sourozenců, rodičů Já a moje tělo Co nosím na sobě Moje rodina <i>Jaro, léto</i> Proměny přírody na jaře Jarní květiny a stromy Velikonoce – kraslice, přání Domácí zvířata a jejich mláďata Koloběh vody Proměny přírody v létě Zážitky z výletů Pod vodní hladinou Naše město Třídění odpadů Ochrana přírody Okolí našeho města Dětsí ilustrátoři a malíři <i>Výtvarné umění a životní prostředí</i> Ilustrace pohádky, básně, článku Dopravní prostředky Kam pojedu o prázdninách Kolektivní práce Práce v terénu	Žák poznává vlastnosti barev Pracuje s linií a barvou Prakticky rozlišuje pojem kresba a malba Rozvíjí své vlastní pozorování, vyjadřovací schopnosti a výtvarné vyprávění Využívá specifický jazyk umění jako prostředek subjektivní výpovědi o vztahu člověka k vnějšmu a vnitřnímu světu Uvědomování si souvislosti zrakového vnímání a vnímání jinými smysly Využívá různorodých vyjadřovacích technik a prostředků Pracuje ve skupině, obohacuje práci skupiny o hledání různých variant řešení a nalézání originálních způsobů řešení v tvořivých činnostech Uvědomuje si podobnosti a odlišnosti jednotlivých kultur, vytváří si tolerantní postoje Chápe a uvědomuje si problémy spojené s ochranou přírody, využívá při tvorbě druhotný materiál – PET lahve, víčka, látky, a podob. Přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí Poznává ilustrace našich předních ilustrátorů Žák pracuje podle obrazového návodu, ale i podle vlastní fantazie	OSV – pomáhá hledat každému žákovi jeho vlastní cestu k životní spokojenosti založené na vztazích k sobě samému i dalším lidem Český jazyk – barvy Matematika – geometrie Tělesná výchova – pohyby těla EGS – rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy Člověk a jeho svět – domov, život v rodině MKV – napomáhá žákům uvědomovat si vlastní identitu, tolerovat odlišné názory a schopnosti EV – vede k porozumění souvislostí v biosféře, vztahům člověka k prostředí MDV – učí využívat potenciál médií jako zdroje informací Člověk a svět – pokojové rostliny, zásady zdravé výživy
<i>Uplatňování subjektivity</i>	Uplatňování své vlastní životní zkušenosti v tvorbě	Žák v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti a fantazii Zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přinášejí	VDO – napomáhá prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů jednání

VÝTVARNÁ VÝCHOVA (2. stupeň)

Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období

Výtvarná výchova je realizována prostřednictvím tvůrčích činností žáka, ve kterých uplatňuje vlastní vnímání, myšlení, citění, prožitky, představivost a fantazii. Umožňuje mu vyjadřovat se k různým tématům a situacím. Svůj výtvarný projev mají žáci možnost prezentovat, obhájit, vysvětlit spolužákům, vyslechnout jejich názory a zároveň říci svůj názor na práci ostatních. Ve všech formách výtvarného projevu se prezentuje osobnost žáka a dává mu možnost individuálně se vyjádřit.

Žák se postupně učí vytvářet si vztah k výtvarnému umění, výtvarným hodnotám, učí se zaujímat k nim svůj postoj, vnímat pozitivní i negativní, je veden k všimání si okolního světa.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovacímu předmětu je věnováno v šestých a sedmých třídách dvě hodiny týdně, osmých a devátých jedna hodina týdně.

Vyučování je realizováno ve specializované učebně výtvarné výchovy, vybavené potřebným materiálem i pomůckami. Metody a formy práce jsou podřízeny charakteru učiva. Užívá se skupinového vyučování, samostatné i kolektivní práce.

Vzdělávací obsah je rozčleněn do tří vzdělávacích oblastí:

Rozvíjení smyslové citlivosti – činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Uplatňování subjektivity – činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Ověřování komunikačních účinků – činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- návštěvy uměleckých besed a výstav
- rozhovory, slovní vyjádření, hodnocení své práce
- diskuse nad uměleckým dílem
- vytváření společné práce
- výzdoba třídy, školy, pracemi žáků

Výchova demokratického občana

- nezesměšňovat a neničit práce ostatních žáků, ale snažit se je pochopit a správně vnímat
- ochota pomáhat, být ohleduplný, respektovat názory druhých
- respektovat kulturní odlišnosti
- výtvarně vyjádřit mezilidské vztahy

Výchova v evropských a globálních souvislostech

- orientace ve vývoji umění, hledat podobnosti a odlišnosti
- porozumět rozdílnosti kultur
- seznámení s folklórem, lidovými zvyky, tradicemi, regionálním uměním
- zážitky ze světa, významné stavby světa, symboly

Multikulturní výchova

- poznávání naší kultury a tradic

- kultura a umění v našem regionu (umělci, stálé kulturní akce, významné stavby, kulturní a výstavní prostor apod.)
- poznávat a respektovat odlišnosti kultur

Environmentální výchova

- estetické kvality prostředí
- vandalismus
- významné dny Země
- prostředí v našem městě

Mediální výchova

- vliv médií na kulturu
- vývoj médií a jejich přínos v oblasti kultury a umění

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci

- učí se vyhledávat informace v různých pramenech z oblasti výtvarné výchovy a dále je efektivně využívají k dalšímu studiu či práci
- používají obecně užívané termíny z oboru
- propojují získané znalosti s dovednostmi

Kompetence k řešení problémů

- žákům je předkládán dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů
- žáci jsou vedeni k diskuzi a snaží se porovnávat vlastní výtvarné zkušenosti s názory druhých, laiků i odborníků

Kompetence komunikativní

Učitel

- se zajímá o názory a náměty žáků
- vede je ke vzájemné spolupráci, kde jsou nuceni mezi sebou komunikovat a naslouchat jeden druhému
- nastiňuje situace tak, aby se žáci dokázali vyjádřit a obhájit svůj názor a zároveň tolerovat názory druhých

Kompetence sociální a personální

Žáci

- učí se hodnotit svoji práci i práci ostatních
- učí se respektovat pravidla při práci v týmu
- spolupracují a respektují názory jiných

Kompetence občanské

Žáci

- chrání naše kulturní tradice, reflektují aktuální společenské dění
- respektují ostatní a jejich názory

Kompetence pracovní

Žáci

- vytvářejí si pozitivní vztah k výtvarným technikám a činnostem
- jsou vedeni k aktivnímu přístupu k práci, k dodržování vymezených pravidel a termínů

Očekávané výstupy na konci 3. období

Očekávané výstupy

Žák

- VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků*
- VV-9-1-02 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie*
- VV-9-1-03 užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace*
- VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření*
- VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu*
- VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků*
- VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů*
- VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- VV-9-1-01 až VV-9-1-08p uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru*
- VV-9-1-01p, VV-9-1-03p uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci*
- VV-9-1-02p při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních*
- VV-9-1-06p vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity*

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření

- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova 6. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
<p><i>Rozvíjení smyslové citlivosti</i></p> <p><i>Uplatňování subjektivity</i></p> <p><i>Ověřování komunikačních účinků</i></p>	<p>Základní učivo: Rozvíjení smyslové citlivosti – linie a osová symetrie, tvary objemy, uspořádání prvků v ploše, rytmus, výtvarný a barevný kontrast, ilustrátoři dětské knihy</p> <p>Uplatňování subjektivity – vyjádření představ, fantazie, osobních zkušeností</p> <p>Ověřování komunikačních účinků – zdůvodňování odlišné interpretace obrazných vyjádření, jejich porovnávání, respektování záměrů autora</p>	<p>-žák užívá linie jako pomocný prostředek</p> <p>-všímá si symetrie a asymetrie</p> <p>-snaží se uspořádat celou plochu výkresu</p> <p>-pozoruje účinek kontrastu</p> <p>-pracuje se základními barvami a učí se je míchat</p> <p>-znázorňuje prostor pomocí lineární perspektivy</p> <p>-seznamuje se s významnými ilustrátory dětské knihy</p>	<p>Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova Rozvoj schopností poznávání, smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, řešení problémů Psychohygiena – pozitivní naladění myslí, relaxace Komunikace – umění jako prostředek komunikace Sebezpoznání a sebepojetí - objevování sebe a okolního světa, cítění rytmu, prostoru, struktury Hodnoty, postoje, praktická etika – postoje a hodnoty Seberegulace a sebeorganizace – osobní cíle, organizace, plánování Kompetence a kompetice – získávání základních sociálních dovedností při řešení složitých situací při skupinové práci Kreativita Výchova demokratického občana Uvažování o problémech v širších souvislostech, kritické myšlení Multikulturní výchova Multikulturalita (vstřícný postoj k odlišnostem, odlišné vnímání světa) Kulturní diference (jedinečnost, individualnost) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Postoje k tradičním evropským hodnotám Tolerance a respekt k názorům druhých Jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace) Mediální výchova Vliv médií na kulturu Média jako zdroj informací Mezipředmětové vztahy: Přírodopis – příroda kolem mě Dějepis – pravěk Český jazyk – ilustrace k četbě, ilustrátoři knih Hudební výchova – rytmus</p>

Výtvarná výchova 7. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
<p>Rozvíjení smyslové citlivosti</p> <p>Uplatňování subjektivity</p> <p>Ověřování komunikačních účinků</p>	<p>Základní učivo: Rozvíjení smyslové citlivosti – linie, tvary objemy, barevné kvality, textury, uspořádání prvků v ploše, rytmus, výtvarný a barevný kontrast, struktury</p> <p>Uplatňování subjektivity – vyjádření představ, fantazie, osobních zkušeností, uspořádání prostoru, vyjádření proměn, přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením, symbolika</p> <p>Ověřování komunikačních účinků – zdůvodňování odlišné interpretace obrazných vyjádření, jejich porovnávání, respektování záměrů autora</p>	<p>-žák pozoruje a výtvarně zachycuje symetrii a asymetrii v přírodě a v předmětech</p> <p>-snaží se začlenit porušení rytmu do výtvarného záměru</p> <p>-zkouší zachytit pohyb</p> <p>-pracuje s prvky v ploše (písmo, hry s barvou)</p> <p>-míchá barvy a pozoruje výtvarný účinek</p> <p>-pracuje s kontrastem jako výtvarným záměrem</p> <p>-snaží se vyjádřit prostor pomocí lineární a barevné perspektivy</p> <p>-reaguje výtvarnými prostředky na události v okolí i ve světě</p> <p>-seznamuje se s výtvarným projevem středověku</p>	<p>Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova Rozvoj schopnosti poznávání, smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, řešení problémů Psychohygiena – pozitivní naladění mysli, relaxace Komunikace – umění jako prostředek komunikace Sebepoznání a sebepojetí - objevování sebe a okolního světa, citění rytmu, prostoru, struktury Hodnoty, postoje, praktická etika – postoje a hodnoty Seberegulace a sebeorganizace – osobní cíle, organizace, plánování Kompetence a kompetice – získávání základních sociálních dovedností při řešení složitých situací při skupinové práci Kreativita Výchova demokratického občana Uvažování o problémech v širších souvislostech, kritické myšlení Multikulturní výchova Multikulturalita (vstřícný postoj k odlišnostem, odlišné vnímání světa, respektování kulturních a etnických odlišností) Kulturní diference (jedinečnost, individuálnost) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Postoje k tradičním evropským hodnotám Tolerance a respekt k názorům druhých Jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace) Objevujeme Evropu (vlastní identita) Mediální výchova Vliv médií na kulturu Média jako zdroj informací Environmentální výchova Uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožení Ochrana kulturních památek Vztah člověka k prostředí (zdravý životní styl, přístup k přírodě a kulturnímu dědictví) Mezipředmětové vztahy: Přírodopis – výtvarné náměty: krajina, přírodní produkty Zeměpis – výtvarné náměty: roční období, přírodní úkazy, cestování Dějepis – středověk Český jazyk – ilustrace k četbě Hudební výchova – vzájemné ovlivňování různých druhů umění</p>

Výtvarná výchova 8. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
<p><i>Rozvíjení smyslové citlivosti</i></p> <p><i>Uplatňování subjektivity</i></p> <p><i>Ověřování komunikačních účinků</i></p>	<p>Základní učivo: Rozvíjení smyslové citlivosti – linie (pomocné, zvýrazňující; základy písma), rytmus (pravidelný, porušený), uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru (perspektiva barevná, lineární, konstruovaná), vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických), smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření (film, tiskoviny, televize, reklama)</p> <p>Uplatňování subjektivity – vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností, manipulace s objekty, pohyb těla v prostoru, uspořádání prostoru, ilustrace textů, volná malba, comics, reklama pro vlastní tvůrčí záměry, přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní)</p> <p>Ověřování komunikačních účinků – zdůvodňování odlišné interpretace obrazných vyjádření, jejich porovnávání, respektování záměrů autora, vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby, prezentace ve veřejném prostoru, historické, sociální a kulturní souvislosti</p>	<p>- žák uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků škálu vizuálně obrazných prvků, variuje různé vlastnosti prvků pro získání osobitých výsledků</p> <p>- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích (počítačová grafika)</p> <p>-vybírám, kombinuje, vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky</p> <p>-interpretuje významné prvky uměleckého vyjádření současnosti i minulosti</p> <p>-porovnává různé interpretace obrazného vyjádření, vysvětluje své postoje k nim</p> <p>-ověřuje komunikační účinky samostatně vytvořených obrazných vyjádření v sociálních vztazích</p> <p>-seznamuje se s výtvarným projevem od období baroka po secesi</p>	<p>Průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova: Rozvoj schopnosti poznávání, smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, řešení problémů Psychohygiena – pozitivní naladění mysli, relaxace Komunikace – umění jako prostředek komunikace Sebezpoznání a sebepojetí - objevování sebe a okolního světa, citění rytmu, prostoru, struktury Hodnoty, postoje, praktická etika – postoje a hodnoty Seberegulace a sebeorganizace – osobní cíle, organizace, plánování Kompetence a kompetice – získávání základních sociálních dovedností při řešení složitých situací při skupinové práci Kreativita Výchova demokratického občana Uvažování o problémech v širších souvislostech, kritické myšlení Multikulturní výchova Multikulturalita (vstřícný postoj k odlišnostem, odlišné vnímání světa, respektování kulturních a etnických odlišností) Kulturní diference (jedinečnost, individuálnost) Výchova k myšlení v EGS Postoje k tradičním evropským hodnotám Tolerance a respekt k názorům druhých Jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace) Objevujeme Evropu (vlastní identita) Mediální výchova Vliv médií na kulturu Média jako zdroj informací Fungování a vliv médií ve společnosti Environmentální výchova Uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožení Ochrana kulturních památek Vztah člověka k prostředí (zdravý životní styl, přístup k přírodě a kulturnímu dědictví), život na Zemi Mezipředmětové vztahy: Př – výtvarné náměty: krajina, přírodní produkty, člověk Z – výtvarné náměty: roční období, přírodní úkazy, cestování, astronomie D – od období baroka po secesi ČJ – ilustrace k literární tvorbě, filmů ... HV – vzájemné ovlivňování různých druhů umění</p>

Výtvarná výchova 9. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy
<p>Rozvíjení smyslové citlivosti</p> <p>Uplatňování subjektivity</p> <p>Ověřování komunikačních účinků</p>	<p>Základní učivo: Rozvíjení smyslové citlivosti – linie (pomocné, zvýrazňující; písmo – užití, výtvarný záměr), rytmus (pravidelný, porušený, význam v architektuře), uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru (perspektiva barevná, lineární, konstruovaná), uspořádání prvků v ploše barvou, tvarem, strukturou, linií, vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických), smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření (film, tiskoviny, televize, reklama, elektronická média), výběr, kombinace, variace ve vlastní tvorbě</p> <p>Uplatňování subjektivity – vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností, manipulace s objekty, pohyb těla v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, ilustrace textů, volná malba, objekty, comics, animovaný film, fotografie, komunikační grafika, reklama pro vlastní tvůrčí záměry, přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech</p>	<p>Žák</p> <p>- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje vlastní zkušenosti, vjemy, představy a poznatky; kombinuje různé prvky pro získání osobitých výsledků</p> <p>-užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</p> <p>-užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích (počítačová grafika)</p> <p>-vybírá, kombinuje, vytváří prostředky pro vlastní osobitě vyjádření, porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření</p> <p>-interpretuje významné prvky uměleckého vyjádření současnosti i minulosti; vychází ze svých znalostí historických souvislostí i osobních zkušeností a prožitků</p> <p>-rozlišuje rovinu smyslového účinku, subjektivního účinku, rovinu sociálního utváření a symbolického obsahu</p> <p>-ověřuje komunikační účinky samostatně vytvořených obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova Rozvoj schopností poznávání, smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, řešení problémů Psychohygiena – pozitivní naladění mysli, relaxace Komunikace – umění jako prostředek komunikace Sebezpoznání a sebepečení - objevování sebe a okolního světa, citění rytmu, prostoru, struktury Hodnoty, postoje, praktická etika – postoje a hodnoty Seberegulace a sebeorganizace – osobní cíle, organizace, plánování Kompetence a kompetice – získávání základních sociálních dovedností při řešení složitých situací při skupinové práci Kreativita</p> <p>Výchova demokratického občana Uvažování o problémech v širších souvislostech, kritické myšlení</p> <p>Multikulturní výchova Multikulturalita (vstřícný postoj k odlišnostem, odlišné vnímání světa, respektování kulturních a etnických odlišností) Kulturní diference (jedinečnost, individuálnost) Vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování různých kultur</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Postoje k tradičním evropským hodnotám Tolerance a respekt k názorům druhých Jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace) Objevujeme Evropu (vlastní identita)</p> <p>Mediální výchova Vliv médií na kulturu Média jako zdroj informací Fungování a vliv médií ve společnosti Prostředek svobodného vyjádření vlastních postojů Vnímání autora mediálních sdělení (hodnocení a výběr slov a obrazů)</p> <p>Environmentální výchova Uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožení Ochrana kulturních památek Vztah člověka k prostředí (zdravý životní styl, přístup k přírodě a kulturnímu dědictví), život na Zemi</p>

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmětové vztahy</i>
	<p>Ověřování komunikačních účinků – zdůvodňování odlišné interpretace obrazných vyjádření, kritéria, jejich porovnávání, jejich zdůvodňování, utváření a uplatnění komunikačního obsahu, vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby, respektování záměrů autora, vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby, prezentace ve veřejném prostoru, historické, sociální a kulturní souvislosti</p>	<p>-porovnává na příkladech různé interpretace obrazného vyjádření, vysvětluje svůj postoj k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: Přírodopis – výtvarné náměty: krajina, přírodní produkty Zeměpis – výtvarné náměty: roční období, přírodní úkazy, cestování Fyzika – astronomie Chemie – struktura prvků (molekuly...) Dějepis – 20. století Český jazyk – ilustrace k četbě, k vlastní literární tvorbě Hudební výchova – vzájemné ovlivňování různých druhů umění Informatika – práce s grafickými programy</p>

Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě.

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech **Výchova ke zdraví** a **Tělesná výchova**. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají.

Vzdělávací obor **Výchova ke zdraví vede** žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví je vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Vzdělávací obor **Tělesná výchova** jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu.

Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení předmětu

Předmět **Výchova ke zdraví** se vyučuje jako samostatný předmět v 6. a 8. ročníku jednu hodinu týdně.

Vzdělávání v předmětu výchova ke zdraví je zaměřeno:

- vytváření pozitivních vztahů v rodině, ve škole a ve společnosti
- získání orientace v netypických nebo konfliktních situacích souvisejících s mezilidskými vztahy, zdravím nebo osobním bezpečím
- osvojení si chování v krizových a mimořádných situacích
- preventivní ochranu zdraví a zdravého životního stylu v každodenním životě
- dovednost odmítat drogy a ostatní škodlivé látky
- získávání znalostí v oblasti lidské sexuality a odpovědného sexuálního chování

Formy a metody práce jsou užívány podle učiva a vzdělávacích cílů:

- výuka frontální
- práce ve skupině –zhodnocení, porovnávání
- vyhledávání informací z odborné literatury nebo užití internetu
- řízený dialog nebo diskuze
- vypracovávání samostatných projektů a referátů

Předmět **výchova ke zdraví** souvisí s předmětem **přírodopis** (lidské tělo, hygiena, výživa, zdraví a nemoc, sexuální výchova), s předmětem **tělesná výchova** (denní režim a zdravý životní styl, otužování) a s předmětem **občanská výchova** (rodina, člověk a společnost, společenská etika a patologické jevy ve společnosti).

Průřezová témata

Předmětem se prolínají průřezová témata:

- **OSV:** mezilidské vztahy, seberegulace a sebeorganizace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika, sebepoznání a sebepojetí, psychohygiena
- **MV:** lidské vztahy, kulturní diference, princip sociálního smíru a solidarity
- **VDO:** občanská společnost a škola
- **EV:** vztah člověka k prostředí, základní podmínky života

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni:

- k porovnávání a třídění vlastních informací
- k efektivnímu učení
- k plánování a vlastní organizaci učení

Učitel:

- sleduje při výuce názory a postoje všech žáků
- zajímá se o jejich názory a náměty

Kompetence k řešení problémů

Žáci:

- jsou schopni obhájit své názory a rozhodnutí
- vyhledávají samostatně potřebné informace

Učitel:

- podněcuje žáky k diskuzi
- klade otevřené otázky

Kompetence komunikativní

Žáci:

- zapojují se do diskuze
- osvojují si kultivovaný ústní projev
- zvládají dialog

Učitel:

- vede žáky k souvislému ústnímu projevu
- vede žáky k aktivní účasti na řízené diskuzi

Kompetence sociální a personální

Žáci:

- dokáží poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- podílí se na vytváření přátelských vztahů
- navzájem spolupracují

Učitel:

- vede žáky k vzájemné komunikaci
- vede žáky k toleranci
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Kompetence občanské

Žáci:

- respektují ostatní a jejich názory
- podporují kladné charakterové rysy u sebe i u ostatních
- ochraňují zdraví své i ostatních

Učitel:

- umožňuje žákům sebehodnocení
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

Kompetence pracovní

Žáci:

- využívají teoretické znalosti v praxi
- jsou vedeni k efektivní práci

Učitel:

- vytváří modelové situace
- umožňuje žákům pracovat s odbornou literaturou a encyklopediemi

Očekávané výstupy na konci 3. období

žák

- VZ-9-1-01 *respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě*
- VZ-9-1-02 *vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví*
- VZ-9-1-03 *vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví*
- VZ-9-1-04 *posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví*
- VZ-9-1-05 *usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví*
- VZ-9-1-06 *vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny v nejbližším okolí*
- VZ-9-1-07 *dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky*
- VZ-9-1-08 *uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc*
- VZ-9-1-09 *projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce*
- VZ-9-1-10 *samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím*
- VZ-9-1-11 *respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví*
- VZ-9-1-12 *respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování*
- VZ-9-1-13 *uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým*
- VZ-9-1-14 *vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi*
- VZ-9-1-15 *projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc*
- VZ-9-1-16 *uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- VZ-9-1-01p *chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny*
- VZ-9-1-03p *uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím*
- VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p *respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví*
- VZ-9-1-05p *projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy*
- VZ-9-1-07p *doдрžuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování*

VZ-9-1-08p svěří se se zdravotním problémem

VZ-9-1-13p dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her

VZ-9-1-13p uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy

VZ-9-1-14p zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí

VZ-9-1-15p uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla

VZ-9-1-16p chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel

Učivo

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

- **vztahy ve dvojici** – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství
- **vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity** – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE

- **dětství, puberta, dospívání** – tělesné, duševní a společenské změny
- **sexuální dospívání a reprodukční zdraví** – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

- **výživa a zdraví** – zásady zdravého stravování, **pitný režim**, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy
- **vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví** – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota
- **tělesná a duševní hygiena, denní režim** – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim
- **ochrana před přenosnými chorobami** – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty
- **ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy** – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

- **stres a jeho vztah ke zdraví** – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání
- únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti

- **auto-destruktivní závislosti** – psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnání, trestná činnost, dopink ve sportu
- **skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita** – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci
- **bezpečné chování a komunikace** – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
- **dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví** – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
- **manipulativní reklama a informace** – reklamní vlivy, působení sekt
- **ochrana člověka za mimořádných událostí** – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí

HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ

- **celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci** – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie
- **podpora zdraví a její formy** – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

- **sebezpoznání a sebepojetí** – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- **seberegulace a sebeorganizace činností a chování** – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládnání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení, zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- **psychohygienu v sociální dovednosti** pro předcházení a zvládnání stresu, hledání pomoci při problémech
- **mezilidské vztahy, komunikace a kooperace** – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchova ke zdraví 6. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Vztahy mezi lidmi a formy soužití	Rodina -model rodiny -rodinné problémy -rodinné zázemí -vzájemná pomoc	-chápe vývoj rodiny z historického hlediska -vypracuje vlastní rodokmen -vnímá vztahy, problémy a pravidla v rodině -chápe význam zodpovědnosti a kompromisu -poznává problémy, které přináší vícegenerační soužití -uvědomuje si význam výchovy a rodin. zázemí -orientuje se v pojmech: <i>dětský domov, pěstounská péče, adopce, vesnička SOS, charitativní činnost</i> -uvědomuje si problémy rodin, které pečují o dlouhodobě nemocné, invalidy nebo seniory -rozumí integrovanému záchrannému systému ČR	OSV: Seberegulace a sebeorganizace OSV: Mezilidské vztahy OSV: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Vztahy mezi lidmi a formy soužití	Škola a společnost -vzdělání -chování -multikultura -patologické spol. jevy -společenská etika -náboženství	-chápe význam a nutnost <i>vzdělávání a sebezdokonalování</i> -řídí se pravidly lid. soužití ve škole a ve skupině -respektuje autoritu a je schopen konstruktivní kritiky -komunikuje s vrstevníky, přispívá k utváření přátelských vztahů a dobré atmosféry -je vstřícný k lidem z odlišného sociálního prostředí -uvědomuje si projevy šikany, diskriminace, agrese, manipulace, skrytého násilí -ví, kam se v těchto případech obrátit -používá vhodné pozdravy a pravidla slušného chování ve společnosti -ví, jak se chovat v divadle, v restauraci... -respektuje svobodu náboženského projevu -vysvětlí pojmy: <i>ateismus, víra, křesťanství</i>	MV: Lidské vztahy OSV: Hodnoty, postoje, praktická etika OSV: Komunikace VDO: Občanská společnost a škola MV: Kulturní diference MV: Princip sociálního smíru a solidarity
Osobnostní a sociální rozvoj Zdravý způsob života a péče o zdraví	Moje osobnost -sebevědomí -duševní hygiena -fyzická hygiena -oděv a odívání	-pěstuje zdravé sebevědomí a vlastní osobnost -podporuje kladné povahové vlastnosti u sebe i u ostatních -snaží se o nápravu záporných povahových vlastností -dbá o osobní hygienu -orientuje se v nákupu běžných toaletních potřeb -dovede vysvětlit pojmy: <i>móda, vkus</i> -vysvětlí funkci a význam oděvu -dovede sestavit šatník chlapce nebo dívky	OSV: Sebepoznání a sebepojetí OSV: Psychohygiena EV: Vztah člověka k prostředí
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví Ochrana člověka za mimořádných situací -živelné a přírodní katastrofy -terorismus a násilí -havárie s únikem nebezpečných nebo radioaktivních látek	- v konkrétních situacích silniční a železniční dopravy (vycházky, výlety, akce školy) uplatňuje bezpečné chování, které neohrožuje jeho osobu ani jiné účastníky- cíleně používá bezpečnostní a ochranné prvky – jako chodec, cyklista - ošetří drobná i závažná poranění - charakterizuje možná nebezpečí vyplývající z běžného života i z mimořádných událostí, uvede vhodné způsoby preventivního chování a ochrany - v modelových situacích volí vhodné způsoby jednání, které směřují k adekvátní ochraně - spolupracuje na přípravě a hodnocení modelových situací ohrožení pro mladší spolužáky -orientuje se v příčinách a důsledcích přírodních katastrof (<i>zemětřesení, povodeň, požár...</i>) -zná zásady chování za těchto situací -orientuje se ve varovných signálech -ví, jak se zachovat při hromadné evakuaci -chápe důsledky a nebezpečí světového terorismu -zajímá se a podílí se na ochraně životního prostředí a chápe důsledky a nebezpečí havárií s únikem radiačních nebo chemických látek	EV: Základní podmínky života EV: Vztah k prostředí

Výchova ke zdraví 8. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Zdravý způsob života a péče o zdraví	Zdraví -zdravý způsob života -zdraví a nemoc -prevence -režim dne	-rozumí, co obsahuje pojem <i>zdravý způsob života</i> -vypracuje seznam obsahu <i>domácí lékárničky</i> -vysvětlí vztah mezi <i>duševním a fyzickým zdravím</i> -v praxi uplatňuje preventivní návyky -podporuje vlastní zdravý způsob života -účelně plánuje a dělí svůj čas -dokáže vypracovat vlastní <i>režim dne</i>	OSV: Psychohygiena
Zdravý způsob života a péče o zdraví <i>Hodnota a podpora</i>	Výživa -zdravá výživa -pitný režim -strava a reklama -stravování -anorexie a bulimie -obezita	-chápe význam <i>zdravé výživy</i> -stravuje se zdravě a dodržuje <i>pitný režim</i> -orientuje se v komerčních reklamách na potraviny a vyjadřuje svůj názor -dokáže stručně vysvětlit pojmy: <i>vegetariánství, makrobiotika, biopotraviny</i> -popíše obecné příznaky <i>bulimie a anorexie</i> -chápe zdravotní důsledky poruch příjmů potravy a obezity	MV: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení OSV: Sebepoznávání a sebepojetí
<i>Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</i> <i>Osobnostní a sociální rozvoj</i> <i>Hodnota a podpora zdraví</i>	Záporné faktory ovlivňující zdraví člověka -kouření -alkoholismus -drogy -drogová závislost -drogová prevence -protidrogová centra -drogy a zákon Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví	-vysvětlí rozdíl mezi <i>aktivním a pasivním</i> kuřákem, -chápe důsledky kouření na lidský organismus -vypracuje vlastní plakát k prevenci kouření -dovede pohovořit o škodlivém vlivu alkoholu -chápe <i>alkoholismus</i> jako patologický jev -dokáže pojmenovat nejčastěji užívané drogy, uvědomuje si nebezpečí <i>drogové závislosti</i> -dokáže popsat psychickou a fyzickou závislost na drogách, včetně abstinčních příznaků, předvede modelové situace odmítání drogy, uvědomuje si zdravotní riziko užívání drog -ví, kde vyhledat odbornou pomoc a uvědomuje si práci protidrogových center a poraden -orientuje se v legislativě týkající se šíření drog -vyhodnocuje konkrétní rizikové situace v silniční a železniční dopravě a vyvozuje bezpečné chování -diskutuje o příčinách dopravních nehod a o jejich předcházení, argumentuje pro správné řešení situací -aktivně se zapojuje do akcí školy (obce) podporujících snižování rizik a nehodovosti a podporující bezpečné chování v dopravě	OSV: Psychohygiena OSV: Komunikace
<i>Změny života člověka a jejich reflexe</i>	Sexuální výchova -pohlavní dospívání -vznik nového života -plánované rodičovství -antikoncepce -interupce -sexuální dospívání a reprodukční zdraví -pohlavní nemoci -AIDS -prevence pohlavních nemocí -lidská sexualita	-popíše fyzické a psychické změny v dospívání -ohleduplně se chová k druhému pohlaví -orientuje se v pojmech: <i>početí, prenatální vývoj, pohlavní styk, erekce, ejakulace, těhotenství</i> -zapojí se do diskuzí o výhodách <i>plánovaného rodičovství</i> -uvědomuje si zdravotní a etická rizika <i>interupce</i> -je poučen o základních druzích <i>antikoncepce</i> -chápe riziko nechráněného pohlavního styku -vysvětlí, proč zákon stanovuje věkovou hranici pro beztrestný pohlavní styk, charakterizuje odpovědné sexuální chování - vysvětlí, které hygienické postupy a preventivní činnosti podporují reprodukční zdraví -charakterizuje zásady odpovědného chování v oblasti sexuality na elektronických médiích; uvede postup v konkrétních modelových případech -vymezi a vysvětlí rizika předčasného a nechráněného pohlavního styku, spojuje význam sexuality/pohlavnosti především s perspektivním vztahem, manželstvím, založením rodiny, plánovaným rodičovstvím -vyjmenuje nejčastější pohlavní nemoci a zná jejich všeobecné příznaky -dovede popsat stručně etapy onemocnění <i>AIDS</i> -zajímá se o problematiku lidí <i>HIV</i> pozitivních -zná možnosti nákazy a <i>prevenci AIDS</i> -orientuje se v pojmech: <i>znásilnění, kuplířství, promiskuita, homosexualita, bisexualita...</i> -ví, kam se obrátit pro odbornou pomoc	OSV: Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Řešení problémů, Rozhodovací dovednosti

TĚLESNÁ VÝCHOVA (1. stupeň)

Vzdělávací obor Tělesná výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a jeho elementárním cílem je upevňovat zdraví žáků, rozvíjet jejich pohybové schopnosti, osvojit si základní pohybové dovednosti, kladné morálně volní vlastnosti, smysl pro účelný a esteticky realizovaný pohyb, vytvářet aktivní vztah ke sportu a osvojit základní pohybové hygienické návyky i poznatky, které jsou nezbytné pro život a práci. Předpokladem pro osvojování těchto dovedností je v základním vzdělávání prožitky z pohybu a z komunikace při pohybu - dobře zvládnutá dovednost pak zpětně umocňuje kvalitu prožitku.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznání a rozvíjení pohybových předpokladů. Důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení.

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Tělesná výchova je realizována převážně ve školní tělocvičně a na školním hřišti. Do výuky je zařazen do tělesné výchovy plavecký výcvik s dotací 1 hodiny a to ve dvou cyklech. Podle zájmu zákonných zástupců je pro 3. – 5. ročník organizován průpravný lyžařský kurz.

Předmět se vyučuje koedukovaně v 1. – 5. ročníku.

Tělesná výchova je součástí škol v přírodě, školních sportovních soutěží a v neposlední řadě i průpravných lyžařských kurzů.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Učitel

- vede žáky k vzájemnému respektování a porozumění, ke schopnosti dokázat vnímat a poslouchat druhého (spolupráce při soutěžích)
- napomáhá ke zvládnutí vlastního chování
- utváří dobré mezilidské vztahy ve třídě i mimo ni (kolektivní hry)
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci (rozcvička, dopomoc při cvičení)
- pomáhá k utváření pozitivního, nezraňujícího postoje k sobě samému a k druhým (záchrana při cvičení na nářadí)
- cvičí vnímání a soustředění na danou činnost, dovednost řešení problému

Výchova k myšlení v evropských globálních souvislostech

Učitel

- napomáhá orientaci žáků v globálních problémech souvisejících se zdravím
- využívá zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností
- získává informace o mezinárodních sportovních událostech, mezinárodní konkurencí sportovců

Environmentální výchova

Učitel

- učí žáky sledovat vliv prostředí na zdraví vlastní i zdraví ostatních lidí
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k:

- poznávání vlastních pohybových schopností a jejich individuálnímu rozvoji
- prožívání souvislostí mezi tělesnou kondicí a psychickou pohodou
- systematickému sledování vývoje vlastní fyzické zdatnosti

Kompetence k řešení problému

Žáci jsou vedeni k:

- přemýšlení o problému při zvládnutí cviku, sportovního prvku
- hledání vhodného postupu či taktiky v individuálních i kolektivních sportech

Kompetence komunikativní

Žáci jsou vedeni k:

- vyslechnutí a přijetí pokynů
- otevírání prostoru diskusi o taktice družstva
- pořizování záznamů a obrazových materiálů ze sportovních činností a jejich prezentace

Kompetence sociální a personální

Žáci jsou vedeni k:

- dodržování pravidel fair play
- prezentaci a podpoře myšlenek olympijského hnutí
- rozvoji spolupráce uvnitř kolektivu sportovního družstva
- rozdělování a přijímání úkolů v rámci sportovního družstva

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni k:

- podpoře aktivního sportování
- objasnění a podání příkladů potřeby dodržování hygieny při tělesných aktivitách
- praktickému zvládnutí první pomoci při úrazech lehčího charakteru
- emočnímu i věcnému seznámení se škodlivostí kouření, používání drog a jiných škodlivin

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k:

- příkladům nutnosti dodržování pravidel ve sportu i mimo něj
- vyhledávání možných rizik při pohybových činnostech a hledání cest jejich minimalizace
- zpracovávání a prezentace naměřených výkonů

Očekávané výstupy na konci 1. a 2. období

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti*
- TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení*
- TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích*
- TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy*
- TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- TV-3-1-01p zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost*
- TV-3-1-04p dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách*
- TV-3-1-05p reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti*
 - *projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám*
 - *zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti*
- TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením*
- TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her*
- TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka*
- TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti*
- TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví*
- TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení*
- TV-5-1-08 zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy*
- TV-5-1-09 změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky*
- TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- TV-5-1-01p chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu*
- TV-5-1-02p zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým*

oslabením

TV-5-1-03p zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností

TV-5-1-04p uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti

TV-5-1-05p reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti

TV-5-1-06p dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play

- zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla

- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností

i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

Učivo

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

- **význam pohybu pro zdraví** – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- **příprava organismu** – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
- **zdravotně zaměřené činnosti** – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- **rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu**
- **hygiena při TV** – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **bezpečnost při pohybových činnostech** – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

- **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost
- **základy gymnastiky** – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti
- **rytmické a kondiční formy cvičení** – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance
- **průpravné úpoly** – přetahy a přetlaky
- **základy atletiky** – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem
- **základy sportovních her** – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- **turistika a pobyt v přírodě** – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
- **plavání** – (*základní plavecká výuka*) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu
- **lyžování, bruslení** (*podle podmínek školy*) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
- **další pohybové činnosti** (*podle podmínek školy a zájmu žáků*)

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

- **komunikace v TV** – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- **organizace při TV** – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **zásady jednání a chování** – fair play, olympijské ideály a symboly
- **pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- **měření a posuzování pohybových dovedností** – měření výkonů, základní pohybové testy
- **zdroje informací o pohybových činnostech**

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Tělesná výchova 1. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Bezpečnost a zdraví</i>	Správné držení těla Hlavní zásady hygieny	- dodržuje základní bezpečnostní pravidla v prostorech vymezených pro cvičení (tělocvična, hřiště) - používá vhodné oblečení a obuv - reaguje na smluvené signály a organizační povely - spojuje každodenní pohybovou činnost se zdravím	
<i>Kondiční a relaxační cvičení</i>	Základní taneční kroky a tanečky Relaxační hry a cvičení	- předvede taneční krok v doprovodu hudby a pohybem vyjádřit melodii - je schopen dodržet pravidla relaxační hry - rozezná zahřívací a protahovací cviky, předvede je a je schopen spolupráce při relaxačním cvičení	HV – lidové písně
<i>Gymnastika</i>	Šplh o tyči s přírazem Cvičení na kladině Přeskok Kotoul vpřed Pády – vzad a stranou Gymnastické cvičení s tradičním i netradičním náčiním	- šplhá o tyči s přírazem - krokem přejde kladinu (lavičku) - dokáže předvést kotoul vpřed - dokáže předvést pády stranou a vzad - skáče přes švihadlo - dokáže cvičit s vybraným náčiním	
<i>Atletika</i>	Běžecá abeceda Rychlý a vytrvalostní běh Skok z místa Skok do dálky Hod kriketovým míčkem	- napodobuje a předvádí běžecá abecedu - dosahuje adekvátních výkonů v běhu - dokáže skočit z místa a do dálky - osvojuje si techniku hodů kriketovým míčkem - usiluje o zlepšení individuálního výkonu	
<i>Sportovní hry</i>	Vybíjená Přehazovaná Florbal Basketbal	- hraje fair play - dodržuje pravidla určité sportovní hry - zvládne přihrávku jednoruč a obouruč - spolupracuje s ostatními hráči v družstvu	OSV – smysl pro spravedlnost
<i>Sportovní činnosti</i>	Plavání Bruslení	- s dopomocí si nazuje brusle - dokáže plavat	
<i>Činnosti v průběhu školního roku</i>	Škola v přírodě Turnaj ve vybíjené Letní a zimní olympiáda		

Tělesná výchova 2. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Bezpečnost a zdraví</i>	Hlavní zásady hygieny a bezpečnosti	<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje základní bezpečnostní pravidla v prostorech vymezených pro cvičení (tělocvična, hřiště) - používá cviky vhodné k protažení a procvičení těla - dokáže vnímat zdravotní postižení - používá vhodné oblečení a obuv - reaguje na smluvené signály a organizační povely - adekvátně reaguje při úrazu spolužáka - cvičí podle jednoduchého nákresu a popisu - spojuje každodenní pohybovou činnost se zdravím 	
<i>Kondiční a relaxační cvičení</i>	Základní taneční kroky Relaxační hry a cvičení	<ul style="list-style-type: none"> - předvede přísuný krok - pohybem vyjádří melodii - rozezná zahřívací a protahovací cviky - dokáže spolupracovat při relaxačním cvičení 	HV – lidové písně
<i>Gymnastika</i>	Šplh o tyči s přírazem Hrazda Stoj na lopatkách Cvičení na kladině Přeskok Kotoul vpřed Kotoul vzad Cvičení s tradičním i netradičním náčiním	<ul style="list-style-type: none"> - šplhá o tyči s přírazem - krokem přejde kladinu (lavičku) - předvede kotoul vpřed - předvede kotoul vzad - skákat přes švihadlo - cvičí s vybraným náčiním - ručkuje ve visu na hrazdě 	
<i>Atletika</i>	Běžecká abeceda Rychlý a vytrvalostní běh Nízký start Štafetový běh Skok z místa Skok do dálky Hod kriketovým míčkem	<ul style="list-style-type: none"> - předvede běžeckou abecedu (lifting, skipping, zakopávání) - dosahuje adekvátních výkonů v běhu - skočí místa a do dálky - osvojuje si techniku hodů kriketovým míčkem - usiluje o zlepšení individuálního výkonu - používá techniku nízkého startu - dokáže změřit a porovnat své sportovní výkony 	
<i>Sportovní hry</i>	Vybíjená Přehazovaná Florbál Basketbal	<ul style="list-style-type: none"> - hraje v duchu fair play - manipuluje s různými druhy míčů - dodržuje pravidla určité sportovní hry - používá přihrávku jednoruč a obouruč - dokáže spolupracovat s ostatními hráči v družstvu 	OSV – smysl pro spravedlnost
<i>Sportovní činnosti</i>	Plavání (ve 2. a 3. ročníku plavecký kurz pro všechny žáky) Bruslení	<ul style="list-style-type: none"> - dokáže si nazout brusle - dodržuje pravidla bezpečnosti při bruslení na ledě - zdokonaluje se v plavání, dokáže splývat - předvede z odrazového můstku skok do vody - dodržuje pravidla bezpečnosti v průběhu plaveckého výcviku 	

Tělesná výchova 3. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Bezpečnost a zdraví</i>	-komunikace v TV -organizace prostoru a činností -pravidla osvojovaných činností -zásady jednání a chování	Ovládá základní TV názvosloví Soupeří čestně, respektuje opačné pohlaví Dodržuje pravidla a taktiku Dokáže evidovat a vyhodnotit taktiku Rozliší nevhodné činnosti	ČaS – člověk a hygiena, stavba těla SUPR – vhodný oděv
<i>Sportovní hry</i>	-příhrávka trčením obouruč -vrchní příhrávka jednoruč -dribling -chytání míče -střelba na branku,koš -příhrávka nohou	Rozvíjí herní myšlení Podporuje kolektivnost a zásady sportovního chování a rozvíjí obratnost, pohyblivost a rychlost	OSV – komunikace v nových situacích,učí se respektovat druhé a pozorovat odlišnosti v chování, učí se osvojovat sportovní chování VDO – výchova ke spravedlnosti a fair play
<i>Pohybové hry</i>	-s náčiním -kondiční,koordinační, kontaktní,relaxační -soutěživé	Naučí se co nejvíce her pro jejich využití v mimoškolní době Hledá varianty her Samostatně tvoří hry	
<i>Průpravná cvičení</i>	-cviky na ohebnost, rovnováhu,prostorovou orientaci	Předchází funkčním nedostatkům pohybového aparátu Vytvoří předpoklady ke správnému držení těla Rozezná nevhodné činnosti ohrožující zdraví	
<i>Kondiční cvičení</i>	-běh hladký běh s přeskokováním nízkých překážek -běh po vymezené dráze -běh spojený s odrazem běh vytrvalostní do 1000 m -šplh -cvičení s využitím laviček, žebřin, švédské bedny	Soutěživou formou rozvíjí rychlost, vytrvalost a kondici Zdokonaluje osvojení pohybových činností	
<i>Gymnastika akrobacie</i>	-vzpory -převaly v lehu -seskoky z vyšší podložky -kotoul vpřed,vzad -kladinka-přechod -průpravná cvičení pro nácvik odrazu z můstku -přeskok švédské bedny odrazem z trampolíny -přeskok přes kozu našir odrazem z můstku	Používá základní pojmy Dokáže poskytnout záchranu Zvyšuje kloubní pohyblivost, rovnováhu a estetičnost Se snaží o přesné provádění cviků	
<i>Míčové hry</i>	-vybíjená -přehazovaná -florbal -kopaná -střelba na koš	Rozvíjí kolektivní pojmání hry Je veden k čestnému měření sil a poctivosti ve hře Objektivně hodnotí vlastní výkon a uzná výkon soupeře Potlačuje záluďnost a agresivitu Osvojí si pravidla her	VDO – úvaha nad hodnotami spolupráce a pomoci-týmová práce MV – podporuje rozvoj kritického čtení a vnímání sděleného

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmě. vztahy</i>
<i>Atletika</i>	- skok daleký z místa -skok daleký skrčený -skok vysoký skrčmo -hod míčkem z místa -běh a jeho modifikace -běh na 30-50 m -běh vytrvalostní na 2-3 min	Rozvíjí i soutěživou formou správný pohyb, rychlost a vytrvalost	ČaS – typy krajín, ochrana přírody EV-vztah člověka k prostředí
<i>Základní dovednosti a cvičení s náčiním</i>	-míčky -měkké míče -plné míče -švihadla -lana -obruče	Seznámí se s použitím TV náčiní	
<i>Sportovní výcvik</i>	-plavecký -bruslařský -lyžařský	Seznámí se a dle možností zvládá požadavky výcviků	

Tělesná výchova 4. – 5. ročník

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Bezpečnost a zdraví	Správné držení těla Osobní hygiena při různých pohybových aktivitách Funkce pohybu ve zdravém životním stylu Příprava organismu na sportovní výkon Názvy elementárních lidových tanců a jejich základní kroky Základní hudebně pohybové vztahy (rytmus, tempo, takt, melodie) Chování při tanci Škodlivý vliv kouření, pití alkoholu a užívání náv. látek na organismus a sport. výkon Fair play Zdroje inf. o TV a sporu	-uvědomuje si dopad zlovyků a špatných návyků na organismus -dodržuje základní bezpečnostní pravidla v prostorech vymezených pro cvičení (tělocvična, hřiště) - používá vhodné oblečení a obuv -spojuje každodenní pohybovou činnost se zdravím -ošetří i větší poranění, zavolá lékaře -dodržuje zásady fair play	
Kondiční, relaxační a rytmická cvičení	Základní taneční kroky a tanečky Relaxační hry a cvičení	- předvede taneční krok v doprovodu hudby a pohybem vyjádřit melodií, uvědomuje si zdravotní a relaxační pozitiva cvičení s hudbou -pojmenuje a zvládá provést elementární lidové tance -rozpozná hezký a nezvládnutý pohyb -nestydí se při tanci se spolužákem opačného pohlaví - dodržuje pravidla relaxační hry - rozezná zahřívací a protahovací cviky, předvede je a je schopen spolupráce při relaxačním cvičení -prožívá a soustředí se na prováděné relaxační cviky, sleduje a koordinuje dech	HV – lidové písně
Gymnastika	Základní cvičební polohy, postoje, pohyby paží, nohou, trupu, názvy používaného nářadí a náčiní Záchrana, dopomoc Průpravná cvičení pro ovlivňování pohyblivosti, obratnosti, síly, rychlosti a koordinace pohybů Elementární úroveň akrobacie, přeskoků, hrazdy, kladinky, akrobacie	-dále rozvíjí poznatky a činnosti z předchozí etapy -aktivně zvládá základní pojmy -poskytuje základní dopomoc a záchranu při cvičení -snaží se provádět přesné pohyby a uvědomuje si, že je na nich gymn. založena -zvládne předvést kotoul vpřed, vzad, stoj na ruce (s dopomocí), roznožku, skrčku	

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipř. vztahy</i>
<i>Atletika</i>	<p>Běh Běžecská abeceda Rychlý a vytrvalostní běh do 60m Vytrvalý běh na dráze do 1000m Běh v trénu do 15min Nízký start</p> <p>Skok Skok do dálky z rozběhu Skok do výšky</p> <p>Hod Hod kriketovým míčkem z rozběhu Spojení rozběhu s odhodem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - napodobuje a předvádí běžecskou abecedu - dosahuje adekvátních výkonů v běhu - skočí z místa a do dálky - osvojí si techniku hodu kriketovým míčkem a dále ji rozvíjí - usiluje o zlepšení individuálního výkonu 	
<i>Sportovní hry</i>	<p>Vybíjená Přehazovaná Florbal Basketbal</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hraje fair play - dodržuje pravidla určité sportovní hry - zvládne přihrávku jednoruč a obouruč - spolupracuje s ostatními hráči v družstvu 	OSV – smysl pro spravedlnost
<i>Sportovní činnosti</i>	<p>Plavání Bruslení Lyžování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - s dopomocí si nazuje brusle - plave elementárním stylem prsa, kraul - lyžuje v pluhu, slalom 	
<i>Činnosti v průběhu školního roku</i>	<p>Škola v přírodě Turnaje ve vybíjené Letní a zimní olympiáda</p>		

TĚLESNÁ VÝCHOVA (2. stupeň)

Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku 2 hodinu týdně. Výuka probíhá odděleně pro chlapce a dívky. Je realizována převážně v tělocvičně a na školním hřišti. V 7. ročníku je zařazen průpravný lyžařský kurz. Tělesná výchova je součástí škol v přírodě a sportovních soutěží.

Tělesná výchova plní ve vzdělávání především funkci regenerace a kompenzace jednostranné zátěže působené pobytem ve škole, ale i činnostmi mimo školu. Další její význam je v rozvoji pohybových dovedností i v kultivaci pohybu, především pak v poznávání možností rozvoje zdravotně orientované zdatnosti. Její úroveň má zásadní význam pro aktuální zdraví a významně ovlivňuje zdravotní předpoklady i v dospělosti.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Propojení s tělesnou výchovou je vhodné v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá k zdokonalování dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých sportovních situacích.

Výchova demokratického občana

Těžiště tohoto tématu bude v předmětech, které se touto problematikou přímo zabývají. Tělesná výchova vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti. Umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností.

Multikulturní výchova

Podněcený zájem o sport zprostředkovává setkávání různých ras a národností na sportovním poli a vzájemná sportovní utkání bourají přežití hráze mezi různými etniky, rasami a národnostmi.

Environmentální výchova

Ve vzdělávací oblasti Člověk a zdraví se téma dotýká problematiky vlivu prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí.

Mediální výchova

Správně pochopený vztah k médiím vede k uvědomování si hodnoty vlastního života, zvláště volného času, a odpovědnosti za jeho zdravé naplnění.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení:

Učitel

- vede žáky k poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- vede žáky k pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- motivuje učení směřováním k pěkné postavě a zdravému životnímu stylu, poukázáním na možnost kdykoliv se bez problémů zapojit do skupiny lidí hrajících volejbal (fotbal, basketbal, florbal...) ve volném čase s možností navázání nových kontaktů a uváděním příkladů z oblasti sportu
- umožňuje žákům organizovat a řídit vlastní učení novým pohybovým dovednostem a rozvoj pohybových schopností podle svých předpokladů

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- formou nácviku herních a cvičebních strategií nutí žáky objevovat logické postupy, které vedou k úspěchu a k vyřešení problémových situací
- zapojuje žáky do soutěží, turnajů, prezentací a organizace sportovních akcí
- vede žáky k získávání informací o vhodné sport. výbrazí a výstroji, o zásadách hygieny při a po sportování
- rozvíjí schopnost odhalovat vlastní chyby, používat odborné názvosloví, gesta, signály
- povzbuzuje k zavádění alternativních řešení ve výběru náčiní, losování, délky hrací doby, úpravy pravidel podle aktuálních podmínek atd.

Kompetence komunikativní:

Učitel

- provádí s žáky rozmanitou škálu činností ve skupinových formách a tím přispívá k rozvoji komunikace, spolupráce a tolerance k ostatním
- vede žáky k používání jasného a stručného vyjadřování zvláště v herních situacích, ke vhodné komunikaci mezi sebou, s rozhodčím na hřišti a při vedení družstva
- pomáhá žákům při rozvíjení vztahů se sportovci z jiných škol
- vede žáky k poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí

Kompetence sociální a personální:

Učitel

- vytváří u žáků svým vlastním příkladem, autoritou získaných zkušeností a osobnostními rysy pozitivní vztah k pohybu
- povzbuzuje u žáků chování v duchu tolerance, hru fair play a schopnost empatie
- informuje o negativěch sportu (doping, korupce)
- do hodnotového řebříčku žáků zařazuje snahu o zdravý životní styl s velkou mírou pohybu
- vede ke spolupráci při dosahování společných cílů ve prospěch skupiny či sportovního družstva a k respektování pravidel soutěží a her
- pomáhá nacházet vlastní místo ve skupině a odhadovat důsledky vlastního jednání a chování
- staví žáky při sportu do zodpovědných rolí (kapitán, rozhodčí, organizátor, časoměřič, komentátor)
- vede žáky k chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro uplatnění se ve společnosti, pro výběr partnera i profesní dráhy
- vede k propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.

Kompetence občanské:

Učitel

- vede žáky ke stanovení krátkodobých a dlouhodobých cílů v rámci získávání pohybových dovedností a rozvíjení pohybových schopností ve volném čase
- vede žáky k aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Kompetence pracovní:

Učitel

- vede žáky k poznání a dodržování zásad bezpečnosti při pohybové činnosti
- učí žáky připravit sportovní náčiní a sportoviště před různými druhy cvičení a uklidit ho po ukončení činnosti, vede k bezpečnému a účinnému používání sportovního náčiní
- vede k využívání znalostí a zkušeností získaných v TV v zájmu vlastního rozvoje
- vede k dodržování vymezených pravidel her a soutěží

Očekávané výstupy na konci 3. období

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

Očekávané výstupy

žák

- TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem*
- TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program*
- TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly*
- TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší*
- TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- TV-9-1-02p usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí*
- TV-9-1-03p cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy*
- TV-9-1-04p odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem*
- TV-9-1-04p vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity*
- TV-9-1-05p uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného*
- TV-9-1-05p uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu*
 - chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti

Učivo

- **význam pohybu pro zdraví** – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
- **zdravotně orientovaná zdatnost** – rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením
- **prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí** – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- **hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech** – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

Očekávané výstupy

žák

- TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- TV-9-2-02p posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků

Učivo

- **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity
- **gymnastika** – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na náradí
- **estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem** – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance
- **úpoly** – základy sebeobrany, základy aikidó, judó, karatedó
- **atletika** – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí
- **sportovní hry (alespoň dvě hry podle výběru školy)** – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie
- **turistika a pobyt v přírodě** – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla – v rámci školních výletů
- **lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy)** – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (další zimní sporty podle podmínek školy)
- **další (i netradiční) pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)**

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Očekávané výstupy

žák

- TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu*
- TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu*
- TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji*
- TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora*
- TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí*
- TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže*
- TV-9-3-07 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- TV-9-3-01p užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka*
- TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu*
- TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji*
- TV-9-3-04p rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka*
- TV-9-3-05p sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je*
- TV-9-3-06p spolurozhoduje osvojované hry a soutěže*

Učivo

- **komunikace v TV** – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech
- **organizace prostoru a pohybových činností** – v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování
- **historie a současnost sportu** – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta
- **pravidla osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- **zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech měření výkonů a posuzování pohybových dovedností** – měření, evidence, vyhodnocování

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Tělesná výchova 6. – 7. ročník chlapci

Tematické okruhy	Očekávané školní výstupy	Učivo	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Atletika	Atletika Běh vytrvalostní na 800 – 3000 m Běh 60 m, běžecká abeceda Skok daleký Skok vysoký Hod kriketovým míčkem	V souladu s individuálními předpoklady žák: při vytrvalosti uplatňuje i vůli osvojuje si techniku nové atletické disciplíny i další náročnější techniky	OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy
Gymnastika	Gymnastika Akrobacie – kotoul letmo, kotoul vpřed, vzad, Stoj na lopatkách Přeskoky – skoky odrazem z trampolíny, roznožka přes kozu našít, nadél Kruhy – komíhání ve svisu Hrazda – náskok do vzporu – seskok, sešín, výmyk Šplh – s přírazem – tyč	předvede prvky akrobacie, cvičební prvky na hrazdě i kruzích dokáže předvést obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně
Rytmická a kondiční gymnastika	Rytmická a kondiční gymnastika – polkový krok	osvojuje si jednoduché taneční kroky	EGS – Evropa a svět nás zajímá
Úpoly	Úpoly -střehové postoje, pády stranou, vzad, přetahy, přetlaky	používá správnou techniku	MKV – lidské vztahy, kulturní diference
Sportovní hry	Sportovní hry Základní herní činnosti – kopaná, košíková, doplňkové – vybíjená, florbal, volejbal, ringo, házená, přehazovaná, softbal, tenis	uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků	EV – vztah člověka k prostředí MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu
Bruslení	Bruslení - jízda vpřed, vzad, přešlapování, LH hra	zvládá rychlý a bezpečný pohyb na bruslích všemi směry, osvojené dovednosti umí uplatnit i při hře LH	
Pohybové hry	Pohybové hry – s nácíním, kondiční, koordinační, soutěživé	soutěživou formou zdokonaluje rychlost, koordinaci, kondici	
Lyžování	Lyžařský výcvikový kurz	podle možností – zdokonaluje se ve sjezdovém lyžování, jíždě na vleku, osvojuje si základy snowboardingu	
Sportovní soutěže	Sportovní soutěže – dle nabídky AŠSK a zájmu žáků	v souladu s individuálními předpoklady získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy	
Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu	

Tělesná výchova 6. – 7. ročník dívky

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Atletika	Atletika Běh vytrvalostní na 600 – 2000 m Běh na 60 m, běžecská abeceda Běh přes nízké překážky Skok daleký Skok vysoký Hod kriketovým míčkem	V souladu s individuálními předpoklady žákyně: při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli osvojuje si techniku nové atletické disciplíny i další náročnější techniky	OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy
Gymnastika	Gymnastika Akrobacie: kotoul vpřed, vzad, kotoul letmo, sto na rukou Přemet stranou, stoj na lopatkách, Přeskoky – skoky odrazem z trampolínky Roznožka přes kozu našír, skrčka Hrazda: náskok do vzporu, seskok, sešín, výmyk, Kruhy: komíhání ve svisu, svis v zesmo, střemhlav Šplh – s přírazem – tyč	provádí prvky akrobacie, cvičební prvky na hrazdě, na kruzích dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně
Rytmická a kondiční gymnastika	Rytmická a kondiční gymnastika - polkový krok, aerobní cvičení s hudbou	osvojuje si jednoduché taneční kroky	EGS – Evropa a svět nás zajímá
Úpoly	Úpoly – úpolové odpory, přetahy, přetlaky	používá správnou techniku	MKV – lidské vztahy, kulturní diference
Sportovní hry	Sportovní hry základní herní činnosti – volejbal, košíková, doplňkové – vybíjená, přehazovaná, florbal, ringo, softbal, fotbal, tenis	uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků	EV – vztah člověka k prostředím MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu
Bruslení	Bruslení – jízda vpřed, vzad, přešlapování	zvládá rychlý a bezpečný pohyb na bruslích všemi směry	
Pohybové hry	Pohybové hry – s náčiním, kondiční, koordinační, soutěživé	soutěživou formou zdokonaluje rychlost, koordinaci, kondici	
Lyžování	Lyžařský výcvikový kurz	podle možností – zdokonaluje se ve sjezdovém lyžování, jízdě na vleku, osvojuje si základy snowboardingu	
Sportovní soutěže	Sportovní soutěže – dle nabídky AŠSK a zájmu žáků	v souladu s individuálními předpoklady získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy	
Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu	

Tělesná výchova 8. – 9. ročník chlapci

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Atletika	Běh vytrvalostní na 800 - 3000 m Běh 60 m, běžecská abeceda Skok daleký Skok vysoký – zlepšování techniky Vrh koulí-zlepšování techniky	V souladu s individuálními předpoklady žák: při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli zdokonaluje techniku atletické disciplíny i další náročnější techniky získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy	Přírodopis, Výchova ke zdraví
Gymnastika	Akrobacie – přemet stranou, stoj na ruce Přeskoky – roznožka přes kozu našíř, naděl, skrčka přes kozu našíř i s oddáleným odrazem, Skoky odrazem z trampolínky Hrazda – výmyk, podmet Kruhy: houpání s obraty u předhupu a záhupu, u záhupu seskok Šplh – 4,5 m s přírazem – tyč	zdokonaluje přemet vpřed, cvičební prvky na hrazdě i na kruzích dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond	
Rytmičná a kondiční gymnastika	Polkový krok, aerobní cvičení s hudbou	zdokonaluje jednoduché taneční kroky	Hudební výchova Přírodopis OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepečetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy
Úpoly	Úpoly-střehové postoje, pády stranou, vzad, úpolové sporty	používá správnou techniku	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně
Sportovní hry	Základní herní činnosti – kopaná, košíková, doplňkové – vybíjená, přehazovaná, odbíjená, házená, florbal, softbal, ringo	uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým – projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně
Bruslení	Změna směru jízdy, zastavení snožmo	zvládá rychlý a bezpečný pohyb na bruslích všemi směry, osvojené dovednosti umí uplatnit i při hře LH	EGS – Evropa a svět nás zajímá
Pohybové hry	Pohybové hry – s náčiním, kondiční, koordinační, soutěživé	soutěživou formou zdokonaluje rychlost, koordinaci, kondici	MKV – lidské vztahy, kulturní diference
Sportovní soutěže	Sportovní soutěže – dle nabídky AŠSK a zájmu žáků	v souladu s individuálními předpoklady získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy	EV – vztah člověka k prostředí MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu
Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	Význam pohybu pro zdraví Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových disbalancí	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	

Tělesná výchova 8. – 9. ročník dívky

Tematické okruhy	Učivo	Očekávané školní výstupy	Průřezová témata, mezipř. vztahy
Atletika	Atletika Běh vytrvalostní na 800 – 2000 m Běh na 60 m, běžecká abeceda Skok daleký Skok vysoký – zlepšování techniky flopu Vrh koulí	V souladu s individuálními předpoklady žákyně: při vytrvalosti dovede uplatnit i vůli zdokonaluje techniku atletické disciplíny i další náročnější techniky	Přírodopis, Výchova ke zdraví
Gymnastika	Gymnastika Akrobacie – přemet stranou Hrazda - podmet Kruhy houpání s obratem v předhupu i záhupu Skoky odrazem z trampolínky Šplh – 4,5 m s přírazem – tyč	předvede přemet stranou, cvičební prvky na hrazdě i kruzích dokáže zvládnout obtížný prvek s dopomocí při cvičení uplatní svůj fyzický fond	
Rytmická a kondiční gymnastika	Rytmická a kondiční gymnastika – polkový krok, aerobní cvičení s hudbou	zdokonaluje jednoduché taneční kroky	Dějepis, Zeměpis, Přírodopis OSV – rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznání a sebepojetí, poznávání lidí, mezilidské vztahy
Úpoly	Úpoly – úpolové odpory, přetahy, přetlaky	používá správnou techniku	VDO – zásady slušnosti, odpovědnosti, tolerance, angažovaný přístup k druhým –
Sportovní hry	Sportovní hry základní herní činnosti – volejbal, košíková, doplňkové – vybíjená, přehazovaná, florbal, ringo, softbal, fotbal, házená	uplatňuje zkušenosti z míčových her v dalších sportech, dokáže řídit sportovní utkání svých vrstevníků	projevovat se v jednání i v řešení problémů samostatně a odpovědně
Bruslení	Bruslení – jednoduchý skok	zvládá rychlý a bezpečný pohyb na bruslích všemi směry	EGS – Evropa a svět nás zajímá
Pohybové hry	Pohybové hry – s náčiním, kondiční, koordinační, soutěživé	soutěživou formou zdokonaluje rychlost, koordinaci, kondici	MKV – lidské vztahy, kulturní diference
Sportovní soutěže	Sportovní soutěže – dle nabídky AŠSK a zájmu žáků	v souladu s individuálními předpoklady získané dovednosti uplatní jako reprezentant školy	EV – vztah člověka k prostředí MDV – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, práce v realizačním týmu
Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech	Význam pohybu pro zdraví Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových disbalancí	aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	

Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast **Člověk a svět práce** postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

PRACOVNÍ ČINNOSTI (1. stupeň)

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. a 2. období

Obsahové, organizační a časové vymezení předmětu

Oblast Člověk a svět práce směřuje k tomu, aby žáci získali základní a praktické pracovní dovednosti a návyky. Vzdělávací program je realizován v průběhu celého prvního stupně. Nezbytnou součástí je pozorování života a práce dospělých. Zodpovědněji pak přistupují k výsledkům práce své i druhých.

Pracovní návyky jsou důležité pro uplatnění v dalším životě. Praktické dovednosti získávají žáci v těchto oblastech: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitecké práce, Příprava pokrmů.

Předmět se vyučuje ve všech ročnících 1 hodinu v týdnu, podle potřeby může být spojován do dvouhodinových bloků s výtvarnými činnostmi.

Tematické celky postihují široké spektrum praktických činností, kterými by se žák mohl ve školním prostředí zabývat. Žáci získávají základní poučení o materiálech, pomůckách a náradí, o dodržování bezpečnostních pravidel, organizaci práce a pracovního prostředí. Jsou vedeni k vytrvalosti, houževnatosti a seberealizaci.

Předmět pracovní činnosti souvisí s předmětem matematika (modelování čísl, prostorové vytváření, modelování těles, pomůcky k násobení a dělení, práce s papírem – geometrická tělesa a měření, modelování těles, hrana, vrchol, práce s papírem – sítě těles), český jazyk (modelování písmen), prvouka (prostorové stavebnice – můj dům, můj pokoj, lidové tradice)

Průřezová témata

Předmětem se prolínají průřezová témata:

- EV – pod dohledem dospělé osoby se pravidelně a dlouhodobě stará o květinu nebo vhodně vybraná zvířata, na příkladech různých organismů vysvětlí princip proměn v závislosti na prostředí a čase
- OSV – spolupracuje se žáky na řešení problémů, které vyvstanou při běžném provozu školy, učí se porozumět odlišným názorům na řešení problémů
- popíše vybrané výrobní procesy, vyhledá ve svém okolí přírodní zdroje, ze kterých se tyto produkty vyrábějí, nalezne vztah mezi příčinou a následkem běžných činností a zdůvodní nezvratnost některých rozhodnutí a chyb
- uvede výhody a nevýhody různých opatření z oblasti ekomanagementu, která snižují dopady vlastního jednání na životní prostředí
- VDO – ukáže svému vrstevníkovi postup, jak provést jednoduché opatření z oblasti ekomanagementu, které sám považuje za důležité, vysvětlí důvody, proč opatření provádí
- MKV – napomáhá žákům uvědomovat si vlastní identitu, tolerovat odlišné názory a schopnosti
- EGS – rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- MDV – učí využívat potenciál médií jako zdroje informací

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

- vytváříme si optimální podmínky pro práci
- posuzujeme výsledky práce
- učíme se využít návodů a schémat

Kompetence k řešení problémů

- posilujeme dovednost vyhledat různé varianty pracovního postupu
- rozvíjíme vytrvalost při práci
- vedeme žáky k uvážlivému a zodpovědnému rozhodování

Kompetence komunikativní

- učíme žáky využívat rad a informací druhých
- podporujeme obhajobu vlastního názoru

Kompetence sociální a personální

- povzbuzujeme žáky k ocenění práce druhých
- dbáme na to, aby se žáci ochotně podělili o pomůcky a materiál
- učíme schopnost organizovat si jednotlivé pracovní činnosti

Kompetence občanské

- učíme žáky chránit výsledky jejich práce
- nacvičujeme dodržování základních společenských norem chování při práci

Kompetence pracovní

- vyžadujeme, aby žák udržoval pracovní místo v pořádku a čistotě.
- klademe důraz na dodržování pokynů při práci a pracovních postupech

Očekávané výstupy z vyučovací oblasti Člověk a svět práce

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu*
- ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii*
- ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu*
- ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění*

Učivo

- vlastnosti materiálů (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž*
- ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu*
- ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž*
- ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu*
- ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu*
- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

Učivo

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-3-3-01p provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky
- ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-5-3-01p dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
- ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

Učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování
- ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-3-4-01p upraví stůl pro jednoduché stolování
- ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně*
- ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm*
- ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování*
- ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-5-4-01p uvede základní vybavení kuchyně*
- ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm*
- ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování*
- ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni*
 - uplatňuje zásady správné výživy*

Učivo

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- technika v kuchyni – historie a význam

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Pracovní činnosti 1. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmě. vztahy</i>
<i>Úvodní seznámení s předmětem</i>	Základní návyky a postupy při práci materiály Poznávání vlastností materiálů a pomůcek	Probuzení chuti a odvahy vytvářet vizuálně obrazná vyjádření Žák udržuje pořádek na pracovní desce Učí se organizovat si práci Osvojuje si základy bezpečnosti při práci	Osobnostní a sociální výchova – vede k seberegulaci a k sebeovládání
<i>Práce s drobným materiálem</i>	Dopravní prostředky Kam pojedu o prázdninách Kolektivní práce Práce v terénu Tvorba předmětů z různých materiálů jednoduchými postupy	Pracuje ve skupině, obohacuje práci skupiny o hledání různých variant řešení a nalézání originálních způsobů řešení v tvořivých činnostech Žák využívá v praxi znalosti vlastností materiálu, tj. pružnost, tažnost, ohebnost Zvládá základní činnosti – skládání, stříhání, vytrhávání, slepování, navlékání přírodnin, modelování podle předlohy, válení, hnětení, ohýbání a stlačování, tvarování Přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí	OSV – pomáhá hledat každému žákovi jeho vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i dalším lidem Matematika – geometrie EV – vede k porozumění souvislostí v biosféře, vztahům člověka k prostředí MDV – učí využívat potenciál médií jako zdroje informací
<i>Konstruktivní činnosti</i>	Činnosti se stavebnicemi, práce s odpadovým materiálem Montážní a demontážní práce	Žák pracuje podle obrazového návodu, ale i podle vlastní fantazie	Člověk a svět – pokojové rostliny, zásady zdravé výživy
<i>Pěstitelské práce</i>	Péče o pokojové rostliny ve třídě Klíčení rostlin Rašení větviček Klíčení rostlin	Seznamuje se s péčí o rostliny, zalévá, otírá listy, kypří půdu	
<i>Příprava pokrmů</i>	Zásady slušného stolování Sestavení jídelníčku Sebeobsluha ve školní jídelně Každodenní a slavnostní stolování	Žák si připraví jednoduchou svačinu Osvojuje si zásady slušného stolování Je informován o tom, jak sestavit jídelníček Ví, jak připravit stůl na oslavu narozenin, svátku	Člověk a svět – pokojové rostliny, zásady zdravé výživy
<i>Uplatňování subjektivity</i>	Uplatňování své vlastní životní zkušenosti v tvorbě	Žák v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti a fantazii Zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přinášejí	VDO – napomáhá prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů jednání

Pracovní činnosti 2. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Úvodní probuzení chuti tvořit, získávání pracovních dovedností a návyků</i>	Základní návyky a postupy při práci s barvami a materiály Poznávání vlastností výtvarných materiálů a pomůcek	Hledání a nacházení účinných vyjadřovacích prostředků, různých variant řešení Žák udržuje pořádek a čistotu na pracovní desce, spolupracuje ve dvojicích a skupinkách Učí se organizovat si práci Osvojuje si základy bezpečnosti při práci	OSV – vede k objevování sebe sama a okolního světa, učí pravidlům vzájemné komunikace, žák poznává uvolnění, relaxaci
<i>Uplatňování subjektivity</i>	Uplatňování své vlastní životní zkušenosti v tvorbě	Žák v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti a fantazii Zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přináší	VDO – napomáhá prevenci sociálně patologických jevů
<i>Konstruktivní činnosti, plastická a prostorová tvorba</i>	Činnosti se stavebnicemi, odpadovým materiálem Práce se sádrou, keramickou hlinou	Žák pracuje podle kreslených nebo psaných návodů	
<i>Pěstitecké práce</i>	Péče o pokojové rostliny ve třídě, jejich přesazování, množení Rašení větviček (Barborky) Příprava krmítka pro ptáky	Žák si osvojuje péči o květiny ve třídě	Člověk a svět-rostliny EV – vede k porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka k prostředí

Pracovní činnosti 3. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Osvojení si základních pracovních dovedností a návyků, organizace a plánování práce, používání vhodných nástrojů, bezpečnost práce</i>	Základní návyky a postupy při práci s barvami a materiály Poznávání vlastností výtvarných materiálů a pomůcek Vytrvalost a soustavnost při plnění zadaných úkolů	Žák udržuje pořádek a čistotu při práci, má odpovědnost za kvalitu svých výsledků práce Učí se organizovat si práci, plánovat Používá vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při školní práci i v běžném životě Dbá základů bezpečnosti	OSV – vede k pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
<i>Uplatňování subjektivity</i>	Uplatňování své vlastní životní zkušenosti v tvorbě Podněcování aktivity, tvořivosti, tolerance	Žák v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti a fantazii, připravuje se na řešení problémů, rozhodování a převzetí zodpovědnosti Zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přinášejí, seznamuje se s neverbální komunikací – obrazovou, zvukovou, gestickou Uvědomuje si souvislosti zrakového vnímání a vnímání jinými smysly Chápe význam estetiky pracovního prostředí	VDO – napomáhá prevenci sociálně patologických jevů, učí angažovanému přístupu k druhým, k problémům světa ve kterém žijeme
<i>Konstruktivní činnosti, plastická a prostorová tvorba</i>	Činnosti se stavebnicemi, odpadovým materiálem Práce se sádrou, keramickou hlínou	Žák pracuje podle kreslených nebo psaných návodů	
<i>Pěstitelské práce</i>	Péče o pokojové rostliny ve třídě, jejich přesazování, množení Rašení větviček(Barborky) Příprava krmítka pro ptáky	Žák se zdokonaluje v péči o květiny ve třídě	ČaS- rostliny EV – vede k porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka k prostředí

Pracovní činnosti 4. – 5. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Úvodní seznámení s předmětem</i>	Základní návyky a postupy při práci s barvami a materiály Poznávání vlastností výtvarných materiálů a pomůcek	Probuzení chuti a odvahy vytvářet vizuálně obrazná vyjádření Žák udržuje pořádek na pracovní desce Učí se organizovat si práci Osvojuje si základy bezpečnosti při práci	Osobnostní a sociální výchova – vede k seberegulaci a k sebeovládání
<i>Práce s drobným materiálem</i> <i>Konstruktivní činnosti</i>	Tvorba předmětů z různých materiálů jednoduchými postupy Činnosti se stavebnicemi, práce s odpadovým materiálem Montážní a demontážní práce	Pracuje ve skupině, obohacuje práci skupiny o hledání různých variant řešení a nalézání originálních způsobů řešení v tvořivých činnostech Chápe a uvědomuje si problémy spojené s ochranou přírody, využívá při tvorbě druhotný materiál – PET lahve, víčka, látky, a podob. Přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí Žák využívá v praxi znalosti vlastností materiálu, tj. pružnost, tažnost, ohebnost Zvládá základní činnosti – skládání, stříhání, vytrhávání, slepování, navlékání přírodnin, modelování podle předlohy, válení, hnětení, ohýbání a stlačování, tvarování. Žák pracuje podle obrazového návodu, ale i podle vlastní fantazie.	OSV – pomáhá hledat každému žákovi jeho vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i dalším lidem, buduje pozitivní naladění myslí Český jazyk – barvy Matematika – geometrie Tělesná výchova – pohyby těla EGS – rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy Člověk a jeho svět – domov, život v rodině
<i>Pěstitecké práce</i> <i>Příprava pokrmů</i>	Péče o pokojové rostliny ve třídě Klíčení rostlin Rašení větviček Klíčení rostlin Zásady slušného stolování Sestavení jídelníčku Sebeobsluha ve školní jídelně Každodenní a slavnostní stolování	Pečuje o rostliny, zalévá, otírá listy, kypří půdu Žák si připraví obložené chlebičky, mísu Rozvíjí zásady slušného stolování, chování Sestavuje jídelníček Připraví stůl na oslavu narozenin, svátku	MKV – napomáhá žákům uvědomovat si vlastní identitu, tolerovat odlišné názory a schopnosti EV – vede k porozumění souvislosti v biosféře, vztahům člověka k prostředí MDV – učí využívat potenciál médií jako zdroje informací Člověk a svět – pokojové rostliny, zásady zdravé výživy
<i>Uplatňování subjektivity</i>	Uplatňování své vlastní životní zkušenosti v tvorbě	Žák v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti a fantazii Zamýšlí se nad hodnotami, které umění a kultura přináší	VDO – napomáhá prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů jednání

PRACOVNÍ ČINNOSTI (2. stupeň)

Charakteristika vyučovacího předmětu – 3. období

Obsahové, organizační a časové vymezení předmětu

Předmět pracovní činnosti se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7. a 9. ročníku jednu hodinu týdně.

Vzdělávání v předmětu pracovní činnosti je zaměřeno:

- práci s různými materiály
- funkci a správné užití pomůcek a materiálů
- zdokonalení pracovních postupů
- zlepšení organizace práce
- dodržování bezpečnosti při práci
- dodržování hygienických návyků
- pozorování a péči o přírodu a okolí
- využití informační technologie v praxi

Formy a metody práce jsou užívány podle učiva a vzdělávacích cílů:

- práce týmová
- práce ve skupině
- organizace a rozdělení činností
- vyhledávání informací
- vypracování vlastních výrobků
- hodnocení vlastní práce a výrobků

Předmět pracovní činnosti souvisí s předmětem **přírodopis** (domácí zvířata, rostliny, výživa, půdy, první pomoc), s předmětem **informační a komunikační technologie** (PC, elektronická pošta, internet), **chemie**, **fyzika** (práce s laboratorní technikou).

Průřezová témata

Předmětem se prolínají průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova: Kreativita, Psychohygiena
- Environmentální výchova: Vztah člověka k prostředí, Základní podmínky života
- Multikulturní výchova: Tvorba mediálního sdělení

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žáci poznávají různé materiály, náradí a nástroje
- osvojují si pracovní návyky

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni k tvořivosti a aktivitě
- promýšlejí vlastní postupy a nápady

Kompetence komunikativní

- žáci užívají správnou terminologii
- osvojují si názvy pracovních nástrojů a pomůcek
- popisují pracovní postup

Kompetence sociální a personální

- žáci se učí spolupracovat
- uznávat a přijímat názory druhých
- vzájemně si pomáhat

Kompetence občanské

- žáci získávají pozitivní vztah k práci
- učí se odpovědnosti za svoji práci
- hodnotí svoji práci

Kompetence pracovní

- žáci pracují zodpovědně
- dodržují pravidla bezpečnosti a hygieny

Očekávané výstupy na konci 3. období

PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY

Očekávané výstupy

žák

ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň

ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí

ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost

ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku

ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

ČSP-9-1-01p získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech;

provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň

ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí

ČSP-9-1-03p organizuje svoji pracovní činnost

ČSP-9-1-04p pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech

ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

- rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti

- zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu

- správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky

- dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku

- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje

první pomoc při drobném úrazu

Učivo

- vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní operace a postupy
- organizace práce, důležité technologické postupy
- technické náčrtky a výkresy, technické informace, návody
- úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

DESIGN A KONSTRUOVÁNÍ

Očekávané výstupy

žák

- ČSP-9-2-01 sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model
- ČSP-9-2-02 navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.
- ČSP-9-2-03 provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- ČSP-9-2-04 dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-9-2-01p sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model
- ČSP-9-2-03p ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- ČSP-9-2-04 dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž
- návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

Očekávané výstupy

žák

- ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- ČSP-9-3-02 pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
- ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- ČSP-9-3-05 dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- ČSP-9-3-02p pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě
- ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- ČSP-9-3-05p dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami

Učivo

- **základní podmínky pro pěstování** – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy
- **zelenina** – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny
- **okrasné rostliny** – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin
- **ovocné rostliny** – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování
- **léčivé rostliny, koření** – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie
- **chovatelství** – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Očekávané výstupy

žák

- ČSP-9-4-01 provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- ČSP-9-4-03 správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením včetně údržby ; provádí drobnou domácí údržbu
- ČSP-9-4-04 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-9-4-01p provádí jednoduché operace platebního styku
- ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- ČSP-9-4-03p správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti
- ČSP-9-4-04p dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií

Učivo

- **finance, provoz a údržba domácnosti** – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti
- **elektrotechnika v domácnosti** – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy

žák

- ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- ČSP-9-5-02 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- ČSP-9-5-03 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- ČSP-9-5-02p připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy
- ČSP-9-5-03p dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu
- ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Učivo

- **kuchyně** – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu
- **potravin** – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku
- **příprava pokrmů** – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů
- **úprava stolu a stolování** – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole

PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU

Očekávané výstupy

žák

- ČSP-9-6-01 vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
- ČSP-9-6-02 zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl
- ČSP-9-6-03 vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci
- ČSP-9-6-04 dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
- ČSP-9-6-05 poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-9-6-01p *vybere a prakticky využívá pracovní postup konkrétní laboratorní činnosti a dodrží kázeň při práci s přístroji, zařízením a pomůckami nutnými pro konání pozorování, měření, experimentu*
- ČSP-9-6-04p *dodržuje hygienu práce a zásady bezpečné práce s laboratorní technikou, příslušnými nástroji, přístroji a pomůckami při laboratorních činnostech*
- ČSP-9-6-05 *poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři*

Učivo

- základní laboratorní postupy a metody
- základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky

VYUŽITÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ

Očekávané výstupy

žák

- ČSP-9-7-01 *ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky*
- ČSP-9-7-02 *propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení*
- ČSP-9-7-03 *pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava*
- ČSP-9-7-04 *ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením*
- ČSP-9-7-05 *dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu*

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-9-7-01p *ovládá základní funkce vybraných digitálních zařízení, postupuje podle návodu k použití, při problémech vyhledá pomoc či expertní službu*
- ČSP-9-7-02p *propojuje vzájemně jednotlivá vybraná digitální zařízení*
- ČSP-9-7-03p *pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi v situacích, které odpovídají okruhu jeho zájmů a potřeb*
- ČSP-9-7-04 *ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením*
- ČSP-9-7-05 *dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu*

Učivo

- **digitální technika** – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-Kniha, mobilní telefony
- **digitální technologie** – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, WIFI, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování
- **počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací** – úpravy, archivace, stříh; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení (synchronizace PDA s PC)
- **mobilní služby** – operátoři, tarify

SVĚT PRÁCE

(závazný pro 8. a 9. ročník s možností realizace od 7. ročníku)

Očekávané výstupy

žák

- ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

Minimální očekávané výstupy v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-9-8-01p orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách
- ČSP-9-8-02p posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlednutím k potřebám běžného života
- ČSP-9-8-03p využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání
- ČSP-9-8-04p prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání
 - byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů
 - byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání

Učivo

- **trh práce** – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce
- **volba profesní orientace** – základní principy; sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace; informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb
- **možnosti vzdělávání** – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- **zaměstnání** – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- **podnikání** – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Pracovní činnosti 6. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Samostatná tvořivá práce</i>	-organizace práce -bezpečnost při práci -pracovní hygiena -pracovní postupy -materiály	-žák si práci časově naplánuje -dokáže si připravit potřebné pomůcky -pracuje účelně -upraví si pracovní prostor -dodržuje základní pravidla bezpečnosti, aby zabránil a předcházel úrazům -během práce dodržuje hygienické návyky a chrání zdraví své i ostatních -žák využívá pracovní úkony: stříhání, lepení, řezání, svazování, měření, ohýbání... -pracuje s papírem, plastem, koženkou, látkou, špejlemi, drátem a přírodním materiálem- sláma, kaštiny, větvičky, listí, šišky...	OSV: Kreativita OSV: Psychohygiena
<i>Hygiena domácnosti</i>	-údržba domácnosti -čistící prostředky -bezpečnost. předpisy	-provádí základní domácí úklidové práce -dokáže se při nákupu orientovat v běžných hygienických prostředcích pro domácnost -dodržuje při práci s úklidovými prostředky bezpečnostní předpisy a řídí se pokyny výrobců	EV: Vztah člověka k prostředí
<i>Příprava pokrmů</i>	-základní kuchyňské vybavení -vaření -stolování	-popíše základní vybavení kuchyně, nádobí, náčiní, elektrické a plynové spotřebiče a dokáže je používat -připraví jednoduchý pokrm v souladu se zásadami zdravé výživy -popíše inventář ke stolování - kulturně stoluje -prostře stůl k běžné i slavnostní příležitosti	OSV: Psychohygiena
<i>Chovatelství</i>	-chov domácích zvířat -podmínky pro chov -bezpečnost	-pozná domácí zvířata, která jsou chována pro užitek -dokáže pohovořit o hospodářském významu každého zvířete -uvede podmínky chovu, prostředí a ošetřování - popíše základní techniku chovu domácích mazlíčků (krmení, veter. ošetření, životní prostředí) - rozumí pojmům canisterapie, hypoterapie -dodržuje hygienu i bezpečnost při styku s domácími zvířaty	EV: Základní podmínky života EV: Vztah člověka k prostředí
<i>Pěstitelství</i>	-rostlinná výroba	- chápe proces a složitost vzniku půd - užívá postup pěstování některých rostlin (úprava půdy, setí, sázení, ošetření během vegetace, sklizeň) - rozezná semena některých rostlin - zhodnotí význam hnojiv pro pěstování - pečuje o zeleň a pořádek v okolí školy	
<i>Využití digitálních technologií</i>	Práce s PC: -Hardware -Software -přídavná zařízení	-upevňuje nabyté uživatelské znalosti ze 6.roč. -popíše fyzické vybavení počítače a jeho komponenty -vyzná se v programovém vybavení počítače -orientuje se v pojmech: tiskárna, modem, reproduktory, mikrofon, scener, dataprojektor	MV: Tvorba mediálního sdělení

Pracovní činnosti 7. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředmět. vztahy</i>
<i>Tvořivá činnost</i>	-práce s modelovací hmotou -materiály a vlastnosti -pracovní pomůcky -bezpečnost -hygiena	-využívá válení, hnětení, stlačování hmoty... -porovnává různé materiály: tvrdost, tvárnost, soudržnost... -dokáže zvolit správný nástroj nebo pomůcku pro zadanou práci -dodržuje základní bezpečnostní pravidla -respektuje základní hygienické návyky	OSV: Psychohygiena
<i>Příprava pokrmů</i>	-vaření -vaření a zdraví -úklid -první pomoc	-stanoví základní způsoby tepelné úpravy pokrmů – vaření, dušení, pečení, smažení, grilování -dává přednost zdravému způsobu úpravy pokrmů -uvaří jednoduchý teplý pokrm -po ukončení vaření své pracovní místo uvede do pořádku -aplikuje první pomoc při úrazech v kuchyni	OSV: Psychohygiena
<i>Využití digitálních technologií</i>	-další uživatelské dovednosti -tabulky	-používá běžné úkony na PC -využívá práci s disketou, práci s CD-Roomem -vypracuje na PC jednoduchou tabulku, dokáže ji rozčlenit, orámovat, barevně odlišit a vytisknout	MV: Tvorba mediálního sdělení
<i>Pěstitelství</i>	-pokojové květiny -okrasné květiny v interiérech -aranžování květin -hydroponie -bonsaj, ikebana -vliv rostlin na člověka -škůdci -moje květina -květiny ve škole	-pozná nejnámější pokojové rostliny -dokáže rostlinu zasadit a rozeznává různé nároky pokojových květin na světlo, vodu, teplotu a složení substrátu -dokáže zhotovit okrasnou vazbu z řezaných nebo sušených květin -dokáže se orientovat ve výběru květinového dárku -stanoví zásady hydroponického pěstování rostlin -ví, co je to bonsaj, ikebana -uvědomuje si, že zeleň má vliv na fyzické zdraví i psychiku člověka -ví, že rostliny mohou způsobit i otravy nebo alergické reakce -pozná běžné škůdce pokojových rostlin -zvolí si dle vlastního výběru rostlinu a pečuje o ni -pozoruje výsledky své pěstitelské práce a zaznamenává si je -pečuje o květinovou výzdobu ve třídě i ve škole a v okolí školy -společně navštíví zahradnictví	EV: Základní podmínky života EV: Vztah člověka k prostředí
<i>Svět práce</i>	-trh práce -volba profesní orientace -možnosti vzdělávání -zaměstnání -podnikání	-orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí -posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě -využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání -prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	OSV: -rozvoj schopnosti poznávání - sebezpoznávání a sebepečení - kreativita Morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Pracovní činnosti 9. ročník

<i>Tematické okruhy</i>	<i>Učivo</i>	<i>Očekávané školní výstupy</i>	<i>Průřezová témata, mezipředm. vztahy</i>
<i>Bezpečnost</i>	-bezpečnost a hygiena	-využívá a dodržuje pravidla bezpečnosti práce -dodržuje pravidla hygieny při práci -používá techniku první pomoci při malých poraněních	
<i>Pěstivatelství</i>	-rostlinná výroba -ekologie -živočišná výroba	-pečuje o zeleň v okolí školy -dbá o úklid v okolí školy -určí polní plodiny -zhodnotí význam léčivých rostlin -uvede nejznámější druhy léčivek -vysvětlí zásady sběru, sušení a uchovávání léčivých rostlin -dokáže se orientovat v odborné literatuře -posoudí vliv neekologického chování na přírodu -chápe pojem ochrana rostlin v zemědělství, agroekologické požadavky na pěstování -určí příklady chorob, škůdců, plevele -dovede vysvětlit zásady chovu domácích hospodářských zvířat (způsob života, krmení, chov) -popíše význam chovu hospodářských zvířat -rozumí pojmu velkochov	
<i>Provoz domácnosti</i>	-ekonomika domácnosti, -údržba domácnosti	-provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví -orientuje se v cenách za spotřebu vody, energie, plynu -zvládne jednoduše zhodnotit měsíční rodinný rozpočet -provádí jednoduchou údržbu bytu, oděvů -orientuje se v návodech k obsluze běžných spotřebičů v domácnosti -orientuje se v nákupu čistících a pracích prostředků pro domácnost -používá vhodné ochranné pomůcky -uvaří jednoduché jídlo (polévka, palačinky, salát)	
<i>Využití digitálních technologií</i>	-práce s internetem	-vyhledá běžné počítačové portály (centrum, seznam, atlas) -zvládne si najít hledanou informaci -využívá internetových stránek k opakování znalostí a dalšímu sebevzdělávání	
<i>Svět práce</i>	-trh práce -volba profesní orientace -možnosti vzdělávání -zaměstnání -podnikání	-orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí -posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě -využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	OSV: -rozvoj schopnosti poznávání, sebepoznávání a sebepojetí - kreativita - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - mezilidské vztahy

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Pravidla hodnocení žáků se řídí § 51 až 53 školského zákona. Podrobnosti o hodnocení výsledků žáků a jeho náležitostech stanoví ministerstvo v § 11 vyhlášky č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Hodnocení úrovně vzdělávání a chování žáků je neoddelitelnou součástí výchovně vzdělávacího procesu. Žáci si v průběhu základního vzdělávání osvojují potřebné strategie učení, na jejichž základech jsou motivováni k celoživotnímu učení – učit se tvořivě myslet, řešit problémy a konflikty, účinně komunikovat, spolupracovat a být tolerantní, uvědomovat si potřebu ochrany zdraví, životního prostředí a vytvořených hodnot. Jsou vedeni k tomu, aby uměli své schopnosti, osvojené vědomosti a dovednosti plně uplatňovat při rozvoji osobnosti a při svém životním i profesním uplatnění.

Cílem a základem každého hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím níž získává informace o tom, jak dané učivo a problematiku zvládl, v čem dosáhl pokroku a v čem má určitý nedostatek, jak se získanými poznatky a dovednostmi umí nakládat v praxi. Pedagogický pracovník současně podává návod, jak má žák postupovat, aby nedostatky odstranil.

Hodnocení by mělo vést k pozitivnímu vyjádření a mělo by být pro žáky motivující. Je důležité si uvědomovat, že při hodnocení se nehodnotí osoba žáka, ale konkrétní ověřovaný problém. Důležité je uplatňovat přiměřenou náročnost a pedagogický takt. Soustředíme se na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Nesmí docházet ke srovnávání žáků se spolužáky a rozdělování na úspěšné a neúspěšné, ke snižování důstojnosti a sebedůvěry jedince.

Jedním z hlavních cílů pedagogické praxe je snaha o posilování vnitřní motivace žáků a faktorů zodpovědnosti za své výsledky vzdělávání, které jsou podporovány vlastním sebehodnocením žáka, a vedou k oslabování vnější motivace prostřednictvím známek.

O prospěchu a chování je informován zákonný zástupce žáka

- prostřednictvím žákovské knížky
- třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů na třídních schůzkách se zákonnými zástupci a v rámci hovorových hodin
- třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají
- třídním učitelem v případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování, a to bezprostředně a prokazatelným způsobem
- ředitelem školy v mimořádných případech

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků a klasifikace

Zásady průběžného hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení žáka musí odpovídat úrovni dosažených výsledků vědomostí, dovedností správných postupů při využívání informací, v komunikaci a tvořivosti žáka. Při hodnocení žáka klasifikací jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Průběžná klasifikace se uplatňuje při hodnocení dílčích výsledků a projevů žáka. Ohodnocením výkonu žáka klasifikačním stupněm posuzuje učitel výsledky práce objektivně a přiměřeně náročně. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáka, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy

zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové.....), kontrolními písemnými pracemi, soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

Žák musí mít za pololetí nejméně dvě známky z každého předmětu.

Žák 6.- 9. ročníku ZŠ musí mít z matematiky a českého jazyka alespoň osm známek za každé pololetí za ústní projev nebo za písemnou kontrolní práci, každé čtvrtletí získává známku ze čtvrtletní práce. Z cizího jazyka musí mít alespoň šest známek za každé pololetí, z fyziky, chemie, zeměpisu, dějepisu a přírodopisu nejméně tři známky za každé pololetí za ústní projev nebo za písemnou kontrolní práci.

Písemná kontrolní práce je práce k prověření znalostí jednoho tematického celku. Čtvrtletní práce je práce shrnující učivo většího celku za 2 – 3 měsíce.

Známky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období. Není přípustné ústně přezkušovat žáky koncem klasifikačního období z látky celého tohoto období. Výjimku tvoří vědomosti nutné k zvládnutí zkoušené látky. Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřípustné je individuální přezkušování po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná pouze při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek, prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové kvalifikaci zákonným zástupcům, a to zejména prostřednictvím zápisu do žákovské knížky současně se sdělováním známek žákům. Při hodnocení využívá učitel i sebehodnocení žáka. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům. Při návštěvě zákonných zástupců musí vyučující na požádání ukázat čtvrtletní a tematické práce žáka.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích. O termínu písemné zkoušky, která má trvat více než 35 minut, informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace i způsob získávání známek. Z tohoto důvodu je nutné všechny větší písemné práce uchovávat po dobu celého školního roku. V případě dlouhodobé nepřítomnosti vyučujícího nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá svůj klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

Vyučující zajistí zapsání známek také do třídního katalogu a dbá o jejich úplnost. Do katalogu jsou zapisovány známky z jednotlivých předmětů, udělená výchovná opatření a další údaje o chování žáky, jeho pracovní aktivitě a činnosti ve škole.

Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat – tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30.10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také zákonným zástupcům.

Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu nepřezkušuje.

Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.

Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají v pedagogické radě, a to vždy ve čtvrtletí (před 15. listopadem, 31. lednem, 15. dubnem a 30. červnem).

Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů pravidelně před čtvrtletím třídní učitel nebo učitelé jednotlivých předmětů na třídních schůzkách nebo při hovorových hodinách, na které jsou zákonní zástupci písemně zváni zápisem v žákovské knížce žáka. Údaje o klasifikaci a chování žáka jsou sdělovány výhradně zákonným zástupcům, nikoliv veřejně. Zákonní zástupci, kteří se nemohli dostavit na školou určený termín, informují učitelé o prospěchu a chování žáka písemně. Jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají, poskytnou vyučující možnost individuální konzultace..

V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje zákonné zástupce vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem.

Třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní učitele s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobů získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, berou při hodnocení výsledků vzdělávání na zřetel dosažení cílů daného stupně vzdělávání. Rozvíjí dovednost sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků. Přistupují k hodnocení vzdělávacích činností žáka s vědomím motivační funkce hodnocení, objektivně a s přiměřenou náročností, v případě negativního hodnocení poskytne žákovi možnost pro dosažení úspěšnějšího hodnocení. Neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden, nenutí žáky dopisovat do sešitů látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací. Před prověřováním znalostí dají žákům dostatečný časový prostor k naučení, procvičení a zažití učiva a prověřování znalostí provádí až po dostatečném procvičení učiva, klasifikují jen probrané učivo a nezadávají novou látku k samostatnému nastudování celé třídy, účelem zkoušení pro ně není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí.

Přechází-li žák do jiné školy, zašle ředitel dosavadní školy škole, na niž žák přechází, dokumentaci o žákovi a záznam o jeho chování a prospěchu za neukončené klasifikační období. Přechází-li žák do jiné školy po 15. listopadu nebo 15. dubnu, dokumentace obsahuje návrh klasifikace chování, hodnocení a klasifikaci v jednotlivých předmětech jako podklad pro celkovou klasifikaci žáka na konci klasifikačního období.

Kritéria hodnocení výsledků vzdělávání

V první hodině vyučovaného předmětu na začátku školního roku seznámí vyučující žáky s učivem v daném předmětu, se svými požadavky na práci v daném předmětu (sešity, učebnice pomůcky,...) a s podmínkami klasifikace v daném předmětu (počet písemných prací, ústní zkoušení, projekty, závěrečné opakování, domácí úkoly, laboratorní práce apod. a jejich vliv na konečnou známku).

Možnosti hodnocení a následné klasifikace:

Kvalita výsledku činnosti	Hodnocení (v procentech)	Slovní hodnocení	Hodnocení body	Hodnocení obrázky	Hodnocení známkou
prakticky bezchybný stav	100 – 90 %	vynikající, příkladný, bezvadný, výborný	Body přepočtené podle hodnocení v procentech	Razítka nebo obrázky podle dohody pro jednotlivé stupně	1
převládají pozitivní zjištění, dílčí chyby	89 – 75%	velmi dobrý, nadprůměrný, chvalitebný			2
pozitivní a negativní v rovnováze	74 – 50%	průměrný, dobrý			3
převaha negativních zjištění, výrazné chyby	49 – 25%	podprůměrný, citelně slabá místa, dostatečný			4
zásadní nedostatky	pod 24%	nevyhovující stav, nedostatečný			5

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou naukového zaměření
- předměty s převahou praktických činností
- předměty s převahou výchovného zaměření

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřečenuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovi výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou naukového zaměření

Převahu naukového zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné předměty a matematika.

Při klasifikaci v těchto předmětech se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů
- kvalita a rozsah získaných dovedností a schopnost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost
- aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu
- kvalita výsledků činností
- osvojení účinných metod samostatného studia

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Dokáže si zorganizovat vlastní práci, je samostatný, pilný, prokazuje snahu a aktivitu. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně a přesně, chápe vztahy mezi nimi a smysluplně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný, výstižný, účinně se zapojuje do diskuze. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Ty dovede využívat ke svému zlepšení. Grafický projev je přesný a estetický. Je schopen samostatně studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Dokáže samostatně vyhledávat informace a pracovat s nimi. Plně respektuje demokratické principy, uvědoměle a aktivně pracuje v týmu, jeho působení je velmi přínosné. Je téměř vždy schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák s menšími podněty učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Dokáže si zorganizovat vlastní práci, je zpravidla samostatný, pilný, většinou prokazuje snahu a aktivitu. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně, chápe vztahy mezi nimi a s menšími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Zapojuje se do diskuze. Je schopen s menší pomocí studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Při práci s informacemi má drobné problémy, zvláště v jejich zpracování a uplatnění. Respektuje demokratické principy, v podstatě uvědoměle a aktivně pracuje pro tým, jeho působení je přínosné. Je většinou schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák se v uplatňování osvojovaných poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů učitele. Má problémy zorganizovat si vlastní práci, je méně samostatný, někdy prokazuje píli, snahu a aktivitu. Má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí, s většími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě jeho výsledků se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Částečně se zapojuje do diskuze. Je schopen studovat podle návodu učitele. Při práci s informacemi má častější problémy, nejen při jejich získávání a třídění, ale zvláště při jejich zpracování a uplatnění. Občas nerespektuje demokratické principy, v týmu pracuje ne příliš aktivně, jeho působení je přínosné v menší míře. Je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 4 (dostatečný)

U žáka se v uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. Jedině s pomocí učitele je schopen zorganizovat vlastní práci. Je nesamostatný, málokdy prokazuje vlastní píli, snahu a aktivitu. Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery, chybně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, málo se zapojuje do diskuze. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Při práci s informacemi má zásadní problémy, často informace nedovede zpracovat. Demokratické principy respektuje jen občas, práce v týmu se pouze účastní. Jeho působení není příliš přínosné. Sebehodnocení a hodnocení ostatních členů je schopen málokdy.

Stupeň 5 (nedostatečný)

U žáka se v uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery, nesmyslně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. Má velmi podstatné nedostatky v dovednosti vykonávat požadované vzdělávací činnosti. Zpravidla neprokazuje píli, jeho snaha je minimální nebo krátkodobá. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti, i výstižnosti, nezapojuje se do diskuze. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede pracovat s informacemi ani při jejich vyhledávání. Vůbec nerespektuje demokratické principy, nepracuje pro tým. Svou činností narušuje spolupráci, jeho působení není pro tým přínosné. Správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen.

Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou praktického zaměření

Převahu praktické činnosti mají v základní škole pracovní činnosti, informatika, praktika a další volitelné předměty zaměřené na praktické činnosti.

Při klasifikaci v těchto předmětech se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech a aktivitě, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
- aktivita, samostatnost, tvořivost a iniciativa v praktických činnostech
- kvalita výsledků činností,

- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek nástrojů, náradí a měřidel.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, náradí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, náradí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, náradí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, náradí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá

hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a náradí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou výchovného zaměření

Převahu výchovného zaměření mají; výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova a výchova ke zdraví.

Žák se v tělesné výchově při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.

Při klasifikaci v těchto předmětech se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti.
- v tělesné výchově se musí přihlídnout ke zdravotnímu stavu žáka, k jeho všeobecné, tělesné zdatnosti, výkonnosti a péči o vlastní zdraví.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Vždy používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Aktivně se zajímá o umění a estetiku. Jeho tělesná zdatnost má vysokou úroveň.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje méně tvořivě. Má zájem o umění a estetiku. Je tělesně zdatný.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Materiály, nástroje a vybavení používá bezpečně a účinně pouze někdy. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní i tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Materiály, nástroje a vybavení většinou nepoužívá bezpečně a účinně. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Materiály, nástroje a vybavení nepoužívá téměř nikdy bezpečně a účinně. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci.

Hodnocení a klasifikace žáků se spec.vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných upravují § 16 a 17 školského zákona a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Při klasifikaci žáků se doporučuje upřednostnit širší slovní hodnocení. Způsob hodnocení projedná třídní učitel a výchovný poradce s ostatními vyučujícími. Vhodným způsobem pak také třídní učitel sdělí ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení a klasifikace žáka.

Při způsobu hodnocení a klasifikace žáků pedagogičtí pracovníci zdůrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl. Při hodnocení se doporučuje užívat různých forem hodnocení, např. bodové ohodnocení, hodnocení s uvedením počtu chyb apod.

Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.

Pro zjišťování úrovně žakových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy ověřování znalostí, rozvíjených dovedností a postojů, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píše tento žáci po předchozí přípravě.

U žáka se speciálními vzdělávacími potřebami rozhodne ředitel školy o použití širšího slovního hodnocení na základě žádosti zástupce žáka. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, mohou být se souhlasem zákonných zástupců během celého jejich vzdělávání hodnoceny z mateřského jazyka a z jiných jazyků slovně (a to jak v průběhu školního roku, tak na pololetním a závěrečném vysvědčení).

Při uplatňování všech těchto možností vyučující postupují velmi individuálně, s využitím všech dostupných informací, zejména informací z odborných vyšetření a ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka.

Ředitel školy může povolit, aby pro žáka se speciálními vzdělávacími potřebami byl vypracován pro kterýkoliv předmět příslušnými vyučujícími individuální výukový plán, který se může radikálně lišit od výuky v daném postupném ročníku, přitom však bude poskytovat žákovi v příslušných předmětech ucelené a žákem zvládnutelné základy. Individuální plány mají charakter smlouvy mezi vedením školy, vyučujícím(i) a zákonnými zástupci dítěte; vypracovávají se krátce a rámcově v písemné formě. Výsledky se hodnotí slovně.

Všechna navrhovaná pedagogická opatření vztahující se k výuce, školní úspěšnosti, ... se zásadně projednávají se zákonnými zástupci žáka. Společně i ve spolupráci s dalšími odborníky hledají možná řešení.

Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou naukového zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá bezpečně požadovaná fakta, pojmy, definice a poznatky. Myslí logicky správně, pohotově, dobře chápe souvislosti, je schopen samostatně studovat vhodné texty. Vyjadřuje se výstižně a poměrně přesně, umí a používá kompenzační pomůcky, pracuje spolehlivě s upraveným textem. Po zadání práce pracuje samostatně. Pracuje uvědoměle a aktivně v týmu, jeho působení je velmi přínosné. Je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák v podstatě uceleně ovládá požadovaná fakta, pojmy, definice a poznatky, myslí logicky správně, je schopen s menší pomocí samostatně studovat vhodné texty. Vyjadřuje se méně výstižně, ale poměrně přesně, umí a dovede použít kompenzační pomůcky. Pracuje spolehlivě s upraveným textem, po zadání práce učitelem pracuje s jistotou. Pracuje částečně aktivně v týmu, jeho působení je přínosné. Je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů, definic a poznatků, myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v logice se vyskytují chyby. Je schopen studovat vhodné texty podle návodu učitele. Vyjadřuje se obtížně a nepřesně, dovede použít

kompenzační pomůcky s návodem učitele. Pracuje spolehlivě s upraveným textem, nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Pracuje částečně aktivně v týmu, jeho působení je částečně přínosné. Je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů s dopomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má závažné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů, definic a poznatků, v myšlení se vyskytují závažné chyby. V práci s vhodnými texty je nesamostatný. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, kompenzační pomůcky používá s návodem učitele obtížně a s chybami. Má velké obtíže při práci s upraveným textem, závažné chyby dovede s pomocí učitele opravit. Práce v týmu se pouze účastní, jeho působení je občas přínosné. Málokdy je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák požadované poznatky si neosvojil, samostatnost v myšlení neprojevuje, je nesamostatný v práci s vhodnými texty ani s podněty učitele. Jeho ústní a písemný projev má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, kompenzační pomůcky nedovede použít ani s návodem učitele. S upraveným textem nedovede pracovat, chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Žák nepracuje pro tým, správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen.

Klasifikace ve vyučujících předmětech s převahou výchovného působení a praktického zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní se zájmem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost, pracuje velmi tvořivě, samostatně, plně využívá osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný, osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje tvořivě.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, úspěšně rozvíjí své osobní předpoklady. Projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje samostatně, má zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný, pohotový, občas i pasivní, nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho dovednosti a vědomosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo tvořivý, často pasivní, rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami, dovednosti a vědomosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech skoro vždy pasivní, rozvoj schopností je neuspokojivý. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené dovednosti a vědomosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci, práci druhým znemožňuje.

Slovní hodnocení

Při použití slovního hodnocení se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a označení dalšího rozvoje žáka; obsahuje

také zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. Slovní hodnocení lze použít i pro hodnocení chování žáka.

O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání v pedagogické radě. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Stejný postup je zachován i pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.

Zásady pro převedení slovního hodnocení do klasifikace a naopak

stupeň hodnocení	1 výborný	2 chvalitebný	3 dobrý	4 dostatečný	5 nedostatečný
kvalita získaných znalostí a dovedností	ovládá učivo samostatně	v podstatě ovládá	ovládá s mezerami	ovládá se závažnými mezerami	neovládá
uplatňování znalostí a dovedností	uplatňuje znalosti a dovednosti	vyžaduje drobnou pomoc při uplatňování znalostí a dovedností	vyžaduje pomoc, je méně samostatný	znalosti a dovednosti i přes pomoc uplatňuje se zásadními chybami	neovládá znalosti a dovednosti
kvalita myšlení	samostatný, tvořivý, pohotový, dobře chápe souvislosti, originální	celkem samostatný, tvořivý a pohotový	méně samostatný, tvořivý, pohotový, vesměs napodobuje ostatní	napodobuje ostatní, ovšem často chybně, nesamostatný, nechápe souvislosti	nesamostatný, těžkopádný, někdy bezradný
kvalita komunikativních dovedností	vyjadřuje se výstižně, souvisle a adekvátně věku, přesně, správně	vyjadřuje se celkem výstižně, souvisle	vyjadřuje se ne vždy přesně, někdy nesouvisle, často dělá chyby	vyjadřuje se se značnými obtížemi, nesouvisle	ani s pomocí se neumí vyjádřit nebo jen kusým způsobem
píle, snaha, přístup ke vzdělávání	je pilný, snaží se	celkem se snaží, zpravidla je i pilný	k práci potřebuje dost často podnět, reaguje na něj výběrově	malá píle, snaha, a to i přes podněty	podněty k práci jsou neúčinné
kvalita práce s informacemi	dokáže pracovat s informacemi	dokáže pracovat s informacemi, potřebuje drobnou pomoc s jejich tříděním nebo interpretací	při práci s informacemi potřebuje pomoc	při práci s informacemi dělá zásadní chyby	i přes poskytnutou pomoc nedokáže vybrat, utřídit nebo interpretovat informaci
kvalita spolupráce	dokáže plnohodnotně spolupracovat	při spolupráci vyžaduje drobnou podporu nebo pomoc	při spolupráci vyžaduje podporu nebo pomoc	při spolupráci vyžaduje výraznou podporu nebo pomoc	i přes výraznou podporu nebo pomoc nedokáže spolupracovat s ostatními
osvojení dovednosti samostatně se učit	dokáže se samostatně učit	dokáže se celkem samostatně učit, vyžaduje drobnou pomoc	se samostatným učením má někdy problémy, vyžaduje pomoc	se samostatným učením má značné problémy, vyžaduje pomoc	i přes poskytovanou pomoc se nedokáže samostatně učit

Zásady a kritéria hodnocení chování

Důležitou součástí hodnocení tvoří hodnocení chování a kázně žáků. Hodnocení chování žáka se odvíjí od dodržování Školního řádu. Hodnotí se chování ve škole, při školních akcích, reprezentaci školy a provádí je třídní učitel po dohodě s ostatními vyučujícími, případně pedagogická rada. K výchovným opatřením patří pochvaly nebo jiná ocenění a opatření k posílení kázně. Chování neovlivňuje klasifikaci ve vyučovacích předmětech.

Výchovná opatření

Pochvala

Drobné pochvaly uděluje každý pedagogický pracovník bezprostředně po vzniku důvodu pro jejich udělení a zaznamená je do žákovské knížky.

Třídní učitel, ředitel školy nebo jiný pedagogický pracovník může žákovi po projednání v pedagogické radě udělit za mimořádný projev školní iniciativy nebo za dlouhodobou úspěšnou práci nebo reprezentaci školy pochvalu či jiné ocenění.

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin a za mimořádně úspěšnou práci.

Ústní nebo písemnou pochvalu uděluje žákovi před kolektivem třídy třídní učitel nebo ředitel školy. Písemná pochvala se uděluje zpravidla formou zápisu do žákovské knížky, výjimečně na vysvědčení.

Návrh na udělení pochvaly na vysvědčení dává třídní učitel za:

- vynikající prospěch (samé výborné); žák musí být zároveň svým chováním a vystupováním vzorem pro ostatní žáky,
- mimořádný úspěch v soutěžích na okresní, krajské či celostátní úrovni
- mimořádné skutky ve školním i mimoškolním prostředí.

Opatření k posílení kázně

Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele, případně důtku ředitele školy po projednání v pedagogické radě. Tato opatření zpravidla předcházejí před snížením stupně z chování. Uvedená opatření se nezaznamenávají na vysvědčení. Za jeden přestupek se může udělit pouze jedno opatření k posílení kázně. Pokud se jedná o závažný přestupek proti ustanovení Školního řádu, nemusí učitel dodržet postupnou škálu kázeňských opatření. Třídní učitel nebo ředitel školy oznámí důvody udělení výchovného opatření prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka. Třídní učitel zaznamenává udělení výchovného opatření do katalogového listu žáka.

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo z podnětu ostatních vyučujících udělit žákovi napomenutí nebo důtku třídního učitele za opakované drobné přestupky proti školnímu nebo za jeden závažnější přestupek proti školnímu řádu.

- za 5 pozdních příchodů na výuku (do 5 minut po začátku hodiny)
- za neplnění povinností (5 x zapomenutá ŽK, neplnění služby, opakované neplnění domácích úloh, nenošení pomůcek apod.)
- za 3 zápisy za nekázeň narušující výuku, nevhodné chování vůči učitelům a ostatním pracovníkům a žákům školy, používání mobil. telefonu ve výuce, nedodržování pokynů učitelů....
- za neomluvenou absenci dvou vyuč. hodin – součástí výchovného postupu je hlášení soc. pracovníci
- za porušování zásad školního řádu v době výuky i mimo ni, porušování zásad bezpečnosti při práci a ve specializovaných učebnách (VT, laboratoř F,Ch, tělocvična a hřiště, jazyk. učebna)
- za úmyslné poškozování majetku školy a majetku spolužáků a zaměstnanců
- za nevhodné chování ve školní jídelně.

- na návrh ostatních vyučujících školy

Žáku může být udělena důtka třídního učitele pouze jednou za pololetí. Třídní učitel může udělit důtku kdykoliv v průběhu školního roku a neprodleně informuje ředitele školy. Důtku třídní učitel žákovi uděluje před kolektivem třídy. O udělených důtkách vede třídní učitel evidenci, informuje pedagogickou radu. Zákonný zástupce žáka je o udělení důtky třídního učitele informován zápisem do žákovské knížky nebo deníčku.

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo z podnětu třídního učitele udělit žákovi důtku ředitele školy za opakované drobné přestupky proti školnímu řádu a to v případě, že udělení důtky třídního učitele nebylo účinné nebo za jeden hrubý přestupek proti školnímu řádu:

- za další pozdní příchody na výuku
- za neomluvenou absenci do výše 9 hodin – součástí výchovného postupu je hlášení soc. pracovníci
- za opětovné neplnění povinností (neplnění služby, opakované neplnění domácích úloh, nenošení pomůcek, časté zapomínání ŽK, podvody v ŽK, opakovaná ztráta ŽK...)
- za 6 zápisů za nekázeň narušující výuku, nevhodné chování vůči učitelům a ostatním pracovníkům a žákům školy, používání mobil. telefonu ve výuce, nedodržování pokynů učitelů....
- za porušení zákazu kouření ve škole, v jejím okolí a na akcích pořádaných školou, za požití alkoholu a návykových látek (první přestupek)
- za závažné přestupky vůči vnitřnímu řádu

na návrh tříd. učitele v rámci čtvrtletních pedagogických rad . V případě nutnosti je svolána zvláštní porada.

Ředitel školy může udělit žákovi důtku po projednání v pedagogické radě. Udělení důtky ředitele školy nemusí předcházet udělení důtky třídního učitele. O udělených důtkách ředitele školy vede evidenci třídní učitel. Zákonný zástupce žáka je o udělení důtky ředitele školy informován dopisem ředitele školy.

Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel slušného chování a dodržování školního řádu během klasifikačního období.

Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s vyučujícími, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ní ředitel školy po projednání v pedagogické radě. Podat návrh na pedagogické radě mají právo i další vyučující. Při klasifikaci se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka. K uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Chování žáka je klasifikováno těmito stupni:

1 – velmi dobré

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

2 – uspokojivé

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele nebo ředitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

3 – neuspokojivé

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo

bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy.

Na základě rozhodnutí pedagogické rady v rámci hodnotící konference v pololetí a na konci školního roku může být žákovi spolu s důtkou ředitele snížený stupeň z chování.

Druhý stupeň z chování (uspokojivé) je udělen žákovi:

- za 10ti a vícehodinová neomluvená absence ve výuce
- za závažný přestupek na veřejnosti při akcích zaštiťovaných školou (stížnost občanů, přestupky v oblasti trestního práva ČR a jiné)
- za donesení nebo konzumaci alkoholických nápojů v objektu školy, dalších školou využívaných prostorech a při společném organizovaném přesunu
- za kouření a požívání drog a jiných návykových látek v objektu školy a dalších školou využívaných prostorech
- za opakované porušování školního řádu při vyčerpání předchozích kázeň. opatření
- za závažné přestupky vůči vnitřnímu řádu a zejména při jiných školou organizovaných aktivitách (kurzy, turnaje, návštěvy spol. a kult. akcí)

Třetí stupeň z chování (neuspokojivé) je udělen žákovi:

- za velmi závažné porušení zásad školního řádu v době výuky, v průběhu mimoškolních akcí, na veřejnosti (kriminální čin, úmyslné poškození jména školy apod.)
- za opakované přestupky proti vnitřnímu řádu školy po vyčerpání předchozích kázeňských opatření
- za distribuci drog a jiných návykových látek v objektu školy a dalších školou využívaných prostorech
- za psychické nebo fyzické ubližování jiným žákům a zaměstnancům školy.
- za více nežli 20ti hodinovou absenci ve škole a dlouhodobé neplnění povinností

U prokázaného záškoláctví je nutné žáka bezprostředně postihnout a ihned prokazatelným způsobem vyrozumět zákonného zástupce žáka. V rámci prevence a ochrany před sociálně patologickými jevy škola též postupuje dle platných předpisů a směrnic a učiní další nezbytná opatření včetně zaslání hlášení příslušným úřadům.

Hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení

Při použití klasifikace se výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- 1 – výborný**
- 2 – chvalitebný**
- 3 – dobrý**
- 4 – dostatečný**
- 5 – nedostatečný**

Výsledky vzdělávání žáka jsou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

Při hodnocení žáka se na prvním stupni použije pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni se použije slovní označení stupně hodnocení.

V posledním vyučovacím dnu období školního vyučování každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení. Za první pololetí lze místo vysvědčení vydat výpis z vysvědčení. Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm, slovně nebo kombinací obou způsobů. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Nedostatečné podklady pro hodnocení a klasifikaci

Žák nebude souhrnně klasifikován v případě, že jeho dlouhodobá nebo opakované krátkodobé absence znemožňují soustavné získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci. V takovém případě musí vykonat komisionální zkoušku v náhradním termínu, který stanoví ředitel školy. Ze všech předmětů, kde účast žáka je nižší než 50%, koná žák za příslušné období dodatečnou zkoušku v náhradním termínu, který stanoví ředitel školy.

Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, nejpozději však musí být klasifikace provedena do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Jestliže není možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák je za první pololetí nehodnocen.

Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, nejpozději však musí být klasifikace provedena do konce září následujícího školního roku. Do doby hodnocení navštěvuje žák vyšší ročník. Jestliže není možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák neprospěl a opakuje ročník.

Postup do vyššího ročníku

Žák, který na konci druhého pololetí neprospěl nejvýše ze dvou povinných předmětů, koná z těchto předmětů opravnou zkoušku v termínu stanoveném ředitelem školy.

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím s výjimkou předmětů, z nichž byl uvolněn programem nebo po opravných zkouškách dosáhl stupně hodnocení alespoň „prospěl“. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Opravné zkoušky a komisionální přezkoušení

Má-li zákonný zástupce pochybnosti o správnosti klasifikace žáka, může do tří dnů od vydání vysvědčení písemně požádat ředitele školy (je-li vyučujícím daného předmětu ředitel, pak příslušný krajský úřad) o komisionální přezkoušení. Komise (minimálně tříčlenná) žáka přezkouší nejpozději do čtrnácti dnů. Komise určí většinou hlasů klasifikační stupeň. O komisionální zkoušce se pořizuje protokol. Další přezkoušení žáka je nepřípustné.

Opravné zkoušky umožní ředitel školy žákovi, který je na konci druhého pololetí klasifikován nejvýše ve dvou předmětech stupněm nedostatečný. Žák koná opravné zkoušky, které jsou komisionální, obvykle v posledním týdnu hlavních prázdnin. Žák může v jednom dnu skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník a kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.

Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy (krajský úřad). Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

Ukončení základního vzdělání

Dokladem o dosažení základního vzdělání je vysvědčení o úspěšném ukončení devátého, popřípadě desátého ročníku základního vzdělávání. Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně základního vzdělání.

Celkové hodnocení

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

– *prospěl(a) s vyznamenáním*

Žák prospěl s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 2, vyhlášky 256/2012 Sb.

– *prospěl(a)*

Žák prospěl, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

– *neprospěl(a)*

Žák neprospěl, je -li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí.

– *nehodnocen(a)*

Žák nebyl hodnocen, není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí.

Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR

Při hodnocení žáků, kteří nejsou občany ČR a plní v ČR povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v ČR vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.

Sebehodnocení

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Sebehodnocení vede žáka ke schopnosti posuzovat kvalitu vlastní práce a na základě toho ke schopnosti plánovat si cesty ke zlepšení. Celkově sebehodnocení směřuje žáka k větší samostatnosti a nezávislosti na osobě učitele, dává mu šanci uvědomit si vlastní kvality, silné i slabé stránky a poskytuje prostor pro vytváření obrazu sama sebe. Když dáme žákům příležitost zamyslet se nad tím, co se naučily, umožníme jim uvědomit si, že dosáhly něčeho, co dříve neuměly.

Sebehodnocení je přirozenou součástí procesu hodnocení. Je to jedna z výchovných metod. Žáci jsou navykáni na situaci, kdy hodnocení pedagogem, skupinou či jiným žákem bude předcházet sebehodnocení, s nímž bude vnější hodnocení konfrontováno. Žák si tak porovná svůj pohled na sebe sama, na své výkony s pohledy pedagogů a ostatních spolužáků.

Pedagog vede žáka v dovednostech hodnotit sám sebe ve smyslu zdravého sociálního a psychologického rozvoje.

Sebehodnocení žáků nemá nahradit klasické hodnocení (hodnocení žáka pedagogem), ale má pouze doplňovat a rozšiřovat evaluační procesy a více aktivizovat žáka.

Sebehodnocení žáku je dovedností, jejíž rozvíjení podporují učitelé po celou dobu školní docházky. Metody a formy sebehodnocení žáku jsou voleny s ohledem na věk a schopnosti žáků.

V prvním vzdělávacím období (1. – 3. třída) je kladen důraz na vytvoření kompetence žáků k sebehodnocení. Ve druhém vzdělávacím období (4. – 5. třída) se zaměřujeme na prohloubení této dovednosti u žáků a na její praktické využití v jednotlivých předmětech. Ve třetím vzdělávacím období (6. – 9. třída) je sebehodnocení běžnou součástí hodnocení výsledků a průběhu vzdělávání, sebehodnocení žáka se týká jednak samotných výsledků práce, ale zejména umožňuje zhodnotit proces, kterým žák k žádanému výsledku došel.

Žáci mohou hodnotit svou práci a chování ústně nebo písemně podle dohodnutých kritérií na začátku školního roku.

Komisionální přezkoušení

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do tří pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka. Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
- zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
- přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise podle §15 odst. 3 vyhlášky 48/2005 Sb. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem. Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

Opravná zkouška

Žák koná opravnou zkoušku v případě, že byl na konci druhého pololetí klasifikován stupněm nedostatečně nejvýše ve dvou předmětech.

Komisi pro opravnou zkoušku jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Termíny opravných zkoušek určí ředitel školy tak, aby byly vykonány nejpozději do 31. srpna. Pokud se žák v tomto termínu z vážných důvodů nemůže k opravné zkoušce dostavit, lze povolit vykonání opravné zkoušky nejpozději do 15. září. Do té doby žák navštěvuje podmíněčně nejbližší vyšší ročník.

Žák může v jednom dnu skládat pouze jednu opravnou zkoušku

O termínu konání opravné zkoušky informuje třídní učitel písemně zákonného zástupce. Žák, který se bez vážných důvodů ve stanoveném termínu k opravné zkoušce nedostaví a do dvou dnů se neomluví, je klasifikován z daného předmětu stupněm prospěchu nedostatečný.

Dodatečná zkouška

Dodatečnou zkoušku koná žák:

- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci prvního pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí, ve výjimečných případech do konce klasifikačního období za druhé pololetí.
- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci druhého pololetí. Termín dodatečné zkoušky určí ředitel školy tak, aby klasifikace mohla být provedena do 31. srpna příslušného školního roku, nejpozději do 15. října. Do té doby žák navštěvuje podmíněně vyšší ročník. Žák, který z vážných důvodů nemohl být klasifikován ani do 15. října, opakuje ročník.
- který podle posouzení vyučujícího nemá v daném předmětu dostatečný počet známek ve srovnání s ostatními žáky třídy z důvodu vysoké absence. O dodatečné zkoušce rozhoduje pedagogická rada na návrh vyučujícího daného předmětu.

Postup do dalšího ročníku

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn nebo po opravných zkouškách dosáhl stupně hodnocení alespoň „prospěl“. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Ředitel školy může povolit žákovi na žádost jeho zákonného zástupce a na základě doporučení vyjádření odborného lékaře opakování ročníku z vážných zdravotních důvodů, a to bez ohledu na to, zda žák na daném stupni již opakoval ročník.

Závěrečné ustanovení

ŠVP je zpracováván v souladu s RVP pro základního vzdělávání, zajišťuje rovnoprávný přístup k základnímu vzdělávání pro všechny žáky s povinností školní docházky a přihlíží k jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, umožňuje realizaci diferencovaného a individualizovaného vyučování pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, vytváří předpoklady pro realizaci vzdělávacího obsahu s ohledem na věkové zvláštnosti žáku, a tím pro postupné utváření a rozvíjení klíčových kompetencí, vede k naplňování cílů základního vzdělávání stanovením výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni školy a k naplňování cílového zaměření vzdělávacích oblastí stanovením výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni vyučovacích předmětů. Je zpracován tak, aby umožňoval učitelům rozvíjet tvořivý styl práce a neomezoval je při uplatnění případných časových i metodických odlišností, které vycházejí ze zkušeností učitelů s efektivními způsoby výuky a z konkrétních potřeb žáků.